

SOCIOEKONOMSKA ANALIZA

ohranitve primorske podusti

Končno stanje

- Projekt:** LIFE ZA OHRANITEV PRIMORSKE PODUSTI: Nujni ukrepi za ohranitev skoraj izumrle vrste *Protochondrostoma genei*
- Akronim:** LIFE for LASCA
- Referenca:** LIFE16 NAT/SI/000644

Naročnik:

Ime: Zavod za ribištvo Slovenije
Naslov: Spodnje Gameljne 61a
SI-1211 Ljubljana-Šmartno
Slovenija
Koda države članice: SI
Spletna stran: <https://www.lifeforlasca.eu/>

Pripravljavec:

Ime: POSLOVNI STUDIO, Tanja Golja s.p.
Naslov: Grgarske Ravne 7
SI-5251 Grgar
Slovenija
Koda države članice: SI

KAZALO

1. POVZETEK PROJEKTA »LIFE for LASCA«	11
1.a. SUMMARY OF THE »LIFE for LASCA« PROJECT	12
2. SPLOŠNI OPIS OBMOČJA VIPAVSKE DOLINE IN GORIŠKIH BRD	14
2.1. GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI	14
2.2. DEMOGRAFSKE IN SOCIOLOŠKE ZNAČILNOSTI	16
2.3. OPIS GLAVNIH GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI	21
2.3.1. KMETIJSTVO	21
2.3.2. RIBIŠTVO.....	24
2.3.3. GOSPODARSTVO	27
2.3.4. TURIZEM.....	32
2.4. OHRANJANJE NARAVE	36
2.5. STANJE INFRASTRUKTURE IN OPREMLJENOSTI Z OSNOVNIMI STORITVAMI	45
2.6. INSTITUCIONALNA ORGANIZIRANOST NA PODROČJU RIBIŠKE POLITIKE V SLOVENIJI	49
2.7. MEDNARODNE ORGANIZACIJE IN PROJEKTI NA PODROČJU RIBIŠTVA.....	52
3. ANALIZA VPRAŠALNIKOV – RAZGOVORI Z RIBIŠKIMI DRUŽINAMI V LETU 2018	54
3.1.1. Soško ribiško območje	61
3.1.2. Obalnokraško ribiško območje	67
3.1.3. Gornjesavsko ribiško območje	72
3.1.4. Srednjesavsko ribiško območje.....	78
3.1.5. Spodnjesavsko ribiško območje.....	84
3.1.6. Savinjsko ribiško območje	89
3.1.7. Notranjsko ljubljansko ribiško območje.....	94
3.1.8. Novomeško ribiško območje.....	99
3.1.9. Kočevsko belokranjsko ribiško območje.....	104

LIFE16 NAT/SI/000644

3.1.10. Zgornjedravsko ribiško območje	108
3.1.11. Spodnjedravsko ribiško območje	117
3.1.12. Pomursko ribiško območje.....	122
3.3. ANALIZA VPRAŠALNIKOV – RAZGOVORI Z RIBIŠKIMI DRUŽINAMI V LETU 2022.....	128
3.4. ANALIZA VPRAŠALNIKOV – PREDNOSTI RIBOLOVA V NEOKRNJENI NARAVI	154
3.5. ANALIZA VPRAŠALNIKOV NA PODROČJU GOSTINSTVA, VINOGRADNIŠTVA IN VINARSTVA, GOSPODARSTVA TER JAVNIH ORGANIZACIJ.....	158
4. VPLIV PROJEKTA NA REGIONALNO OKOLJE	168

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število prebivalcev na območju Vipavske doline in Goriških Brd v letu 2022	16
Tabela 2: Število in gostota prebivalcev Vipavske doline in Brd v letih 2018 in 2022	16
Tabela 3: Indeks staranja prebivalstva v letih 2008, 2018 in 2022	18
Tabela 4: Prebivalstvo, staro 15 ali več let po doseženi izobrazbi	19
Tabela 5: Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo.....	21
Tabela 6: Kmetijska gospodarstva glede na rabo zemljišč	22
Tabela 7: Kazalniki gospodarskih družb v letu 2020	27
Tabela 8: Kazalniki gospodarskih družb v letu 2021	28
Tabela 9: Kazalniki podjetnikov v letu 2020	29
Tabela 10: Kazalniki podjetnikov v letu 2021	29
Tabela 11: Prihodi in prenočitve turistov.....	33
Tabela 12: Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi v posebnih ohranitvenih območjih Natura 2000 – Dolina Vipave	39
Tabela 13 : Seznam ribiških okolišev Soškega ribiškega območja z izvajalci:.....	61
Tabela 14: Seznam ribiških okolišev Obalnokraškega ribiškega območja z izvajalci:.....	67
Tabela 15: Seznam ribiških okolišev Gornjesavskega ribiškega območja z izvajalci:	72
Tabela 16: Seznam ribiških okolišev Srednjesavskega ribiškega območja z izvajalci:.....	79
Tabela 17: Seznam ribiških okolišev Spodnjesavskega ribiškega območja z izvajalci:	84

Tabela 18: Seznam ribiških okolišev Savinjskega ribiškega območja z izvajalci:.....	89
Tabela 19: Seznam ribiških okolišev Notranjsko ljubljanskega ribiškega območja z izvajalci:	94
Tabela 20: Seznam ribiških okolišev Novomeškega ribiškega območja z izvajalci:	99
Tabela 21: Seznam ribiških okolišev Kočevsko belokranjskega ribiškega območja z izvajalci:	104
Tabela 22: Seznam ribiških okolišev Zgornjedravskega ribiškega območja z izvajalci:.....	108
Tabela 23: Seznam ribiških okolišev Spodnjedravskega ribiškega območja z izvajalci:	117
Tabela 24: Seznam ribiških okolišev Pomurskega ribiškega območja z izvajalci:	123

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Indeks staranja na območju Vipavske doline in Goriških Brd ter Slovenije v letih 2008, 2018 in 2022	17
Graf 2: Prebivalstvo, staro 15 ali več let po doseženi izobrazbi, vir: Statistični urad RS, Podatkovni portal SI-STAT.....	20
Graf 3: Število gospodarskih družb in podjetnikov v letih 2020 in 2021, vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Goriški regiji v letu 2020 in 2021, AJ PES, Izpostava Nova Gorica	30
Graf 4: Število zaposlenih v gospodarskih družbah in pri podjetnikih v letih 2020 in 2021,	31
Graf 5: Pravilnost odgovorov predstavnikov ribiških družin o poznavanju območij Natura 2000 ..	56
Graf 6: Odgovori in trditve predstavnikov ribiških družin na vprašanje kaj je tujerodna vrsta	58
Graf 7: Težave s tujerodnimi vrstami	59
Graf 8: Vrste rib, ki sodijo v Soško ribiško območje.....	62
Graf 9: Ribolovno najzanimivejše vrste rib v Soškem ribiškem območju	63
Graf 10: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Soškem ribiškem območju	63
Graf 11: Članstvo v ribiških družinah v Soškem ribiškem območju	64
Graf 12: Poznavanje Natura 2000 območja v Soškem ribiškem območju	65
Graf 13: Tujerodne vrste v Soškem ribiškem območju	66
Graf 14: Težave s tujerodnimi vrstami v Soškem ribiškem območju	66
Graf 15: Vrste rib, ki sodijo v Obalnokraško ribiško območje	68

LIFE16 NAT/SI/000644

Graf 16: Ribolovno najzanimivejše vrste rib v Obalnokraškem ribiškem območju.....	69
Graf 17: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Obalnokraškem ribiškem območju.....	69
Graf 18: Članstvo v ribiških družinah v Obalnokraškem ribiškem območju.....	70
Graf 19: Tujerodne vrste v Obalnokraškem ribiškem območju	71
Graf 20: Težave s tujerodnimi vrstami v Obalnokraškem ribiškem območju	71
Graf 21: Vrste rib, ki sodijo v Gornjesavsko ribiško območje.....	73
Graf 22: Ribolovno najzanimivejše vrste rib v Gornjesavskem ribiškem območju	74
Graf 23: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Gornjesavskem ribiškem območju	74
Graf 24: Članstvo v ribiških družinah v Gornjesavskem ribiškem območju	75
Graf 25: Poznavanje Natura 2000 območja na lokalni ravni.....	76
Graf 26: Tujerodne vrste v Gornjesavskem ribiškem območju	77
Graf 27: Težave s tujerodnimi vrstami v Gornjesavskem ribiškem območju	78
Graf 28: Vrste rib, ki sodijo v Srednjesavsko ribiško območje	79
Graf 29: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Srednjesavskem ribiškem območju	80
Graf 30: Zadovoljstvo s prodajo kart v Srednjesavskem ribiškem območju	80
Graf 31: Članstvo v ribiških družinah v Srednjesavskem ribiškem območju.....	81
Graf 32: Poznavanje Natura 2000 območja v Srednjesavskem ribiškem območju.....	82
Graf 33: Tujerodne vrste v Srednjesavskem ribiškem območju.....	83
Graf 34: Težave s tujerodnimi vrstami v Srednjesavskem ribiškem območju.....	83
Graf 35: Vrste rib, ki sodijo v Spodnjesavsko ribiško območje	85
Graf 36: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Spodnjesavskem ribiškem območju.....	86
Graf 37: Zadovoljstvo s prodajo kart v Spodnjesavskem ribiškem območju	86
Graf 38: Članstvo v ribiških družinah v Spodnjesavskem ribiškem območju	86
Graf 39: Poznavanje Natura 2000 območja v Spodnjesavskem ribiškem območju.....	87
Graf 40: Tujerodne vrste v Spodnjesavskem ribiškem območju.....	88
Graf 41: Težave s tujerodnimi vrstami v Spodnjesavskem ribiškem območju.....	88
Graf 42: Vrste rib, ki sodijo v Savinjsko ribiško območje	90
Graf 43: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Savinjskem ribiškem območju.....	90

Graf 44: Zadovoljstvo s prodajo kart v Savinjskem ribiškem območju	91
Graf 45: Članstvo v ribiških družinah v Savinjskem ribiškem območju.....	91
Graf 46: Poznavanje Natura 2000 območja v Savinjskem ribiškem območju.....	92
Graf 47: Tujerodne vrste v Savinjskem ribiškem območju	93
Graf 48: Težave s tujerodnimi vrstami v Savinjskem ribiškem območju	93
Graf 49: Vrste rib, ki sodijo v Notranjsko ljubljansko ribiško območje	95
Graf 50: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju	95
Graf 51: Zadovoljstvo s prodajo kart v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju	96
Graf 52: Članstvo v ribiških družinah v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju.....	96
Graf 53: Poznavanje Natura 2000 območja v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju	97
Graf 54: Tujerodne vrste v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju	98
Graf 55: Težave s tujerodnimi vrstami v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju	98
Graf 56: Vrste rib, ki sodijo v Novomeško ribiško območje	100
Graf 57: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Savinjskem ribiškem območju	100
Graf 58: Zadovoljstvo s prodajo kart v Novomeškem ribiškem območju	101
Graf 59: Poznavanje Natura 2000 območja v Savinjskem ribiškem območju.....	101
Graf 60: Tujerodne vrste v Novomeškem ribiškem območju	102
Graf 61: Težave s tujerodnimi vrstami v Novomeškem ribiškem območju	103
Graf 62: Vrste rib, ki sodijo v Kočevsko belokranjsko ribiško območje	104
Graf 63: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju	105
Graf 64: Zadovoljstvo s prodajo kart v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju	105
Graf 65: Članstvo v ribiških družinah v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju.....	106
Graf 66: Tujerodne vrste v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju.....	107
Graf 67: Vrste rib, ki sodijo v Novomeško ribiško območje	109
Graf 68: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Savinjskem ribiškem območju	109
Graf 69: Zadovoljstvo s prodajo kart v Novomeškem ribiškem območju	110

Graf 70: Poznavanje Natura 2000 območja v Savinjskem ribiškem območju.....	110
Graf 71: Tujerodne vrste v Novomeškem ribiškem območju	111
Graf 72: Težave s tujerodnimi vrstami v Novomeškem ribiškem območju	112
Graf 73: Vrste rib, ki sodijo v Zgornjedravsko ribiško območje	112
Graf 74: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Zgornjedravskem ribiškem območju.....	113
Graf 75: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Zgornjedravskem ribiškem območju	114
Graf 76: Članstvo v ribiških družinah v Zgornjedravskem ribiškem območju	114
Graf 77: Poznavanje Natura 2000 območja v Zgornjedravskem ribiškem območju.....	114
Graf 78: Tujerodne vrste v Zgornjedravskem ribiškem območju.....	116
Graf 79: Težave s tujerodnimi vrstami v Zgornjedravskem ribiškem območju.....	116
Graf 80: Vrste rib, ki sodijo v Spodnjedravsko ribiško območje.....	118
Graf 81: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Spodnjedravskem ribiškem območju.....	119
Graf 82: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Spodnjedravskem ribiškem območju	119
Graf 83: Članstvo v ribiških družinah v Spodnjedravskem ribiškem območju	119
Graf 84: Poznavanje Natura 2000 območja v Spodnjedravskem ribiškem območju.....	120
Graf 85: Tujerodne vrste v Spodnjedravskem ribiškem območju.....	121
Graf 86: Težave s tujerodnimi vrstami v Spodnjedravskem ribiškem območju.....	122
Graf 87: Vrste rib, ki sodijo v Pomursko ribiško območje	123
Graf 88: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Pomurskem ribiškem območju	124
Graf 89: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Pomurskem ribiškem območju.....	124
Graf 90: Članstvo v ribiških družinah v Pomurskem ribiškem območju.....	124
Graf 91: Poznavanje Natura 2000 območja v Pomurskem ribiškem območju	125
Graf 92: Tujerodne vrste v Pomurskem ribiškem območju	126
Graf 93: Težave s tujerodnimi vrstami v Pomurskem ribiškem območju	127
Graf 94: Destinacija bivanja vprašanih.....	158
Graf 95: Področje dela vprašanih	159
Graf 96: Seznanjenost o projektu »LIFE for LASCA«	159
Graf 97: Način seznanjenosti o projektu »LIFE for LASCA«.....	160

LIFE16 NAT/SI/000644

Graf 98: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Goriških Brdih.....	160
Graf 99: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Goriških Brdih.....	161
Graf 100: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Goriških Brdih.....	162
Graf 101: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Vipavski dolini	162
Graf 102: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Vipavski dolini	163
Graf 103: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Vipavski dolini	164
Graf 104: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Vipavski dolini	164
Graf 105: Možnosti trženja primorske podusti v podjetjih.....	165
Graf 106: Možnosti zasebne promocije primorske podusti.....	165

LIFE16 NAT/SI/000644

KAZALO SLIK

Slika 1: Lega Vipavske doline.....	15
Slika 2: Ribiški okoliši in revirji v Soškem ribiškem območju.....	26
Slika 3: Dolina Vipave	39
Slika 4: Dolina Branice.....	40
Slika 5: Eden od izvirov reke Vipave v mestu Vipava	41
Slika 6: Sotočje Vipave in Hublja	42
Slika 7: Primorska podust.....	44
Slika 8: Pregled ribiških območij v Sloveniji	54
Slika 9: Zemljevid območij Natura 2000 v Sloveniji.....	55

1. POVZETEK PROJEKTA »LIFE for LASCA«

Zavod za ribištvo Slovenije je v sodelovanju z italijanskim partnerjem Parco Lombardo della valle del Ticino in z lokalnimi ribiškimi družinami v okviru izvajanja projekta »LIFE for LASCA« skušal preprečiti izumrtje vrste **primorska podust** (Lasca: *Protochondrostoma genei*). To vrsto so v okviru projekta vzrejali v ujetništvu in jo nato ponovno naselili v pritoke reke Vipave. Dolina Vipave je namreč edino Natura 2000 območje za to vrsto v Sloveniji.

Primorska podust živi le v Sloveniji in Italiji. Njene populacije so v močnem upadu. Na podlagi podatkov jo v Sloveniji najdemo le še v vodotoku Reka in njenem pritoku Kožbanjšček v Goriških Brdih. V Italiji vrsta naseljuje nekatere vodotoke porečja Pad. Do danes je edini potrjen razlog za izginjanje primorske podusti prisotnost tujerodnih vrst. V Sloveniji je glavna grožnja **donavska podust** (*Chondrostoma nasus*), ki s primorsko podustjo tekmuje za isti življenjski prostor.

V okviru projekta »LIFE for LASCA« je bil vzpostavljen *vzrejni program primorske podusti v ujetništvu*. Obstoječa ribogojnica ZZRS Soča je bila prilagojena potrebam vzreje primorske podusti. Pri tem je pomagal italijanski partner Parco Ticino. Rezultat vzrejnega programa je bil štiri uspešna obdobja drsti v letih 2019, 2020, 2021 in 2022, v maju 2021 pa so bili prvi osebki primorske podusti v novem vališču. Z aktivno vzrejo primorske podusti je bilo zagotovljeno naseljevanje in doseljevanje osebkov na odseke njene pretekle razširjenosti. Druga pomembna aktivnost je bila *odstranjevanja tujerodne podusti*, ki je potekala skozi celotno trajanje projekta, intenzivneje v času njene drsti, ko se osebki v skupinah zbirajo na plitvinah. Pomoč na terenu so nudile lokalne ribiške družine RD Ajdovščina, RD Renče in RD Soča-Nova Gorica. Rezultat aktivnosti je bil, da se je na območjih intenzivnega odstranjevanja tujerodne podusti število osebkov zmanjšalo za 88%. Sledile so aktivnosti *naselitve primorske podusti na Natura 2000 območje*. Vir osebkov za naselitev primorske podusti v porečje Vipave so bili osebki, vzrejeni v ujetništvu. V naravo je bilo izpuščenih 136.052 osebkov primorske podusti, in sicer v potoke Jevšček, Ozlenšček in Močilnik. V porečju Vipave je bilo najdenih 1.019 osebkov primorske podusti. Junija 2021 so bili v potoku Jevšček najdeni osebki tik pred drstjo. Samice so bile polne zrelih iker, samci so imeli drstne izpuščaje. Pripravljen je bil tudi *akcijski načrt za ohranitev primorske podusti*.

Pomembna aktivnost je bila tudi *ozaveščanje* tekom trajanja celotnega projekta. Organizirana so bila osebna srečanja z vsemi 64 slovenskimi ribiškimi družinami, katerih cilj je bil identifikacija konkretnih okoljskih težav v lokalnem okolju. Glavni cilj je bil najti rešitev, ki bo preprečila nadaljnje negativne antropološke posledice vnosa tujerodnih vrst v okolje. Tudi mladi in ostala zainteresirana javnost so bili seznanjeni z delovanjem in pomenom Natura 2000 omrežja. Organizirana so bila tekmovanja in natečaji, katerih cilj je bil spodbujati aktivno sodelovanje deležnikov v projektu. Lokalni prebivalci so bili vabljeni na organizirane dogodke na terenu.

Dolgoročno sodelovanje z ribiči, mladino in drugo zainteresirano javnostjo je prispevalo k zmanjšanju nadaljnjega vnosa tujerodnih vrst v okolje in vseh posledic, ki jih taka dejanja prinesejo za seboj.

1.a. SUMMARY OF THE »LIFE for LASCA« PROJECT

The Fisheries Research Institute of Slovenia, in cooperation with its Italian partner Parco Lombardo della valle del Ticino and with local fishing families, tried to prevent the extinction of the species **primorska podust** (Lasca: *Protochondrostoma genei*) as part of the “LIFE for LASCA” project. This species was bred in captivity and then reintroduced into the tributaries of the Vipava river. The Vipava Valley is the only Natura 2000 area for this species in Slovenia.

Primorska podust lives only in Slovenia and Italy. Its populations are in sharp decline. Based on data, it can only be found in Slovenia in the river Reka and its tributary Kožbanjšček in Goriška Brda. In Italy, the species inhabits some watercourses of the Po basin. To date, the only confirmed reason for the disappearance of the Lasca is the presence of non-native species. In Slovenia, the main threat is the **podonavska (Danube) podust** (*Chondrostoma nasus*), which competes with the Lasca for the same habitat.

As part of the “**LIFE for LASCA**” project, a breeding program of the Lasca in captivity was established. The existing fish farm of The Fisheries Research Institute of Slovenia - Soča was adapted to the needs of the breeding of Lasca. The Italian partner Parco Ticino helped with this activity. The result of the breeding program was four successful spawning periods in 2019, 2020, 2021 and 2022, and in May 2021 the first individuals of the Lasca hatched in the new hatchery. With the active breeding of the Lasca, the settlement and immigration of individuals to the sections of its past distribution was ensured. Another important activity was *the removal of non-native fish - Danube podust*, which took place throughout the duration of the project, more intensively during its spawning season, when individuals gather in groups on the shallows. Local fishing families from FF Ajdovščina, FF Renče and FF Soča - Nova Gorica offered professional assistance. The result of the activity was that in the areas of intensive removal of non-native fish, the number of specimens decreased by 88%. This was followed by the activities of *the settlement of the Lasca in the Natura 2000 area*. The source of the specimens for the settlement of the coastal herring in the Vipava basin were specimens bred in captivity. A total of 136,052 individuals of the Lasca were released into the Jevšček, Ozlenšček and Močilnik streams. In the Vipava river basin, 1.019 individuals of the Lasca were found. In June 2021, specimens were found in the Jevšček stream just before spawning. Females were full of mature eggs, males had spawning rashes. An *action plan for the preservation of the Lasca* was also prepared.

An important activity was also *raising awareness* during the project. Personal meetings were organized with all 64 Slovenian fishing families, the aim of which was to identify concrete environmental problems in the local areas. The main goal was to find a solution that would prevent further negative anthropological consequences of the introduction of non-native species into the environment. Young people and other interested public groups were also informed about the operation and importance of the Natura 2000 network. Competitions and contests were

organized, the aim of which was to encourage the active participation of stakeholders in the project. Local residents were invited to organized events.

Long-term cooperation with fishermen, youth and other interested public has contributed to reducing the further introduction of non-native species into the environment and all the consequences that such actions bring.

LIFE16 NAT/SI/000644

2. SPLOŠNI OPIS OBMOČJA VIPAVSKE DOLINE IN GORIŠKIH BRD

2.1. GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Vipavska dolina leži na zahodu Slovenije, na prehodu iz osrednje Slovenije v Furlansko nižino. Od vzhoda proti zahodu se nad dolino dvigujejo planote Nanos, Hrušica in rob Trnovskega gozda. Na jugu Vipavsko dolino od Krasa ločijo Vipavski griči. Na zahodu se Vipavska dolina končuje z Goriško ravnijo.

Dno doline je gladko, po sredini teče reka Vipava, ki se nato izliva v Sočo. Submediteransko podnebje Vipavske doline pomembno krojita neprestano menjavanje toplega, vlažnega jugozahodnega vetra, imenovanega mornik, in burje, mrzlega severovzhodnega vetra, ki večkrat zapiha s Trnovske planote. Za dolino so značilne mile zime in zmerno vroča poletja ter okrog 1.500 mm letnih padavin z viškoma pozno spomladi in jeseni. Submediteranske naravne značilnosti ima dolina zaradi mešanja celinskih in sredozemskih podnebnih vplivov, ki vplivajo tudi na druge naravne dejavnike. Pri tem gre predvsem za vpliv na hidrološke razmere, rastje in prst, saj v dolini prevladuje eocenski fliš. Gozdovi poraščajo le tretjino površja Vipavske doline.

Dolina skupaj meri 310 km². Od povirja potoka Močilnika pod Razdrtim do Goriške ravnine ob državni meji z Italijo meri Vipavska dolina v dolžino okrog 40 km. V smeri od vzhoda proti zahodu se dolina deli na Zgornjo, Srednjo in Spodnjo Vipavsko dolino, najbolj poseljena je zgornja.

Goriška Brda so del geografskega območja Posočja in ležijo ob meji med Slovenijo in Italijo. Merijo 72 km². Čeprav so že stoletja pokrajina ob meji, jih je razmejitev po II. Svetovni vojni precej nesmiselno prerezala, tako da sta njen južni in skrajni zahodni del danes v Italiji (*Collio*), s tem pa so tam ostali tudi številni Slovenci.

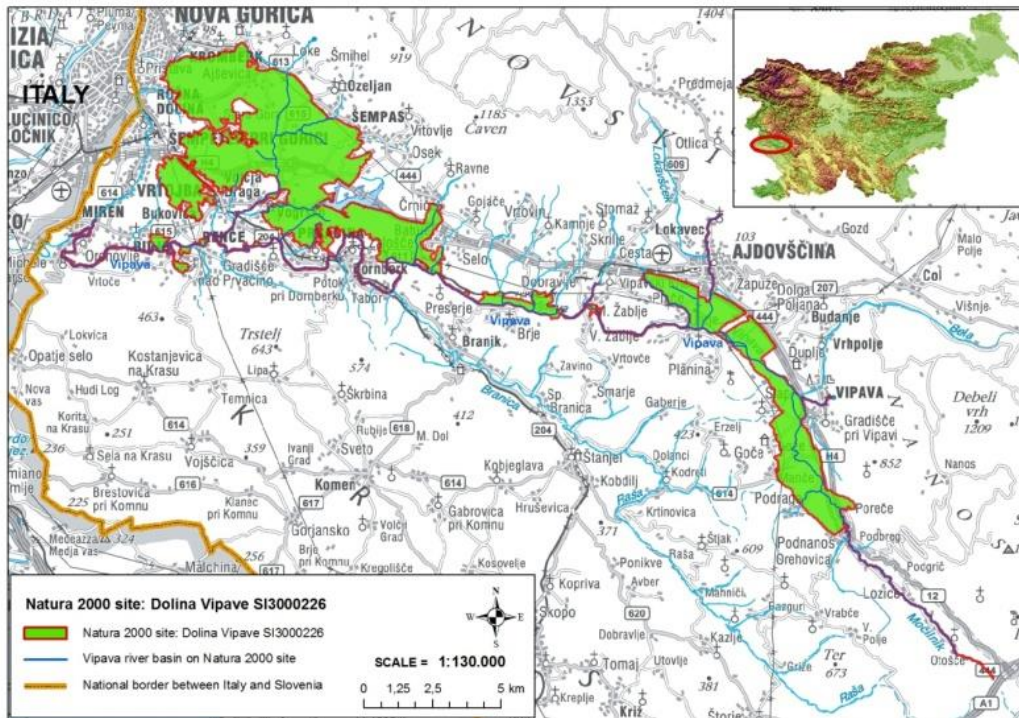
Goriška Brda so naravno omejena na severu z visokim slemenom Korade (812 m) oziroma južnim delom Kambreškega, vzhodna meja je sleme med Korado in Sabotinom (609 m) in ločuje Brda od spodnje doline reke Soče, na zahodu teče naravna meja po reki Idriji, preko katere se začne Furlanska nižina. Gričevnato pokrajino domačini delijo na Zahodna in Vzhodna Brda ali tudi na Zgornja in Spodnja Brda. Večino gričevja sestavlja fliš, nekaj je apnenca, le na skrajnem severu in jugovzhodu se pojavljajo karbonatne kamnine. Gričevje prepreda več manjših vodotokov in jih delijo v tri glavna slemena, ta pa se še naprej delijo z vmesnimi dolinami. Zaradi neprepustnega fliša je mreža neimenovanih vodotokov zelo gosta in znaša 1,9 km /km². Njihova vodnatost je odvisna od padavin, mnogi poleti in pozimi presahnejo, večina jih teče proti jugozahodu. Doline so v spodnjem delu širše, v zgornjem pa se spremenijo v grape. Najbolj izstopa dolina potoka Kozbanjšček, ki je izdolbel pravo sotesko z drasljami, naravnim mostom in drugimi pojavi.

Na podnebje v Goriških Brdih vpliva le 20 km oddaljeno Jadransko morje. Severna slemena jih varujejo pred hladnimi severnimi vetrovi in ker so bolj izpostavljena proti jugu in zahodu jih greje in vlaži topel jugozahodni veter. Srednja letna temperatura znaša 12,4 °C, januarska je 3,9 °C,

LIFE16 NAT/SI/000644

julijska pa 21,1 °C. Zime so lahko tudi precej hladne. Povprečne letne padavine so okoli 1600 mm in naraščajo z nadmorsko višino.

Slika 1: Lega Vipavske doline z Natura 2000 območjem za primorsko podust, vir: Zavod za ribištvo Slovenije

Povzetek

Vipavska dolina leži na zahodu Slovenije, na prehodu iz osrednje Slovenije v Furlansko nižino in meri 310 km². Od vzhoda proti zahodu se nad dolino dvigujejo planote Nanos, Hrušica in rob Trnovskega gozda. Na jugu Vipavsko dolino od Krasa ločijo Vipavski griči. Na zahodu se Vipavska dolina končuje z Goriško ravnijo. Goriška Brda so del geografskega območja Posočja in ležijo ob meji med Slovenijo in Italijo. Merijo 72 km². Čeprav so že stoletja pokrajina ob meji, jih je razmejitev po II. svetovni vojni precej nesmiselno prerezala, tako da sta njen južni in skrajni zahodni del danes v Italiji (Collio), s tem pa so tam ostali tudi številni Slovenci.

Summary

The Vipava Valley is located in the west of Slovenia, at the transition from central Slovenia to the Friuli plain, and measures 310 km². From east to west, the plateaus of Nanos, Hrušica and the edge of the Trnovo Forest rise above the valley. In the south, the Vipava Valley is separated from the Karst by the Vipava hills. In the west, the Vipava Valley ends with the Goriška plain. Goriška Brda is a part of the geographical area of Posočje and lies on the border between Slovenia and Italy. It measures 72 km². Although it has been a region on the border for centuries, its demarcation after II. World War, it was quite senselessly cut through, so that its

LIFE16 NAT/SI/000644

southern and western parts are today in Italy (Collio), and with that many Slovenians also stayed there.

2.2. DEMOGRAFSKE IN SOCIOLOŠKE ZNAČILNOSTI

Na obravnavanem območju Vipavske doline in Goriških Brd je v letu 2018 (na dan 1.1.) živel 77.304 prebivalcev, v letu 2022 (na dan 1.1.) pa 78.618 prebivalcev (tabela 1). Število prebivalcev se je v letu 2022 glede na leto 2018 povečalo za 1,7 indeksne točke. Na km² živi v povprečju 96,9 prebivalcev. Iz tabele 2 je razvidno, da je največja gostota prebivalcev v Občini Šempeter-Vrtojba, najmanjša pa v Občini Vipava. Največ prebivalcev prebiva v Mestni občini Nova Gorica, ki je regijsko središče Goriške regije (40,5% obravnavanega območja), najmanj pa v Občini Renče-Vogrsko (5,6% obravnavanega območja). Iz navedenih podatkov je razvidno, da je območje relativno dobro poseljeno, saj je gostota prebivalstva le nekoliko nižja od slovenskega povprečja (101,9).

Tabela 1: Število prebivalcev na območju Vipavske doline in Goriških Brd v letu 2022

Leto	2022			
	Občina / Število prebivalcev	Prebivalstvo - SKUPAJ	Prebivalstvo - moški	Prebivalstvo - ženske
Občina Ajdovščina		19.727	10.125	9.602
Občina Brda		5.632	2.821	2.811
Občina Miren-Kostanjevica		5.072	2.587	2.485
Mestna občina Nova Gorica		31.824	15.959	15.865
Občina Renče-Vogrsko		4.377	2.189	2.188
Občina Šempeter-Vrtojba		6.164	3.097	3.067
Občina Vipava		5.822	2.899	2.923
SKUPAJ		78.618	39.677	38.941
DELEŽ		100,0%	50,5%	49,5%

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/05C5003S.px/table/tableViewLayout2/>

Tabela 2: Število in gostota prebivalcev Vipavske doline in Brd v letih 2018 in 2022

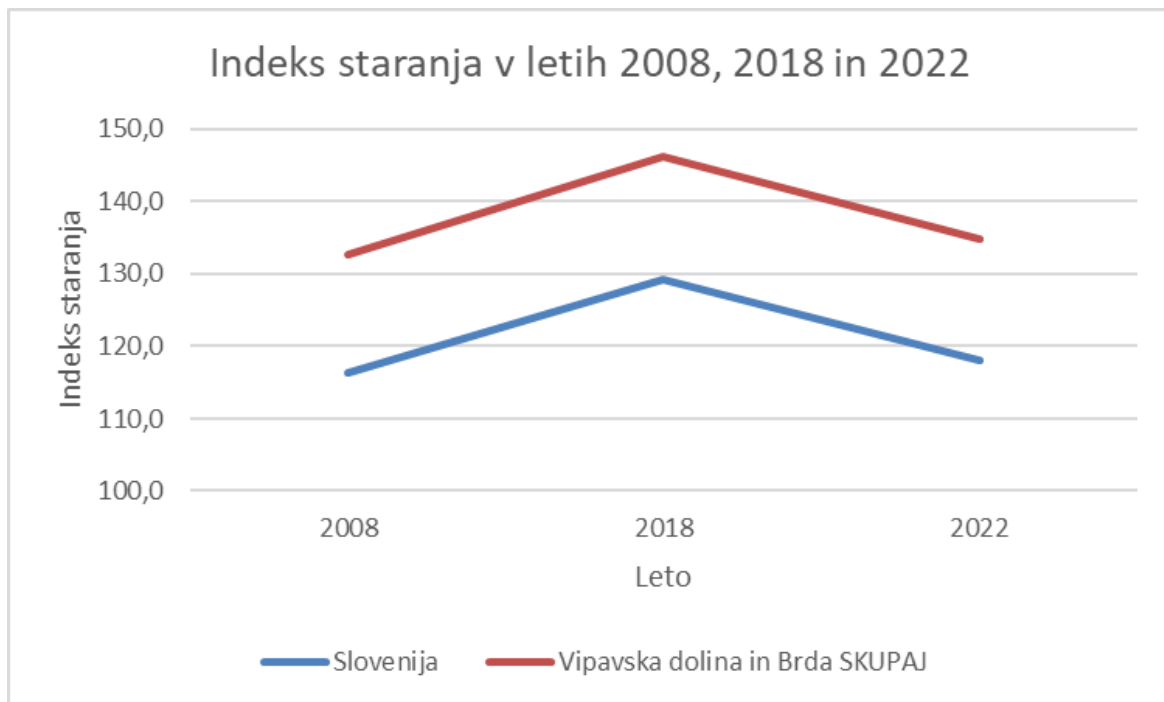
Leto	2018		2022		Površina (km ²)	Gostota prebivalstva	
	Občina / Število prebivalcev	Prebivalstvo - SKUPAJ	Prebivalstvo - SKUPAJ	Prebivalstvo - SKUPAJ		2018	2022
Občina Ajdovščina		19.130	19.727	245,2	78,0	80,5	
Občina Brda		5.623	5.632	72,0	78,1	78,2	
Občina Miren-Kostanjevica		4.858	5.072	62,8	77,4	80,8	
Mestna občina Nova Gorica		31.638	31.824	279,5	113,2	113,9	
Občina Renče-Vogrsko		4.307	4.377	29,5	146,0	148,4	
Občina Šempeter-Vrtojba		6.168	6.164	14,9	414,0	413,7	
Občina Vipava		5.580	5.822	107,4	52,0	54,2	
SKUPAJ		77.304	78.618	811,3	95,3	96,9	

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/05C5003S.px/table/tableViewLayout2/>, lastni izračuni

Delež prebivalstva, mlajšega od 15 let, se v zadnjem desetletju nekoliko povečuje: v letu 2008 je bil 13,5%, v letu 2018 14,9%, v letu 2022 pa 15,4%. Tudi **delež starejših od 65 let** narašča: v letu 2008 je bil 17,4%, v letu 2018 21,5% in v letu 2022 23,4%. **Indeks staranja** se je na obravnavanem območju v zadnjih štirih letih izboljšal (graf 1, tabela 3): v letu 2008 je znašal 132,7, v letu 2018 146,3, v letu 2022 pa 134,7, vendar še vedno presega slovensko povprečje (118,0 v letu 2022).

Prebivalstvo območja se torej stara. Indeks staranja (Graf 1) je namreč pomemben demografski kazalnik, ki pove, kako staro je prebivalstvo. Indeks staranja je razmerje med starim prebivalstvom (starim 65 let in več) in mladim prebivalstvom (starim od 0–14 let), pomnoženo s 100. Čim nižji je indeks staranja, tem ugodnejša je starostna struktura prebivalstva. Za naravno reprodukcijo prebivalstva mora biti delež prebivalstva, starega od 0-14 let višji od deleža prebivalstva, starejšega od 65 let, kar za obravnavano območje ne velja. Iz tega razloga lahko pričakujemo, da se bo ob nadaljevanju dosedanjega trenda gibanja števila prebivalcev le-to zmanjševalo, kar pa se lahko obrne v primeru povečanja naravnega prirastka ali pozitivnega migracijskega salda.

Graf 1: Indeks staranja na območju Vipavske doline in Goriških Brd ter Slovenije v letih 2008, 2018 in 2022

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05C4008S.px/table/tableViewLayout2/>

LIFE16 NAT/SI/000644

Tabela 3: Indeks staranja prebivalstva v letih 2008, 2018 in 2022

Občina, Slovenija / leto / indeks staranja	2008	2018	2022
SLOVENIJA	116,3	129,2	118,0
Občina Ajdovščina	107,3	111,4	101,1
Občina Brda	144,3	161,4	145,3
Občina Miren-Kostanjevica	145,8	143,9	145,4
Mestna občina Nova Gorica	140,4	153,6	141,5
Občina Renče-Vogrsko	149,6	156,0	150,3
Občina Šempeter-Vrtojba	140,8	177,7	153,3
Občina Vipava	100,8	119,9	106,2
SKUPAJ	132,7	146,3	134,7

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/05C4008S.px/table/tableViewLayout2/>

Izobrazbena struktura prebivalstva se je v zadnjem desetletju popravila. Iz tabele 4 in Graf 2) je razvidno, da je delež delovno aktivnega prebivalstva s končano osnovno šolo ali manj v letu 2021 le še 24,0 %, bistveno pa se je povečal delež delovno aktivnega prebivalstva z višješolsko ali visokošolsko izobrazbo - 24,9 %. Več kot pol delovno aktivnega prebivalstva ima pridobljeno srednješolsko izobrazbo in ta delež se v zadnjem desetletju ni bistveno spremenil.

V decembru 2021 je bilo 2.861 registriranih brezposelnih oseb. Stopnja registrirane brezposelnosti je bila 9,3%. Stopnja registrirane brezposelnosti v zadnjem času pada.

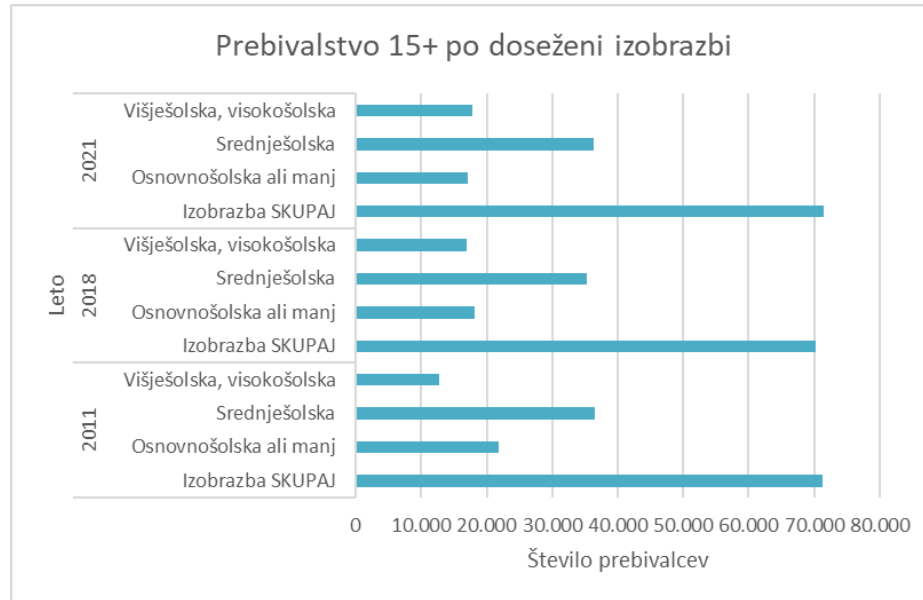
Tabela 4: Prebivalstvo, staro 15 ali več let po doseženi izobrazbi

Leto	2011				2018				2021			
	Izobrazba SKUPAJ	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska	Izobrazba SKUPAJ	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska	Izobrazba SKUPAJ	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska
SLOVENIJA	1.759.336	513.079	938.588	307.669	1.756.203	419.278	920.661	416.264	1.791.246	398.391	945.704	447.151
Ajdovščina	16.016	5.411	8.148	2.457	15.871	4.398	7.999	3.474	16.354	4.194	8.375	3.785
Brda	4.991	1.678	2.644	669	4.854	1.326	2.546	982	4.817	1.164	2.588	1.065
Miren - Kostanjevica	4.180	1.251	2.290	639	4.157	1.030	2.213	914	4.277	997	2.277	1.003
Nova Gorica	27.841	8.058	14.099	5.684	27.034	6.696	13.437	6.901	27.308	6.399	13.772	7.137
Renče - Vogrsko	3.776	1.168	2.030	578	3.693	1.008	1.896	789	3.741	928	1.960	853
Šempeter - Vrtojba	5.533	1.402	2.917	1.214	5.339	1.154	2.744	1.441	5.404	1.140	2.750	1.514
Vipava	4.472	1.455	2.227	790	4.649	1.269	2.189	1.191	4.755	1.161	2.335	1.259
SKUPAJ	66.809	20.423	34.355	12.031	65.597	16.881	33.024	15.692	66.656	15.983	34.057	16.616
DELEŽ	100,0%	30,6%	51,4%	18,0%	100,0%	25,7%	50,3%	23,9%	100,0%	24,0%	51,1%	24,9%

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/05G2014S.px/table/tableViewLayout2/>

LIFE16 NAT/SI/000644

Graf 2: Prebivalstvo, staro 15 ali več let po doseženi izobrazbi, vir: Statistični urad RS, Podatkovni portal SI-STAT

Povzetek:

Območje Vipavske doline in Goriških Brd je relativno dobro poseljeno, šteje 78.618 prebivalcev. Prebivalstvo območja se stara, indeks staranja je v zadnjih letih nekoliko upadel (134,7 v letu 2022). Tudi izobrazbena struktura prebivalstva se je v zadnjem desetletju popravila. Pada tudi stopnja registrirane brezposelnosti.

Summary

The area of the Vipava Valley and Goriška Brda is relatively well populated, with 78.618 inhabitants. The population of the area is aging, the aging index has declined in recent years (134,7 in 2022). The educational structure of the population has also improved in the last decade. The rate of registered unemployment is also decreasing.

2.3. OPIS GLAVNIH GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI

2.3.1. KMETIJSTVO

Kmetijska dejavnost je odločujoča pri oblikovanju in ohranjanju kulturne krajine in naravnega okolja obravnavanega območja. **Kmetijsko gospodarstvo v Sloveniji** je v letu 2020 obsegalo povprečno 7,0 ha kmetijskih zemljišč v uporabi. V primerjavi s popisom pred desetimi leti je bila v letu 2020 povprečna velikost kmetijskega gospodarstva za 0,6 ha večja. V slovenskem povprečju so v letu 2020 njive obsegale 37,0 %, trajni nasadi 5,8 %, trajni travniki in pašniki pa 57,2 % kmetijskih zemljišč v uporabi.

Tabela 5: Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo

OBČINA / LETO	2000	2010	2020
	Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo (v ha)		
SLOVENIJA	5,6	6,4	7,0
Ajdovščina	4,9	5,2	5,4
Brda	2,8	3,2	3,7
Miren - Kostanjevica	5,4	5,2	4,7
Nova Gorica	3,4	4,1	4,9
Renče - Vogrsko	2,2	2,1	2,3
Šempeter - Vrtojba	4,2	2,3	2,9
Vipava	4,4	5,1	5,2
POVPREČJE: VIPAVSKA DOLINA IN BRDA	3,9	3,9	4,2

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, SI-Stat: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/15P9201S.px/table/tableViewLayout2/>

Kmetijstvo je v zadnjih letih spremenil postopni propad ustaljenih uspešnih praks, ki so v prejšnjih obdobjih prinašale blaginjo Vipavski dolini ter omogočale tako razvoj panoge kot tudi ponesle ime Vipavske doline na tuje trge z lokalno tipičnimi pridelki. Vidnejši lokalno tipični kmetijski pridelki in

LIFE16 NAT/SI/000644

izdelki so Nanoški sir, Vipavski pršut ter vina vipavskega in briškega vinorodnega okoliša. Zadrugišstvo je na območju delovalo kot generator rasti in lokalnega razvoja. Pridelovalci in predelovalci se posledično v tem obdobju spoprijemajo s novimi izzivi, ki zahtevajo nove pristope, ki so trgu všečni in usmerjeni v trajnostni, zeleni razvoj podeželja in urbanih območij.

Na obravnavanem območju predstavljajo velik potencial za razvoj kmetijstva nekateri tipični pridelki in izdelki z višjo dodano vrednostjo: vina vipavskega in briškega vinorodnega okoliša, sadje Vipavske doline in Brd (npr. češnje), budanjske marelice, vipavska breskev, kostanj maron (Vitovlje, Pedrovo, Brda), šparglji iz Orehovelj, briška pituralka, goriška sevka, goriški radič, zelišča in oljčno olje. Tradicija oljkarstva se obuja v Brdih in v Vipavski dolini.

Težava, ki bi jo lahko rešili s povezovanjem ponudnikov, kmetovalcev in proizvajalcev ter njihov skupni nastop na trgu, nastaja na eni strani pri pomanjkanju zadostnih količin, saj je povpraševanje po teh izdelkih večje od ponudbe, na drugi strani pa pri pomanjkanju ustreznega podjetniškega znanja in slabe pripravljenosti za povezovanje.

Kmetijska gospodarstva glede na rabo zemljišč: Primerjava podatkov za leto 2010 in za leto 2020 kaže, da se površina kmetijskih zemljišč v uporabi v vseh občinah na obravnavanem območju povečuje, število kmetijskih gospodarstev pa se zmanjšuje. Število kmetijskih gospodarstev se je v desetletnem obdobju povečalo le v občinah Miren-Kostanjevica in Šempeter-Vrtojba.

V letu 2010 je bilo skupaj 25.608 ha kmetijskih zemljišč v uporabi in 3.412 kmetijskih gospodarstev, v letu 2020 pa že 28.163 ha kmetijskih zemljišč v uporabi in 3.208 kmetijskih gospodarstev.

Tabela 6: Kmetijska gospodarstva glede na rabo zemljišč

OBMOČJE		2010		2020	
		Površina (ha)	Število kmetijskih gospodarstev	Površina (ha)	Število kmetijskih gospodarstev
VSA ZEMLJIŠČA V UPORABI	SLOVENIJA	897.769	74.646	896.008	68.331
	Ajdovščina	8.764	960	9.972	938
	Brda	3.963	792	4.281	730
	Miren - Kostanjevica	1.149	102	1.426	125
	Nova Gorica	6.787	920	7.281	810
	Vipava	4.240	421	4.336	384
	Šempeter-Vrtojba	210	63	297	68
	Renče-Vogrsko	495	154	570	153
	SKUPAJ OBČINE	25.608	3.412	28.163	3.208

Vir: Statistični urad RS, Popis kmetijstva 2010, 2020

Glede na tip kmetovanja prevladujejo specializirani gojitelji trajnih travnikov in pašnikov, ki jih je bilo v letu 2020 na območju skupaj 42,2 %, tem pa sledijo gojitelji trajnih nasadov, ki jih je bilo skupaj 31,9 %, njiv pa je bilo 25,9 %.

Značilnost večjega dela kmetijskih zemljišč je njihova univerzalnost. Veliko površin je primernih tako za njive, sadovnjake ali vinograde in kmetje lahko izbirajo med različnimi panogami in možnostmi kmetovanja. V Brdih je prisotno vinogradništvo in oljkarstvo, v Vipavski dolini pa sadjarstvo, vrtnarstvo in vinogradništvo.

V Vipavski dolini in v Goriških Brdih je izjemno dolga tradicija kmetijskega izobraževanja, ki je pomembno vplivala na izobrazbeno strukturo, širjenje znanja in novosti ter na stalno prisotnost številnih strokovnjakov, spodbujala kmetijsko izobraževanje med kmeti in zagotavljala njihovo usposobljenost. Pomembno vlogo pri širjenju znanja s področja kmetijstva ima že od leta 1952 Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica s svojimi oddelki in zaposlenimi strokovnjaki za vse kmetijske panoge, Biotehnična šola v Šempetru pri Gorici in v zadnjih letih Univerza v Novi Gorici (UNG) z Visoko šolo za vinogradništvo in vinarstvo s sedežem v Vipavi.

Povezovanje kmetov, razvoj zadružništva: Zadruga na Vipavskem in v Goriških Brdih so nastale iz gospodarskih in socialnih interesov, imele pa so tudi kulturni in politični pomen. Njihova značilnost je bila izjemna številčnost in raznovrstnost. Na Vipavskem so ustanovili prvo zadrugo leta 1889, štiri leta kasneje pa še posojilnico in hranilnico. Leta 1894 so vipavski vinogradniki ustanovili vinarsko zadrugo, ki je bila prva tovrstna zadruga na Kranjskem. Danes sta v Vipavski dolini dve zadrugi - Kmetijska zadruga Vipava, in specializirana Trsničarska zadruga Vrhpolje, kjer je organizirana zadružna pridelava trsnih cepljenk. Vinska klet Goriška Brda¹ je bila ustanovljena leta 1955. Klet Brda je največja pridelovalka in izvoznica slovenskih vin, ki s prepoznavnim slogom osvaja ljubitelje vina doma in v kar 26 državah sveta. Klet združuje 400 briških vinogradniških družin, ki že več kot pol stoletja soustvarjajo uspešno zgodbo briškega vinarstva. Njihovo poslanstvo je, da v vinu izrazijo edinstvenost teritorija Goriških Brd ter z uspešnim trženjem prispevajo k razvoju področja in dobrobiti tamkajšnjih ljudi. Glavno vodilo pri vsakodnevem delu je spoštovanje narave in njenih ciklov, saj se kakovost rodi v vinogradu.

Razvoj živilsko predelovalne industrije: Razvoju kmetijstva predvsem v Vipavski dolini je sledil razvoj živilsko predelovalne industrije. Del se jo je oblikoval v okviru Kmetijskega kombinata, iz katerega izhaja podjetje Vipava 1894 z veliko vinsko kletjo in z mlekarno. Mlinotest in Fructal sta nastala na temeljih kmetijstva in kmetijskih pridelkov Vipavske doline. Njihov razvoj je bil hiter in uspešen in preseгла so možnosti oskrbe s kmetijskimi pridelki z golj iz doline.

Povzetek

Površina kmetijskih zemljišč v uporabi se na območju Vipavske doline in Goriških Brd povečuje, število kmetijskih gospodarstev pa se zmanjšuje. V letu 2020 je bilo registriranih 28.163 ha kmetijskih zemljišč v uporabi in 3.208 kmetijskih gospodarstev. Glede na tip kmetovanja prevladujejo specializirani gojitelji trajnih travnikov in pašnikov, ki jih je bilo v letu 2020 na območju skupaj 42,2 %, tem pa sledijo gojitelji trajnih nasadov, ki jih je bilo skupaj 31,9 %, njiv

¹ Vir: <https://klet-brda.si/sl>

LIFE16 NAT/SI/000644

pa je bilo 25,9 %. Značilnost večjega dela kmetijskih zemljišč je njihova univerzalnost. Veliko površin je primernih tako za njive, sadovnjake ali vinograde, kmetje pa lahko izbirajo med različnimi panogami in možnostmi kmetovanja. V Goriških Brdih je prisotno vinogradništvo in oljkarstvo, v Vipavski dolini pa sadjarstvo, vrtnarstvo in vinogradništvo.

Summary

The area of agricultural land in use is increasing in the area of the Vipava Valley and Goriška Brda, while the number of agricultural holdings is decreasing. In 2020 28.163 ha of agricultural land in use and 3.208 agricultural holdings were registered. Depending on the type of farming, specialized growers of permanent meadows and pastures predominate, which accounted for 42,2 % of the area in 2020, followed by growers of permanent plantations, which totaled 31,9 %, and there were 25,9 % fields. A characteristic of most agricultural lands is their universality. Many areas are suitable for fields, orchards or vineyards, and farmers can choose between different agricultural industries and farming options. In Goriška Brda the most popular is viticulture and olive growing, and in the Vipava Valley fruit growing, horticulture and viticulture.

2.3.2. RIBIŠTVO

Vipavska dolina je pravi raj za športne ribiče. Ribolov v neokrnjeni naravi reke Vipave, ki začne svoj tok v mestu Vipava in se vije dolgih 49 km po Vipavski dolini.

Reka Vipava omogoča izvajanje različnih vrst ribolova. Med ribiči, ki ribarijo v Vipavski dolini, je najbolj priljubljeno muharjenje. Ta starodavni način ribolova, katerega poseben čar je ustvarjanje umetnih muh, je v rabi predvsem za lov postrvi in drugih salmonidov. V vodah Vipavske doline so dovoljeni tudi beličarjenje, vijačenje in talni ribolov.

Muharje navdušujejo soške postrvi s prekrasnim marmoriranim vzorcem. Pogost muharski prijem je tudi lipan, potočna in šarenka. Kdor rad vijači, lahko poskusi srečo pri lovu na ščuko, postrv ali soma. Poleg naštetih vrst rib je v reki Vipavi možno tudi beličarjenje na krape, mreje, klene, podusti in linje.

V reki Vipavi živijo številne zanimive vrste rib, ki jih ribiči lahko po ulovu odnesejo domov ali pa izpustijo nazaj v vodo. Slovenski ribiči si prizadevajo, da bi čim več rib ponovno spustili v vodo in tako ohranili izjemno bogastvo reke.

V zgornjem toku reke Vipave živijo predvsem salmonidi: soška postrv, šarenka, potočna postrv, lipan in križanci. V srednjem toku najdemo salmonide in ciprinide, v spodnjem toku pa živijo pretežno ciprinidi: som, mreja, krap, podust, ščuka, linj, jegulja in druge vrste rib.

Z ribolovnimi revirji v Vipavski dolini upravljajo tri ribiške družine: Ribiška družina Ajdovščina, Ribiška družina Renče in Ribiška družina Soča. Ribolovne dovolilnice se lahko kupijo preko spleta ali na pooblaščenih prodajnih mestih.

LIFE16 NAT/SI/000644

Ribiška družina Ajdovščina (RD Ajdovščina)² pokriva ribolovni revir reke Vipave – zgornji tok, reke Hubelj in Dobravske Krnice. Vodotoki tega območja zajemajo površino približno 29 ha. RD deluje na območju občin Ajdovščina in Vipava. Zgornja Vipavska dolina je prepletena z mnogimi potoki, ki jih družina koristi za gojitvene potoke. Vsi pritoki reke Vipave, razen spodnjega Hublja, so namenjeni gojitvi salmonidov. Poleg soške postrvi, potočne postrvi, križancev in šarenke reko Vipavo naseljuje populacija jadranskega lipana, ki je zadnja leta zaradi vlaganj in lastne drsti v porastu. Od ciprinidov so v reki Vipavi štrkavec, grba, mrenič, primorska zelenka, pisana nežica, pisanec, mazenica, kapelj in linj. V Dobravske krnico RD redno vlaga krpa in tako skrbi za njegovo bogato lovišče.

Število članov RD je okoli 100. Usmeritve za delo temeljijo na ohranjanju avtohtonih vrst rib, vključevanju v dejavnosti, ki jih prinaša NATURA 2000, skrbi za naravno okolje, prepoznavnosti družine, negovanju dobrih ustvarjalnih odnosov med člani in med drugimi ribiškimi družinami.

Ribiška družina Renče pokriva ribolovni revir reke Vipave – spodnji tok in akumulacijsko jezero Vogršček.

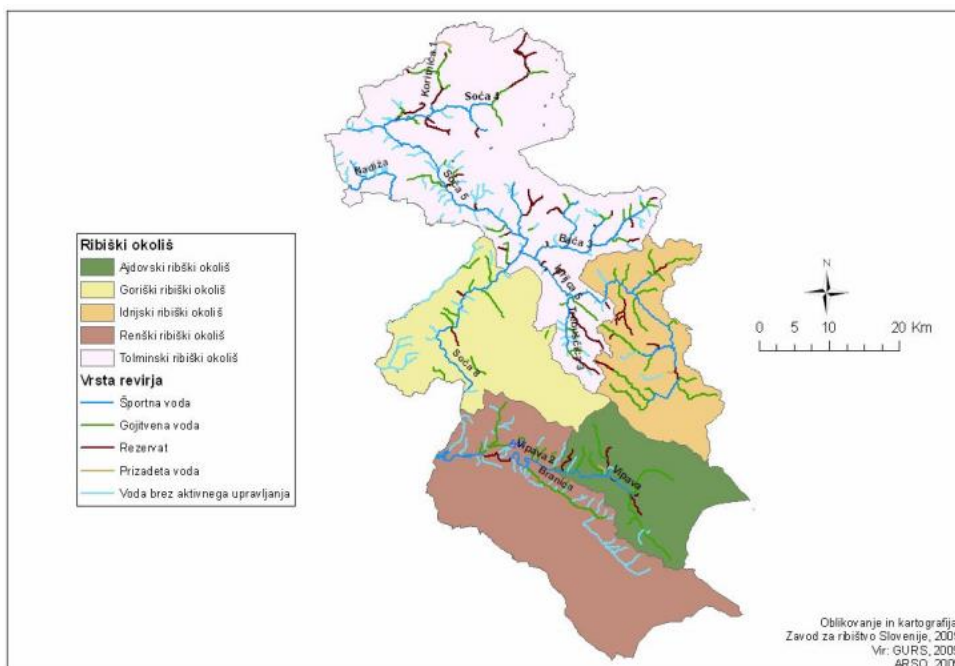
Ribiška družina Soča (RD Soča)³ pokriva ribolovna revirja reke Soče – od izliva potoka Vogršček do meje z Italijo (in njenimi pritoki ter potoki v Goriških Brdih), ter umetna zajezitev Kozlink. Ribiška družina Soča je bila ustanovljena leta 1952. Ribiška družina se ukvarja tudi z že dolgoletno vzrejo soške postrvi. V Solkanu je ribogojnica, zgrajena leta 1985, ki je namenjena vzgoji mladice soške postrvi. V neposredni bližini je vališče, kjer se goji soško postrv od ikre do mladice, ki se jih nato vlaga v reko Sočo in gojitvene potoke. Redno se vlaga tudi mladice jadranskega lipana, katerega populacija je v porastu. Za zadovoljitev potreb športnega ribolova se vlaga tudi odrasle šarenke.

Glede na vse težave zaradi hidroelektrarn in ostalih zunanjih dejavnikov je stalež rib zadovoljiv in ribičem ponuja pester, a zahteven ribolov. Tehnika vijačenja ponuja poseben čar ribolova na vrhunskega plenilca, zanimivo pa je tudi muharjenje, saj se na muho obesi prav vse od grbe do soške postrvi. Ribolov je možen tudi na akumulacijskima jezovoma Solkan in Ajba, kjer je dovoljen ribolov z ribiškimi čolni na vesla ali električni pogon.

RD Soča stremi k povečanju staleža avtohtonih vrst rib v vseh vodotokih s povečanjem dela v ribogojnici in s pridobitvijo lastne plemenske jate soške postrvi iz lastnih vodotokov. Potrebno bo izkoristiti dolgoletne izkušnje in obstoječe bogato znanje ter nadaljevati s tesnim sodelovanjem z okoliškimi ribiškimi družinami ter s stroko.

² Ribiška družina Ajdovščina: <http://www.rd-ajdovscina.com>

³ Ribiška družina Soča: <http://www.ribiska-druzina-soca.si/page>

Slika 2: Ribiški okoliši in revirji v Soškem ribiškem območju, vir: Zavod za ribištvo Slovenije, Načrt ribiškega upravljanja v Soškem ribiškem okolišu, osnutek, 2010

Povzetek

Reka Vipava omogoča izvajanje različnih vrst ribolova. Med ribiči je najbolj priljubljeno muharjenje. Ta starodavni način ribolova, katerega poseben čar je ustvarjanje umetnih muh, je v rabi predvsem za lov postrvi in drugih salmonidov. V vodah Vipavske doline so dovoljeni tudi beličarjenje, vijačenje in talni ribolov. Tu živijo številne zanimive vrste rib, ki jih ribiči lahko po ulovu odnesejo domov ali pa izpustijo nazaj v vodo. Slovenski ribiči si prizadevajo, da bi čim več rib ponovno spustili v vodo in tako ohranili izjemno bogastvo reke. V zgornjem toku reke Vipave živijo predvsem salmonidi, v srednjem toku salmonidi in ciprinidi, v spodnjem toku pa pretežno ciprinidi. Z ribolovnimi revirji v Vipavski dolini upravljajo tri ribiške družine: Ribiška družina Ajdovščina, Ribiška družina Renče in Ribiška družina Soča.

Summary

The Vipava River allows various types of fishing. Fly fishing is the most popular among fishermen. This ancient method of fishing, the special charm of which is the creation of artificial flies, is mainly used for catching trout and other salmonids. In the rivers of the Vipava Valley, whiting, angling and ground fishing are also permitted. Many interesting species of fish live here, which fishermen can take home after catching or release them back into the water. Slovenian fishermen strive to release as many fish as possible back into the water and thus preserve the extraordinary richness of the rivers. In the upper courses of the Vipava river, mainly salmonids live, in the middle courses, salmonids and cyprinids, and in the lower courses mainly cyprinids. The fishing grounds in the Vipava Valley are managed by three fishing families: The Ajdovščina fishing family, The Renče fishing family and The Soča fishing family.

LIFE16 NAT/SI/000644

2.3.3. GOSPODARSTVO

Na obravnavanem območju je bilo v letu 2020 priglašanih 2.091 samostojnih podjetnikov in registriranih 2.414 družb (tabela 7), v letu 2021 pa 2.034 samostojnih podjetnikov in 2.426 gospodarskih družb (tabela 8, graf 3). Število samostojnih podjetnikov se je nekoliko zmanjšalo glede na predhodno leto, število gospodarskih družb pa se je nekoliko povečalo. Število samostojnih podjetnikov se je zmanjšalo za 2,73 indeksnih točk, število gospodarskih družb pa se je povečalo za 0,50 indeksne točke.

Število zaposlenih pri samostojnih podjetnikih se je zmanjšalo za 2,03 indeksni točki, število zaposlenih v gospodarskih družbah pa se je povečalo za 4,05 indeksnih točk (tabela 7, tabela 7, graf 4). Največje število samostojnih podjetnikov in družb se nahaja v Mestni občini Nova Gorica, kar je med drugim posledica tega, da je tu največje urbano naselje na območju (Nova Gorica) z visoko koncentracijo podjetij. Najmanj samostojnih podjetnikov in družb je v Občini Brda.

Samostojni podjetniki so v letu 2020 ustvarili približno 160,2 mio EUR prihodkov, družbe pa približno 2.842,8 mio EUR prihodkov, v letu 2021 pa so samostojni podjetniki ustvarili približno 176,2 mio EUR prihodkov, družbe pa približno 3.570,2 mio (tabela 7, tabela 8). Prihodki se torej povečujejo, enako se povečujejo tudi čisti prihodki od prodaje (gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov) na tujem trgu.

Tabela 7: Kazalniki gospodarskih družb v letu 2020

Ime občine	Število družb	Število zaposlenih	Prihodki skupaj (tisoč €)	Čisti prihodki od prodaje (tisoč €)	Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu (tisoč €)	Odhodki skupaj (tisoč €)
Ajdovščina	446	4.265	584.789	557.113	267.567	538.344
Miren-Kostanjevica	114	598	74.855	73.058	40.363	70.713
Nova Gorica	1.215	7.282	1.171.876	1.114.900	321.740	1.128.105
Renče-Vogrsko	111	1.202	259.341	255.439	48.243	248.060
Šempeter-Vrtojba	312	3.380	548.045	536.961	266.474	556.955
Vipava	120	694	139.393	134.627	49.590	130.354
Brda	96	252	64.463	62.797	36.993	62.581
SKUPAJ	2.414	17.673	2.842.762	2.734.895	1.030.970	2.735.112

LIFE16 NAT/SI/000644

Vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Goriški regiji v letu 2020, AJPES, Izpostava Nova Gorica

Tabela 8: Kazalniki gospodarskih družb v letu 2021

Ime občine	Število družb	Število zaposlenih	Prihodki skupaj (tisoč €)	Čisti prihodki od prodaje (tisoč €)	Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu (tisoč €)	Odhodki skupaj (tisoč €)
Ajdovščina	456	4.601	722.395	703.699	329.272	642.184
Miren-Kostanjevica	115	634	94.705	93.183	50.057	90.083
Nova Gorica	1.214	7.320	1.431.640	1.366.454	411.455	1.352.576
Renče-Vogrsko	111	1.306	336.641	331.750	87.525	320.785
Šempeter-Vrtojba	313	3.585	722.181	675.623	481.835	692.053
Vipava	117	692	181.466	176.682	72.290	171.579
Brda	100	251	81.136	77.865	49.648	77.398
SKUPAJ	2.426	18.389	3.570.164	3.425.256	1.482.082	3.346.658

Vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Goriški regiji v letu 2021, AJPES, Izpostava Nova Gorica

LIFE16 NAT/SI/000644

Tabela 9: Kazalniki podjetnikov v letu 2020

Ime občine	Število podjetnikov	Število zaposlenih	Prihodki skupaj (tisoč €)	Čisti prihodki od prodaje (tisoč €)	Odhodki skupaj (tisoč €)
Ajdovščina	529	339	49.243	46.896	45.188
Miren-Kostanjevica	131	86	7.797	7.109	6.980
Nova Gorica	882	631	59.802	55.529	54.085
Renče-Vogrsko	129	81	8.525	8.002	7.676
Šempeter-Vrtojba	167	89	10.976	10.339	9.799
Vipava	136	115	14.610	13.701	13.579
Brda	117	91	9.212	8.404	8.388
SKUPAJ	2.091	1.432	160.165	149.980	145.695

Vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Goriški regiji v letu 2020, AJ PES, Izpostava Nova Gorica

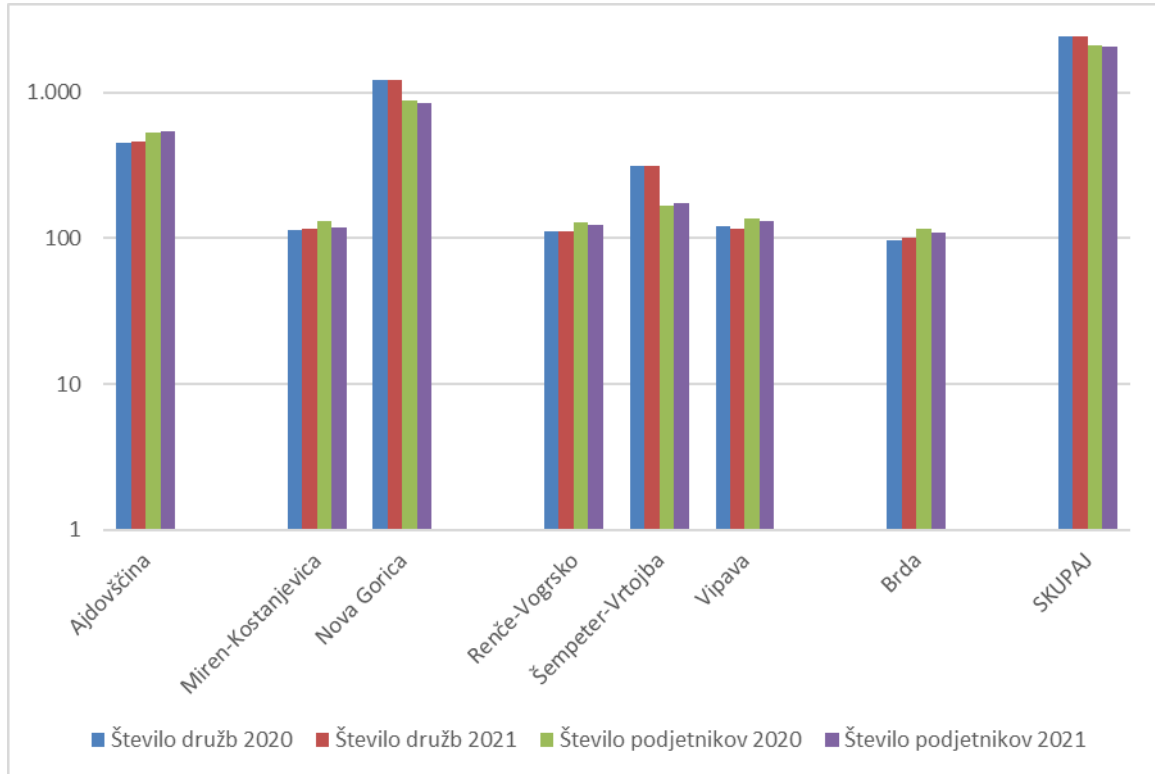
Tabela 10: Kazalniki podjetnikov v letu 2021

Ime občine	Število podjetnikov	Število zaposlenih	Prihodki skupaj (tisoč €)	Čisti prihodki od prodaje (tisoč €)	Odhodki skupaj (tisoč €)
Ajdovščina	535	352	55.514	53.085	50.637
Miren-Kostanjevica	119	70	8.547	7.994	7.505
Nova Gorica	841	593	65.569	61.390	58.115
Renče-Vogrsko	123	96	9.527	9.105	8.457
Šempeter-Vrtojba	175	92	11.501	10.890	9.939
Vipava	131	116	15.824	15.174	14.604
Brda	110	84	9.694	8.916	8.795
SKUPAJ	2.034	1.403	176.176	166.554	158.052

Vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Goriški regiji v letu 2021, AJ PES, Izpostava Nova Gorica

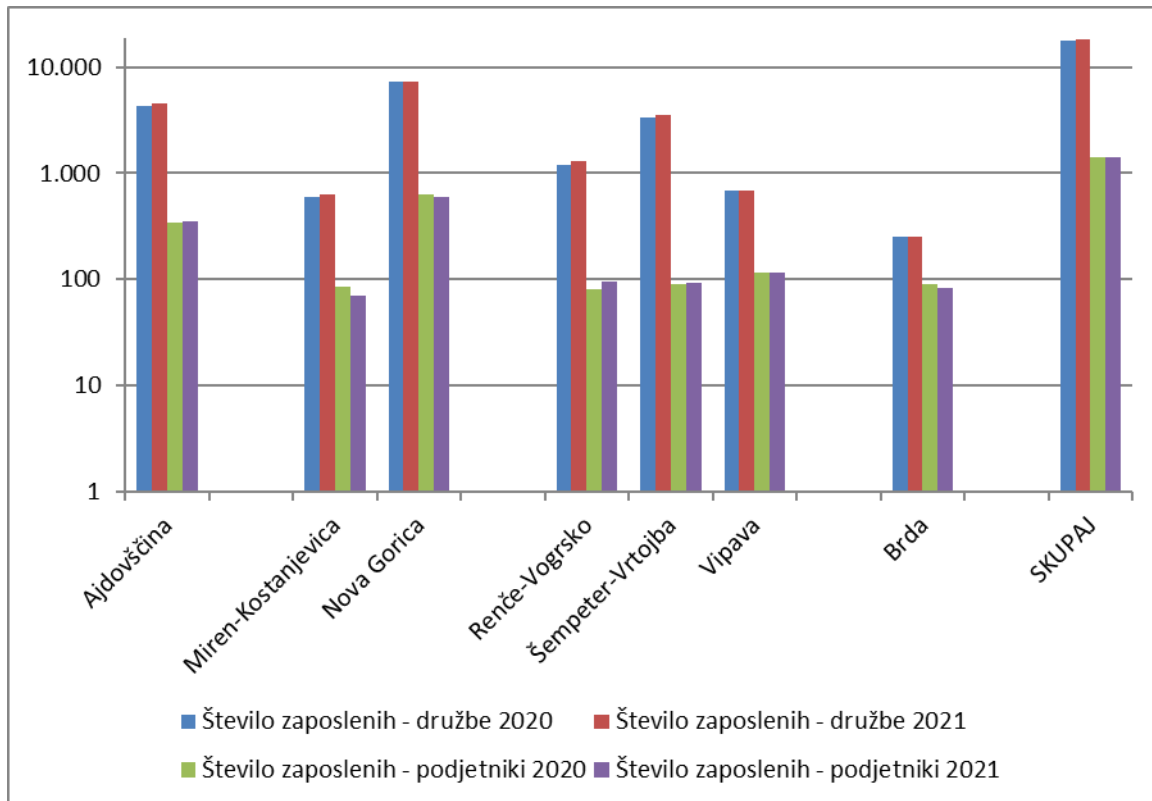
LIFE16 NAT/SI/000644

Graf 3: Število gospodarskih družb in podjetnikov v letih 2020 in 2021, vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Goriški regiji v letu 2020 in 2021, AJPES, Izpostava Nova Gorica

LIFE16 NAT/SI/000644

Graf 4: Število zaposlenih v gospodarskih družbah in pri podjetnikih v letih 2020 in 2021,

vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Goriški regiji v letu 2020 in 2021, AJ PES, Izpostava Nova Gorica

Povzetek

Število samostojnih podjetnikov se je v letu 2021 nekoliko zmanjšalo glede na predhodno leto, število gospodarskih družb pa se je povečalo. Število zaposlenih pri samostojnih podjetnikih se je tudi nekoliko zmanjšalo, število zaposlenih v gospodarskih družbah pa se je nekoliko povečalo. Tako v gospodarskih družbah kot tudi pri samostojnih podjetnikih se povečujejo prihodki ter čisti prihodki od prodaje na tujem trgu.

Summary

The number of sole proprietors decreased slightly in 2021 compared to the previous year, while the number of companies increased. The number of employees at self-employed persons also decreased slightly, while the number of employees at companies increased. Revenues and net

LIFE16 NAT/SI/000644

revenues from sales on the foreign market are increasing both in companies and at sole proprietors.

2.3.4. TURIZEM

Turizem predstavlja za obravnavano območje Vipavske doline in Goriških Brd perspektivno gospodarsko dejavnost. Območje ima številne potenciale za nadaljnji razvoj turizma, ki temeljijo na bogati naravni dediščini, zgodovinski, tehniški in kulturni dediščini, enogastronomiji ter številnih športnih dejavnostih. Turistične kmetije nudijo ponudbo, ki omogoča ohranjanje domačnosti, originalnosti in etnoloških posebnosti.

Tabela 11: Prihodi in prenočitve turistov

Ime občine / leto / število turistov		Prihodi turistov				Prenočitve turistov			
		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Ajdovščina	Turisti SKUPAJ	13.797	15.008	8.683	12.230	28.710	29.598	20.109	28.701
	Domači	3.913	3.223	4.642	5.949	8.472	6.953	11.189	14.601
	Tuji	9.884	11.785	4.041	6.281	20.237	22.645	8.920	14.100
Brda	Turisti SKUPAJ	26.159	27.468	21.687	30.280	45.412	44.845	42.680	58.592
	Domači	8.774	9.311	17.015	21.139	13.091	13.023	33.622	40.606
	Tuji	17.385	18.157	4.672	9.141	32.321	31.822	9.058	17.986
Miren - Kostanjevica	Turisti SKUPAJ	2.450	3.014	1.932	2.214	6.911	7.861	5.712	6.021
	Domači	1.126	1.216	1.372	1.658	2.502	2.690	3.944	4.151
	Tuji	1.324	1.798	560	556	4.409	5.171	1.768	1.870
Nova Gorica	Turisti SKUPAJ	107.616	102.981	44.039	55.326	214.181	193.824	91.627	118.534
	Domači	10.335	10.181	12.144	15.303	19.874	16.469	24.634	29.038
	Tuji	97.281	92.800	31.895	40.023	194.307	177.355	66.993	89.496
Renče - Vogrsko	Turisti SKUPAJ	10.860	z	z	z	20.440	z	z	z
	Domači	2.587	z	z	z	4.638	z	z	z
	Tuji	8.273	z	z	z	15.802	z	z	z
Šempeter - Vrtojba	Turisti SKUPAJ	8.331	z	z	z	15.483	z	z	z
	Domači	1.308	z	z	z	2.496	z	z	z
	Tuji	7.023	z	z	z	12.987	z	z	z
Vipava	Turisti SKUPAJ	7.517	9.134	6.168	9.429	16.448	17.171	11.057	18.119
	Domači	1.052	1.142	3.613	4.494	1.536	1.555	6.583	8.362
	Tuji	6.465	7.992	2.555	4.935	14.912	15.616	4.474	9.757
SKUPAJ Vipavska dolina in Goriška Brda	Turisti SKUPAJ	176.730	157.605	82.509	109.479	347.585	293.299	171.185	229.967
	Domači	29.095	25.073	38.786	48.543	52.609	40.690	79.972	96.758
	Tuji	147.635	132.532	43.723	60.936	294.975	252.609	91.213	133.209

Vir: Statistični urad RS, Podatkovni portal SI-STAT

Iz tabele 11 je razvidno, da se je število turistov v obdobju 2018 do 2021 povečalo za 38,1 odstotnih točk, število prenočitev pa za 33,8 odstotnih točk. Povprečna dolžina bivanja turistov v letu 2018 je bila 2,0 dni, v letu 2021 pa 0,7 dni. V letu 2018 je bilo le 16,5 % domačih turistov in kar 83,5 % tujih turistov. V letu 2021 je bilo 44,3 % domačih turistov in 55,7 % tujih turistov. Največ turistov obišče Mestno občino Nova Gorica. Padanje števila turistov in njihovih prenočitev je posledica ukrepov pandemije Covid v obdobju 2019 – 2021. Za leto 2022 so podatki spodbudnejši.

V letu 2018 je bil ustanovljen **Javni zavod za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina**, krovna institucija za pospeševanje turizma na obravnavanem območju. Namen ustanovitve zavoda je skupno načrtovanje, organiziranje in izvajanje dejavnosti turizma na območju občin ustanoviteljic (Mestna občina Nova Gorica, Občina Ajdovščina, Občina Renče-Vogrsko). Občine želijo z njegovo ustanovitvijo in delovanjem doseči oblikovanje usklajene, kakovostne in celovite turistične ponudbe z izkoriščanjem naravnih danosti in etnoloških, kulturnih ter ostalih posebnosti območja.

Zavod bo omogočal promocijo in trženje turistične ponudbe kot integralnega turističnega proizvoda na ravni celotnega turističnega območja. Obenem bodo preko zavoda lahko izvajale naloge, ki se v strategiji slovenskega turizma nanašajo na vodilno destinacijo Nova Gorica in Vipavska dolina.

Skupna turistična destinacija Nova Gorica in Vipavska dolina bo slonela na treh stebrih, to so vino in kulinarika, dediščinski turizem ter športni in doživljajski turizem. Razvoj turizma sočasno omogoča napredek kmetijstva in razvoj različnih dopolnilnih dejavnosti, saj povezuje kmetijsko pridelavo, predelavo, turistično dejavnost in druge aktivnosti v zaokroženo celoto. Turistične kmetije, izletniške kmetije in specializirani vinotoči oziroma osmice predstavljajo dodatno turistično ponudbo. Ne pomenijo le ponudbe hrane in prenočitve, temveč tudi aktivno doživljanje v naravnem in kulturnem okolju, v katerem gostje lahko preživljajo svoj prosti čas. Vinarji in turistične kmetije se tukaj povezujejo v kar tri vinske ceste, in sicer Vinsko cesto Spodnje Vipavske doline, Briško vinsko cesto in Kraško vinsko cesto. Posebno tržno nišo lahko izpolnijo kmetije, ki se ukvarjajo z ekološkim pridelovanjem hrane.

Turistična destinacija na leto ustvari 229.967 nočitev, od katerih jih je 118.534 ustvarjenih v Novi Gorici, v Občini Ajdovščina so lani ustvarili 28.701 nočitev, v Občini Miren-Kostanjevica pa 6.021 nočitev. V lanskem letu je število nočitev na območju Vipavske doline in Goriških Brd naraslo za 34,3 % glede na leto 2020, povečevanje števila nočitev so zabeležili tudi v prvih mesecih letošnjega leta.

Lonely Planet, največja in ena najvplivnejših medijskih hiš na svetu s področja potovalnega založništva in popotniških vodnikov, je v letu 2018 objavil lestvico top desetih destinacij v Evropi, ki jih priporoča za obisk v letošnjem poletju. Nanjo je umestil tudi **Vipavsko dolino** z obrazložitvijo, da gre »za odličen primerek skritega zaklada v samem osrčju Evrope«⁴.

Sodelavci Lonely Planeta, medijske avtoritete v svetu popotništva, že 45 let raziskujejo svet v iskanju izjemnih doživetij. Tako želijo popotnike opozoriti na, kot pravijo, skrite zaklade kot alternativo obiskom popularnih in pogosto s turisti preobremenjenih destinacij. Vipavsko dolino so na seznam »Lonely Planet's Best in Europe 2018 Top 10 Destination« uvrstili na 9. mesto. V obrazložitvi so zapisali, da si je Vipavska dolina prislužila izpostavljenost kot »izjemno, neodkrito področje, popolno za ljubitelje vina in avantur«. Priporočajo, da je čudovito pokrajino in izstopajočo vinsko ponudbo najbolje odkrivati na lokalno vodenih kolesarskih turah, ki potekajo po mirnih poteh in ki vključujejo postanke za pokušanje in pogovore z domačini. »Vipavska dolina je odličen primerek

⁴ Vir: <https://www.slovenia.info/sl/novinarsko-sredisce/sporocila-za-javnost/8474-vipavsko-dolino-morate-obiskati-to-poletje-pravi-lonely-planet>

skritega zaklada v samem osrčju Evrope. Gre za privlačno in šarmantno področje, ki nudi odlična kulinarična doživetja, vznemirljive avanturistične aktivnosti in osupljivo pokrajino – in vse to ne prav daleč iz Ljubljane.

V okviru seznama »Lonely Planet's Top 30 Destinations za leto 2022⁵« se je na peto mesto uvrstila Slovenija, predvsem z vidika vikend pobega. Na seznamu je samo še ena evropska destinacija, to je Norveška, ostale so iz drugih celin.

Uspeh Vipavske doline je rezultat sodelovanja in truda različnih deležnikov, ki jo razvijajo kot skupno turistično destinacijo z razvito infrastrukturo in zanimivo ponudbo raznovrstnih produktov.

Povzetek

Turizem predstavlja za območje Vipavske doline in Goriških Brd perspektivno gospodarsko dejavnost zaradi številnih potencialov za nadaljnji razvoj, ki temeljijo na bogati naravni dediščini, zgodovinski, tehniški in kulturni dediščini, enogastronomiji ter številnih športnih dejavnostih. Turistične kmetije nudijo ponudbo, ki omogoča ohranjanje domačnosti, originalnosti in etnoloških posebnosti. Število turistov in število nočitev turistov narašča v zadnjem letu. Velik upad turističnega povpraševanja je povzročila pandemija Covid19 v obdobju 2019-2021.

Summary

Tourism is a perspective economic activity for the area of the Vipava Valley and Goriška Brda, due to the many potentials for further tourism development, which are based on the rich natural heritage, historical, technical and cultural heritage, enogastronomy and numerous sports activities. Tourist farms offer an offer that allows the preservation of homeliness, originality and ethnological peculiarities. The number of tourists and the number of overnight stays by tourists has been increasing over the last year. A large decline in tourism demand was caused by the Covid19 pandemic in the period 2019-2021.

⁵ Vir: <https://www.refinery29.com/en-gb/lonely-planet-top-30-destinations-2022>

2.4. OHRANJANJE NARAVE

Na obravnavanem območju Vipavske doline in Goriških Brd so naravni procesi ustvarili številne naravne pojave, ki izstopajo po posebnih vrednostnih lastnostih. Raznolike naravne lastnosti območja pogojujejo tudi izjemno biotsko raznolikost.

Z namenom ohranjanja raznolikosti žive in nežive narave so vzpostavljena varovana območja narave. To so naravne vrednote, ekološko pomembna območja in območja NATURA 2000. Številni naravni pojavi so varovani kot naravne vrednote. Zaradi visoke stopnje biotske raznovrstnosti je velik del območja vključen v ekološko pomembna območja in NATURA 2000 območja.

Najpomembnejše naravne vrednote so posebej zavarovane kot naravni spomeniki.

Skrb za ohranjanje narave pomeni **zagotavljanje varstva naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti** kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja, ki je vsekakor eden izmed temeljev nadaljnega razvoja območja.

Posebej velja izpostaviti območja NATURA 2000, to so območja, ki so spoznana kot najprimernejša za ohranjanje ali doseganje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, katerih ohranjanje je v interesu Evropske unije, katere del je tudi Slovenija.

NATURA 2000 območja, na katerih je sprejemljiv razvoj takšnih aktivnosti, ki omogočajo ohranjanje biotske raznovrstnosti in upoštevajo načela direktiv Evropske unije, je pomembno razumeti tako razvojno priložnost. Končni cilj NATURA 2000 območij je namreč ohranjanje kvalitete okolja v celoti in na ta način zagotavljanje ugodnih pogojev tako za naravo kot za človeka.

Slovenija je ena izmed biotsko najraznovrstnejših držav, kar potrjujejo številne tuje in domače študije. Raznovrstnost se kaže tudi v zelo visokem deležu ozemlja države, vključenega v omrežje Natura 2000⁶.

Analiza doseganja ciljev Strategije ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji⁷ ugotavlja, da se je kljub različnim varstvenim režimom in precejšnjem napredku na nekaterih področjih (Natura 2000, zavarovana območja, uvedba ukrepa kmetijsko okoljskih plačil, varstveni ukrepi v gozdovih, načrtovanje pri sladkovodnem ribištvu) stanje ohranjenosti številnih habitatov in vrst v razmeroma kratkem času poslabšalo. Poslabšanje je zlasti posledica predvsem vse večjih pritiskov na biotsko raznovrstnost, zaradi širjenja poselitvenih območij, gradnje industrijskih območij in prometnic ter intenziviranja kmetijskih površin v ravninskih predelih in opuščanja rabe kmetijskih zemljišč v višinskih in odročnih legah.

⁶ RS, Vlada RS: Program upravljanja območij Natura 2000 2015-2020, 2015. Vlada RS je s sklepom številka 35600-5/2020/4 z dne 7.1.2021 podaljšala uporabo podrobnih varstvenih ciljev in ukrepov za njihovo doseganje, določenih v Programu upravljanja območij Natura 2000 (2015–2020) do sprejema novega programa upravljanja v letu 2022.

⁷ Kus Veenvliet Jana: Analiza doseganja ciljev Strategije ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji. Zavod Symbiosis, 2012

Omrežje Natura 2000 je v večini držav EU, vključno s Slovenijo, razen manjših pomanjkljivosti določeno in vključuje najbolj ohranjene habitate evropsko ogroženih vrst oziroma habitatnih tipov. Pregled njihovega stanja ohranjenosti se v vseh državah članicah EU izvaja vsakih šest let po pretežno enotni metodologiji. Zadnji poročili o stanju ohranjenosti vrst in habitatnih tipov na podlagi 17. člena Direktive o habitatih in 12. člena Direktive o pticah tako obsegata obdobje od 2007 do 2012⁸.

Na območjih Natura veljajo splošni varstveni cilji, ki so določeni z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 35/13) in so enotni za celotno območje. Za POO Evropska komisija v svojem obvestilu⁹ navaja, da morajo biti varstveni cilji območja določeni tako, da prispevajo k ohranjanju ali doseganju ugodnega stanja ohranjenosti vrste ali habitatnega tipa (kar se določa na ravni biogeografske regije v državi). To pa je zaradi ravni podrobnosti in spreminjanja tega stanja smiselno določiti v aktu, ki velja določeno obdobje – programu upravljanja.

Program upravljanja določa podrobnejše varstvene cilje v prilogi 6.1 »Cilji in ukrepi«, ki se praviloma nanašajo na vsako vrsto oziroma habitatni tip (navedeno v tej prilogi z »Ime vrste/HT«, »znanstveno ime vrste« in »EU koda HT«) na vsakem območju Natura 2000 (navedeno v tej prilogi z »ID območja« in »Ime območja«), izhajajo pa iz varstvenih ciljev v skladu z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Glede na stanje v naravi podrobnejši varstveni cilji (v prilogi pod »Podrobnejši varstveni cilji za«) določajo ali je treba zatečeno stanje ohranjati, obnoviti ali izboljšati, vse zato, da bi vrste oziroma habitatni tipi ostali ali se povrnili v ugodno stanje ohranjenosti. Podrobnejši varstveni cilji so določeni na podlagi referenčnih vrednosti ugodnega stanja. Kategorijo referenčnih vrednosti je uvedla Evropska komisija pri izvajanju Direktive o habitatih in Direktive o pticah¹⁰.

Varstveni cilji ugodnega stanja na podlagi referenčnih vrednosti opredeljujejo ključne zahteve, ki morajo biti izpolnjene, da je vrsta oziroma habitatni tip v ugodnem stanju. Opredeljujejo velikost populacije (ki pri vrstah z naravnim nihanjem velikosti populacije predstavlja večletno povprečje), velikost habitata oziroma habitatnega tipa in za vsako vrsto oziroma habitatni tip specifične strukture v habitatu ter rabo habitata ali procese, ki so potrebni za vzdrževanje ugodnega stanja vrste oziroma habitatnega tipa.

V prilogi 6.1 »Cilji in ukrepi« določeni podrobni varstveni cilji se praviloma nanašajo na cone območij Natura, ki so prikazana v naravovarstvenem atlasu in na spletni strani Zavoda RS za varstvo narave.

Območja Natura (posebna območja varstva in posebna ohranitvena območja ali potencialna posebna ohranitvena območja) se na nekaterih delih med seboj prekrivajo. V prilogi so taka območja dodatno poimenovana v stolpcu »Skupina območij«. Na območjih, ki so določena za več vrst oziroma habitatnih tipov, so podrobni varstveni cilji med seboj toliko usklajeni, da si ne nasprotujejo. Pri ukrepih, ki se izvajajo z naravovarstvenimi smernicami, se sektorski ukrepi na prekrivajočih se

⁸ http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=65&id_informacija=579

⁹ Obvestilo Evropske Komisije o določitvi varstvenih ciljev območij Natura 2000: http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/commission_note2.pdf

¹⁰ EUROPEAN COMMISSION. July 2011. Assessment, monitoring and reporting under Article 17 of the Habitats Directive: Explanatory Notes and Guidance. Final Version: http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?l=/guidelines_reporting&vm=detailed&sb=Title

površinah določijo v postopku izdaje naravovarstvenih smernic. Za kmetijstvo so določene ciljne površine, ki se nanašajo na cone v združenih območjih in so zato navedene v posebni prilogi 6.3 »Ciljne površine KOPOP«. Pri izvajanju horizontalnih ukrepov pa prekrivanje ne igra vloge in zato določitev con morebitnega vpisa ni potrebna.

Varstveni ukrepi so v skladu z obvestilom Evropske komisije¹¹ način za doseganje podrobnih varstvenih ciljev. Te ukrepe izvajajo javne službe in posamezniki, zlasti lastniki zemljišč. Ravnanje posameznikov določa resorna zakonodaja, ta pa ima v ključnih področjih obvezujoče sektorske načrte rabe in varstva naravnih virov (za gozd, ribe, divjad). Ugodno stanje vrst in habitatnih tipov na območjih Natura 2000 v Sloveniji se lahko zagotavlja s sektorskimi načrti in ukrepi upravljanja naravnih virov (gozdarstvo, ribištvo, lovstvo, upravljanje voda) ter s primernim prostorskim načrtovanjem. Na kmetijskih površinah, na katerih ni sektorskega načrtovanja, se lahko ravnanja lastnikov usmerja s finančnimi instrumenti skupne kmetijske politike, zlasti razvoja podeželja.

Natura 2000 v projektnem območju:

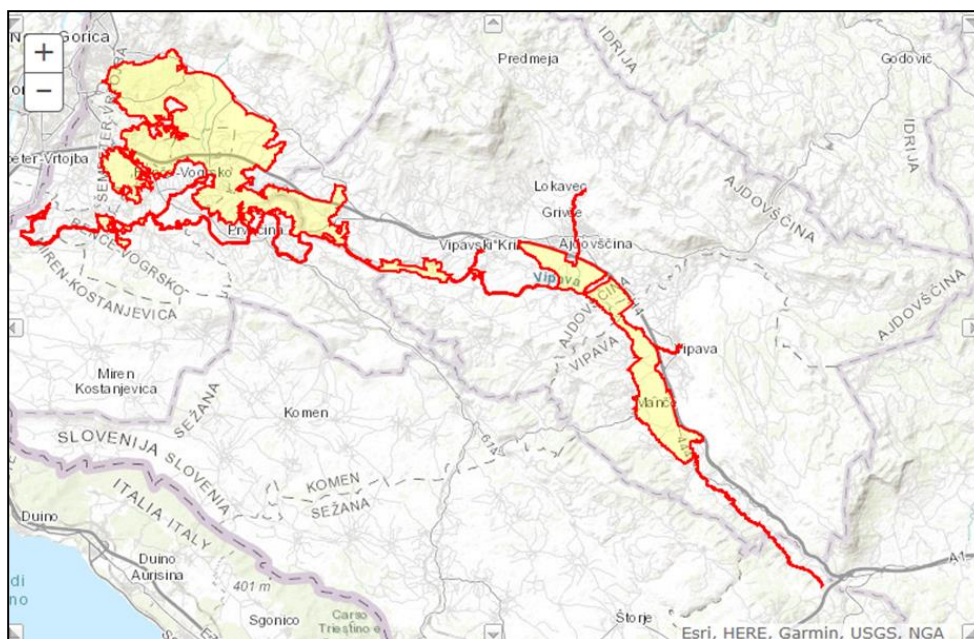
SI 3000226 Dolina Vipave obsega 1.464,42 ha. Območje obsega reko Vipavo z nekaterimi njenimi pritoki, ter del dna Vipavske doline s hidromelioracijskimi jarki, glinokopi, travišči in večjimi sklenjenimi območji gozdov, kot je na primer Panovec. Raznoliki habitati so življenjski prostor številnih ogroženih živalskih vrst, predvsem rib, rakov, kačjih pastirjev, metuljev, dvoživk in plazilcev.

¹¹ Obvestilo Evropske komisije o določitvi varstvenih ukrepov območij Natura 2000:
<http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/comNote%20conservation%20measures.pdf>

Tabela 12: Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi v posebnih ohranitvenih območjih Natura 2000 – Dolina Vipave

Dolina Vipave SI3000226	ozki vrtenec (<i>Vertigo angustior</i>)	1014
	navadni škržek (<i>Unio crassus</i>)	1032
	strašničin mravljiščar (<i>Maculinea teleius</i>)	1059
	močvirski cekinček (<i>Lycaena dispar</i>)	1060
	travniški postavnež (<i>Euphydryas aurinia</i>)	1065
	črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)	1078*
	rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	1083
	primorski koščak (<i>Austropotamobius pallipes</i>)	1092
	laški potočni piškur (<i>Lethenteron zanandreae</i>)	1097
	primorska podust (<i>Chondrostoma genei</i>)	1115
	primorska belica (<i>Alburnus albidus</i>)	1120
	mazenica (<i>Rutilus rubilio</i>)	1136
	grba (<i>Barbus plebejus</i>)	1137
	pohra (<i>Barbus meridionalis</i>)	1138
	navadna nežica (<i>Cobitis taenia</i>)	1149
	kapelj (<i>Cottus gobio</i>)	1163
	veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	1167
	hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	1193
	laška žaba (<i>Rana latastei</i>)	1215
	močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>)	1220
	vidra (<i>Lutra lutra</i>)	1355
	močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>)	4014
	koščični škratec (<i>Coenagrion ornatum</i>)	4045
	veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)	4046
	Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	6510
	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0

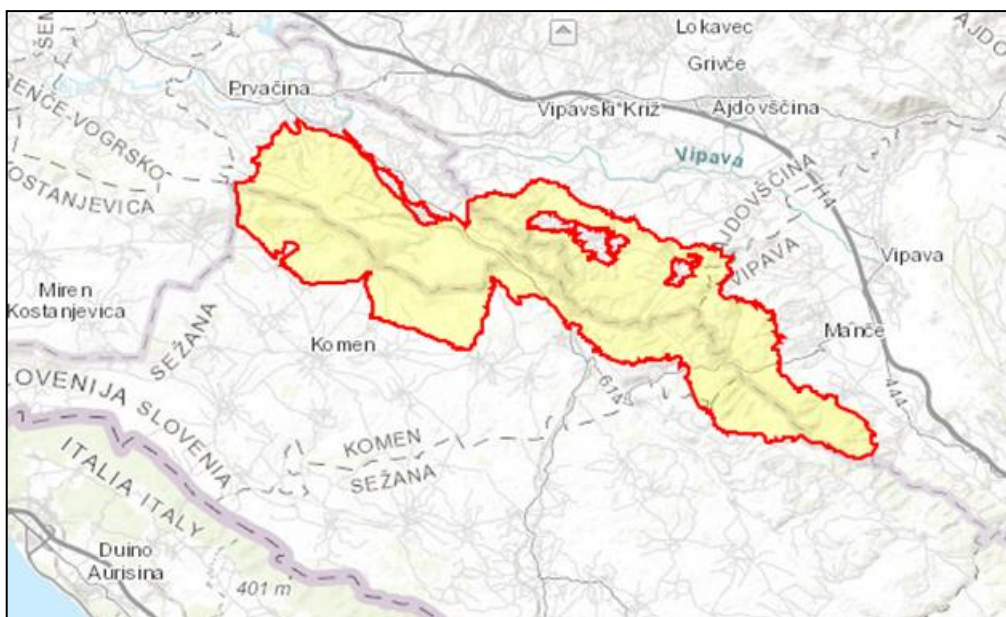
Vir: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Natura 2000 območja in kvalifikacijske vrste na območju neposrednega in daljinskega vpliva 1000 m.

Slika 3: Dolina Vipave: vir: <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SI3000226#2>

SI3000225 Dolina Branice obsega 6.271,62 ha. Območje zajema zgornji del porečja reke Branice z južnim delom Vipavskih gričev, pa tudi gozd in travnišča na Krasu med Kobjeglavo, Škrbino in Taborom, saj se tu prehranjujejo netopirji, ki imajo svoje rodniške kolonije na gradu Rihemberk. Na območju varujemo potoke in druga vodna okolja, gozdove, suha travnišča in brinovja, saj so to življenjska okolja različnih redkih in ogroženih vrst živali (npr. laške žabe, hribskega urha, velikega studenčarja, rogača, bukovega kozlička, močvirskega krešiča...). Posebnost doline Branice, katero velja ohraniti, so tudi

visokodebelni sadovnjaki, ki zagotavljajo primerno življenjsko okolje redkim vrstam ptic, kot sta smrdokavra in čuk.

Slika 4: Dolina Branice, vir: <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SI3000225#2>

SI3000198 Lijak obsega 36.829 ha. To je zatrep kraškega izvira Lijaka s prepadnimi stenami in melišči. Lijak je tipičen kraški bruhalnik, ki deluje le ob največjih deževjih. Osončeva strna pobočja so rastišča črnike. Zaščiteni vrsti sta barjanski okarček in črtasti medvedek.

Reka Vipava je reka v jugozahodni Sloveniji, levi pritok Soče. Izvira iz več kraških izvirov v Vipavi in teče večino poti po južnem obrobju Vipavske doline proti zahodu. V spodnjem toku se pomakne povsem ob vznožje Krasa in teče po južnem robu Goriškega polja vse do izliva v Sočo pri Sovodnjah.

Večji desni pritoki so Bela, Hubelj, Lijak in Vrtojba, večja leva pritoka pa sta Močilnik in Branica.

Slika 5: Izlivni del Močilnika v reko Vipavo, vir: Zavod za ribištvo Slovenije

Vipava priteče iz več kraških izvirov v južnem delu Vipave, tik za Lanthierijevim dvorcem in tik ob vznožju strmega in gozdnatega zahodnega pobočja Nanosa. Največja izvira sta Podskala in Podfarovž, izdaten izvir je tudi tik pod vhomom v Vipavsko jamo, nekaj manj izdatni so še izviri Pri kapelici, v Podlipci, Za Taborom in pri Perhavčevem mlinu. Že v mestu se izviri združijo v pravo reko, ki hitro zavije po širokem dnu Vipavske doline proti severozahodu. Kmalu dobi z desne pritok Belo, ki pa se velik del leta izgublja v lastnem prodnem vršaju in ne priteče do Vipave, nato z leve strani močnejši Močilnik iz zgornjega dela doline. Od tu naprej reka prečka ravnino Vipavskega polja in z obeh strani sprejema vrsto majhnih potokov ter osuševalnih jarkov, se približa južnemu robu ravnine in sprejme močan desni pritok Hubelj.

Pri vasi Ustje vstopi v nizko flišno gričevje v osrednjem delu doline, skozi katero teče bolj ali manj naravnost proti zahodu po razmeroma ozki dolini, po kateri ne pelje nobena cesta. Dva kilometra naprej se pred Velikimi Žabljami dolina nekoliko razširi in ima precej mokrotno dno, z desne strani pa se reki pridruži železniška proga Prvačina-Ajdovščina. Kmalu se dolina ponovno zoži, saj je tu skoraj celotno dolinsko dno v zadnji ledeni dobi prekril ogromen podor, ki se je utrgal na strmem robu Trnovskega gozda, od njega pa so ostale več deset metrov debele plasti apnenčastega grušča. Malo pod železniško postajo Batuje reka ostro zavije proti jugu v kratko in ozko sotesko Pekel, nato napravi velik zavoj okrog vasi Zalošče in Saksid, kjer se ji pridruži levi pritok Branica. V nadaljevanju naredi podoben zavoj okrog vasi Dornberk, nato pa reka preide v širši, gosto poseljen in obdelan spodnji del Vipavske doline. Tu ima reka zelo majhen strmec, ima izrazito vijugast tok in naredi več meandrov, pri Renčah se ji pridruži desni pritok Lijak.

Slika 6: Del reke Vipave pri Lijaku, Mlin, vir: Zavod za ribištvo Slovenije

Malo pred Mirnom reka Vipava zadene na plasti paleocenskih apnencev, v katerih zlasti ob nizkem vodostaju izgublja vodo v kraško podzemlje. Povsem na južno obrobje Goriškega polja jo je v zadnji ledeni dobi potisnila Soča, ki je ob vstopu iz soteske nad Solkanom nasula velik prodni vršaj Goriškega polja. Zelo zanimiv je tudi velik meander, znotraj katerega se je pod gradom v odlični obrambni legi namestil Miren, ki ga s treh strani varuje reka Vipava, z južne strani pa mirenski grad. Tu reka dobi z desne še zadnji pritok Vrtojebico, nato prečka državno mejo in teče skoraj ves čas po stiku med severnim robom doberdobskega krasa in prodno ravnino, malo naprej od Sovodenj pa se izlije v Sočo.

Rečni režim reke Vipave je dežno-snežni¹². Za ta režim je značilen primarni višek, ki nastopi aprila. Lahko se pojavi tudi marca ali celo maja. Razlog za to je velika količina padavin v tem obdobju ter taljenje snega, vendar je taljenje snega v tem primeru drugotnega pomena. Sekundarni višek se pojavi v novembru. Primarni nižek nastopi poleti v mesecu avgustu ali redkeje v septembru. Sekundarni nižek je pozimi, vendar ne traja dolgo. Je večji od primarnega nižka. Potrebno je omeniti, da ima reka poseben tip dežno-snežnega režima, in sicer mediteranski tip, kjer se običajno jesenski dežni maksimum združi z marčno-aprilskim ali se mu povsem približa ali pa ga celo malenkostno preseže.

Na reki Vipavi je leta 2013 na vodomerni postaji Dornberk najnižji letni pretok znašal 1,72 m³/s, srednji letni pretok 18,1 m³/s in najvišji letni pretok 192 m³/s. V konicah je absolutno najnižji pretok znašal 0,84 m³/s, in sicer avgusta 1988, absolutno najvišji pretok pa je znašal 323 m³/s, in sicer oktobra 2012 (Hidrološki arhiv, Mesečne statistike, 2016). Reka Vipava se prebija skozi neprepustne

¹² Zavod za ribištvo Slovenije, Načrt ribiškega upravljanja v Soškem ribiškem območju za obdobje 2017-2022, september 2016

flišne sekvence, ki so naslonjene na Kras in na visoke kraške planote (Trnovski gozd, Nanos in Hrušica). Le te so sestavljene iz zelo prepustnih karbonatnih kamnin. Pojavlja se predvsem apnenec in dolomit. Padavinska voda na Krasu in na visokih kraški planotah ponikne v notranjost površja in kasneje privre na dan ob stiku s flišem, ki je neprepusten.

Po uradnih podatkih stalnega monitoringa voda je reka Vipava v celotnem toku v dobrem kemijskem stanju, ekološko stanje vode v reki pa je v zgornjem toku dobro, v spodnjem toku pa se poslabša na zmerno. V najbolj spodnjem delu se kakovost vode v strugi Vipave še poslabša zaradi dotoka odpadnih vod iz opekarn (Goriške opekarne) in precej onesnažene Vrtojbe.

Struga Vipave je v večjem delu toka umetno preoblikovana, ob regulacijah v osemdesetih letih 20. stoletja so njeno vijugasto strugo na več mestih zravnali, naravno rečno korito pa preuredili v umetno korito s trapezastim prečnim prerezom in s kamnometom utrjenimi brežinami. Takrat so na daljših odsekih tudi odstranili obrežno vegetacijo, ki se le počasi obnavlja, na nekaterih odsekih pa so brežine še vedno povsem gole zaradi 'čiščenja' brežin. V tako preoblikovani rečni strugi se voda ob poletnih nižjih prekomerno segreje, že itak majhni poletni pretoki se še bolj zmanjšajo, kar negativno vpliva na živi svet v vodi in poveča koncentracije onesnaževal v vodi.

Struga Vipave je v veliki meri antropogeno preoblikovana, v bolj ali manj naravnem stanju so le nekateri krajši odseki, npr. pri Novakovem mlinu v Dolenjah in v soteski Pekel. Za živi svet so posebej pomembni nekateri ohranjeni meandri, pri vasi Brje in pod Renčami, ob katerih so zadnji skromni ostanki nekdanjega nižinskega poplavnega gozda v Vipavski dolini in so tudi evidentirani kot naravne vrednote. Kljub preoblikovanosti je celotna struga Vipave vključena v območje Natura 2000 (Dolina Vipave). Zaradi precejšnje vodnatosti in razmeroma čiste vode živijo v Vipavi kljub preoblikovanosti struge številne vrste rib. Od domorodnih vrst so v Vipavi prisotne vrste grba (*Barbus plebejus*), štrkavec (*Squalius squalus*), lipan (*Thymallus thymallus*), potočna postrv (*Salmo trutta*), soška postrv (*Salmo marmoratus*) in v spodnjem toku ščuka (*Esox lucius*). V reki Vipavi so prisotne tudi tujerodne vrste rib, iz Severne Amerike prinesena šarenka (*Oncorhynchus mykiss*), podust (*Chondrostoma nasus*) iz donavskega porečja in v spodnjem toku som (*Silurus glanis*).

Primorska podust je edina predstavnik svojega rodu. V dolžino zraste od 18 do 20 cm, največ pa 30 cm. Zanj so značilna usločena podstojna usta s hrustančasto ploščico. Po bokih, od glave do repne plavuti, poteka široka temna proga. V hrbtni plavuti ima od osem do devet razvejanih plavutnic.

Primorska podust¹³ živi v skupinah in naseljuje srednje odseke nižinskih vodotokov ter njihove glavne pritoke s prodnatim dnom. Ustreza ji srednje hiter do hiter vodni tok. Zadržuje se v tolmunih, ob globljih brežinah ali v osrednjih tokovih. Drsti se v predelih hitrega toka. V Sloveniji velja primorska podust za izumrlo vrsto, manjša populacija se je še ohranila v potoku Kožbanjšček v Goriških Brdih. V soškem ribiškem območju je z Uredbo o Naturi 2000 varovano naslednje območje, pomembno za varstvo primorske podusti in njenih habitatov: Dolina Vipave SI 3000226.

Varstveni cilji: ohranjanje ekoloških značilnosti habitata primorske podusti, ohranjanje oziroma vzpostavljanje prehodnosti vodotoka, ki omogoča povezanost populacij in pretok genskega materiala, dostop do drstišč ter ohranjanje drstišč.

¹³ Zavod za ribištvo Slovenije, Načrt za izvajanje ribiškega upravljanja v Soškem ribiškem okolišju, osnutek, 2010

Varstveni ukrepi: liberalen ribolovni režim in povečan ribolovni pritisk za tujerodne vrste, ki so lahko v interakciji s primorsko podustjo (som in podust), raziskave o prisotnosti oziroma razširjenosti primorske podusti, ugotovitev stanja in določitev ukrepov, izvedba projektne naloge »Raziskave o razširjenosti podusti v Vipavi in njenih pritokih s poudarkom na ugotavljanju morebitne prisotnosti osebkov primorske podusti« in v nadaljevanju akcijski načrt upravljanja s podustjo.

Septembra 2013 je bila v porečju Idrije najdena populacija primorske podusti. Gre za izjemno najdbo, saj sta bili do sedaj v Sloveniji za to vrsto znani le dve nahajališči. Leta 1996 so jo našli v potoku Vogršček, leta 2003 pa v potoku Vrtojba. Vogršček je danes akumulacija, v Vrtojbi pa primorska podust, kljub mnogim vzorčenjem, ni bila več potrjena.

Projekt »LIFE for LASCA« zajema podrobnejše raziskave o razširjenosti in naseljenosti primorske podusti. Glede na to, da je bila v jadransko povodje vložena podust, je za nesporno odločitev juvenilnih osebkov vrste potrebna tudi genetska analiza osebkov.

Slika 7: Primorska podust, vir: Zavod za ribištvo Slovenije

Povzetek

Z namenom ohranjanja raznolikosti žive in nežive narave so vzpostavljena varovana območja narave. To so naravne vrednote, ekološko pomembna območja in območja NATURA 2000. Zaradi visoke stopnje biotske raznovrstnosti je velik del območja vključen v ekološko pomembna območja in NATURA 2000 območja. Natura 2000 v projektnem območju obsega: SI 3000226 Dolino Vipave, ki obsega 1.464,42 ha, SI3000225 Dolino Branice, ki obsega 6.271,62 ha in SI3000198 Lijak, ki obsega 36.829 ha. Projekt »LIFE for LASCA« zajema podrobnejše raziskave o razširjenosti in naseljenosti primorske podusti.

Summary

In order to preserve the diversity of living and non-living nature, protected nature areas have been established. These are natural values, ecologically important areas and NATURA 2000 areas. Due to the high level of biodiversity, a large part of the area is included in ecologically important areas and NATURA 2000 areas. Natura 2000 in the project area includes: SI 3000226 Vipava Valley, which covers 1.464,42 ha, SI3000225 Branica Valley, which covers 6.271,62 ha and SI3000198 Lijak, which covers 36.829 ha. The "LIFE for LASCA" project includes more detailed research on the distribution and population of the Lasca.

2.5. STANJE INFRASTRUKTURE IN OPREMLJENOSTI Z OSNOVNIMI STORITVAMI

Za usklajen razvoj obravnavanega območja Goriških Brd in Vipavske doline je nujna vsaj osnovna infrastruktura, kot so cestna in železniška infrastruktura, oskrba s pitno vodo in komunalna infrastruktura, energetska infrastruktura ter informacijska infrastruktura. Na kakovost bivanja pa vplivajo tudi oskrbne funkcije, ki vključujejo šole, socialnovarstvene in zdravstvene ustanove, trgovine, pošte in kulturne domove. Z vidika dodane vrednosti so zelo pomembna vlaganja v turistično infrastrukturo, ki lahko pomembno prispeva k turistični privlačnosti in s tem k izboljšanju gospodarskega položaja območja.

Cestna in železniška infrastruktura: Z razvojem prometne infrastrukture se podpira razvoj policentričnega omrežja naselij, skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi, medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij ter njihovo povezanost z evropskimi prometnimi sistemi in urbanim omrežjem. Nezadostna prometna dostopnost je na območju Goriških Brd in spodnje Vipavske doline.

Goriška Brda so povezana z zaledjem samo preko zelo ovinkaste ceste Solkan-Gonjače-Dobrovo in Plave-Gonjače. Prebivalci Brd se v veliki meri poslužujejo povezave preko Italije v smeri Dobrovo-Vipolže-Gorica in Dobrovo-Neblo-Videm.

V spodnji Vipavski dolini so problem predvsem prečne povezave v smeri sever-jug med Selom in Dornberkom. Predvidena je tudi izgradnja obvozne ceste ob Dornberku, ki bi promet z regionalne cestne povezave do Sežane (R1 204) speljala mimo centra naselja. Vasi so večinoma povezane z asfaltnimi cestami.

Občini Ajdovščina in Vipava ležita tik ob V. panevropskem prometnem koridorju, na prečni cestni povezavi mednarodnega pomena Kijev (Ukrajina) - Milano (Italija). Prometna dostopnost občin Ajdovščina in Vipava je zaradi hitre ceste, ki poteka skozi Vipavsko dolino zelo dobra. Stanje regionalnih cestnih povezav (I reda) je v glavnem dobro, vendar so nekateri odseki, predvsem regionalnih cest II in III reda, potrebni posodobitve in obnove. Lokalne ceste med naselji so večinoma asfaltirane, vendar pa zaradi visokih stroškov vzdrževanja iz leta v leto slabše. Poleg denarja za redno vzdrževanje lokalne cestne infrastrukture pa primanjkuje tudi sredstev za posodobitev in novogradnje cestne infrastrukture na lokalni ravni. Dostopnost območja po javnih cestah je dobra, potrebno pa je izpostaviti dejstvo, da je na celotnem območju pomanjkanje kolesarskih poti, ki bi pomembno doprinesle k višji kakovosti bivanja in tudi boljšim pogojem za razvoj turizma.

Železniška infrastruktura je slaba in potrebna obnove. Najpomembnejšo železniško povezavo predstavlja navezava Nove Gorice na vzhodnoevropski koridor. Železniška proga Sežana – Jesenice s slepim krakom do Ajdovščine je enotirna in tehnično zastarela ter potrebna obnove in posodobitve (elektrifikacija). Progo uporablja samo tovorni vlak, potniške linije so ukinjene.

Javni potniški promet: Javni potniški promet je z izjemo območja Mestne občine Nova Gorica relativno slabo razvit. Redne avtobusne povezave so večinoma zagotovljene le v smeri glavnih regionalnih prometnic, vendar so redke, slabo zasedene, njihovo število pa upada. Dostop z javnim prevozom do centralnih dejavnosti v središčih (zdravstvo, izobraževanje, uprava) je za prebivalce na razpršenih območjih poselitve slab. Poskrbljeno je za šolske prevoze. Prevladuje osebni potniški promet. Ključni izziv so neurejene povezave med okoliškimi vasi in mestnimi središči ter dolgotrajne vožnje, kar najbolj prizadene starejše ljudi brez lastnega prevoza. Potrebno si je

prizadevati za spremembo potovalnih navad prebivalcev območja. Spodbujati je potrebno pešačenje, uporabo koles ter uporabo javnega potniškega prometa.

Zdravstvo in socialna oskrba: Osnovne zdravstvene storitve na območju Nove Gorice in okolice zagotavlja Zdravstveni dom Osnovno varstvo Nova Gorica, ki od leta 1991 deluje kot samostojen javni zavod in opravlja svojo dejavnost na območju občin ustanoviteljic – Mestne občine Nova Gorica ter občin Brda, Kanal ob Soči, Miren-Kostanjevica, Šempeter-Vrtojba in Renče-Vogrsko. Zavod opravlja svojo dejavnost na 17 lokacijah, od katerih je 15 v večjih urbanih središčih območja vključno z naseljem Nova Gorica.

Zdravstveni dom Ajdovščina je eden izmed javnih zavodov, ki deluje na območju občin Ajdovščina in Vipava ter skupaj pokriva področje družbenih dejavnosti – področje, ki je za kvaliteto bivanja in dela občanov izrednega pomena. Podpora obeh občin ustanoviteljic na začrtani smeri razvoja zdravstvenega doma kaže, da je samostojna organizacijska oblika zavoda primerna in omogoča kvaliteten razvoj zdravstvene dejavnosti. Danes skupaj s koncesionarji pokriva v mreži javne zdravstvene službe na primarni ravni zdravstvene potrebe več kot 24.000 prebivalcev obeh občin, na skupni površini 352 km². Največja cestna razdalja je 18 km. Naselja so razpršena in nekatera težje dostopna. Sedež ZD je po izgradnji hitre ceste prometno dobro povezan z zavodi sekundarne ravni. Oddaljenost od splošne bolnišnice Franca Derganca Nova Gorica je 25 km, oddaljenost od UKC Ljubljana pa 80 km. Oprema v zdravstvenem domu omogoča optimalno delo. V zadnjih letih med poslanstvu zavoda vse bolj poudarjajo pomen vzpodbujanja preventivnih dejavnosti, opuščanja škodljivih navad za krepitev zdravja in preprečevanja bolezni. ZD Ajdovščina svojo dejavnost opravlja na sedežu v Ajdovščini, v Zdravstveni postaji v Vipavi, Centru za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje v Vipavi, na domu pacientov in na terenu. Podporo osnovnim dejavnostim zagotavljajo s storitvami diagnostičnega in zobotehničnega laboratorija, rentgenskimi storitvami, fizioterapevtskimi in upravno tehničnimi storitvami. Prihodke dopolnjujejo s tržno dejavnostjo zlasti na področju medicine dela, prometa in športa, zobozdravstva, ginekologije in vzgojno preventivnih dejavnosti.

Na območju se v Šempetru pri Gorici nahaja tudi Splošna bolnišnica "Dr.Franca Derganca" Nova Gorica, ki je osrednja regionalna zdravstvena ustanova.

Na obravnavanem območju deluje Dom upokojuencev Nova Gorica, ki je osrednji socialnovarstveni zavod in nosilec izvajanja institucionalnega varstva starejših oseb. Sedež zavoda in dom upokojuencev se nahaja v Novi Gorici, kjer lahko sprejmejo 215 stanovalcev, v poslovni enoti v Podsobotinu v Goriških Brdih pa 94. V Renčah ponuja tovrstne storitve zasebnik s koncesijo - Medic Hotel Renče, ki lahko sprejme 70 stanovalcev, v Gradišču nad Prvačino pa se nahaja DU Gradišče, ki nudi storitve 145 stanovalcem. V Ajdovščini deluje Dom starejših občanov Ajdovščina s kapaciteto 151 oskrbovancev, v Vipavi pa Zavod Pristan s kapaciteto 104 oskrbovancev.

Center za socialno delo Nova Gorica, ki je pristojen za območje Upravne enote Nova Gorica organizira in izvaja dejavnosti, s katerimi preprečuje ali odpravlja socialne stiske ter koordinira in usklajuje socialne akcije v lokalnem okolju tako, da sodeluje z vsemi drugimi izvajalci, ki so nosilci socialno varstvenih programov. Na področju varstva ranljivih skupin in ljudi v stiski delujejo številne nevladne organizacije in Varstveno delovni center, ki kot edini zavod v Sloveniji izvaja storitve dolgotrajne rehabilitacije za osebe s pridobljenimi možganskimi poškodbami in sprejema uporabnike iz cele države. V letu 2015 je v Novi Gorici odprla svoja vrata tudi informacijska pisarna za pomoč ljudem v stiski. Center za socialno delo Ajdovščina opravlja naloge socialnega varstva otrok, mladostnikov, družine, odraslih ter posrednika socialnih transferjev na območju občin Ajdovščina in Vipava.

Dostopnih je kar nekaj programov pomoči ranljivim skupinam (na primer »Malorca« - hiša za brezdomce, programi za pomoč osebam s težavami v duševnem zdravju ipd.).

Oskrba s pitno vodo: Vodovodna mreža je na obravnavanem območju dobro razvita, vendar stara in dotrajana. Največji problemi se pojavljajo v daljših sušnih obdobjih na območju Goriških Brd. Spodnja Vipavska dolina se oskrbuje iz izvira Hubelj, ki je kakovosten, a včasih nezadosten. Goriška Brda se oskrbujejo iz izvira Mrzlek. Sprejeti je potrebno ustrezne ukrepe za zaščito podtalnice na Vrtojbenko – Mirenskem polju. Na območju Mestne občine Nova Gorica je potrebno nadaljevati z raziskavami potencialnih virov pitne vode in jih zaščititi, saj je območje občine potencialno vododeficitarno območje. Na območju občin Ajdovščina in Vipava je pomemben izvir Hublja. Večina vodnih virov je v upravljanju komunalnih služb in jih bo potrebno zaščititi in opredeliti ustrezne varovalne pasove. Kvaliteta pitne vode, zaradi vsebnosti mikroorganizmov niha. Večina naselij v občinah Vipava in Ajdovščina ima zadostne količine pitne in protipožarne vode.

Odvajanje in čiščenje odpadnih voda: Zgrajeno čistilno napravo ima naselje Prvačina, na katero so priklopljena naselja Prvačina, Dornberk, Tabor in Gradišče. Za naselja Ozeljan, Šmihel, Šempas, Osek in Vitovlje se načrtuje skupna čistilna naprava s kanalizacijskim omrežjem. Načrtuje se izgradnja več čistilnih naprav (Vedrijan, Vrhovlje, Dobrovo, Renče, Vogrsko, Volčja Draga, Bukovica in drugih). Nova centralna čistilna naprava s kapaciteto 51.000 PE služi čiščenju odpadnih voda za del Mestne občine Nova Gorica, del Občine Miren-Kostanjevica in Občine Šempeter-Vrtojba. Na obravnavanem območju je potrebno urediti oziroma posodobiti še precej kanalizacijskega omrežja predvsem z malimi čistilnimi napravami.

Komunalni odpadki: Ravnanje z odpadki sledi strategiji ravnanja z odpadki, ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije, in evropski zakonodaji. Količine komunalnih odpadkov bo mogoče zmanjšati z ustrežno organizacijo zbiranja in izrabe posameznih vrst odpadkov. Še vedno obstajajo črna odlagališča, ki so deloma sanirana. Evidence nad dejanskimi razmerami ni, kar dolgoročno predstavlja okoljsko grožnjo.

Odpadki se odvažajo na druga odlagališča v Sloveniji. Večina občin načrtuje izvajanje ukrepov za zmanjševanje količin komunalnih odpadkov (sortiranje) ter racionalizacijo zbiranja in odvoza. Glede na sprejeto uredbo v letu 2011, ki določa ločeno zbiranje, se povečuje delež ločeno zbranih odpadkov, občine pa so že uredile zbirne centre na svojih območjih.

Energetska infrastruktura: Reka Vipava z obstoječimi jezovi predstavlja velik potencial za izkoriščanje vodne energije v malih hidroelektrarnah. Poleg obstoječih malih hidroelektrarn v Orehovljah in Biljah je načrtovana še gradnja dveh malih hidroelektrarn v Mirnu – na jezu v Grapcu ter na jezu pri Šelu.

Za pridobivanje dodatne električne energije se uporabljajo predvsem sončna energija in biomasa. Uporaba sončne energije kot dodatni vir energije je pogost pri individualnih gradnjah, spodbujati pa je potrebno njeno uporabo tudi za oskrbo objektov družbene infrastrukture, športno rekreacijskih objektov, območij za kmetijsko proizvodnjo in drugih. Na območjih strnjene pozidave Brd in Vipavske doline so možnosti za sistem daljinskega ogrevanja na biomaso. Možnosti za pridobivanje dodatne električne energije predstavlja tudi bioplina na živinorejskih kmetijah in energija vetra v Vipavski dolini. Spodbuja se energetska varčna gradnja. Območje je primerno za izkoriščanje sončne energije. V ta namen je bila zgrajena sončna elektrarna na hitri cesti Vrtojba-Selo. Poleg tega pa se s sončno energijo ogreva vse več kmetij. Narašča tudi zanimanje za vgradnjo toplotnih črpalk in izgradnjo energetske varčnih hiš.

Energetska oskrba na območju občin Ajdovščina in Vipava večinoma temelji na električni energiji in tekočih gorivih. Le občinski središči Vipava in Ajdovščina sta neposredno vezani tudi na dobavo zemeljskega plina. Trda goriva, še zlasti drva pa so poleg plinskega olja glavni energetski vir za ogrevanje v hribovskih območjih. Celotna regija ima le en priključek na nacionalno elektro omrežje, kar povzroča relativno ogroženost oskrbe. Na razvojno pomembnih območjih in v centrih je potrebno zgoščevanje mreže RTP 20/0,4 KV ter obnoviti in posodobiti oskrbo v nekaterih odročnejših predelih občin Ajdovščina in Vipava, saj tam omrežje ne prenese večjih obremenitev in je izrazito nestabilno, kar povzroča izpade ob vsaki močnejši nevihti. Lastnih virov energije, z izjemo manjše HE Hubelj, sončne elektrarne na halah bivše tovarne LIPA, sončne elektrarne v Podnanosu in v industrijski coni v Gojačah ter lesne biomase, na območju ni oziroma niso dovolj izkoriščene. Možnosti izkoriščanja alternativnih virov energije (predvsem okolju prijaznih) so v tem prostoru velike, vendar so v glavnem tudi neizkoriščene ali pa slabo izkoriščene. Med alternativne vire energije, ki so v na obravnavanem območju dostopni, lahko vključimo vsaj štiri, ki jih je možno izkoriščati v večji meri: lesno biomaso, ki je glede na relativno veliko gozdnatost območja slabo izkoriščena; energija vetra, pri čemer največji problem predstavlja odpor do gradnje velikih sistemov vetrnih elektrarn; sončno energijo (veliko število sončnih dni v letu) pri čemer problem predstavljajo visoka začetna vlaganja v opremo, ter geotermalna energija, ki je še popolnoma neraziskana.

Informacijska infrastruktura: Pokritost z mobilno telefonijo ostaja problem le v določenih ožjih območjih. Občine si prizadevajo za zagotavljanje pogojev za opremljenost vseh naselij s sodobno telekomunikacijsko infrastrukturo. Na območjih razpršene poselitve bodo sčasoma zagotovljene brezžične povezave. Povečevala se bo možnost priključitve na optične kable ter pokritost z radijskimi in digitalnimi televizijskimi signali, signali za mobilno telefonijo ter drugimi.

Povzetek

Območje Goriških Brd in Vipavske doline ni zadostno prometno dostopno. Goriška Brda so povezana z zaledjem samo preko zelo ovinkaste ceste Solkan-Gonjače-Dobrovo in Plave-Gonjače. V Vipavski dolini so problem predvsem prečne povezave v smeri sever-jug med Selom in Dornberkom. Železniška infrastruktura je slaba in potrebna obnove. Tudi javni potniški promet je z izjemo območja Mestne občine Nova Gorica relativno slabo razvit. Zdravstvo in socialna oskrba sta dobro organizirana. Vodovodna mreža je na obravnavanem območju dobro razvita, vendar stara in dotrajana. Največji problemi se pojavljajo v daljših sušnih obdobjih na območju Goriških Brd. Vipavska dolina se oskrbuje iz izvira Hubelj, ki je kakovosten, a včasih nezadosten. Komunalni odpadki se odvažajo na druga odlagališča v Sloveniji. Reka Vipava z obstoječimi jezovi predstavlja velik potencial za izkoriščanje vodne energije v malih hidroelektrarnah. Poleg obstoječih malih hidroelektrarn v Orehovljah in Biljah je načrtovana še gradnja dveh malih hidroelektrarn v Mirnu – na jezu v Grapcu ter na jezu pri Šelu. Za pridobivanje dodatne električne energije se uporabljajo predvsem sončna energija in biomasa. Občine si prizadevajo za zagotavljanje pogojev za opremljenost vseh naselij s sodobno telekomunikacijsko infrastrukturo.

Summary

The area of Goriška Brda and Vipava Valley is not sufficiently accessible by traffic. Goriška Brda is connected to the hinterland only via the very winding Solkan-Gonjače-Dobrovo and Plave-Gonjače roads. In the Vipava Valley, the problem is mainly the cross connections in the north-south direction between Selo and Dornberk. The railway infrastructure is poor and in need of renovation. Public passenger transport is also relatively poorly developed, with the exception of the area of the Municipality of Nova Gorica. Healthcare and social care are well organized. The water supply network is well developed, but old and dilapidated. The biggest problems occur during long dry periods in the Goriška Brda area. The Vipava Valley is supplied from the Hubelj spring, which is of

good quality, but sometimes insufficient. Municipal waste is taken to other landfills in Slovenia. The Vipava river with its existing dams represents a great potential for the exploitation of water energy in small hydroelectric power plants. In addition to the existing small hydroelectric plants in Orehovlje and Bilje, two small hydroelectric plants are also planned to be built in Miren - at the dam in Grapac and at the dam at Šel. Solar energy and biomass are mainly used to generate additional electricity. Municipalities strive to ensure the conditions for equipping all settlements with modern telecommunications infrastructure.

2.6. INSTITUCIONALNA ORGANIZIRANOST NA PODROČJU RIBIŠKE POLITIKE V SLOVENIJI

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)¹⁴ v okviru svojih pristojnosti obsega tudi delovno področje ribištvo. Ribištvo je dejavnost, ki zajema ribolov, akvakulturo, predelavo, trženje rib in ribiških proizvodov. Po standardni klasifikaciji dejavnosti v Republiki Sloveniji je sladkovodno ribištvo opredeljeno na negospodarski ribolov, gojenje sladkovodnih organizmov ter na predelovalno dejavnost. Akvakultura predstavlja vzrejo vseh vodnih organizmov in zajema tako vzrejo sladkovodnih organizmov. Predelava in trženje sta del ribiške dejavnosti, ki ribam in ribiškimi proizvodom dajeta dodano vrednost in zagotavljata potrošnikom kakovostne proizvode.

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP)¹⁵ je organ v sestavi MKGP in za področje ribištva. Opravlja naloge plačilnega organa pri črpanju nacionalnih in evropskih sredstev v okviru izvajanja strukturnih ukrepov s področja ribištva. Agencija je s pripravo in izvajanjem dolgoročnega načrta razvoja sistemske podpore kmetijstvu ter razvoja organizacije osrednji povezovalni element med institucijami Evropske unije, Slovenije in upravičenci do sredstev. Poleg izplačevanja sredstev izvaja informiranje, izobraževanje in svetovanje vladnim in nevladnim organizacijam ter podjetjem v živilsko-predelovalni industriji. Delo agencije predstavlja tudi referenčno profesionalno središče za kadre iz držav jugovzhodne Evrope.

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano¹⁶ ima glavno nalogo izvajanje nadzora zakonov, drugih predpisov in aktov iz delovnega področja MKGP. Za področje ribištva je pristojna inšpekcija za lovstvo in ribištvo, ki se nadalje pokriva tudi sladkovodno ribištvo. Inšpekcija za lovstvo nadzira spoštovanje določil zakona o divjadi in lovstvu, zakona o ohranjanju narave in zakona o zaščiti živali ter na njihovi podlagi izdanih podzakonskih aktov. Inšpektorji nadzirajo izvajanje koncesijskih pogodb, vodenje evidenc, delo lovsko čuvske službe, izvajanje lova, uporabo lovskega orožja, izvajanje lovskogojitvenih načrtov, izvajanje ukrepov za preprečevanje škod, poslovanje v lovskih organizacijah, različne dejavnosti v okolju divjadi, zadrževanje divjadi v ujetništvu, spuščanje psov brez nadzora v prosto naravo, polhanje, sokolarjenje itd. Inšpekcija za ribištvo nadzira izvajanje ribolova na morju in v sladkih vodah, izvajanje ribiškogojitvenih načrtov in poslovanje v ribiških družinah in Zavodu za ribištvo Slovenije, trgovanje z ribiškimi proizvodi, itd. Inšpekcija za lovstvo in ribištvo opravlja tudi nadzor tudi pri preparatorjih, imetnikih živali

¹⁴ Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/ribistvo

¹⁵ Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja: http://www.arsktrp.gov.si/si/o_agenciji/pristojnosti

¹⁶ Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: http://www.ikglr.gov.si/si/delovna_podrocja/dejavnost_inspekcije_za_lovstvo_in_ribistvo

zavarovanih vrst in ukrepa ob posegih v naravni razvoj živali zavarovanih vrst. Inšpektorji vodijo inšpekcijske postopke in izrekajo ukrepe po zakonu o inšpekcijskem nadzoru. Inšpekcijski organi so po zakonu o prekrških od leta 2005 dalje tudi prekrškovni organi, ki v zvezi z ugotovljenimi kršitvami proti kršiteljem ukrepajo v t.i. hitrem postopku in izrekajo sankcije z odločbo o prekršku (opomin, globa) ali izdajo plačilnega naloga, v kolikor ugotovijo kršitev na kraju samem.

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR)¹⁷ je strokovni organ v sestavi MKGP, pristojen za področje varne hrane in krme, veterinarstva in varstva rastlin. UVHVVR je bila ustanovljena 1. januarja 2013 z združitvijo Veterinarske uprave RS, Fitosanitarne uprave RS, Direktorata za varno hrano ter dela Inšpektorata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Namen ustanovitve sta racionalizacija in učinkovitost upravljanja s tveganji na vseh področjih pristojnosti UVHVVR, s ciljem zagotavljanja varnosti celotne prehranske verige. Strokovna področja upravne in nadzorne pristojnosti UVHVVR med drugim obsegajo varnost in kakovost živil živalskega in rastlinskega izvora, zdravje in dobrobit živali, živalsko krmo, zdravje rastlin, semenski material in fitofarmacevtska sredstva, razen upravnih nalog na področju zaščite kmetijskih pridelkov in živil (shem kakovosti).

Zavod za ribištvo Slovenije (ZZRS)¹⁸ je javni zavod, ki ga je ustanovila Republika Slovenija. Njegove naloge so javne in strokovne naloge na podlagi Zakona o sladkovodnem ribištvu. Zavod vodi ribiški kataster kot javno knjigo, v katerem so v glavnem zbrani podatki o sladkovodnem ribištvu. Poleg tega Zavod nudi pomoč pri zbiranju podatkov za informacijski sistem ribištva (InfoRib), ki ga upravlja MKGP ter opravlja druge strokovno raziskovalne naloge na podlagi Zakona o morskem ribištvu kot na primer tržne dejavnosti s področja športno rekreativnega ribolova in gojitve rib, ter različne raziskovalne in strokovne naloge s področja ribiške biologije. Kot osrednja strokovna institucija s področja ribištva v Republiki Sloveniji se Zavod vse od njegove ustanovitve trudi izvajati aktivnosti, ki bodo prispevale k trajnostnemu upravljanju z ribjim življem in ohranitvi njegove pestrosti.

Ribiška zveza Slovenije (RZS)¹⁹ je samostojna in nepridobitna zveza društev. Deluje na podlagi Zakona o društvih in Zakona o sladkovodnem ribištvu. RZS je zveza vseh ribiških družin (RD), organiziranih po Zakonu o društvih. V RZS je 64 ribiških družin, ki imajo od leta 2010 sklenjene koncesijske pogodbe za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših. RD in s tem tudi RZS delujejo v javnem interesu. RD upravljajo z vodnim življem v približno 90% sladkovodnih površin, približno 10% pa je tako imenovanih izločenih vod. To so vode, izvzete iz ribiških okolišev: komercialni ribniki in vode posebnega pomena. V slednjih izvaja ribiško upravljanje Zavod za ribištvo Slovenije. RZS je krovna organizacija slovenskih sladkovodnih ribičev. Namen delovanja RZS je uresničevanje skupnih in posebnih interesov članov na področju sladkovodnega ribištva v Sloveniji, opredeljenih v strategiji delovanja RZS.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS)²⁰ je nevladna stanovska organizacija, ustanovljena na podlagi Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. Njena naloga je zastopanje interesov kmetijstva, gozdarstva in ribištva, svetovanje posameznikom, pravnim osebam, ki opravljajo

¹⁷ Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: http://www.uvhvvr.gov.si/si/o_uvhvvr

¹⁸ Zavod za ribištvo Slovenije: <https://www.zzrs.si/page/zzrs/#dejavnosti>

¹⁹ Ribiška zveza Slovenije: <http://ribiska-zveza.si/o-nas/predstavitev-zveze>

²⁰ Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije: <http://www.kgzs.si/gv/kmetijstvo/ribogojstvo.aspx>

kmetijsko, gozdarsko in ribiško dejavnost ter pospeševanje gospodarskega in okolju prijaznega kmetovanja, gozdarstva in ribištva. Delo svetovalca, specialista za ribogojstvo, zaradi omejenih naravnih virov in s tem povezanim številom ribogojskih obratov obsega območje celotne Slovenije. Ribogojstvo je v Sloveniji razmeroma enakomerno razvito. Po podatkih Registra objektov akvakultur in komercialnih ribnikov pri MKGP je v Sloveniji preko 300 ribogojskih objektov. Značilnost slovenskih ribogojnic je njihova relativno majhna povprečna proizvodnja, s katero večinoma pokrivajo potrebe lokalnega trga. Prevladujejo toplovodni ribniki, v katerih je glavna vzreja krapa. Skupna proizvodnja toplovodnih vrst rib ne presega 300 ton letno. Med hladnovodnimi vrstami z letno proizvodnjo približno 900 ton prevladuje vzreja šarenke. Na splošno proizvodnja sladkovodnih rib stagnira. Z uvajanjem novih proizvodnih tehnologij, kjer naravni viri ne bodo več limitirajoči, pa se bo pokazala možnost za ponovno rast. Specialistična služba izvaja naslednje naloge:

- svetovanje pri tehnologiji gojenja rib;
- izdelava idejnih projektov pri novogradnjah in adaptacijah gojitvenih objektov;
- svetovanje pri ukrepih ribiške politike;
- priprava strokovnih navodil in tehnoloških listov ter člankov za medije;
- strokovno izobraževanje ribogojcev;
- pomoč pri pripravi vlog za razpise Evropskega sklada za ribištvo;
- ustanovitev in delovanje Društva rejcev vodnih živali Slovenije;
- sodelovanje v državnih komisijah s področja ribištva (vodna dovoljenja);
- strokovna pomoč v delovnih skupinah, odgovornih za pripravo različnih predpisov s področja ribištva in ribogojstva.

Gospodarska zbornica Slovenije (GZS)²¹ zastopa interese podjetij v odnosih z državo. Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij je reprezentativen, prepoznaven, ugleden predstavnik članstva v domačem in tujem poslovnem okolju. Je prostovoljna, samostojna, nepridobitna organizacija gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v dejavnosti pridelave, predelave kmetijskih in živilskih proizvodov, ki deluje v okviru GZS.

Povzetek

Institucije, ki na ravni Slovenije delujejo na področju ribiške politike, so:

- **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano;**
- **Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja;**
- **Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano;**
- **Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin;**
- **Zavod za ribištvo Slovenije;**
- **Ribiška zveza Slovenije;**
- **Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije;**
- **Gospodarska zbornica Slovenije.**

Summary

Institutions in the field of fisheries policy in Slovenia are:

- **Ministry of Agriculture, Forestry and Food;**
- **Agency of the Republic of Slovenia for Agricultural Markets and Rural Development;**
- **Inspectorate of the Republic of Slovenia for Agriculture, Forestry and Food;**
- **Administration of the Republic of Slovenia for safe food, veterinary medicine and plant protection;**

²¹ Gospodarska zbornica Slovenije: https://www.gzs.si/zbornica_kmetijskih_in_zivilskih_podjetij

- **Fisheries Research Institute of Slovenia;**
- **Fishing Association of Slovenia;**
- **Chamber of Agriculture and Forestry of Slovenia;**
- **Chamber of Commerce and Industry of Slovenia.**

2.7. MEDNARODNE ORGANIZACIJE IN PROJEKTI NA PODROČJU RIBIŠTVA

Ribiška zveza Slovenije aktivno sodeluje v naslednjih mednarodnih organizacijah:

Evropska ribiška aliansa (EAA – European Anglers Alliance) je vseevropska organizacija za rekreacijski ribolov, ki brani evropske rekreativne ribolovne interese na evropski ravni in zunaj nje. Ustanovljena je bila leta 1994 v Bruslju. Organizacija je registrirana v Nemčiji (Offenbach am Main), sedež pa ima v Bruslju. EAA je nevladna (neprofitna) organizacija. Obstaja približno 3 milijone pridruženih članov 18 članskih organizacij in podružnic EAA iz 17 evropskih držav. V prihodnjih letih se pričakuje, da se bo pridružilo EAA še več ribiških organizacij iz Evrope, ki niso danes med članicami. EAA je v številnih svetovnih organih v zvezi z oblikovanjem politike EU na področju ribištva in okolja.

Mednarodna konfederacija za športni ribolov (CIPS – Confederation International Peche Sportive) je bila ustanovljena leta 1952 v Rimu. Njen namen je spodbujati, usklajevati in razvijati vse dejavnosti, ki vplivajo na ribolov izključno s športnega vidika. CIPS prireja svetovna in evropska prvenstva v različnih disciplinah (lov rib s plovcem, krapolov, »black-bass« ostrižnikov s čolna v dvojicah, lov roparjev z umetno vabo iz čolna, lov roparjev z umetno vabo z obale, lov postrvi na navadne vabe, lov pod ledom in drugo).

Mednarodna športna federacija za kasting (ICSF – International Casting Sport Federation) Mednarodna zveza športnega lovljenja s palico je bila ustanovljena leta 1955 in od takrat deluje na področju izboljšanja mednarodne prakse »Casting Sport«. Je neprofitna organizacija s cilji:

- spodbujanja športnih ribolovnih turnirjev po vsem svetu v skladu z olimpijskimi načeli;
- razvijanja športnega turnirskega lovljenja s palico;
- spodbujanja mednarodnih tekmovanj v lovljenju s palico;
- organiziranja svetovnih prvenstev, ki se odvijajo vsako četrto leto in kontinentalnih prvenstev, ki potekajo vsako neparno leto;
- sodelovanja in organiziranja svetovnih iger »Casting Sport«.

Delovno združenje alpskih ribiških zvez (ARGEFA - Arbeitsgemeinschaft der Fischereiverbände der Alpenländer): Ribiške organizacije alpskih držav od leta 1985 tesno sodelujejo pod okriljem ARGEFA. ARGEFA je zavezana k ohranjanju, čezmejnemu spodbujanju ribištva in zaščiti alpskih voda. Njeni cilji so:

- Ohranjanje zdravih in vrstno bogatih ribjih populacij.
- Preprečevanje nadaljnjih razvojnih ukrepov na vodah, ki niso skladni z evropsko okvirno direktivo o vodah in njenimi cilji (ohranjanje dobrega ekološkega stanja/potenciala).
- Medsebojna povezanost rečnih odsekov in preprečevanje vzpostavljanja novih ovir.
- Zagotavljanje neprekinjenosti privezov, v kolikor je to tehnično izvedljivo.
- Vzpostavljanje poplavnih ravnin, da so spet vezane na naravni poplaveni režim.

- Ohranjanje ali obnova naravnih vodotokov.
- Zagotavljanje dobre kakovosti vode.
- Oblikovanje ustreznih objektov za zaščito rib pri hidroelektrarnah.
- Zagotavljanje in spodbujanje trajnostnega ribolova v alpski regiji.

Druge mednarodne organizacije:

- **Neformalno združenje ribiških zvez donavskega porečja in jadranskega povodja.**

Republika Slovenija je kot članica Evropske unije dolžna spoštovati določila skupne ribiške politike Evropske unije²².

Povzetek

Mednarodne organizacije, ki delujejo na področju ribištva, so:

- **Evropska ribiška aliansa;**
- **Mednarodna konfederacija za športni ribolov;**
- **Mednarodna športna federacija za kasting;**
- **Delovno združenje alpskih ribiških zvez;**
- **Skupnost športnih ribičev Alpe-Jadran;**
- **Neformalno združenje ribiških zvez donavskega porečja in jadranskega povodja.**

Summary

International organizations working in the field of fisheries are:

- **EAA – European Anglers Alliance;**
- **CIPS – Confederation International Peche Sportive;**
- **ICSF – International Casting Sport Federation;**
- **ARGEFA - Working Association of Alpine Fishermen's Associations;**
- **Alpe-Adriatic Sports Fishing Community;**
- **Informal Association of Fishermen's Associations of the Danube Basin and the Adriatic Watershed.**

²² Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano:

http://www.mkgrp.gov.si/si/delovna_podrocja/ribistvo/sodelovanje

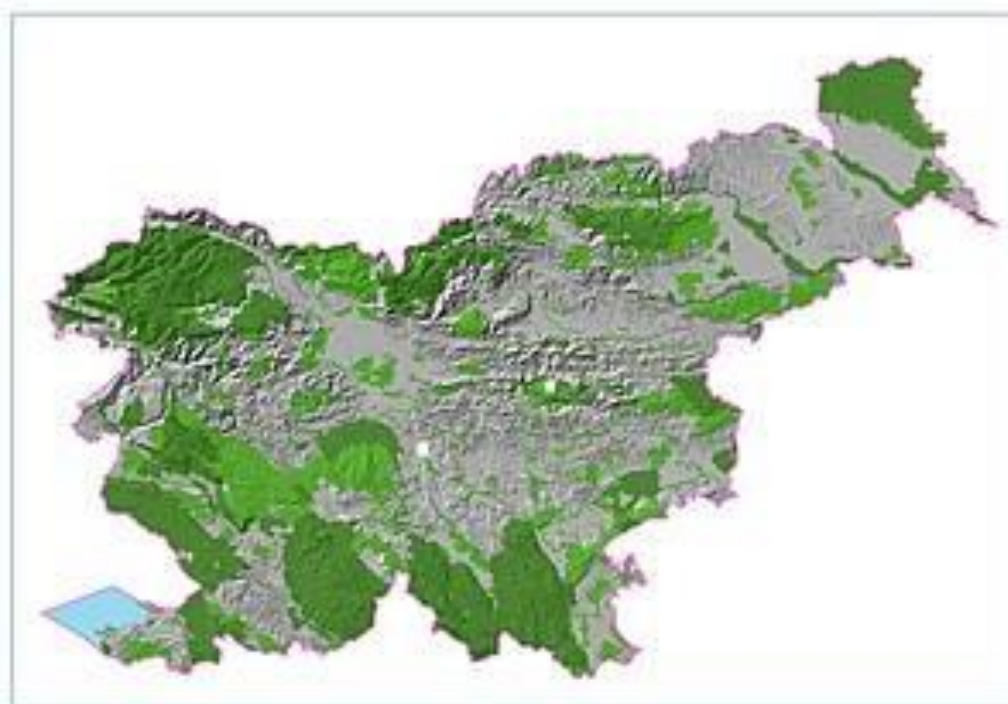
3. ANALIZA VPRAŠALNIKOV – RAZGOVORI Z RIBIŠKIMI DRUŽINAMI V LETU 2018

Vprašalnike so izpolnjevali vodilni predstavniki ribiških družin v okviru posameznega ribiškega območja v Sloveniji. Pregled in obseg delovanja dvanajstih ribiških območij v Sloveniji je razviden iz spodnje slike.

Slika 8: Pregled ribiških območij v Sloveniji, vir: Zavod za ribištvo Slovenije

O Naturi 2000 v Sloveniji

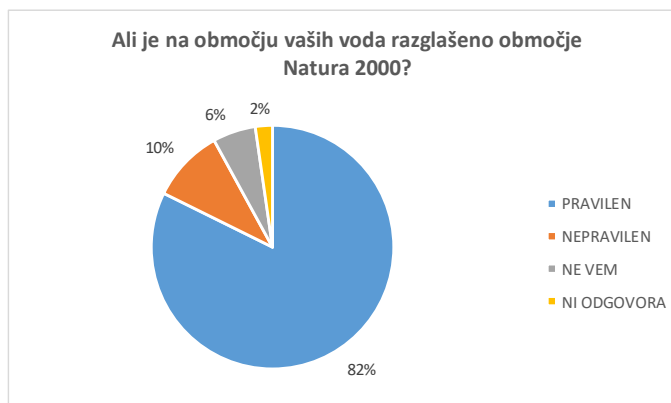

Slika 9: Zemljevid območij Natura 2000 v Sloveniji²³

Vprašani so odgovarjali na vprašanje skladno s svojim poznavanjem. V grafu je razvidna pravilnost / nepravilnost njihovega poznavanja Natura 2000 območij.

V vprašalniku so se vodilni predstavniki ribiških družin opredelili glede zavarovanih območij Natura 2000 in tujerodnih vrstah. Ankete se bodo izvedle še na terenu z lokalnimi ribiči v Dolini Vipave.

²³ Vir: <http://www.natura2000.si/o-naturi-2000/natura-2000-v-sloveniji/>

Graf 5: Pravilnost odgovorov predstavnikov ribiških družin o poznavanju območij Natura 2000

Na vprašanje, ali je na območju vaših voda razglašeno območje Natura 2000 (Graf 5), je kar 82% vodilnih predstavnikov ribiških družin odgovorilo pritrdilno, kar je bil pravilen odgovor, 10% nepravilno, 6% jih ni vedelo odgovora in 2% predstavnikov ni odgovorilo.

Izpostavili so tudi prednosti Nature 2000, da so to zaščitena območja, s katerimi ohranjamo vsaj obstoječe stanje, skrb za okolje, naravne habitate, vodotoke, naravne vrednote, biotsko raznovrstnost, avtohtone, ogrožene vrste, živelj, vodne organizme, predvsem ribe. Varstvo habitatov omogoča migracijo rib in drstnih habitatov predvsem za salmonide. Prednosti vidijo vodilni predstavniki ribiških družin predvsem v tem, da se težje pridobijo soglasja, dovoljenja za posege v prostor na Natura 2000 območjih, prepovedih večjih posegov v naravo, bolj so zaščitena mokrišča, strožjih kriterijih za posege v vode, v priobalnem pasu, zaščito pred gradbenimi in podobnimi intervencijami, pred regulacijami, bolj se pazi kako, se dela pri sanaciji brežin, strožji režim upravljanja in boljši nadzor.

Slabosti zaščite območij Natura 2000 vidijo predstavniki ribiških družin v tem, da je med ljudmi in izvajalci Natura 2000 slabo spoštovana, da ni nobenega nadzora, se ne izvajajo prepovedi in posledično kazni, ni fleksibilnosti pri zaščiti, da se pri posegih ne upošteva Natura 2000 območij, neučinkovitost zaradi hidroelektrarn, da zavira razvoj ribogojstva in posege v ribogojne objekte, da ni razlike med zavarovanimi in nezavarovanimi območji, da izvajalci vzdrževanj in sanacij nezadostno upoštevajo zavarovana območja, da se izvajalci ne držijo pravil, navodil in včasih le-ta niso narejena po dejanskem stanju, se ne upošteva človeka kot faktorja v Naturi 2000, težave pri urejanju in omejitve, da država ne ščiti svoje lastnine, da gre za nepravilno izbiro habitatov in s tem za prevelika območja, območja so pod vplivom iz ostalih nezavarovanih območij, kar majhna območja Natura 2000 uničuje - intenzivno kmetijstvo, spremembe vodnih režimov, ni vzvodov za korekcije v habitatih, omejevalni dejavnik pri ribiškem upravljanju, omejitve pri upravljanju z ribojedimi pticami, omejitve razvojnih projektov, premalo informiranja o Naturi 2000, zahtevni postopki pri posegih, preveč birokracije in dolgotrajni postopki.

Na splošno predstavniki ribiških družin po posameznih ribiških območjih poznajo zelo dobro zavarovana območja Natura 2000. Zaščita območij Natura 2000 jim pomeni prednost, ker se ohranja s tem vsaj obstoječe stanje, biotsko raznovrstnost in naravno okolje. V zavarovanih območjih Natura 2000 vidijo prednosti tudi zato, ker se težje dobi soglasja za posege v okolje. Slabosti zavarovanih območij pa vidijo v tem, da je Natura 2000 slabo spoštovana, ni nobenega nadzora, zato se upravljalci in izvajalci posegov pogosto ne držijo pravil, ribiškim družinam predstavljajo zaščitena območja, ki so

pod Naturo 2000 določene težave pri upravljanju in gradnji ribogojških objektov. Nekateri predstavniki vidijo, da so zavarovana območja pod Naturo 2000 nesmiselno prevelika medtem, ko drugi menijo, da so zavarovana območja pod vplivom nezavarovanih območij, kar majhna zavarovana območja pod Naturo 2000 uničuje, predvsem imata vpliv intenzivno kmetijstvo in spremembe vodnih režimov. Kot slabost prepoznajo tudi premalo informiranja o Naturo 2000, zahtevnih, dolgotrajnih postopkih pri posegih ter omejitvah pri upravljanju z ribojedimi pticami.

Tujerodne vrste

Definicija tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor**²⁴:

Tujerodna vrsta je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (preteklo ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

V Uredbi 1143/2014/EU²⁵ se izraz tujerodne vrste uporablja za vse žive osebkove vrst, podvrst ali nižjih taksonov živali, rastlin, gliv ali mikroorganizmov in zajema vse dele, gamete, semena, jajca ali propagule takih vrst, pa tudi križance, sorte ali pasme, ki bi lahko preživele ter se nato razmnoževale (povzeto po Kus, 2016²⁶).

Podust (*Chondrostoma nasus*)²⁷ je domorodna vrsta donavskega povodja. V letih 1960-1965 so jo za popestritev športnega ribolova naseljevali v reko Vipavo, ki je del jadranskega povodja. Podust jadranskega povodja po naravni poti ne bi nikoli dosegla, zato je tam tujerodna vrsta. V jadranskem povodju, ki je od donavskega ločeno, se je že pred tisočletji neodvisno razvila primorska podust (*Chondrostoma genei*). Populacija primorske podusti je v letih po naselitvi tujerodne vrste močno upadla, verjetno prav zaradi naselitve tujerodne podusti. Zaradi okoljske škode lahko podust v jadranskem povodju uvrstimo med invazivne tujerodne vrste. Tega se moramo zavedati tudi pri načrtovanju naravovarstvenih ukrepov. Če so ti ukrepi dobrodošli na območju njene naravne razširjenosti, pa so v okolju, kjer je vrsta invazivna, nezaželeni.

Invazivna tujerodna vrsta je tujerodna vrsta, katere ustalitev in širjenje ogroža biotsko raznovrstnost (ekosisteme, habitate ali vrste) in/ali zdravje ljudi ter gospodarstvo.

Po Uredbi 1143/2014/EU je invazivna tujerodna vrsta tista tujerodna vrsta, za katero je bilo ugotovljeno, da njen vnos ali širjenje ogroža ali ima škodljive vplive na biotsko raznovrstnost in povezane ekosistemske storitve. Poleg škode za biotsko raznovrstnost, lahko invazivne tujerodne vrste negativno vplivajo tudi na gospodarstvo in zdravje ljudi (povzeto po Kus, 2016).

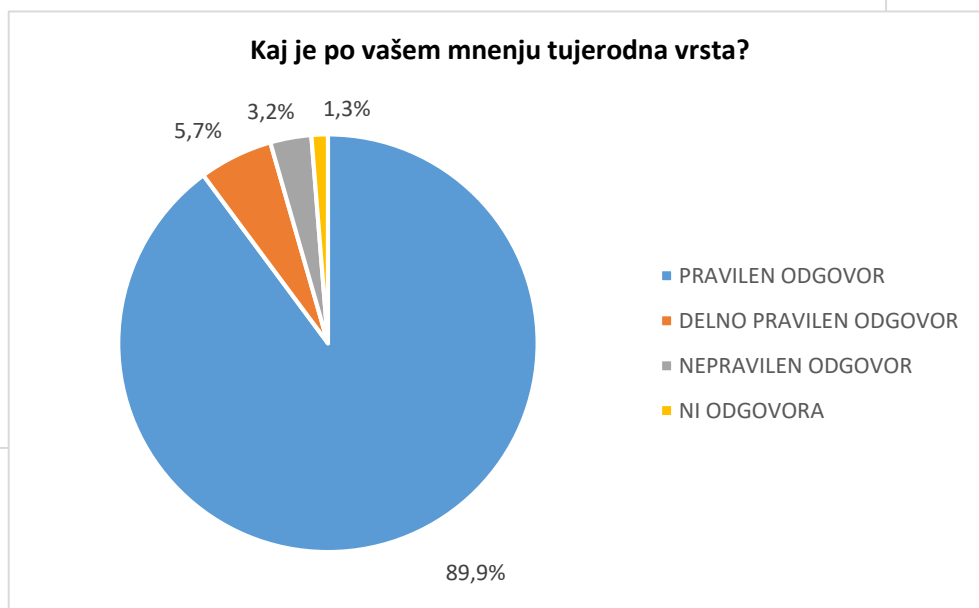
²⁴ http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/narava/invazivne_tujerodne_vrste_rastlin_in_zivali/definicije/

²⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2014_317_R_0003&from=EN

²⁶

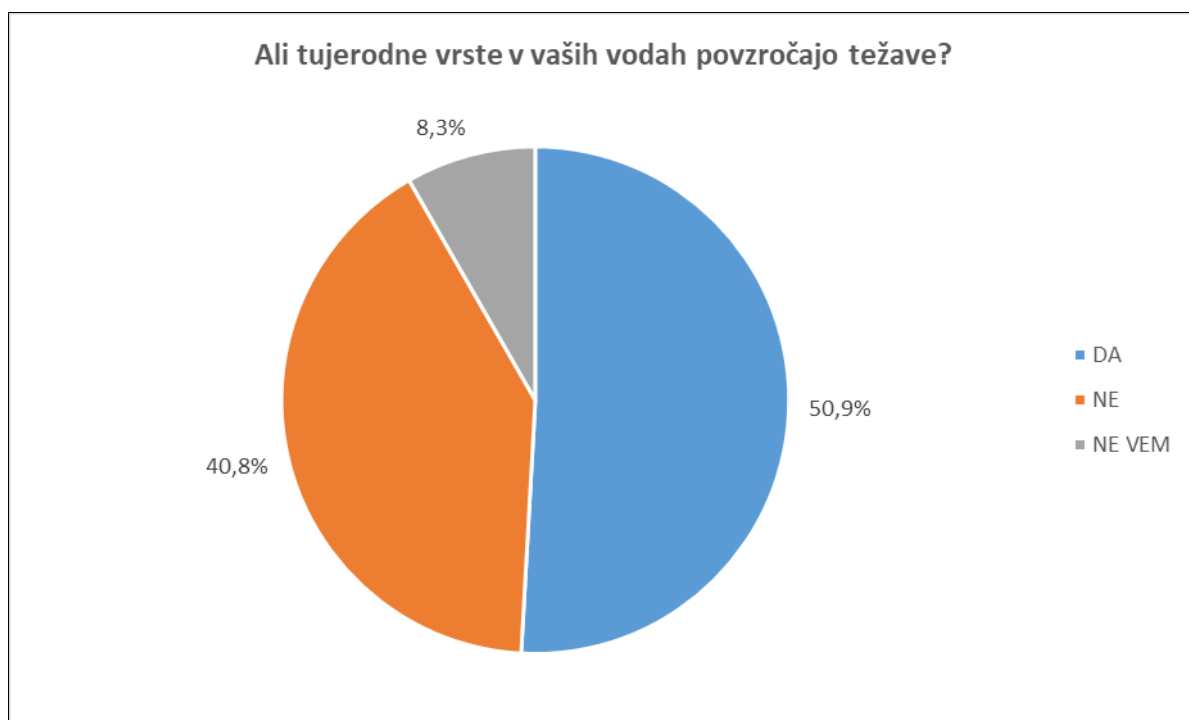
http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/invazivke/obvescanje_o_invazivnih_tujerodnih_vrstah_3faza.pdf

²⁷ Jana Kus Veenvliet: Tujerodne vrste, Priročnik za naravovarstvenike, Grahovo, avgust 2009.

Graf 6: Odgovori in trditve predstavnikov ribiških družin na vprašanje kaj je tujerodna vrsta

Predstavniki ribiških družin zelo dobro poznajo definicijo tujerodne vrste (Graf 6), saj so odgovorili v 89,87 % pravilno, v 5,70 % delno pravilno, v 3,16 % nepravilno in v 1,27 % ni bilo odgovora na vprašanje. Odgovorili so, da so tujerodne vrste alohtone vrste, ki rušijo stabilnost ekosistema, ker niso prilagojene na naše okolje, tekmujejo z avtohtonimi vrstami rib, so agresivne, jih ogrožajo, jim povzročajo škodo, se lahko potencialno križajo z domorodnimi vrstami. Na vprašanje ali tujerodne vrste povzročajo težave v vaših vodah so predstavniki ribiških družin odgovorili pritrdilno v 50,9 %, v 40,8 % so odgovorili, da tujerodne vrste ne povzročajo težav in 8,3 % ni vedelo ali povzročajo tujerodne vrste težave ali ne.

Graf 7: Težave s tujerodnimi vrstami

V Soškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin izpostavili, da težavo predstavlja podust (Graf 7), ki je bila zanešena v jadransko porečje in s tem vpliva na primorsko podust, da je le ta praktično izumrla, težavo jim predstavlja šarenka saj izbira ista mesta kot soška postrv za drst in s tem uničujejo drst, podust in šarenka sta agresivne do domorodnih vrst rib, izpostavili so tudi navadnega ostriza in soma ter njihov vpliv na domorodne ribe, križanje potočne in soške postrvi, kompeticija šarenke in lipana povzročata težavo za lipana. Eden od odgovorov je bil, da tujerodne vrste ne predstavljajo nobene težave. V Obalnokraškem ribiškem območju so se predstavniki ribiških družin opredelili, da predstavlja šarenka v zgornjem delu Rižane težavo, ki zaidejo v vodotok iz ribogojnic, izpostavili so tudi težavo velikega števila ribogojnic, vpliv šarenke na ekosistem in agresivnost šarenke, pa tudi soma, klena in ameriškega somiča. V Gornjesavskem ribiškem območju so izpostavili, da plenilske vrste rib vplivajo na populacijo jezerske postrvi v Blejskem jezeru, agresivnost in invazivnost šarenke v Savi Bohinjki, ki odvzema prostor potočni postrvi, lipanu, uničevanje drstnih mest in hrano domorodnim vrstam rib, krap predstavlja težavo za smuča in za njegovo drst, ker zasedata podoben prostor, težavo predstavlja tudi sončni ostriz in želva rdečevratka s plenjenjem domorodnih vrst rib, stanje se konstantno spreminja in vpliv tujerodnih vrst se bo videl šele čez leta, težavo predstavljajo tudi navadni in sončni ostriz, ki imata vpliv na pisanca. Predstavniki ribiških družin v Srednjesavskem ribiškem območju menijo, da predstavlja težavo šarenka, ki izpodriva razvoj potočne postrvi, je agresivna in odžira hrano domorodnim vrstam rib, težavo predstavljajo tudi predstavniki ostrizov, ki plenijo ikre, pa tudi alohtone vrste želv in zlata ribica. Odgovorili so tudi, da ni hujših težav, vendar je vir in obseg povzročanja težav težko specifično opredeliti. V Spodnjesavskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da povzročata težavo srebrni koreselj, ki je invaziven, se je preveč namnožil, se prostorsko razširja, ogrožata druge vrste rib in konkurira krapu, težavo predstavlja v ribnikih sončni ostriz, ki zmanjšuje številčnost ribjega drobiža, se intenzivno razmnožuje, babuška bo povzročila izginjanje domorodnih vrst rib v prihodnosti, na splošno tujerodne vrste izpodrivajo iz življenjskega prostora domorodne vrste rib. Eden izmed odgovorov v Spodnjesavskem ribiškem območju je bil, da so tujerodne vrste povzročale težave v

preteklosti. V Savinjskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da povzroča težavo tujerodna pseudorazbora, ki uničuje ikre drugih vrst rib in večjim ribam požre plavuti, težavo povzroča tudi amur in babuška, ki požre rastlinje in se ribe nimajo kje drstiti, izpostavili so, da se som preveč drsti in tudi preveč pleni druge ribe, težavo predstavlja tudi sončni ostriz, ki se prehranjuje z ikrami, mladnicami, zavzema prostor pri drsti drugih rib, težavo povzroča tudi ameriški somič in šarenka, ki vpliva predvsem na potočno postrv. Odgovorili so tudi, da so tujerodne rodne vrste rib zastopane v tako malem številu (razen gojeni krap), da nimajo vpliva na ostalo populacijo avtohtonih rib. Predstavniki Notranjsko ljubljanskega ribiškega območja so odgovorili v vprašalniku, da težave povzročajo predstavniki ostrizov in rdečeperke, ki uničujejo ikre linja in ščuke, ostrizi se prehranjujejo z mladnicami rib, krap povzroča kaljenje vode v nizkem vodostaju, težavo predstavlja amur, ki se prehranjuje z rastlinami. V Novomeškem ribiškem območju vidijo predstavniki ribiških družin tujerodne vrste, da izpodrivajo domorodne vrste rib in imajo na splošno negativni vpliv na druge vodne organizme. Šarenka, postrvi ostriz, sončni ostriz so tujerodne vrste, ki izpodrivajo domorodne vrste rib, ker so kompeticijsko uspešnejše, rušijo ravnovesje in prehranske verige, težava je tudi, da šarenka preganja potočno postrv. Predstavniki ribiških družin Kočevsko belokranjskega ribiškega območja s tujerodnimi vrstami nimajo težav. V Zgornjedravskem ribiškem območju predstavniki ribiških družin menijo, da težave na ribjem življu ne povzroča tujerodna šarenka temveč raki, kormorani in čaplje. Težave jim povzroča tujerodni signalni rak, za druge tujerodne vrste rib pa menijo, da niso prisotne v takšnem številu, da bi škodovalle domorodnim vrstam rib. Verjetno pa se bo vpliv spreminjal zaradi prilagodljivosti tujerodnih vrst rib in rakov. Invazivne vrste odstranjujejo ribiči sami. Težave jim povzroča največ ameriški somič, ki se hitro razmnožuje, nima sovražnika, je agresiven do drugih vrst rib, uničuje ikre, sončni ostriz, ki je manj agresiven, škoduje ikram, amur in tolstolobik uničujeta vegetacijo in s tem uničujeta drsišča ter pseudorazbora. V Spodnjedravskem ribiškem območju predstavniki ribiških družin zaznajo težavo z ameriškim somičem, ki je preveč agresivna vrsta, se množično širi, v vodi prevlada nad domorodnimi vrstami rib, zavira in onemogoča njihov razvoj, saj uničuje drst, se prehranjuje z ikrami ter mladnicami. Težavo jim povzroča tudi sončni ostriz, ki uničuje ikre in mladice. V reki Pesnici je prisotna tudi tujerodna babuška. Na splošno so mnenja, da tujerodne vrste izpodrivajo domorodne vrste rib. V Pomurskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da povzroča težavo ameriški somič s svojo številčnostjo in agresivnim hranjenjem v toplejših mesecih, ko se prehranjuje z mladnicami, uničuje pa tudi ikre. Težavo povzroča tudi številčna babuška, ki otežuje drst krapa in amur, ki uničuje rastlinje. Srebrni koreselj povzroča težave, ker se je preveč razmnožil medtem, ko jim sončni ostriz ne povzroča težav, ker se je populacijsko že izničil.

Na vprašanje, ali imajo ribiči v njihovih vodah kakšno tujerodno vrsto in katere, so predstavniki ribiških družin v Soškem ribiškem območju odgovorili, da so v njihovih vodah prisotne tujerodne vrste šarenka, potočna postrv, križanci med soško in potočno postrvjo, jezerska postrv, lipan iz donavskega porečja, podust, som, krap, klen, ostriz, postrvi ostriz, smuč, želve rumenovratke in rdečevratke. V Obalnokraškem ribiškem območju so vodilni predstavniki ribiških družin izpostavili v odgovoru naslednje tujerodne vrste šarenka, krap, smuč, som, srebrni koreselj, sončni ostriz, tolstolobik, klen in ribji drobiž. Predstavniki ribiških družin v Gornjesavskem ribiškem območju so za tujerodne vrste v njihovih vodah opredelili šarenko, sončnega ostriza, ostriza, amurja, krapa, soma, jezersko zlatovčico, klenu, linjo, mreno, platnico, podust, potočno zlatovčico, pseudorazboro, ščuko, smuča, tolstolobika, ribji drobiž in želve rdečevratke. V Srednjesavskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da so v njihovih vodah tujerodne vrste šarenka, sončni ostriz, krap, amur, tolstolobik, linj, potočna zlatovčica in potočna postrv – atlantski tip. Predstavniki ribiških družin Spodnjesavskega ribiškega območja so opredelili kot tujerodne vrste v njihovih vodah amurja, tolstolobika, srebrnega koreslja, sončnega ostriza, šarenko, ameriškega somiča, nilsko talapijo in zlatovčico. V Savinjskem ribiškem območju so predstavniki opredelili kot tujerodno vrsto v njihovih vodah sončnega ostriza, amurja, srebrnega koreslja, tolstolobika, šarenko, pseudorazboro, soma, ameriškega somiča in krapa.

Predstavniki ribiških družin v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju so za tujerodne vrste navedli amurja, tolstolobika, ameriškega somiča, srebrnega koreslja, šarenko, postrvjeja ostriza, sončnega ostriza, ostriza, rdečeperko, želvo rdečevratko, krapa, zlato ribico, pajčolanko in zlatega koreslja. V Novomeškem ribiškem območju so se predstavniki ribiških družin opredelili, da imajo v svojih vodah tujerodne vrste – šarenko, amurja, sončnega ostriza, tolstolobika, zlatovčico, krapa, srebrnega koreslja, pseudorazboro, smuča in postrvjeja ostriza. Predstavniki ribiških družin Kočevsko belokranjskega ribiškega območja so odgovorili, da so v njihovih vodah tujerodne vrste šarenka, sončni ostriz, tolstolobik in amur. V Zgornjedravskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin zaznali kot tujerodne vrste šarenko, tolstolobika, amurja, srebrnega koreslja, sončnega ostriza, koi krapa, krapa, pseudorazboro, ameriškega somiča in signalnega raka. V Spodnjedravskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin opredelili za tujerodne vrste srebrnega koreslja, ameriškega somiča, amurja, tolstolobika, šarenko, sončnega ostriza, postrvjeja ostriza in želvo rdečevratko. Predstavniki ribiških družin Pomurskega ribiškega območja pa so našteali v svojih vodah naslednje tujerodne vrste ameriškega somiča, srebrnega koreslja, amurja, sončnega ostriza, tolstolobika, pseudorazboro, šarenko, postrvjeja ostriza, krapa, školjko trikotničarko, školjko brezzobko in signalnega raka.

Rezultati kažejo, da čeprav je poznavanje termina tujerodnosti dobro, še vedno nekateri predstavniki ribiških družin vidijo, da določene tujerodne vrste sodijo v naše vode, ker so ribolovno zanimive. V Sloveniji so ribolovno zanimive tujerodne vrste.

3.1.1. Soško ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Soškega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Tolmin;
- RD Idrija;
- RD Soča Nova Gorica;
- RD Ajdovščina;
- RD Renče.

Tabela 13 : Seznam ribiških okolišev Soškega ribiškega območja z izvajalci:

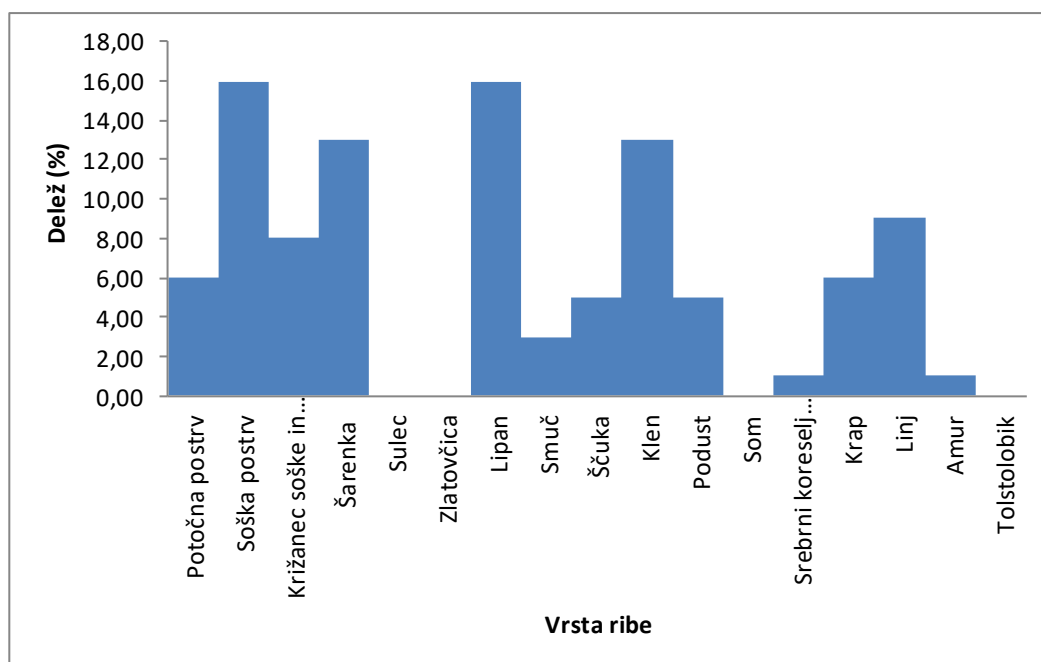
Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
61	Tolminski RO	6	Ribiška družina Tolmin
61	Tolminski RO	63	ZZRS
62	Idrijski RO	12	Ribiška družina Idrija
63	Goriški RO	7	Ribiška družina Soča Nova Gorica
64	Ajdovski RO	11	Ribiška družina Ajdovščina
65	Renški RO	64	Ribiška družina Renče

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Soškem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Soško ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

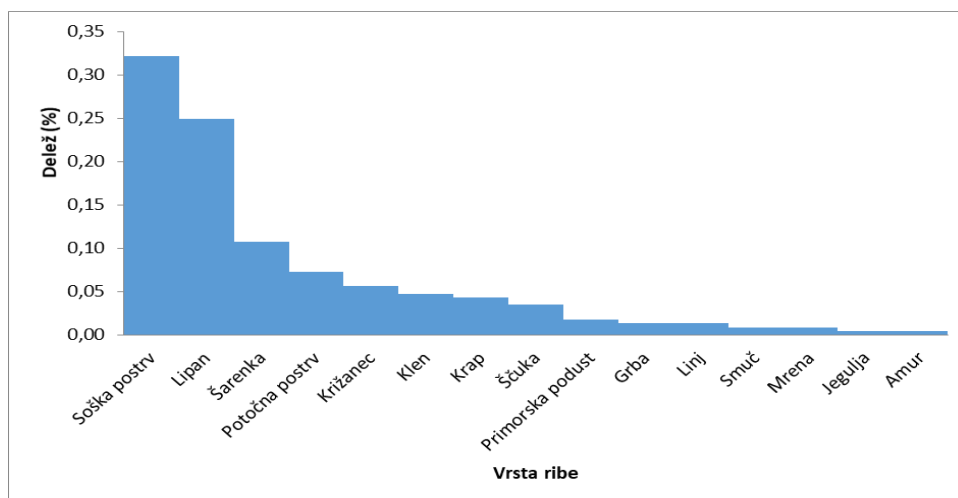
Pri vprašanju katere vrste rib po vašem sodijo v vaše vode so predstavniki ribiških družin v Soškem ribiškem območju odgovorili, da v njihove vode spadajo: potočna postrv 5,9%, soška postrv 15,7%, križanci soške in potočne postrvi 7,8%, šarenka 12,7%, lipan 15,7%, smuč 2,9%, ščuka 4,9%, klen 12,7%, podust 4,9%, srebrni koreselj 1,0%, krap 5,9%, linj 8,8%, amur 1,0% (graf 11).

Graf 8: Vrste rib, ki sodijo v Soško ribiško območje

Čeprav je poznavanje termina tujerodnih vrst in njihovih vplivov dobro, predstavniki ribiških družin menijo, da šarenka sodi v njihove vode, saj je prisotna že več kot stoletje v njihovih vodah (Graf 8). Tudi za križance med soško in potočno postrvjo menijo, da sodijo v njihove vode, čeprav so po uredbi evropske unije zajeti tudi ti kot tujerodni. Pri kleni pa je šlo najverjetneje za napačno poimenovanje, saj ga v Jadranskem povodju imenujemo štrkavec. Graf kaže na visoko zavedanje ribičev o tujerodnih vrstah, saj so ribiči v nizkem procentu navajali, da v njihove vode sodijo tujerodne vrste kot so podust 4,9%, srebrni koreselj 1,0% in amur 1,0%.

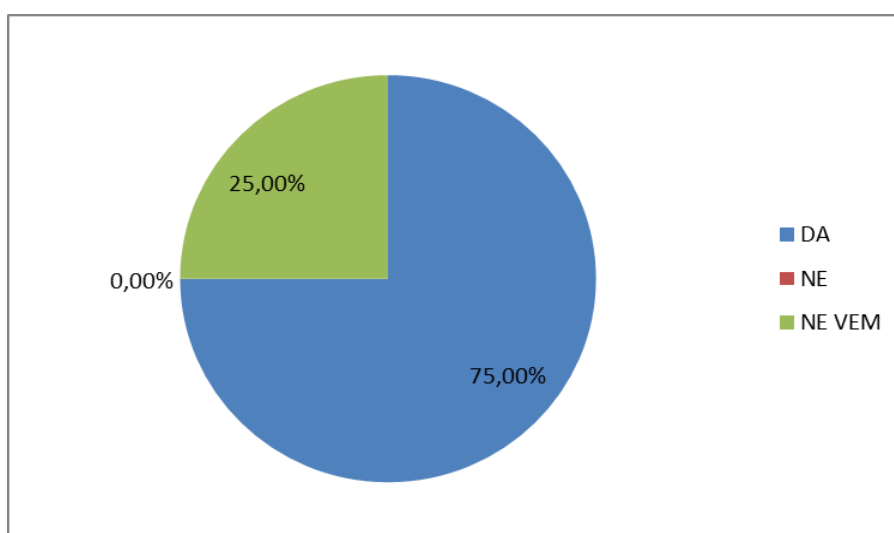
Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

Graf 9: Ribolovno najzanimivejše vrste rib v Soškem ribiškem območju

V Soškem ribiškem območju so ribolovno najpomembnejše vrste rib (Graf 9) soška postrv 32,2%, lipan 24,9%, šarenka 10,7%, potočna postrv 7,3%, križanec med soško postrvjo in potočno postrvjo 5,6%, klen 4,7%, krap 4,3%, ščuka 3,4%, primorska podust 1,7%, grba 1,3%, linj 1,3%, smuč 0,9%, mrena 0,9%, jegulja 0,4% in amur 0,4%.

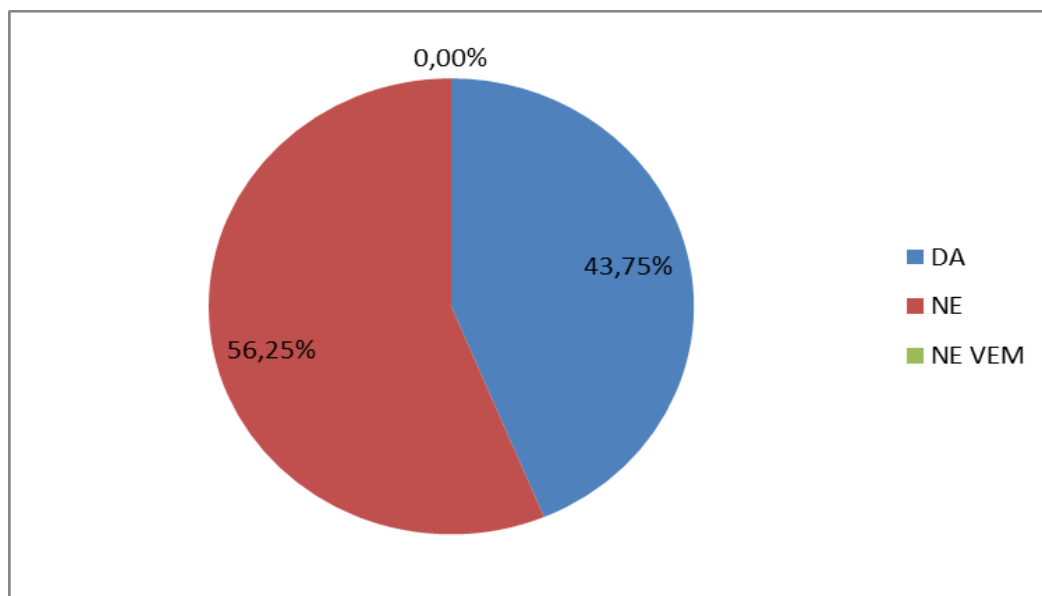
Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

Graf 10: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Soškem ribiškem območju

Predstavniki ribiških družin v Soškem ribiškem območju so odgovorili, da so v 75,0% zadovoljni s prodajo ribolovnih kart in v 25,0% so se opredelili, da ne vedo ali so zadovoljni s prodajo ribolovnih kart ali ne (Graf 10).

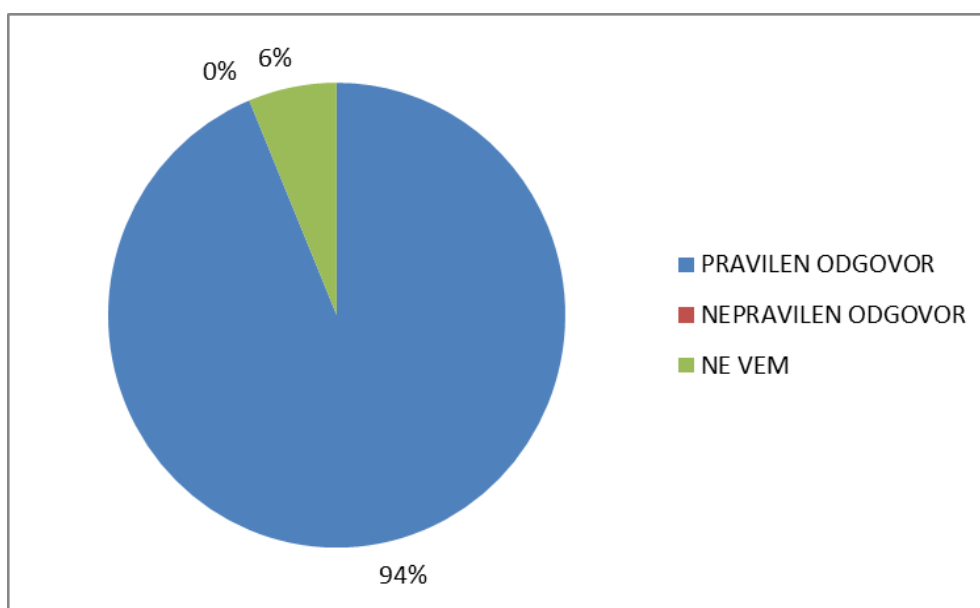
Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

Graf 11: Članstvo v ribiških družinah v Soškem ribiškem območju

Na vprašanje, ali so po večini ribiči tudi člani ribiške družine (Graf 11), so predstavniki ribiških družin odgovorili, da ne v 56,25% in pritrdilno so odgovorili v 43,75%.

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Graf 12: Poznavanje Natura 2000 območja v Soškem ribiškem območju

Prednosti Natura 2000 območij na območju voda v Soškem ribiškem območju predstavniki ribiških družin vidijo v zaščiti habitatov, območja, okolja, kjer živijo ogrožene vrste, živelj, zaščiti avtohtonih vrst, v težji pridobitvi soglasij in dovoljenj za posege v prostor na območjih Natura 2000 in prepovedi večjih posegov v naravo (Graf 12). Slabosti pa vidijo predvsem v tem, da ne upošteva območje Natura 2000 človeka kot faktorja v naravi, težave pri urejanju, da izvajalci vzdrževanj in sanacij nezadostno upoštevajo varstvo narave, za varstvo narave bi lahko imeli tudi boljše rešitve.

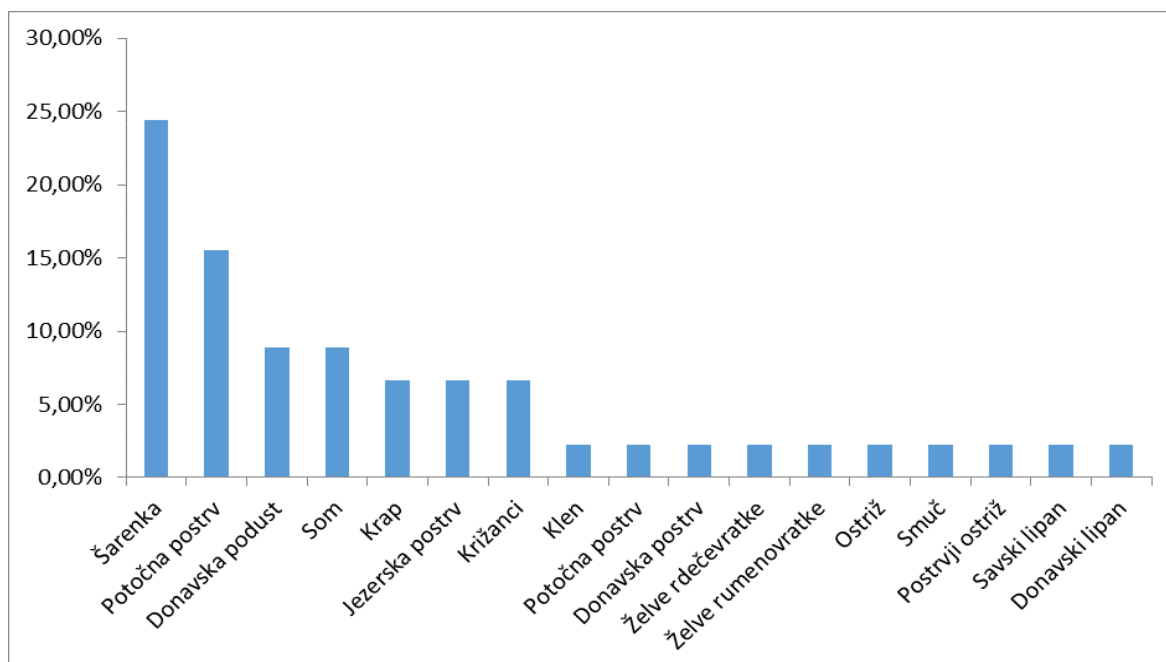
Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

V Soškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin na vprašanje kaj je po njihovem mnenju tujerodna vrsta, odgovorili, da vrsta, ki ni avtohtona za določeno odprto vodo, tudi vsaka vrsta, ki ni bila prvotno prisotna na določenem območju, vrsta, ki jo avtohtone vrste ne zaznajo kot sovražnika, vrsta, ki je za določeno geografsko območje prenesena od drugje, prinešena vrsta v vodotok, ki ogroža avtohtone vrste, vrste, ki niso avtohtone, vrsta, ki ni prvotno živela v okolju in ogroža avtohtono vrsto, neavtohtona in invazivna vrsta, vrsta zanešena s strani človeka.

Iz odgovorov na vprašanje kaj po njihovem mnenju je tujerodna vrsta, vidimo, da ribiči dobro poznajo pojem tujerodnih vrst.

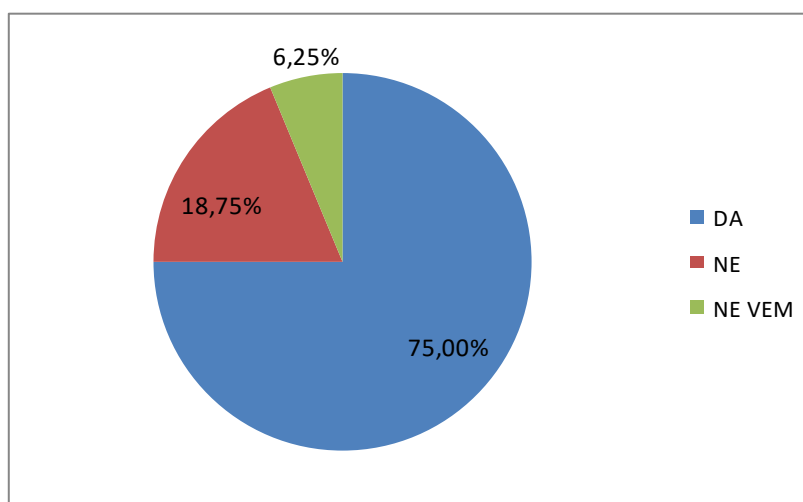
Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto?

Graf 13: Tujerodne vrste v Soškem ribiškem območju

Na zgoraj navedeno vprašanje (Graf 13) so predstavniki ribiških družin v Soškem ribiškem območju naštel naslednje vrste, ki so tujerodne in sicer šarenka, potočna postrv, donavska podust, som, krap, jezerska postrv, križanci, klen, ostržiž, smuč, postrvji ostržiž, savski lipan, donavski lipan, ter želve rdečevratke in rumenovratke.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 14: Težave s tujerodnimi vrstami v Soškem ribiškem območju

Na vprašanje, katere tujerodne vrste vam povzročajo težave in kakšne so te težave (Graf 14), so predstavniki ribiških družin v Soškem ribiškem območju odgovorili, da jim težave povzroča donavska podust, zaradi katere je primorska podust skoraj izumrla, potočna postrv se križa z soško postrvjo, šarenka, ki izbira enaka mesta kot soška postrv in s tem uničuje drst, šarenka in donavska podust sta agresivni na vseh področjih v primerjavi z avtohtonimi vrstami, ostriži uničujejo ribji podmladek, problemi so tudi s somom v Vipavi, saj se prehranjujejo z linjem, štrkavcem, grbo in drugimi avtohtonimi vrstami rib in šarenka, ki povzroča tekmovanje z življenjskim prostorom z lipanom. Eden izmed odgovorov je bil, da tujerodne vrste ne povzročajo težav.

3.1.2. Obalnokraško ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Obalnokraškega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Bistica;
- RD Koper.

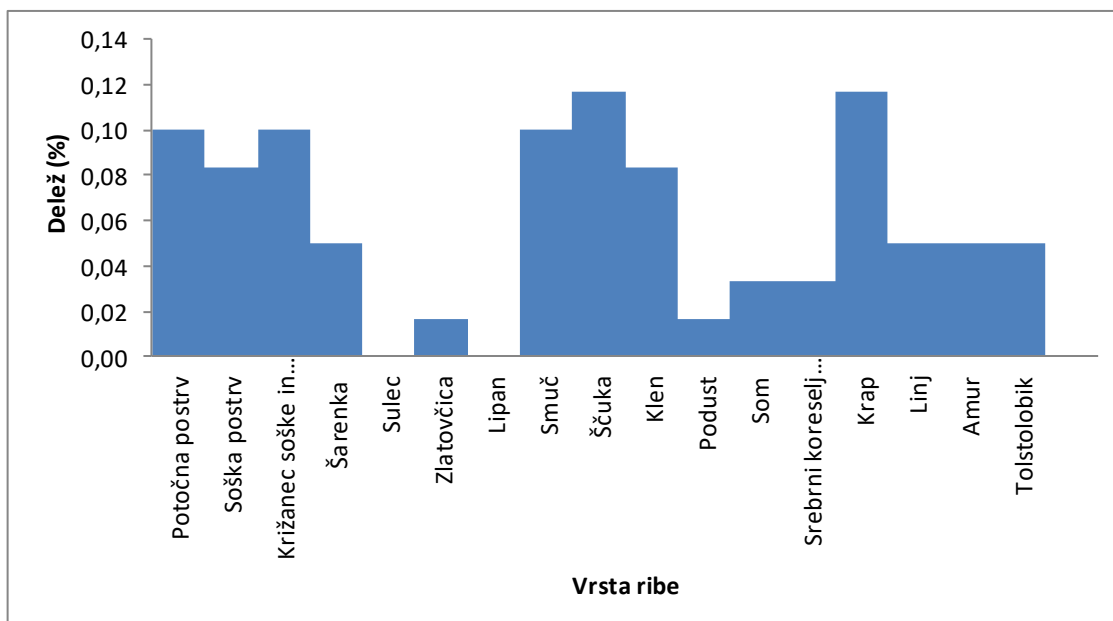
Tabela 14: Seznam ribiških okolišev Obalnokraškega ribiškega območja z izvajalci:

Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
66	Ilirskobistriški RO	9	Ribiška družina Bistica
67	Koprski RO	8	Ribiška družina Koper

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Obalnokraškem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Obalnokraško ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

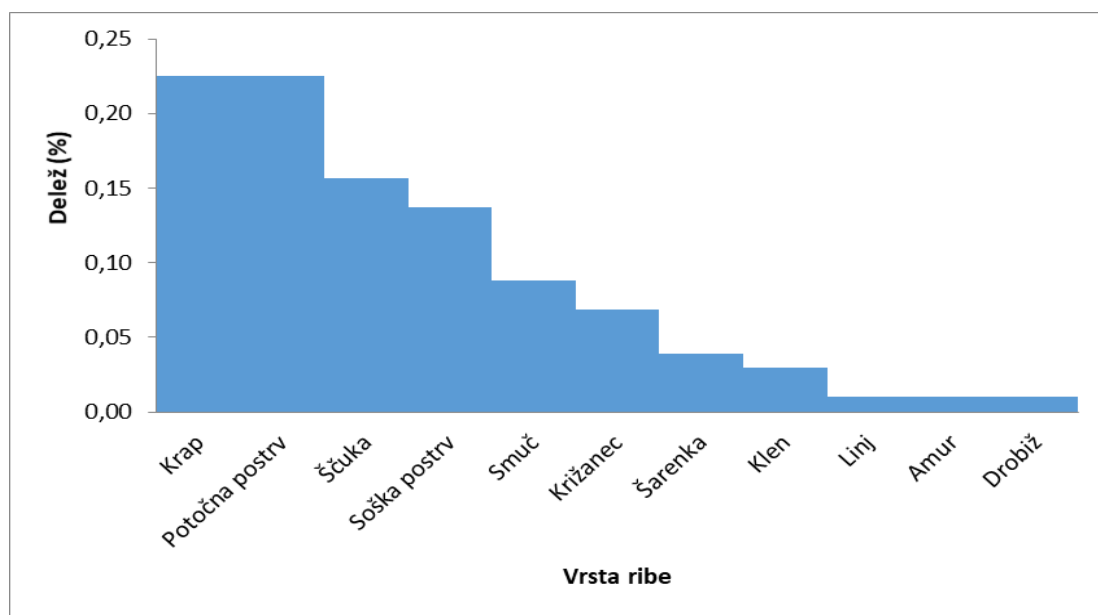

Graf 15: Vrste rib, ki sodijo v Obalnokraško ribiško območje

Pri vprašanju, katere vrste rib po vašem sodijo v vaše vode (Graf 15), so predstavniki ribiških družin v Obalnokraškem ribiškem območju odgovorili, da v njihove vode spadajo potočna postrv 10,0%, soška postrv 8,3%, križanci 10,0%, šarenka 5,0%, zlatovčica 1,7%, smuč 10,0%, ščuka 11,7%, klen 8,3%, podust 1,7%, som 3,3%, srebrni koreselj 3,3%, krap 11,7%, linj 5,0%, amur 5,0% in tolstolobik 5,0%.

Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

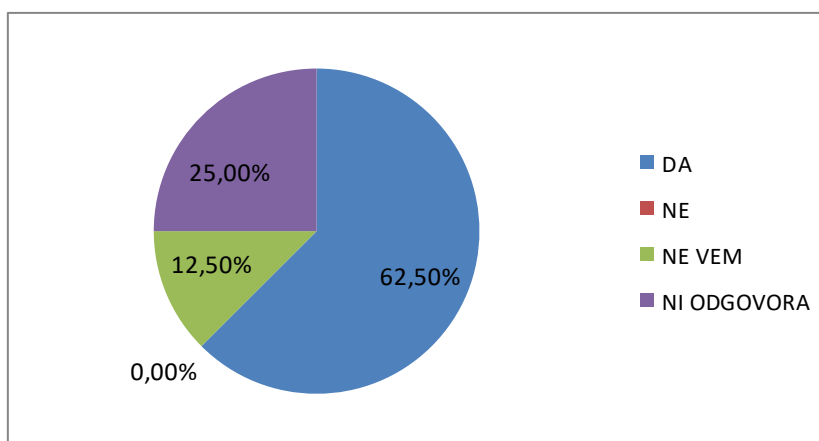
Med najpomembnejše ribolovne vrste (Graf 16) Obalnokraškega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili: krapa 22,5%, potočno postrv 22,5%, ščuko 15,7%, soško postrv 13,7%, smuča 8,8%, križance 6,9%, šarenko 3,9%, klena 2,9%, linja 1,0 %, amurja 1,0% in ostali ribji drobiž 1,0%.

Graf 16: Ribolovno najzanimivejše vrste rib v Obalnokraškem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

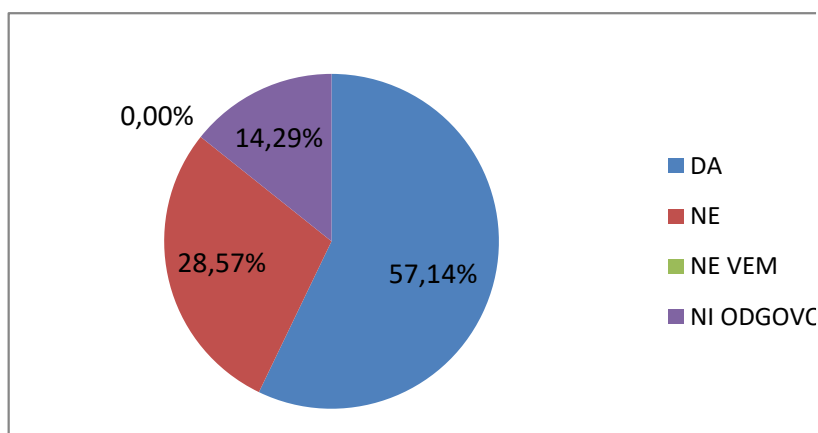
Na vprašanje, ali so predstavniki ribiških družin v Obalnokraškem ribiškem območju zadovoljni s prodajo ribolovnih kart (Graf 17), so odgovorili, da so zadovoljni v 62,5%, 25,0% jih ni odgovorilo in 12,5% ni vedelo, ali so zadovoljni ali ne.

Graf 17: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Obalnokraškem ribiškem območju

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

V Obalnokraškem ribiškem območju (Graf 18) so se predstavniki ribiških družin opredelili, da je večina, to je 57,1 % ribičev na njihovih vodah tudi članov ribiške družine, 28,6% niso člani in 14,3% niso odgovorili na vprašanje, ali so ribiči na njihovih vodah člani ali ne.

Graf 18: Članstvo v ribiških družinah v Obalnokraškem ribiškem območju

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

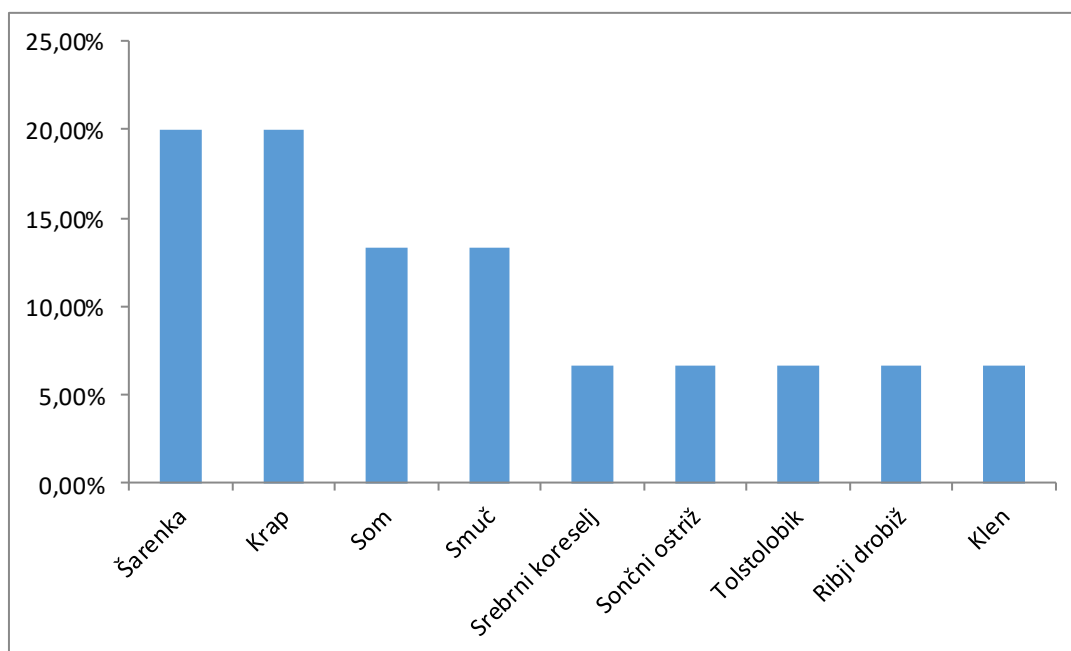
Vsi predstavniki ribiških družin v Obalnokraškem ribiškem območju so odgovorili, da njihove vode spadajo v Natura 2000 območje 100%. Kot prednosti Natura 2000 območja so izpostavili lažje ohranjanje narave in zaščito ribjih vrst, omejitve posegov, zaščito pred gradbenimi posegi ter podobnimi intervencijami. Slabosti niso opredelili.

Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

V Obalnokraškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin opredelili tujerodno vrsto kot ribe, ki so prinesene od drugod in nimajo mesta v njihovih vodotokih, vsaka vrsta, ki ogrozi ravnovesje in ogrozi ekosistem, vrsta, ki ni domorodna, je iz drugega porečja ali vodotoka.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto? Katere?

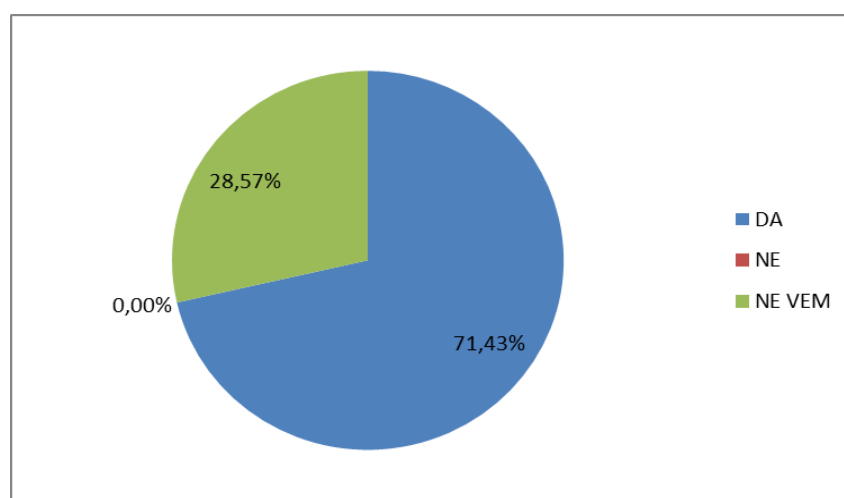
Predstavniki ribiških družin v Obalnokraškem ribiškem območju (Graf 19) so navedli kot tujerodne vrste šarenko 20,0%, krpa 20,0%, soma 13,3%, smuča 13,3%, srebrni koreselj 6,7%, sončni ostrž 6,7%, tolstolobik 6,7%, ribji drobiž 6,7% in klen 6,7%.

Graf 19: Tujerodne vrste v Obalnokraškem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 20: Težave s tujerodnimi vrstami v Obalnokraškem ribiškem območju

V Obalnokraškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da jim tujerodne vrste predstavljajo težave v 71,4% in v 28,6% niso vedeli, ali jim povzročajo tujerodne vrste težave ali ne (Graf 20). Opredelili so se, da v zgornjem delu Rižane povzročajo težave šarenke, ki zaidejo v njihove vode iz ribogojnic, izpostavili so šarenko, ki je agresivna in ima vpliv na ekosistem, težave jim povzročajo tudi som, klen in ameriški somič.

3.1.3. Gornjesavsko ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Gornjesavskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Tržič;
- RD Kranj;
- RD Bled;
- RD Bohinj;
- RD Jesenice;
- RD Radovljica.

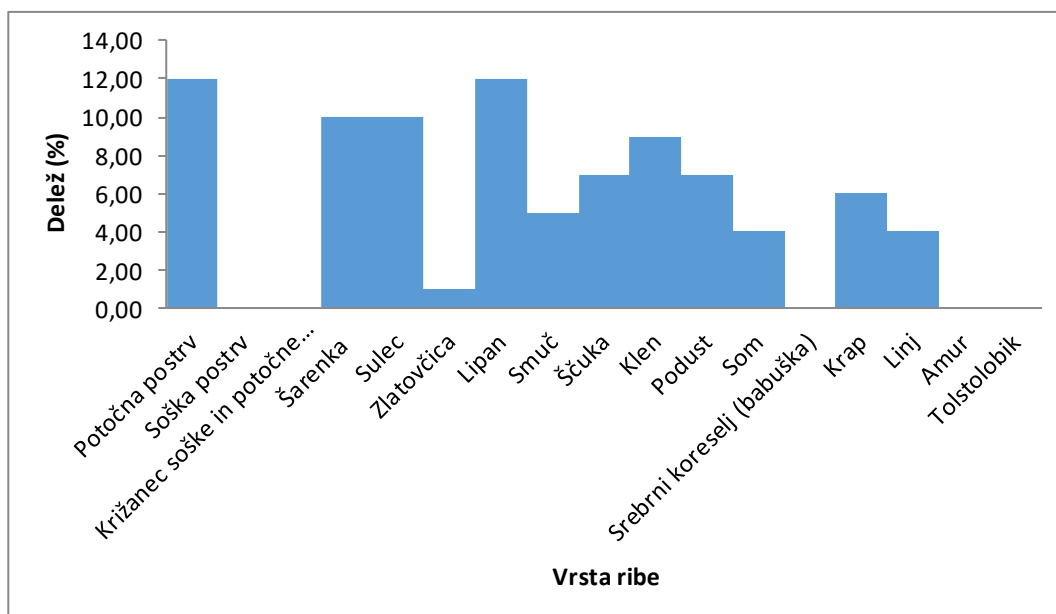
Tabela 15: Seznam ribiških okolišev Gornjesavskega ribiškega območja z izvajalci:

Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
16	Jeseniški RO	1	Ribiška družina Jesenice
16	Jeseniški RO (del)	63	Zavod za ribištvo Slovenije
17	Bohinjski RO	65	Ribiška družina Bohinj
17	Bohinjski RO (del)	63	Zavod za ribištvo Slovenije
18	Blejski RO	2	Ribiška družina Bled
19	Radovljiški RO	3	Ribiška družina Radovljica
20	Tržiški RO	4	Ribiška družina Tržič
21	Kranjski RO	5	Ribiška družina Kranj

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Gornjesavskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Gornjesavsko ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

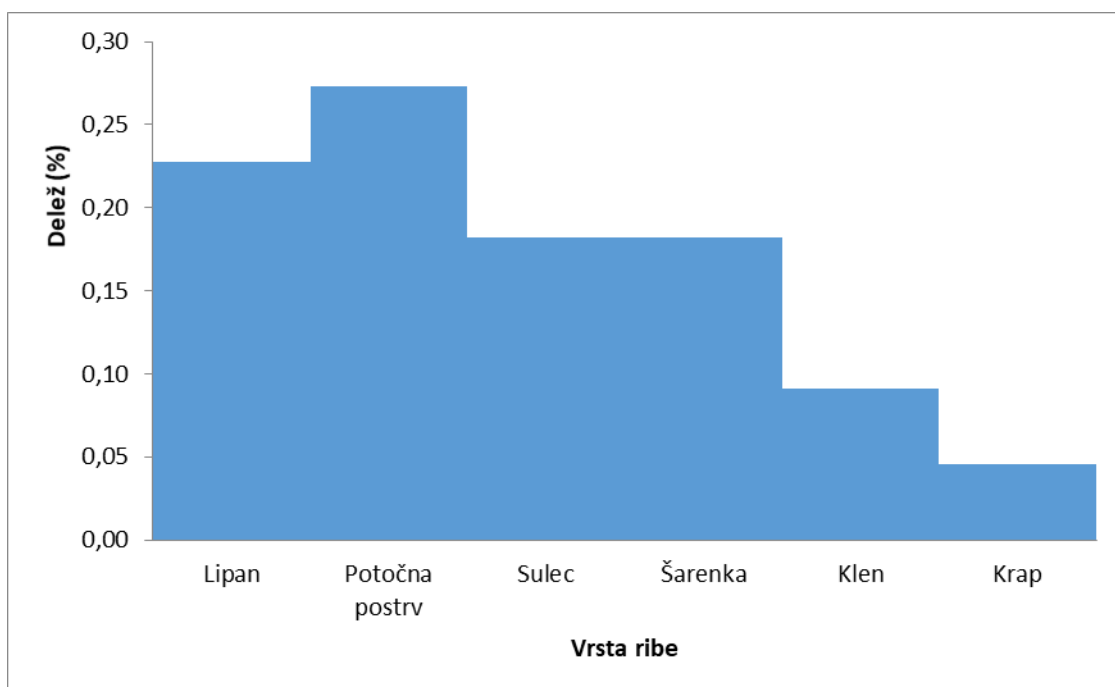

Graf 21: Vrste rib, ki sodijo v Gornjesavsko ribiško območje

Pri vprašanju, katere vrste rib po vašem sodijo v vaše vode (Graf 21), so predstavniki ribiških družin v Gornjesavskem ribiškem območju odgovorili, da v njihove vode spadajo potočna postrv 13,8 %, šarenka 11,5 %, sulec 11,5 %, zlatovčica 1,1 %, lipan 13,8 %, smuč 5,7 %, ščuka 8,0 %, klen 10,3 %, podust 8,0 %, som 4,6 %, krap 6,9 % in linj 4,6 %.

Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

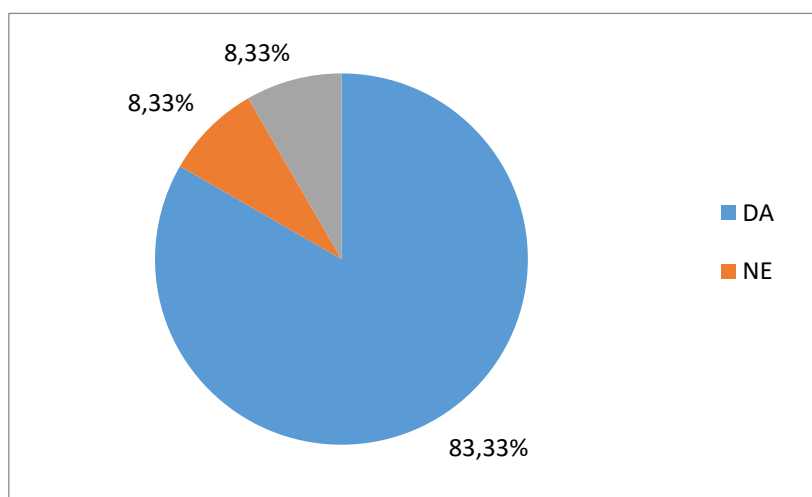
Med najpomembnejše ribolovne vrste Gornjesavskega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili: lipana 22,7 %, potočno postrv 27,3 %, sulca 18,2 %, šarenko 18,2 %, klenu 9,1% in krapa 4,5% (Graf 22).

Graf 22: Ribolovno najzanimivejše vrste rib v Gornjesavskem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

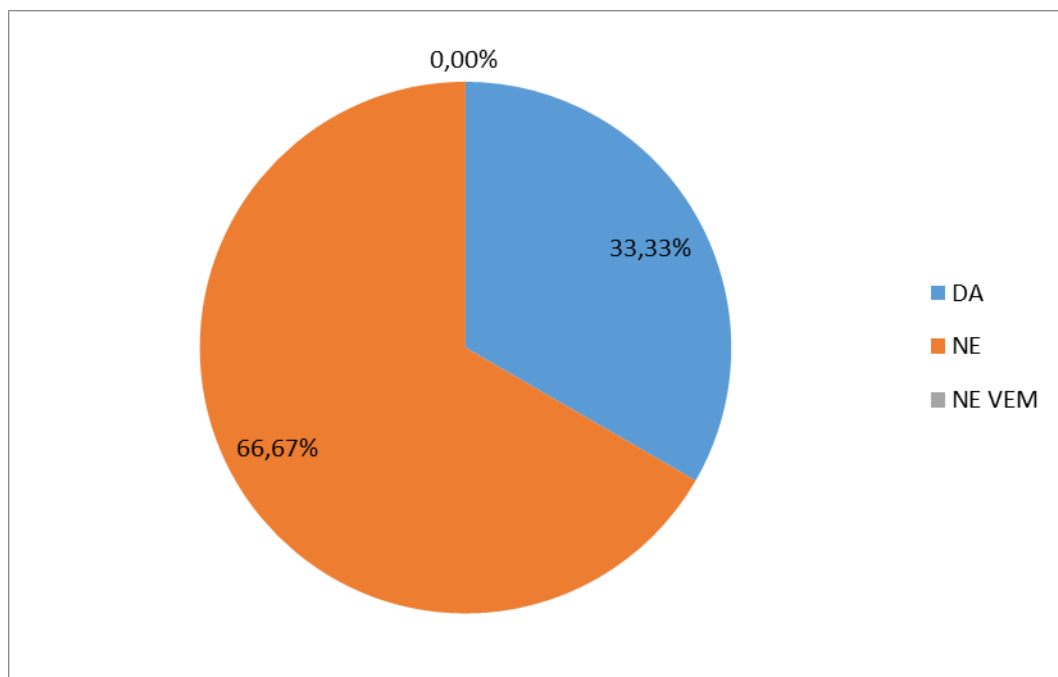
Na vprašanje, ali so predstavniki ribiških družin v Gornjesavskem ribiškem območju zadovoljni s prodajo ribolovnih kart, so odgovorili, da so zadovoljni s prodajo ribolovnih kart v 83,3%, v 8,3% niso zadovoljni s prodajo ribolovnih dovolilnic in v 8,3% niso vedeli, ali so zadovoljni ali ne s prodajo ribolovnih dovolilnic.

Graf 23: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Gornjesavskem ribiškem območju

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

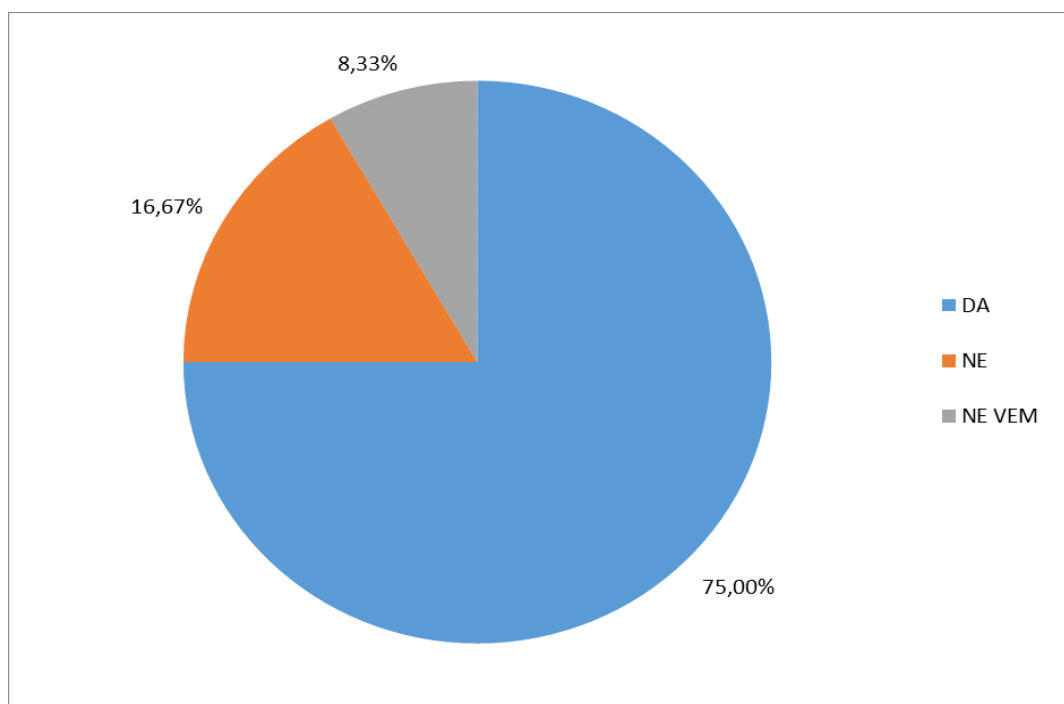
V Gornjesavskem ribiškem območju so se predstavniki ribiških družin opredelili, da je 33,3% ribičev na njihovih vodah tudi članov ribiške družine in 66,7% jih ni članov ribiške družine.

Graf 24: Članstvo v ribiških družinah v Gornjesavskem ribiškem območju

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Vsi predstavniki ribiških družin v Gornjesavskem ribiškem območju so odgovorili, da njihove vode spadajo v Natura 2000 območje v 75,0 %, v 16,7 %, da ne spadajo njihove vode v Natura 2000 območje in v 8,3 % niso vedeli, ali spadajo njihove vode v Natura 2000 območje ali ne.

Graf 25: Poznavanje Natura 2000 območja na lokalni ravni

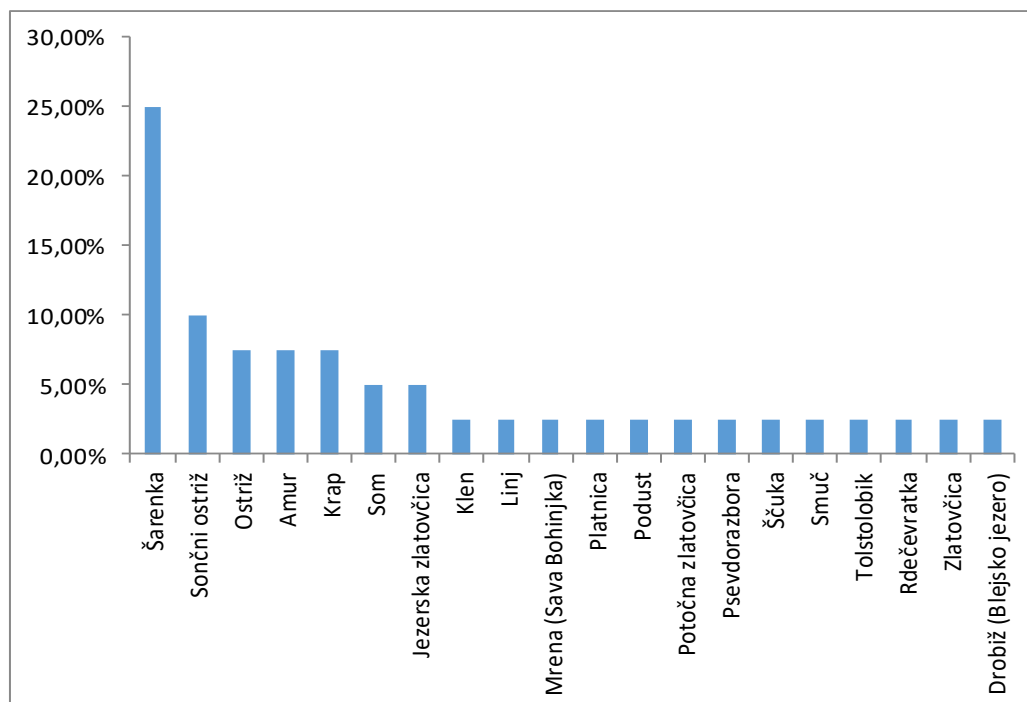
Kot prednosti Natura 2000 območja so izpostavili večjo zaščito okolja, ni posegov v strugah, priobalnem pasu, ni jezov in elektrarn, preprečuje za nas nesprejemljive regulacije, bolj so zaščiten mokrišča, pri sanaciji brežin se vseeno bolj pazi kako se dela, zaščita živalskih avtohtonih vrst in varovanje vsaj obstoječega. Kot slabosti so navedli omejitve.

Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

V Gornjesavskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili na vprašanje, kaj je tujerodna vrsta, to je vrsta, ki se je na novo naselila na območju, je bila prinesena v državo iz tujine, prinesena vrsta, ki pred leti tu ni živela, ne izvira iz tega porečja, ne sodi v naše vode, vrsta, ki bistveno vpliva na obstoj domorodnih vrst, saj se z njo lahko križa ali jo ogrozi, jemlje prostor in hrano domačim vrstam, neavtohtona vrsta in alohtona vrsta.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto? Katere?

Predstavniki ribiških družin v Gornjesavskem ribiškem območju so navedli kot tujerodne vrste šarenko 25,0 %, sončnega ostriza 10,0 %, ostriza 7,5 %, amurja 7,5 %, krapa 7,5 %, soma 5,0 %, jezersko zlatovčico 5,0 %, in klena 2,5 %, linja 2,5 %, mreno na Savi Bohinjki 2,5 %, platnico 2,5 %, podust 2,5 %, potočno zlatovčico 2,5 %, pseudorazboro 2,5 %, ščuko 2,5 %, smučo 2,5 %, tolstolobiko 2,5 %, želvo rdečevratko 2,5 %, zlatovčico 2,5 % in ribjega drobiža na Blejskem jezeru 2,5 %.

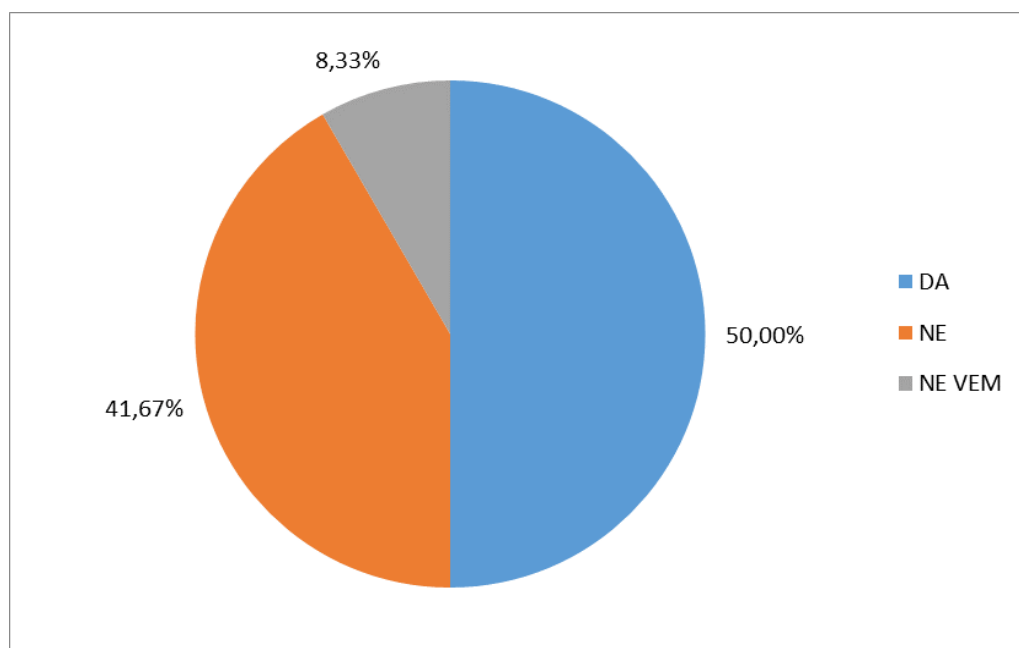

Graf 26: Tujerodne vrste v Gornjesavskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

V Gornjesavskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da jim tujerodne vrste predstavljajo težave v 50,0 % odgovorov, v 41,7 % so odgovorili, da jim tujerodne vrste ne povzročajo težav in v 8,3 % niso vedeli ali jim povzročajo težave ali ne.

Graf 27: Težave s tujerodnimi vrstami v Gornjesavskem ribiškem območju

3.1.4. Srednjesavsko ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Srednjesavskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Žiri;
- RD Visoko;
- RD Železniki;
- RD Sora Škofja Loka;
- RD Medvode;
- RD Straža – Sava;
- RD Bistrica – Domžale;
- RD Litija;
- RD Zagorje ob Savi;
- RD Trbovlje;
- RD Hrastnik.

Tabela 16: Seznam ribiških okolišev Srednjesavskega ribiškega območja z izvajalci:

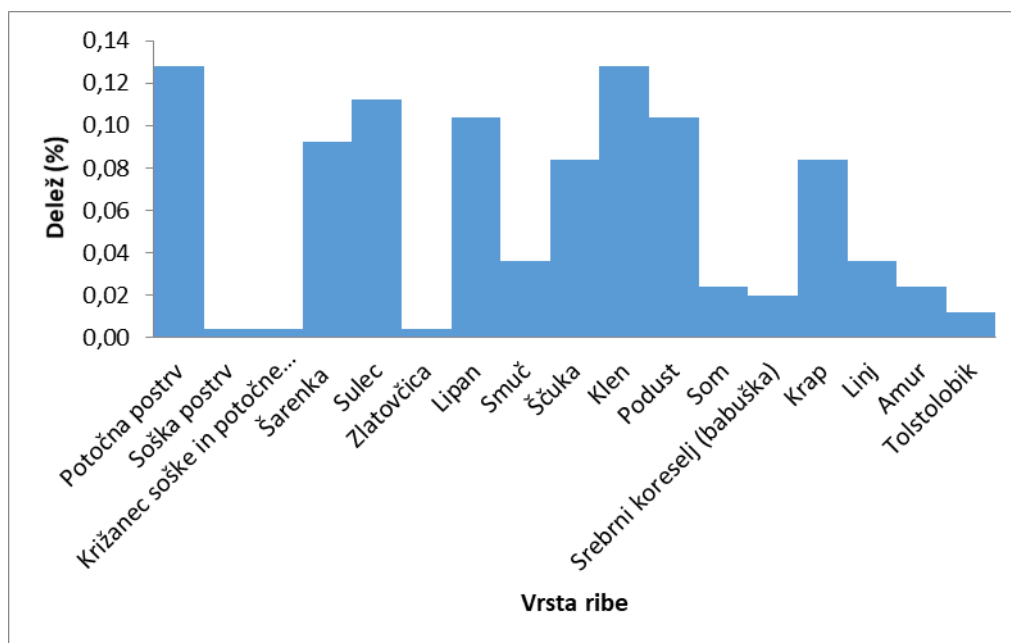
Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
22	Žirovski RO	14	Ribiška družina Žiri
23	Poljanski RO	15	Ribiška družina Visoko
24	Selški RO	13	Ribiška družina Železniki
25	Škofjeloški RO (del)	16	Ribiška dolina Sora Škofja Loka
26	Medvoški RO	17	Ribiška družina Medvode
27	Črnuški RO	18	Ribiška družina Straža - Sava
28	Vevški RO	63	Zavod za ribištvo Slovenije
29	Bistriški RO	19	Ribiška družina Bistrica - Domžale
30	Litijski RO	35	Ribiška družina Litija
31	Zagorski RO	36	Ribiška družina Zagorje ob Savi
32	Trboveljski RO	37	Ribiška družina Trbovlje
33	Hrastniški	38	Ribiška družina Hrastnik

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Srednjesavskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Srednjesavsko ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

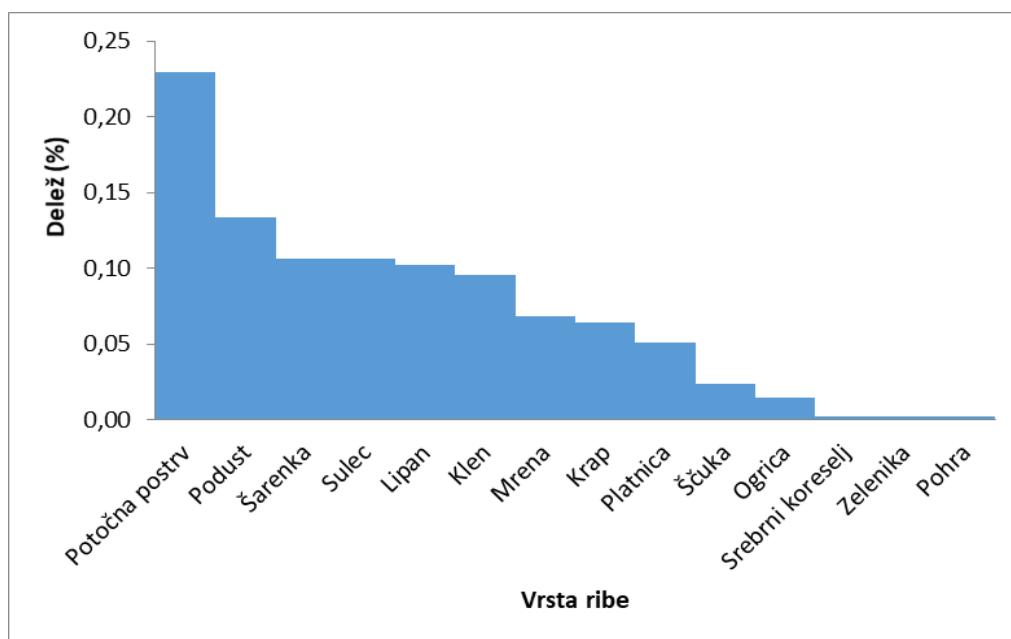
Pri vprašanju, katere vrste rib po vašem sodijo v vaše vode, so predstavniki ribiških družin v Srednjesavskem ribiškem območju odgovorili, da v njihove vode spadajo potočna postrv 12,8 %, soška postrv 0,4 %, križanec soške in potočne postrvi 0,4 %, šarenka 9,2 %, sulec 11,2 %, zlatovčica 0,4 %, lipan 10,4 %, smuč 3,6 %, ščuka 8,4 %, klen 12,8 %, podust 10,4 %, som 2,4 %, srebrni koreselj 2,0 %, krap 8,4 %, linj 3,6 %, amur 2,4 % in tolstolobik 1,2 %.

Graf 28: Vrste rib, ki sodijo v Srednjesavsko ribiško območje

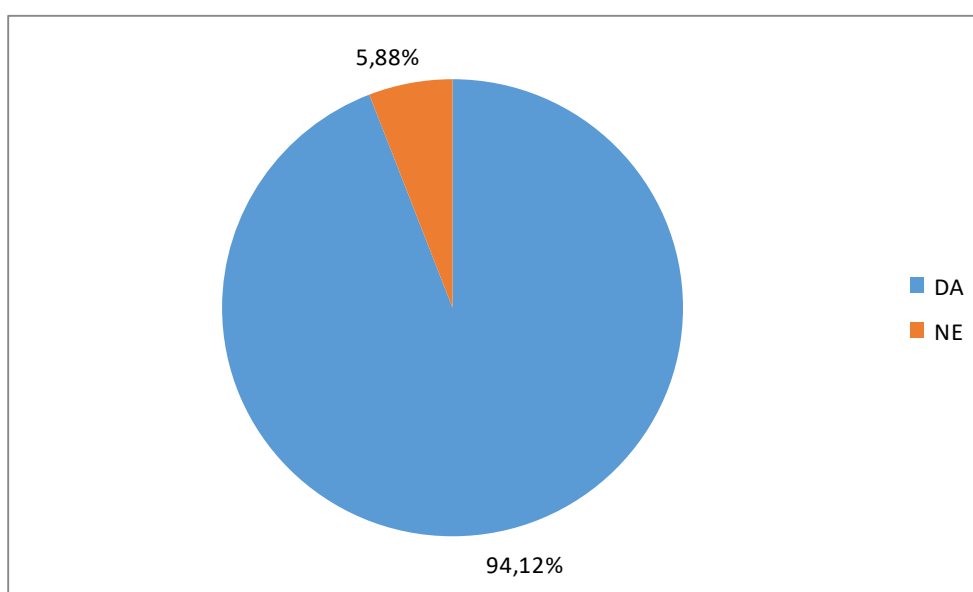
Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

Med najpomembnejše ribolovne vrste Srednjесavskega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili potočno postrv 22,9 %, podust 13,4 %, šarenko 10,6 %, sulca 10,6 %, lipana 10,2 %, klena 9,5 %, mreno 6,8 %, krapa 6,4 %, platnico 5,1 %, ščuko 2,3 %, ogrico 1,5 %, srebrnega koreslja 0,2 %, zeleniko 0,2 % in pohro 0,2 %.

Graf 29: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Srednjесavskem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

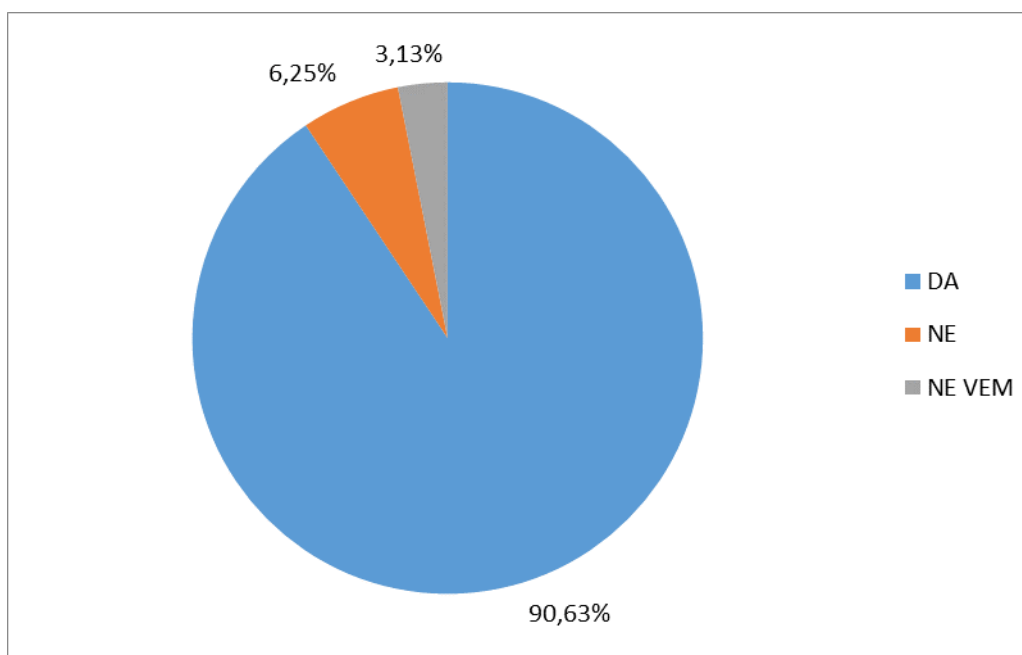

Graf 30: Zadovoljstvo s prodajo kart v Srednjесavskem ribiškem območju

Predstavniki ribiških družin v Srednjesavskem ribiškem območju so zadovoljni s prodajo ribolovnih kart v 94,1 % in v 5,9 % niso zadovoljni s prodajo ribolovnih kart.

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

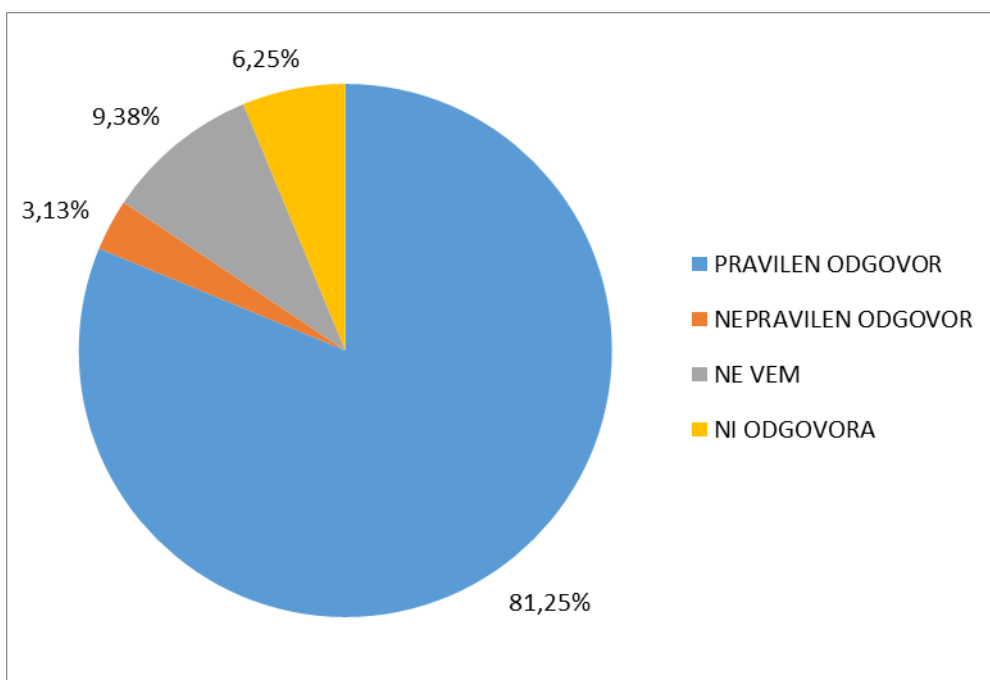
V Srednjesavskem ribiškem območju so se predstavniki ribiških družin opredelili, da je 90,6 % ribičev na njihovih vodah tudi članov ribiške družine, 6,3 % jih ni članov in 3,1 % jih ni vedelo, ali so člani ali niso člani ribiške družine.

Graf 31: Članstvo v ribiških družinah v Srednjesavskem ribiškem območju

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Glede na vprašanje, ali je na območju njihovih voda razglašeno Natura 2000 območje, so se v Srednjesavskem ribiškem območju predstavniki ribiških družin opredelili, da je razglašeno Natura 2000 območje na področju njihovih voda v 81,3 %, da niso vode v območju Natura 2000 jih je odgovorilo 3,1 %, niso vedeli ali so njihove vode v Natura 2000 območju ali ne 9,4 % in 6,3 % jih ni odgovorilo na vprašanje.

Graf 32: Poznavanje Natura 2000 območja v Srednjesavskem ribiškem območju

Opredelili so se glede prednosti zavarovanih območij Natura 2000 in sicer, da se varuje stalež rib, živalskih vrst, habitatov, narave, ohranjanje naravnih vrednot, označitev območja s posebnimi oznakami, kar dviguje ozaveščenost pri prebivalcih, prednost je tudi, da so posegi v vodotoke oteženi, manj posegov, strožji režim upravljanja, zato je omogočena migracija in drst rib, bolj evidentno za upravljanje, naravovarstveni pristop v vseh pogledih tudi pri gradbenih posegih v vodo, točno določena pravila, ki se jih držijo v ribiških družinah in da ne more kapital posegati v vodotoke - hidroelektrarne. Kot slabosti so navedli, da je zaščita samo na papirju, da se Nature 2000 ne upošteva, posegi niso narejeni po dejanskem stanju na terenu, kot slabost so navedli posege v vodo in omejitve šarenke.

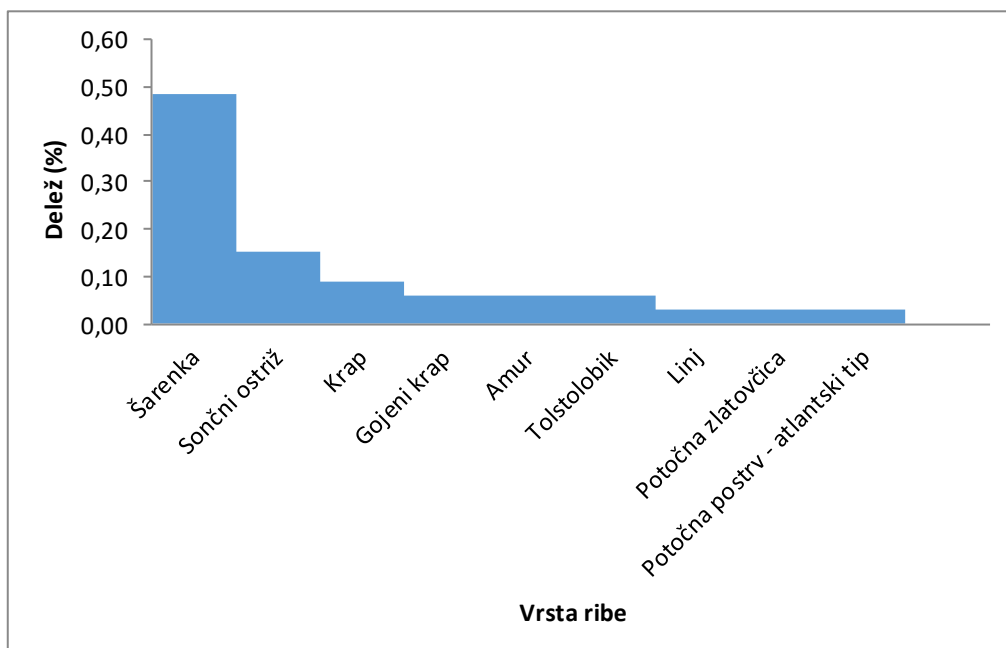
Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

V Srednjesavskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin opisali tujerodno vrsto kot alohtono, neavtohtono vrsto, ki se je naselila od drugod, jo je umetno vložil človek v okolje, je bila prinesena iz drugega vodotoka, porečja, kontinenta, ni živela v preteklosti pri nas in slabo vpliva na razvoj avtohtonih vrst. Je vrsta, ki ne spada v ribiški okoliš, izpodriva domorodno ribo, ogrožajo uravnano delovanje ekosistema, vrsta, ki ni konstantna ali prvobitna v naši vodi,

Izpostavili so problem šarenke, ki je že nekaj desetletij prisotna v njihovih vodah, se v njih drsti, le delno posega v življenje avtohtonih rib in zato jo bi morali obravnavati posebej.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto?

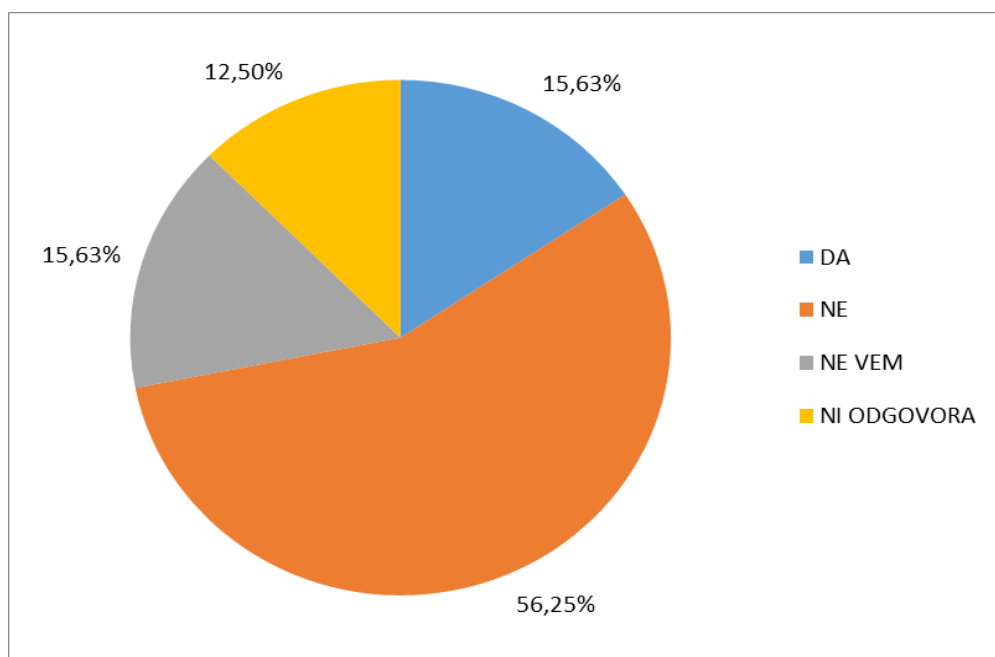
Predstavniki ribiških družin v Srednjesavskem ribiškem okolišu so navedli, da so v njihovih vodah naslednje tujerodne vrste; šarenka 48,5 %, sončni ostriž 15,2 %, krap 9,1 %, gojeni krap 6,1 %, amur 6,1 %, tolstolobik 6,1 %, linj 3,0 %, potočna zlatovčica 3,0 % in potočna postrv atlantskega tipa 3,0 %.

Graf 33: Tujerodne vrste v Srednjesavskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 34: Težave s tujerodnimi vrstami v Srednjesavskem ribiškem območju

V Srednjesavskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin navedli, da jim tujerodne vrste povzročajo težave v 15,6 %, v 56,3 %, da težav ne povzročajo, v 15,6 % so se opredelili, da ne vedo ali povzročajo težave ali ne in v 12,5 % ni bilo odgovora na vprašanje. Navedli so tudi, da šarenka izpodriva razvoj potočne postrvi, da so tujerodne vrste preveč agresivne, odžirajo hrano in prostor domorodnim vrstam, da plenijo ikre in zarod. Kot težavo s tujerodnimi vrstami so navedli ostriža, zlato ribico in alohtone želve. Težko jim je bilo tudi opredeliti vir in obseg povzročanja težav.

3.1.5. Spodnjesavsko ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Spodnjesavskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Radeče;
- RD Sevnica;
- RD Brestanica - Krško;
- RD Sotla;
- RD Brežice.

Tabela 17: Seznam ribiških okolišev Spodnjesavskega ribiškega območja z izvajalci:

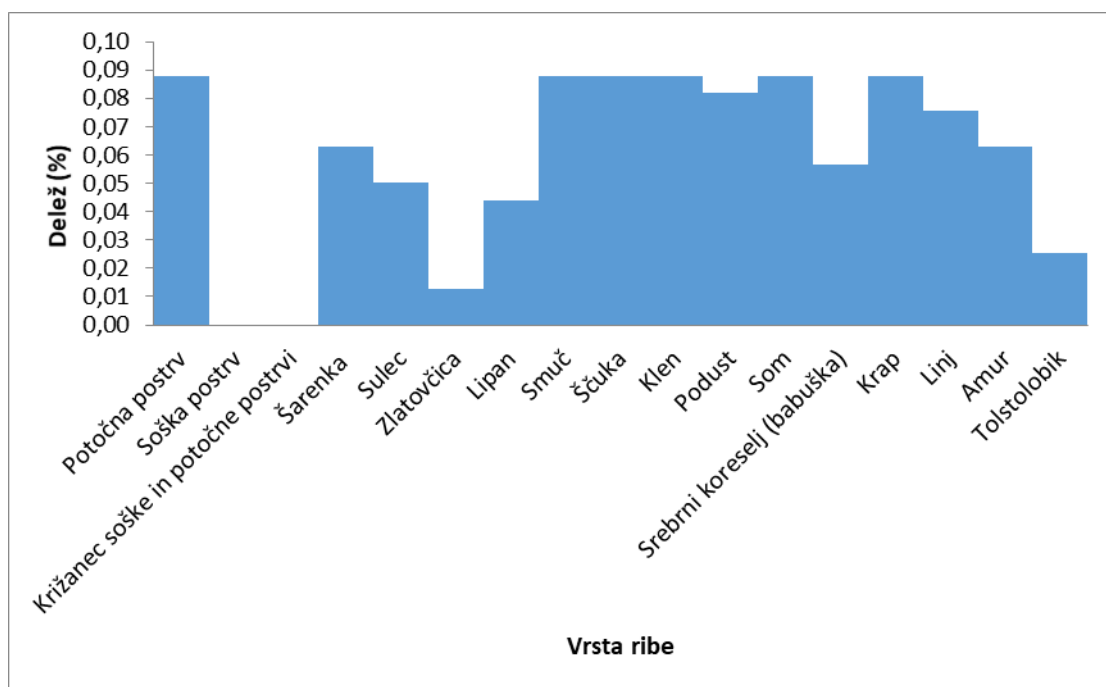
Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
41	Brestaniški RO	33	Ribiška družina Brestanica - Krško
43	Brežiški RO	34	Ribiška družina Brežice
40	Mirenski RO	32	Ribiška družina Sevnica
39	Radeški RO	39	Ribiška dolina Radeče
42	Sotelski RO	48	Ribiška družina Sotla

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Spodnjesavskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Spodnjesavsko ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

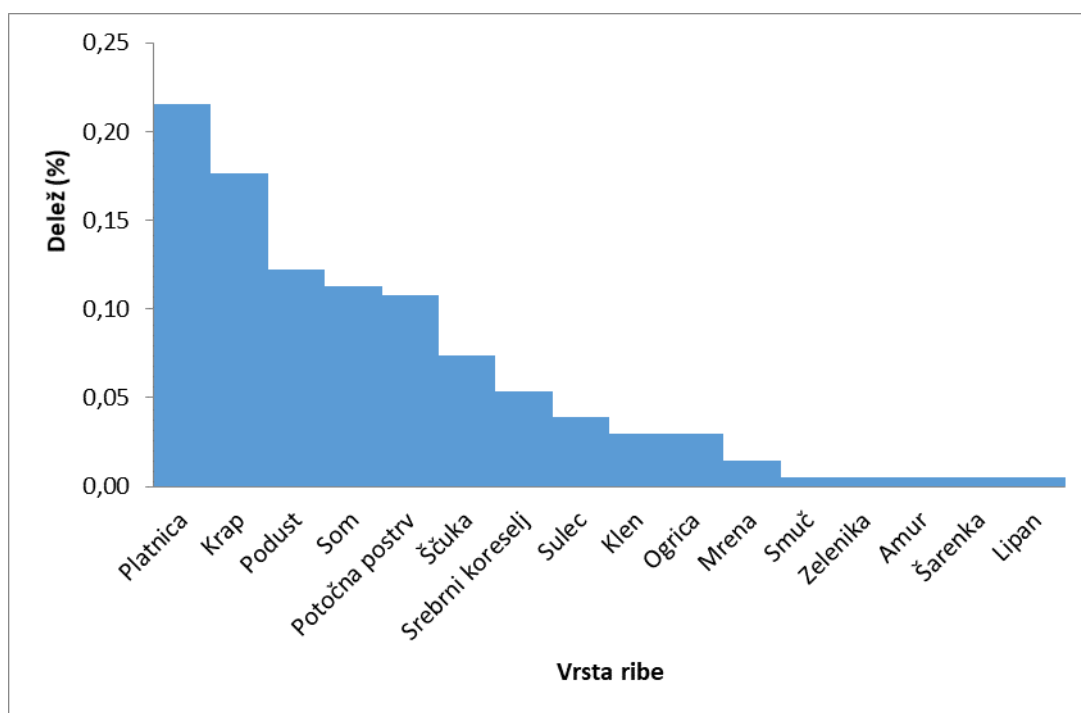
Pri vprašanju, katere vrste rib po vašem sodijo v vaše vode, so predstavniki ribiških družin v Spodnjesavskem ribiškem območju odgovorili, da v njihove vode spadajo potočna postrv 8,8 %, šarenka 6,3 %, sulec 5,0 %, zlatovčica 1,3 %, lipan 4,4 %, smuč 8,8 %, ščuka 8,8 %, klen 8,8 %, podust 8,2 %, som 8,8 %, srebrni koreselj 5,7 %, krap 8,8 %, linj 7,6 %, amur 6,3 % in tolstolobik 2,5 %.

Graf 35: Vrste rib, ki sodijo v Spodnjesavsko ribiško območje

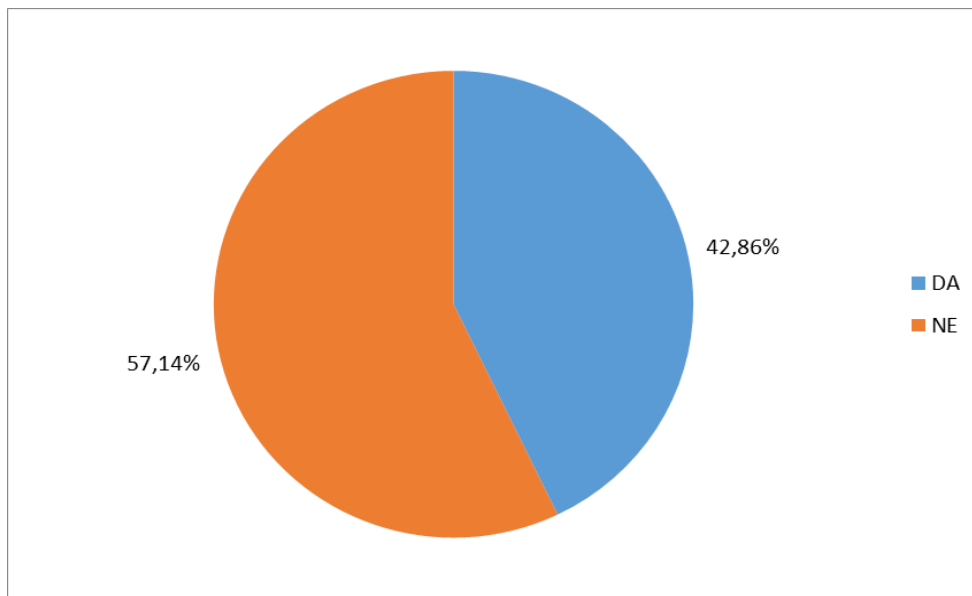
Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

Med najpomembnejše ribolovne vrste Spodnjesavskega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili platnico 21,6 %, krapa 17,7 %, podust 12,3 %, soma 11,3 %, potočno postrv 10,8 %, ščuko 7,4 %, srebrnega koreslja 5,4 %, sulca 3,9 %, klena 2,9 %, ogrico 2,9 %, mreno 1,5 %, smuča 0,5 %, zeleniko 0,5 %, amurja 0,5 %, šarenko 0,5 % in lipana 0,5 %.

Graf 36: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Spodnjesavskem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

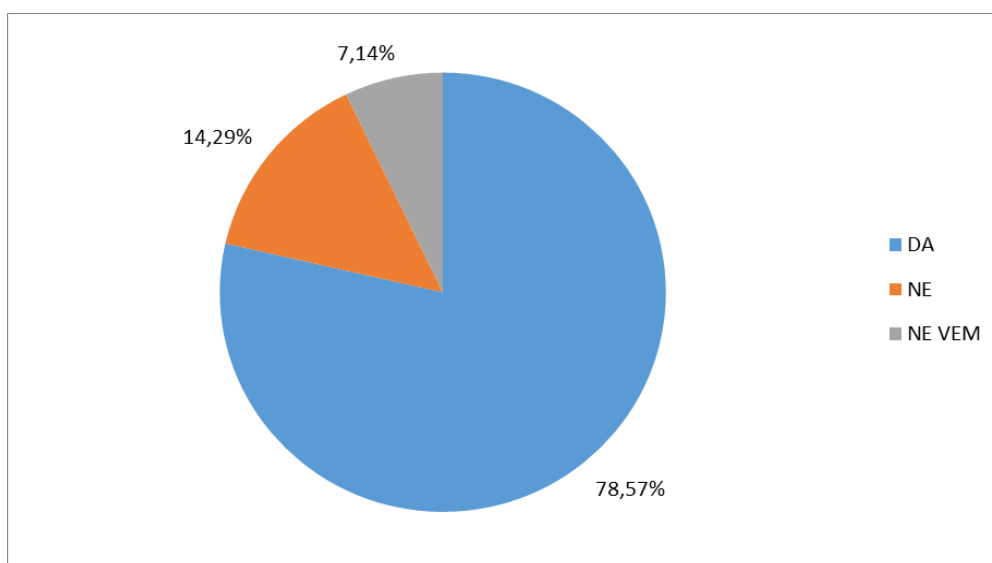

Graf 37: Zadovoljstvo s prodajo kart v Spodnjesavskem ribiškem območju

Predstavniki ribiških družin v Spodnjesavskem ribiškem območju so zadovoljni s prodajo ribolovnih kart v 42,9 %. V 57,1 % pa niso zadovoljni s prodajo ribolovnih kart.

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

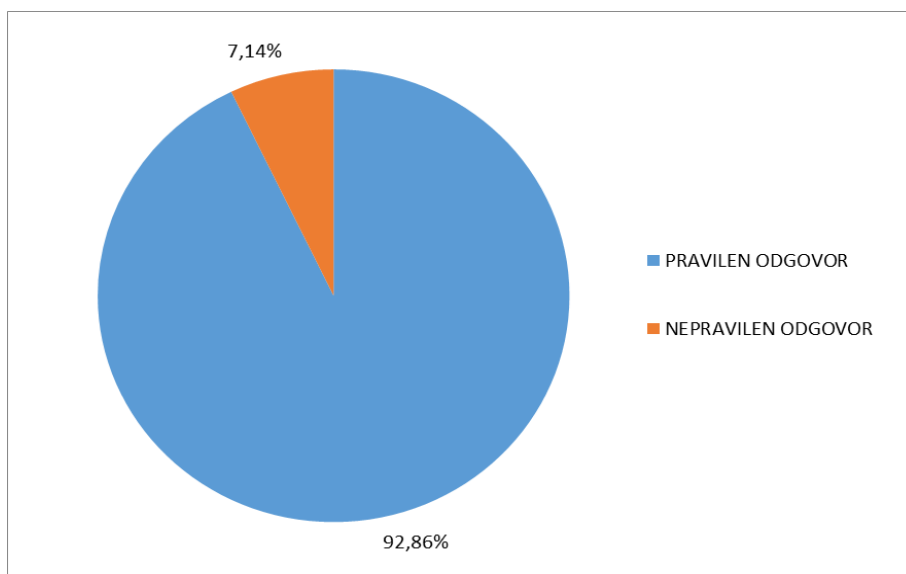
V Spodnjesavskem ribiškem območju so se predstavniki ribiških družin opredelili, da je 78,6 % ribičev na njihovih vodah tudi članov ribiške družine, 14,3 % jih ni članov in 7,1 % jih ni vedelo ali so člani ali niso člani ribiške družine (graf).

Graf 38: Članstvo v ribiških družinah v Srednjesavskem ribiškem območju

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Predstavniki ribiških družin v Spodnjiesavskem ribiškem okolišu so odgovorili, da njihove vode sodijo v Natura 2000 območje v 92,9 % odgovorov in v 7,1 %, da njihove vode ne sodijo v Natura 2000 območje.

Graf 39: Poznavanje Natura 2000 območja v Spodnjiesavskem ribiškem območju

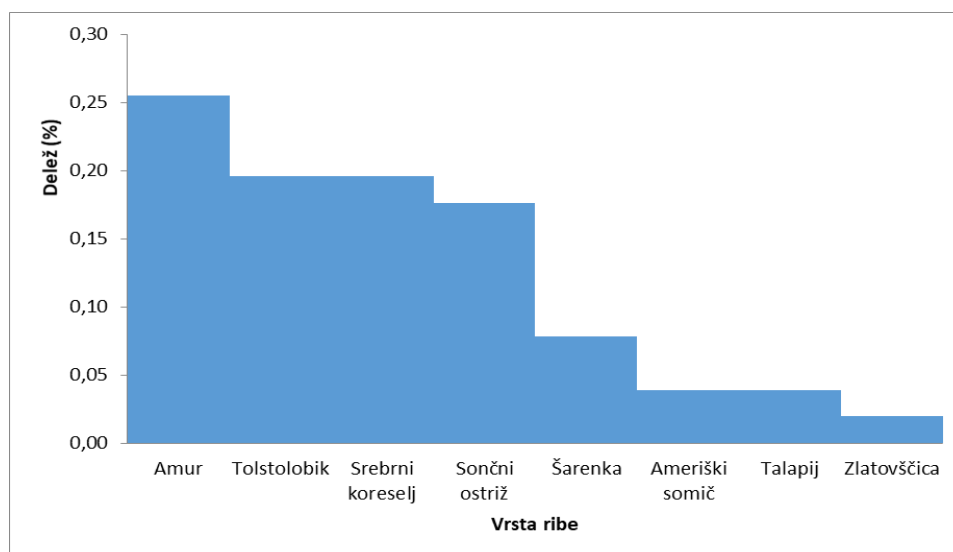
Navedli so tudi prednosti Natura 2000 zavarovanih območij, da se ohranjajo drstišča, vrste, habitati in da se ščiti okolje pred industrijskim vdorom. Nekateri predstavniki ribiških družin v Spodnjiesavskem ribiškem območju niso videli prednosti, posebnosti ali niso poznali Natura 2000 zavarovanih območij. Kot slabosti Natura 2000 območij so navedli, da država ne ščiti svoje lastnine, da so območja nepravilno izbrana, prevelika območja, da je onemogočeno kakršnokoli upravljanje z vodami, da so območja pod vplivom drugih nevarovanih območij, kar majhna območja Nature 2000 uničuje (intenzivno kmetijstvo, spremembe vodnih režimov in ni vzvodov za korekcije v habitatih).

Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

Predstavniki ribiških družin v Spodnjiesavskem ribiškem območju menijo, da je tujerodna vrsta, neavtohtona vrsta, ki ni avtohtona na tem območju, vse vrste, ki so bile na območje pripeljane ali drugače vnesene, vse vrste, ki so v Sloveniji vodene manj kot 50 let, namerno ali nenamerno vnesene vrste iz drugega porečja, je praviloma invazivna in ogroža obstoj domačih vrst. Navedli so tudi nekatere tujerodne ribje vrste kot so amur, tolstolobik, srebrni koreselj, ameriški somič in sončni ostrž.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto?

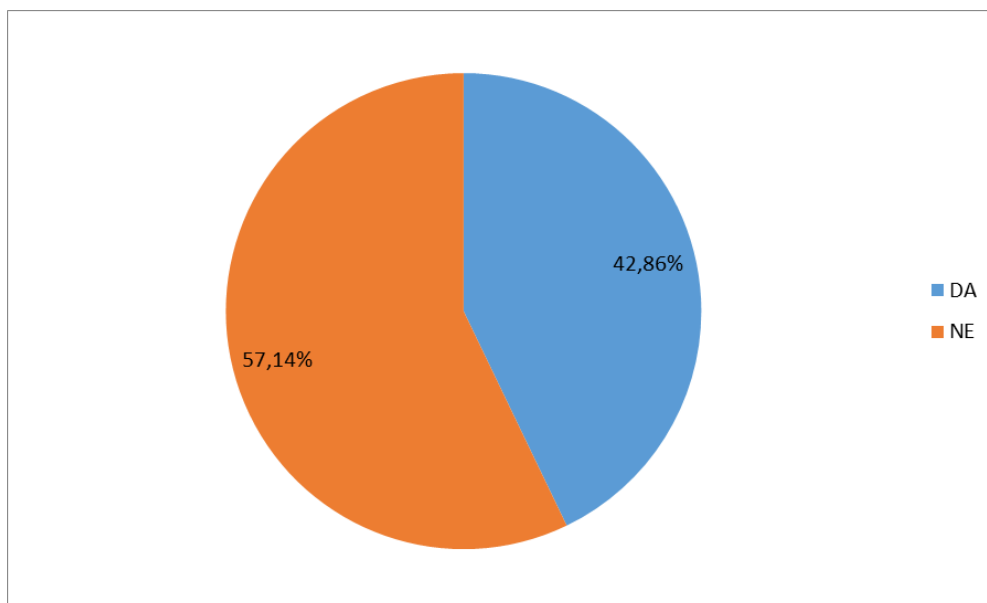
Predstavniki ribiških družin v Spodnjiesavskem ribiškem območju so navedli, da imajo v svojih vodah naslednje tujerodne vrste, ki so amur 25,5 %, tolstolobik 19,6 %, srebrni koreselj 19,6 %, sončni ostrž 17,7 %, šarenka 7,8 %, ameriški somič 3,9 %, talapij 3,9 % in zlatovščica 2,0 %.

Graf 40: Tujerodne vrste v Spodnjesavskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 41: Težave s tujerodnimi vrstami v Spodnjesavskem ribiškem območju

V Spodnjesavskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin navedli, da jim tujerodne vrste povzročajo težave v 42,9 % in v 57,1 %, da jim težav tujerodne vrste ne povzročajo. Težave jim povzroča predvsem srebrni koreselj, ki se je preveč namnožil in konkurira krapu. Kot težavo so

izpostavili tudi sončnega ostriža, ki se je prav tako preveč namnožil. V ribnikih opažajo zmanjševanje predvsem ribjega drobiža. Obe vrsti bosta v prihodnosti povzročili izginjanje avtohtonih ribjih vrst. Tujerodne vrste izpodrivajo življenjski prostor, so invazivne, se hitro razširjajo in ogrožajo obstoj drugih rib.

3.1.6. Savinjsko ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Savinjskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Celje;
- RD Ljubno ob Savinji;
- RD Mozirje;
- RD Šempeter v Savinjski dolini;
- RD Laško;
- RD Velenje;
- RD Paka Šoštanj;
- RD Voglajna.

Tabela 18: Seznam ribiških okolišev Savinjskega ribiškega območja z izvajalci:

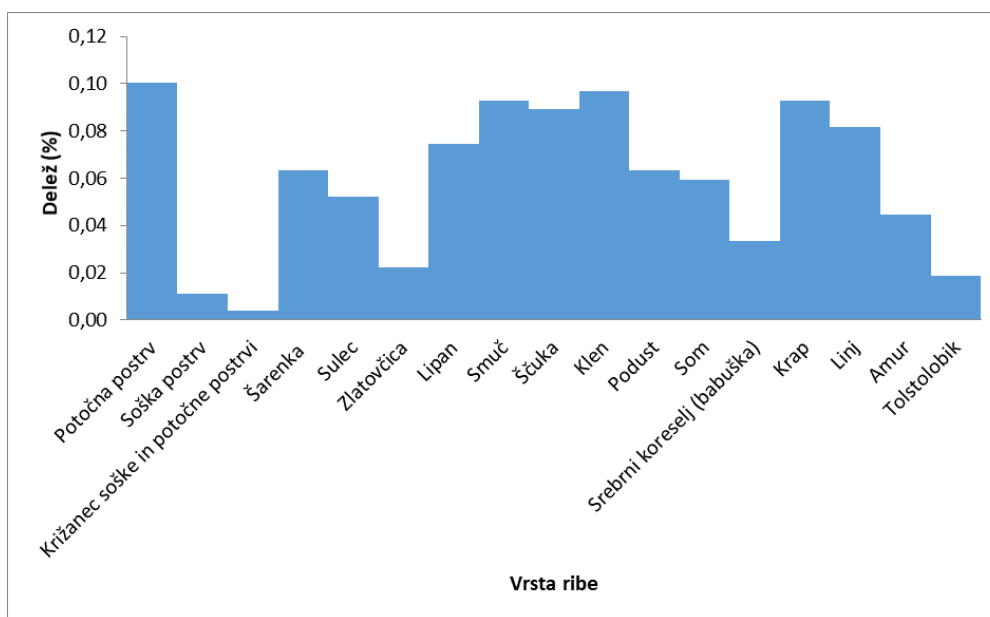
Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
44	Zgornjesavinjski RO	40	Ribiška družina Ljubno ob Savinji
45	Mozirski RO	41	Ribiška družina Mozirje
46	Šempetrski RO	44	Ribiška družina Šempeter v Savinjski dolini
47	Celjski RO	45	Ribiška dolina Celje
48	Laški RO	46	Ribiška družina Laško
49	Velenjski RO	43	Ribiška družina Velenje
50	Šoštanjski RO	42	Ribiška družina Paka Šoštanj
51	Voglajnski RO	47	Ribiška družina Voglajna

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Savinjskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Savinjsko ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

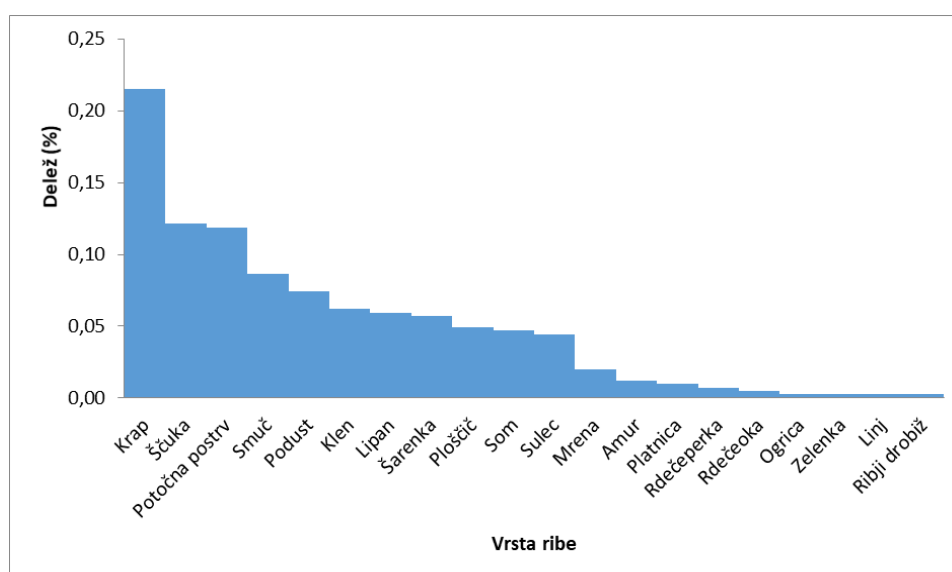
V Savinjskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da v njihove vode spadajo potočna postrv 10,0%, soška postrv 1,1%, križanec soške in potočne postrvi 0,4 %, šarenka 6,3 %, sulec 5,2 %, zlatovčica 2,2 %, lipan 7,4 %, smuč 9,3 %, ščuka 8,9 %, klen 9,7 %, podust 6,3 %, som 6,0 %, srebrni koreselj 3,4 %, krap 9,3 %, linj 8,2 %, amur 4,5 % in tolstolobik 1,9 % (graf 42).

Graf 42: Vrste rib, ki sodijo v Savinjsko ribiško območje

Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

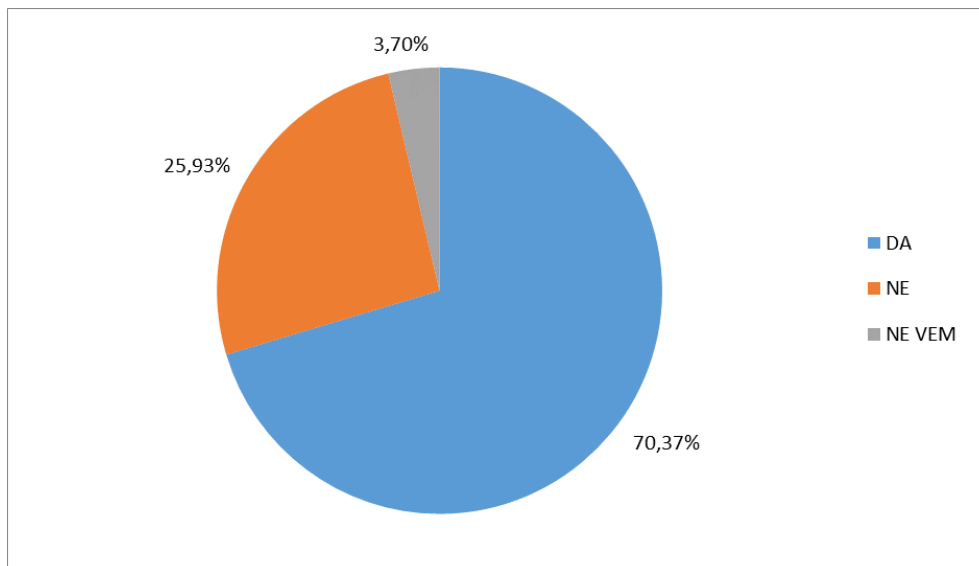
Med najpomembnejše ribolovne vrste Savinjskega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili krapa 21,5 %, ščuko 12,1 %, potočno postrv 11,9 %, smuča 8,7 %, podust 7,4 %, klena 6,2 %, lipana 5,9 %, šarenko 5,7 %, ploščiča 5,0 %, soma 4,7 %, sulca 4,5 %, mreno 2,0 %, amurja 1,2 %, platnico 1,0 %, rdečeperko 0,7 %, rdečoeko 0,5 %, ogrico 0,3 %, zeleniko 0,3 %, linjo 0,3 % in ribji drobiž 0,3 %.

Graf 43: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Savinjskem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

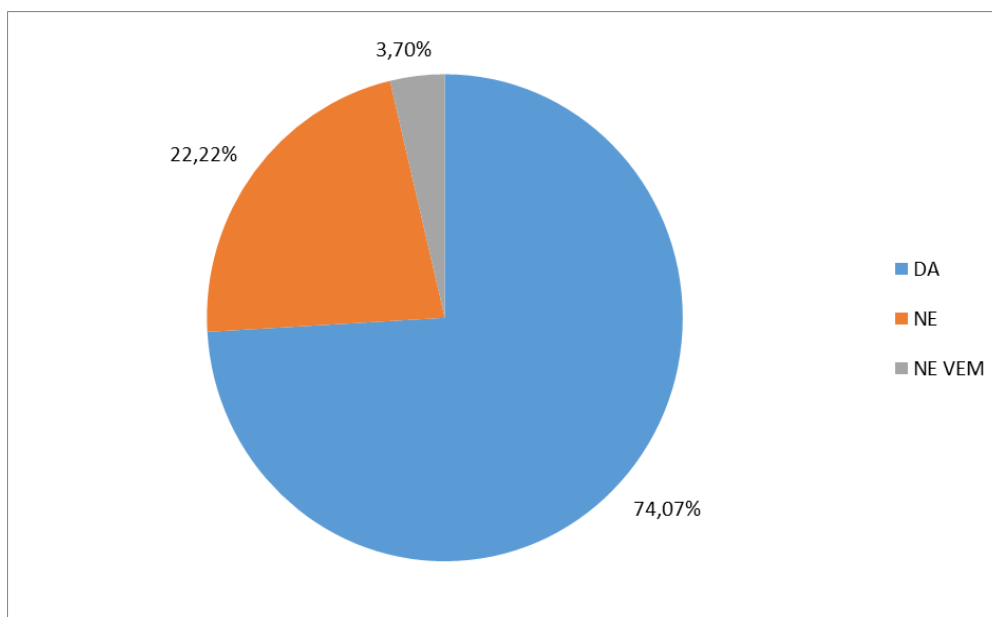
Predstavniki ribiških družin Savinjskega ribiškega območja so zadovoljni s prodajo ribolovnih kart v 70,4 %, v 28,9 % niso zadovoljni in 3,7 % predstavnikov ribiških družin ni vedelo ali so zadovoljni ali ne s prodajo ribolovnih kart (graf).

Graf 44: Zadovoljstvo s prodajo kart v Savinjskem ribiškem območju

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

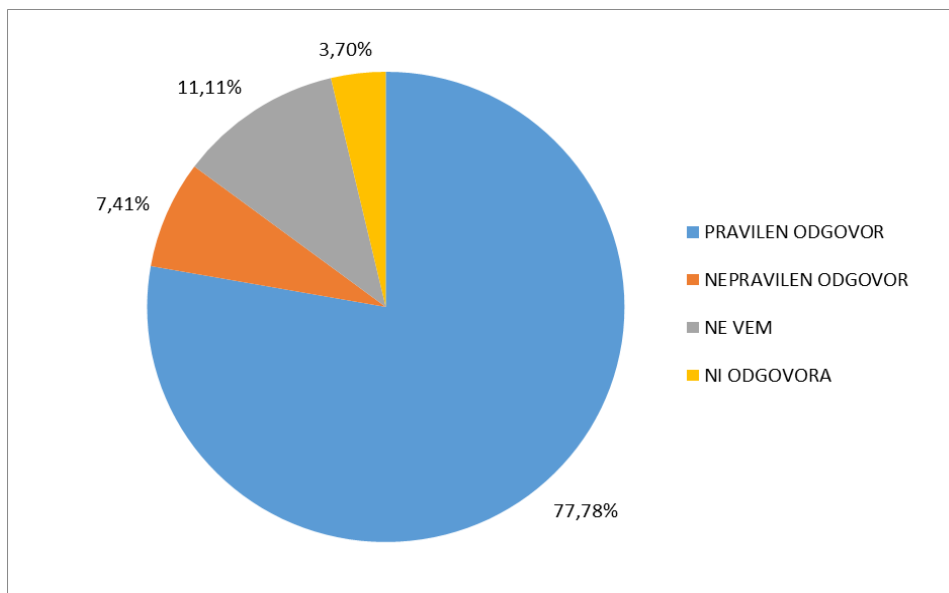
V Savinjskem ribiškem območju so se predstavniki ribiških družin opredelili, da je 74,1 % članov ribiške družine v Savinjskem ribiškem območju, 22,2 % ni članov ribiške družine in 3,7 % ne vedo ali so člani ribiške družine ali ne (graf 45).

Graf 45: Članstvo v ribiških družinah v Savinjskem ribiškem območju

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

V Savinjskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili na vprašanje, da njihove vode spadajo v Natura 2000 območje v 77,8 %, v 7,4 %, da ne sodijo njihove vode v Natura 2000 območje, 11,1 % jih ni vedelo ali spadajo njihove vode v Natura 2000 območje in 3,7 % jih ni odgovorilo na vprašanje.

Graf 46: Poznavanje Natura 2000 območja v Savinjskem ribiškem območju

Predstavniki ribiških družin v Savinjskem ribiškem okolju so kot prednosti Natura 2000 območja opredelili, da se ohrani prvotno stanje, zavarovanje ogroženih, avtohtonih vrst, habitatov in ohranjanje narave, ki omogoča preživetje vrstam, da so posegi v vode bolje nadzorovani, večja moč pripomb na posege v vode in pravna osnova za pogajanje ob posegih v vodotoke. Kot slabosti so navedli, da za Voglajno Natura 2000 ne velja, da ni prednosti, da je omejevalni dejavnik pri ribiškem upravljanju, posegih v vodotoke, onemogoča aktivno gospodarjenje ribiškim družinam, velike omejitve pri nadzoru ribojedih ptic, nezadovoljivo izvajanje, Natura 2000 je pri ljudeh in izvajalcih slabo spoštovana. Nekateri predstavniki so se opredelili, da slabosti Natura 2000 območij ni.

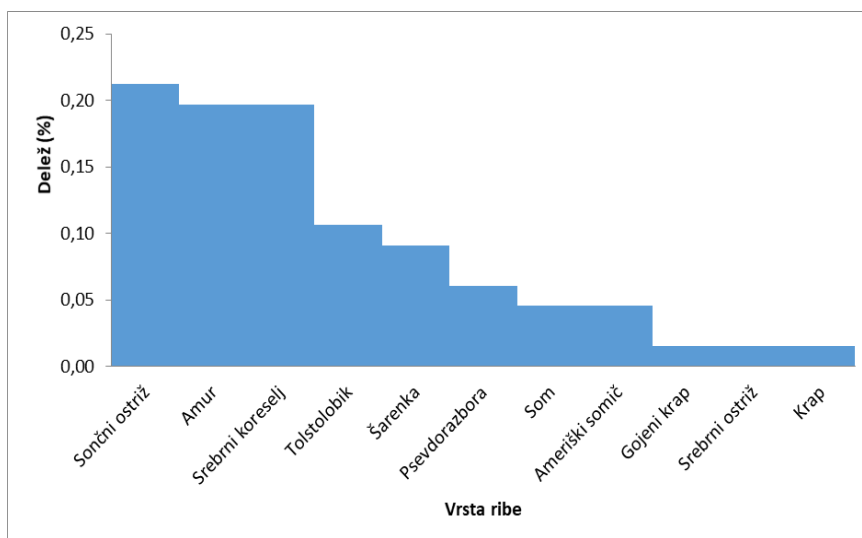
Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

V Savinjskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin opisali tujerodno vrsto kot vrsto, ki ne spada v to okolje, niso avtohtone, so prinesene iz drugih okolij, niso bile pri nas prisotne, delajo škodo in slabo vplivajo na domače vrste, ker izpodrivajo avtohtone ribe, vrsta, ki je prenesena in se brez človekovega posredovanja ni zmožna vzdrževati.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto?

Predstavniki ribiških družin v Savinjskem ribiškem okolju so navedli, da so v njihovih vodah tujerodne vrste in sicer sončni ostrž 21,2 %, amur 19,7 %, srebrni koreselj 19,7 %, tolstolobik 10,6 %, šarenka

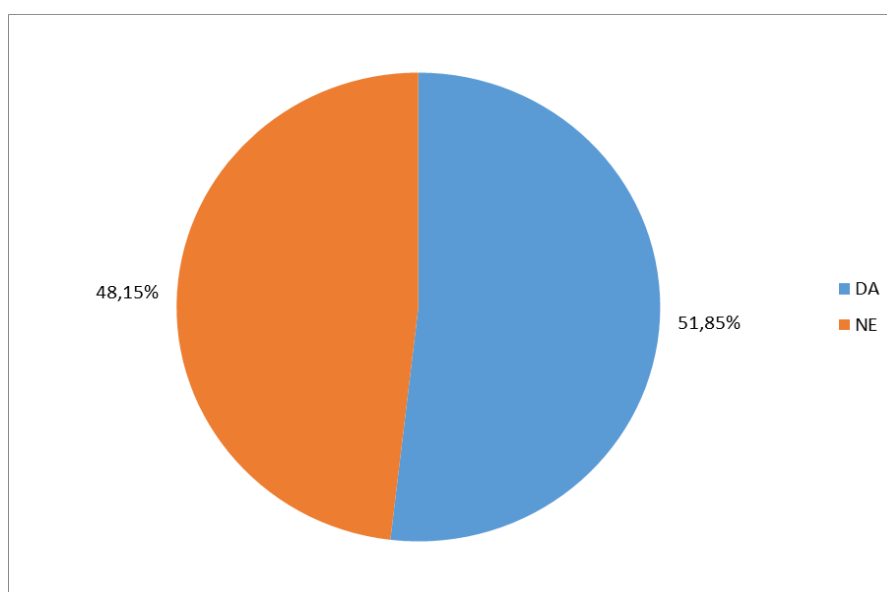
9,1 %, pseudorazbora 6,1 %, som 4,6 %, ameriški somič 4,6 %, gojeni krap 1,5 %, srebrni ostriž 1,5 % in krap 1,5 %.

Graf 47: Tujerodne vrste v Savinjskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (preteklo ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 48: Težave s tujerodnimi vrstami v Savinjskem ribiškem območju

V Savinjskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin navedli, da jim tujerodne vrste povzročajo težave v 51,9 % in da jim tujerodne vrste ne povzročajo težav v 48,2 %. Težave jim povzročata pseudorazbora, ki v ribnikih požre plavuti večjim ribam in uničuje ikre ter predstavlja težavo tudi v potokih, ko uide z ribnikov. Amur povzroča težave, ker poje rastlinje in se ribe nimajo kje drstiti. Sončni in srebrni ostrž povzročata težave, ker se hranita z ikrami, mladnicami drugih vrst rib in pri drstenju drugih rib. Težavo predstavlja tudi som, ki porabi ogromno hrane. Srebrni koreselj, ki se prehranjuje z podrastjo, ikrami in mladnicami. Šarenka, ki prevzema populacijo potočne postrvi v Velunji. Predstavniki so odgovorili tudi, da so tujerodne vrste zastopane v tako majhnem številu (razen gojeni krap), da nimajo vpliva na ostalo populacijo rib.

3.1.7. Notranjsko ljubljansko ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Notranjsko ljubljanskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Vevče;
- RD Cerknica;
- RD Postojna;
- RD Vrhnika;
- RD Barje;
- RD Dolomiti.

Tabela 19: Seznam ribiških okolišev Notranjsko ljubljanskega ribiškega območja z izvajalci:

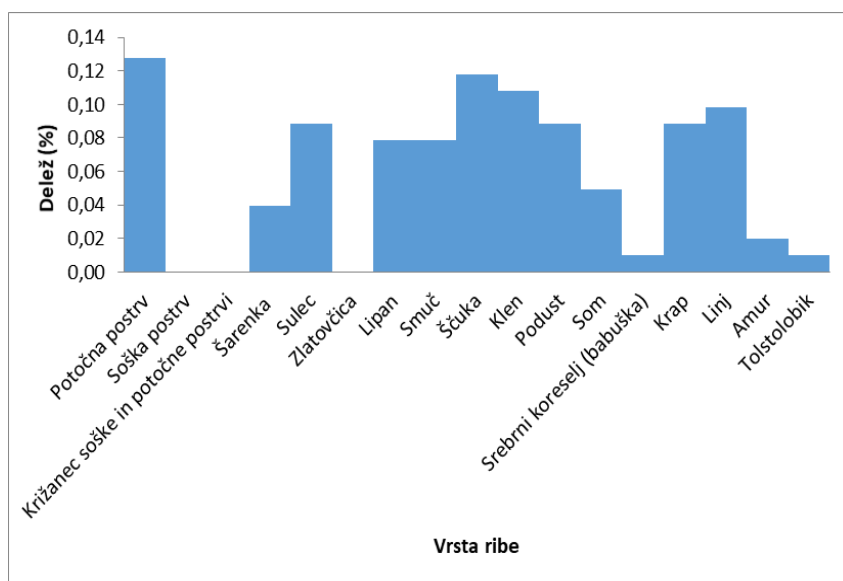
Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
33	Cerkniški RO	24	Ribiška družina Cerknica
34	Postojnski RO	10	Ribiška družina Postojna
35	Vrhniški RO	20	Ribiška družina Vrhnika
36	Barjanski RO	21	Ribiška dolina Barje
37	Dolomitski RO	22	Ribiška družina Dolomiti
38	Vevški RO	23	Ribiška družina Vevče

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Notranjsko ljubljansko ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

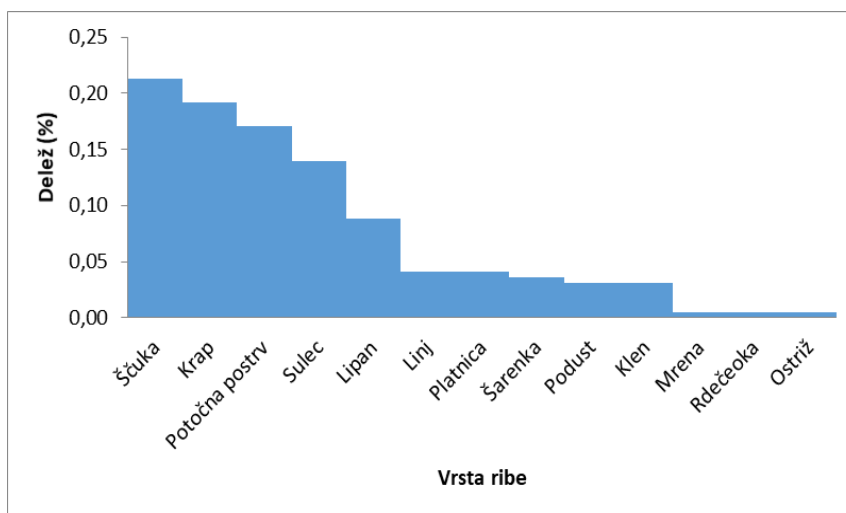
V Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju po mnenju predstavnikov ribiških družin sodijo v njihove vode potočna postrv 12,8 %, šarenka 3,9 %, sulec 8,8 %, lipan 7,8 %, smuč 7,8 %, ščuka 11,8 %, klen 10,8 %, podust 8,8 %, som 4,9 %, srebrni koreselj 1,0 %, krap 8,8 %, linj 9,8 %, amur 2,0 % in tolstolobik 1,0 %.

Graf 49: Vrste rib, ki sodijo v Notranjsko ljubljansko ribiško območje

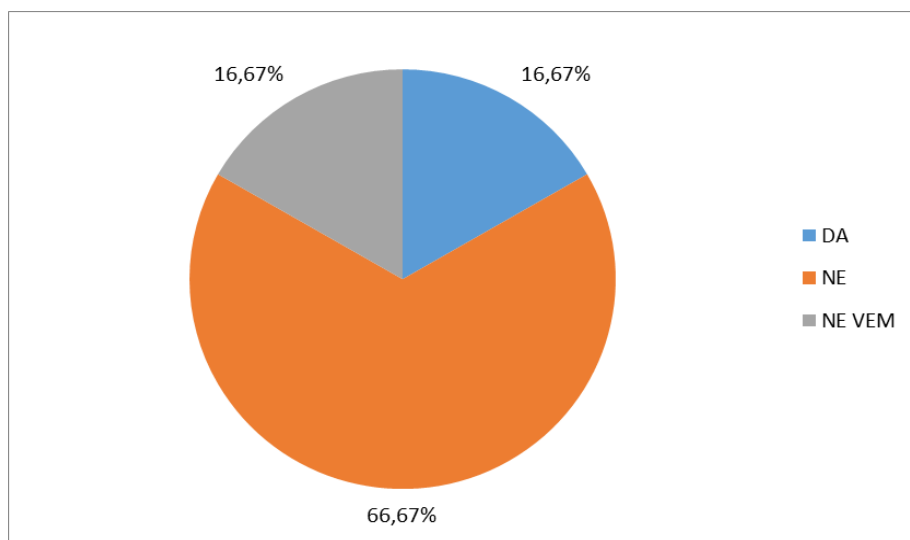
Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

Med najpomembnejše ribolovne vrste Notranjsko ljubljanskega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili ščuko 21,2 %, krapa 19,2 %, potočno postrv 17,1 %, sulca 14,0 %, lipana 8,8 %, linja 4,2 %, platnico 4,2 %, šarenko 3,6 %, podust 3,1 %, klena 3,1 %, mreno 0,5 %, rdečeoko 0,5 % in ostriža 0,5 %.

Graf 50: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

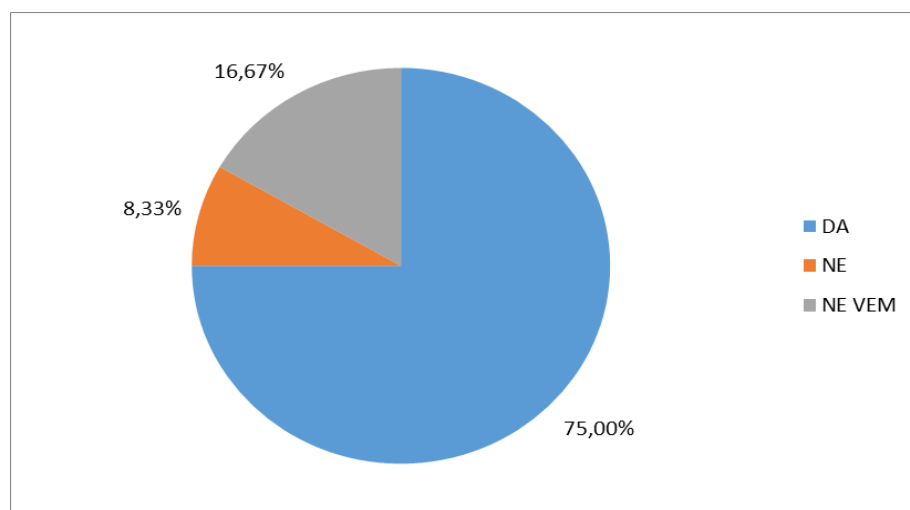

Graf 51: Zadovoljstvo s prodajo kart v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju

Predstavniki ribiških družin v Notranjsko ljubljanskega ribiškega območja so nezadovoljni s prodajo ribolovnih kart v 66,7 %, s prodajo so zadovoljni v 16,7 % in v 16,7 % niso vedeli, ali so zadovoljni ali ne s prodajo ribolovnih kart.

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

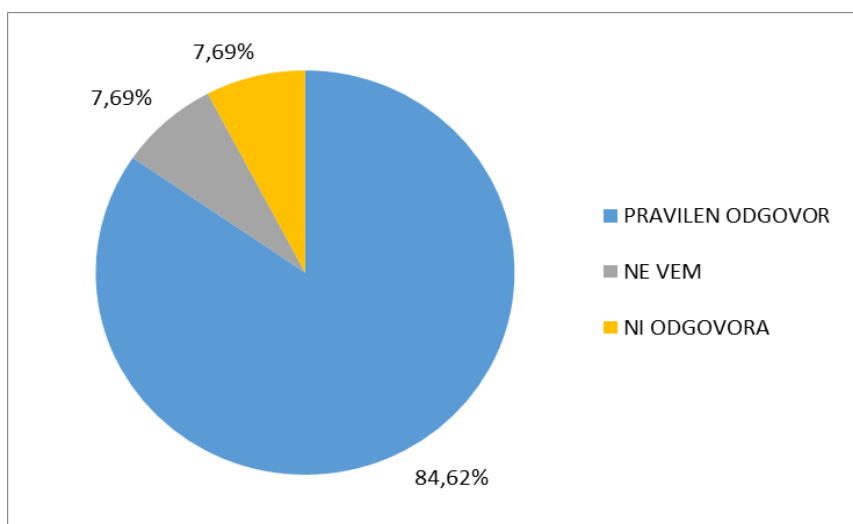
V Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju so se predstavniki ribiških družin opredelili, da je 75,0 % ribičev na njihovih vodah tudi članov ribiške družine, 8,3 % jih ni članov in 16,7 % jih ni vedelo, ali so člani ali niso člani ribiške družine (graf 52).

Graf 52: Članstvo v ribiških družinah v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Predstavniki ribiških družin v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju so odgovorili, da njihove vode sodijo v Natura 2000 območje v 84,6 % odgovorov, v 7,7 %, niso vedeli, ali spadajo njihove vode v Natura 2000 območje ali ne in 7,7 % predstavnikov ribiških družin v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju ni odgovorilo na vprašanje.

Graf 53: Poznavanje Natura 2000 območja v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju

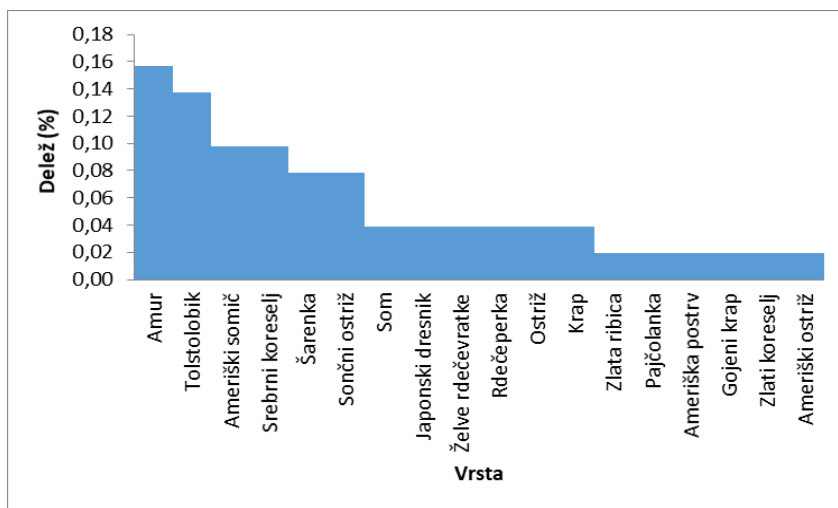
Navedli so tudi prednosti Natura 2000 zavarovanih območij, da je večja kontrola okoljske in področne problematike, večja zaščita pri planiranih regulacijah vodotokov, omogoča trajnostni in preišljeni turizem, višjo ceno turističnih produktov zaradi narave, ki je neokrnjena, večja zaščita rib in narave. Kot slabosti Natura 2000 območij so navedli, da predstavlja omejitve pri širitvi določenih razvojnih projektov. Od Natura 2000 so pričakovali boljšo zaščito okolja, vendar v naravi ni nobenega nadzora. Kot društvo ne smejo posegati v naravo. Kot posamezniki pa si dovolijo nekontrolirane posege in spreminjanje bregov in okolice vod, onesnaževanja iz farm, čistilne naprave bi morale imeti izdelane usedalnike, ne pa, da se mulj nabira v rečni strugi, še posebej tam, kjer voda presahne in so cevi direktno speljane v strugo. Okoliške vasi brez čistilnih naprav ali pa le-te ne delujejo, onesnažujejo vode s fekalnimi odplakami. Vedno več parcel je ograjenih, postavlja se lesene hiše, kontejnerji ograde se širijo preko potokov. Nekateri predstavniki ribiških družin v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju so izpostavili, da v Naturi 2000 ne opazijo nobene prednosti, ne spoštujejo se omejitve in predpisi.

Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

Predstavniki ribiških družin v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju menijo, da so tujerodne vrste vse tiste vrste, ki niso bile prisotne v vodotokih prejšnjega stoletja, vrste prinešene od drugod, evulucijsko gledano niso iz naših krajev, alohtone vrste, invazivne vrste, ki s svojo prisotnostjo odvzema hrano in življenjski prostor domorodnim vrstam ter škodujejo ekosistemu.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto?

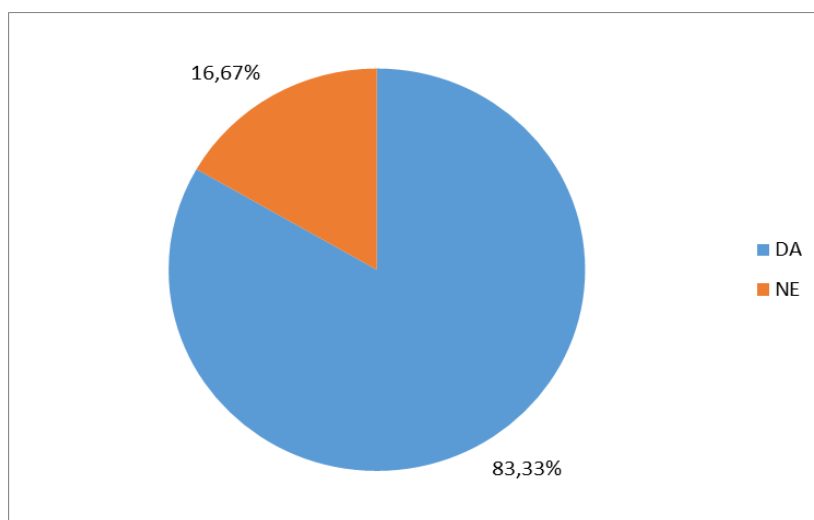
Predstavniki ribiških družin v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju so navedli, da imajo v svojih vodah naslednje tujerodne vrste, ki so amur 15,7 %, tolstolobik 13,7 %, ameriški somič 9,8 %, srebrni koreselj 9,8 %, šarenka 7,8 %, sončni ostrž 7,8 %, som 3,9 %, japonski dresnik 3,9 %, želve rdečevratke 3,9 %, rdečeperka 3,9 %, ostrž 3,9 %, krap 3,9 %, zlata ribica 2,0 %, pajčolanka 2,0 %, ameriška postrv 2,0 %, gojeni krap 2,0 %, zlati koreselj 2,0 % in ameriški ostrž 2,0 %.

Graf 54: Tujerodne vrste v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 55: Težave s tujerodnimi vrstami v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju

V Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin navedli, da jim tujerodne vrste povzročajo težave v 83,3 % in v 16,7 %, da jim težav tujerodne vrste ne povzročajo. Težave s tujerodnimi vrstami predstavniki ribiških družin v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju vidijo v invazivnosti na ostalo rastlinje v primeru japonskega dresnika, rdečeperke in ostrži uničujejo ikre ščuke in linja, se z njimi prehranjujejo. Krap povzroča kaljenje vode ob nizkem vodostaju. Amur uničuje rastline in se z njimi prehranjuje. Težavo jim predstavlja tudi sončni in ameriški ostrž, ameriški somič, dominirajo v biotopu, ki jim ustreza.

3.1.8. Novomeško ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Novomeškega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Novo mesto;
- RD Kostanjevica na Krki;
- RD Grosuplje;
- RD Ribnica.

Tabela 20: Seznam ribiških okolišev Novomeškega ribiškega območja z izvajalci:

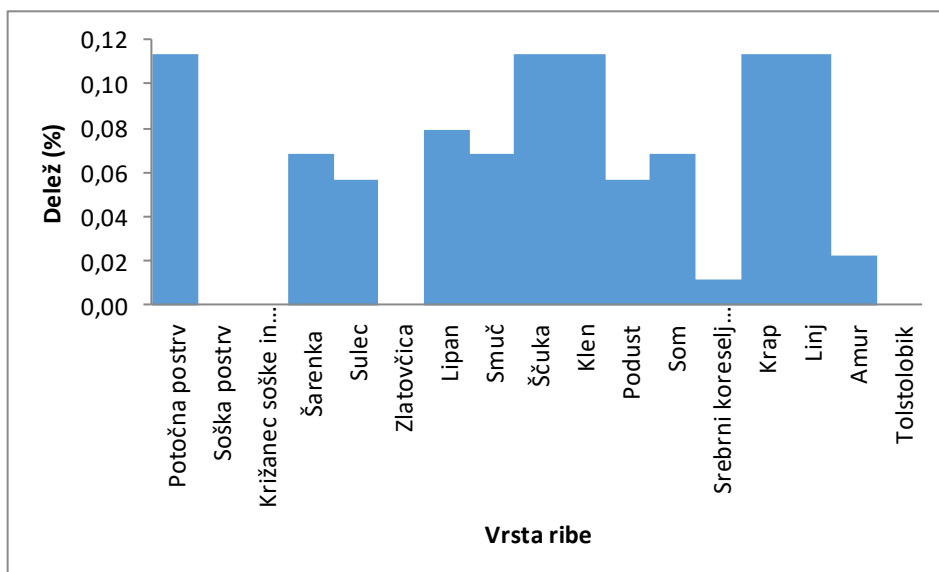
Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
52	Grosupeljski RO	25	Ribiška družina Grosuplje
53	Ribniški RO	26	Ribiška družina Ribnica
54	Žužemberški RO	28	Ribiška družina Novo mesto
55	Novomeški RO	28	Ribiška dolina Novo mesto
56	Kostanjeviški RO	29	Ribiška družina Kostanjevica
43	Brežiški RO	34	Ribiška družina Brežice

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Novomeškem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Novomeško ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

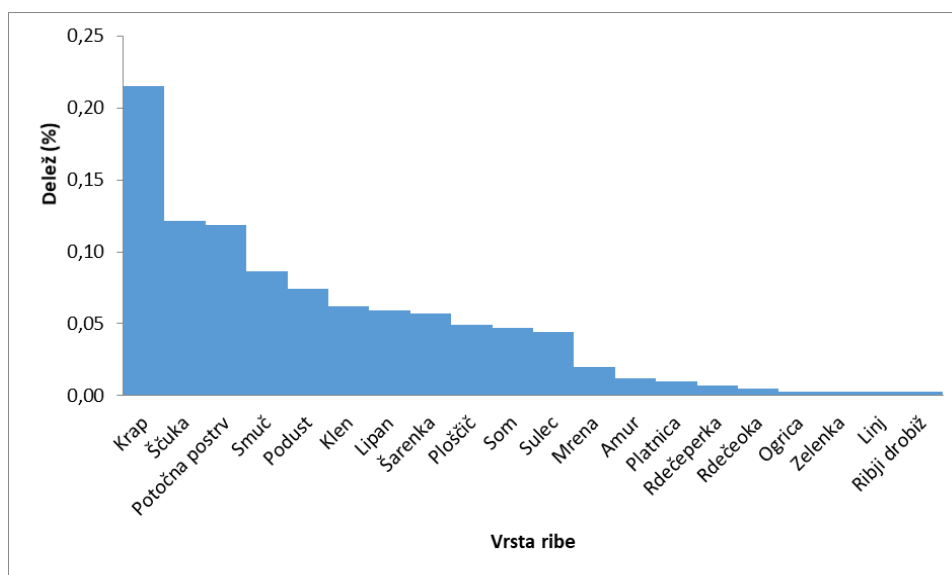
V Novomeškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da v njihove vode spadajo potočna postrv 11,4 %, šarenka 6,8 %, sulec 5,7 %, lipan 8,0 %, smuč 6,8 %, ščuka 11,4 %, klen 11,4 %, podust 5,7 %, som 6,8 %, srebrni koreselj 1,1 %, krap 11,4 %, linj 11,4 % in amur 2,3 % (graf 56).

Graf 56: Vrste rib, ki sodijo v Novomeško ribiško območje

Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

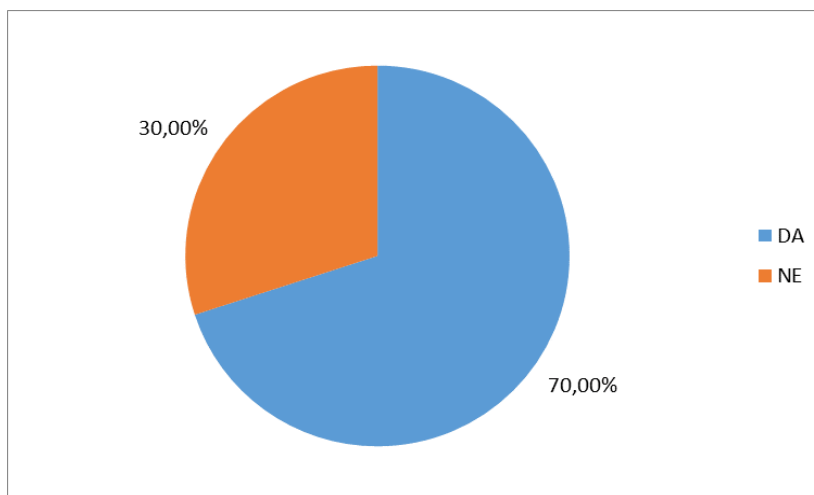
Med najpomembnejše ribolovne vrste Savinjskega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili krapa 21,5 %, ščuko 12,1 %, potočno postrv 11,9 %, smuča 8,7 %, podust 7,4 %, kléna 6,2 %, lipana 5,9 %, šarenko 5,7 %, ploščiča 5,0 %, soma 4,7 %, sulca 4,5 %, mreno 2,0 %, amurja 1,2 %, platnico 1,0 %, rdečeperko 0,7 %, rdečeoko 0,5 %, ogrico 0,3 %, zeleniko 0,3 %, linja 0,3 % in ribji drobiž 0,3 %.

Graf 57: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Savinjskem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

Predstavniki ribiških družin Novomeškega ribiškega območja so zadovoljni s prodajo ribolovnih kart v 70,0 % in 30,0 % jih ni zadovoljnih s prodajo ribolovnih kart (graf 58).

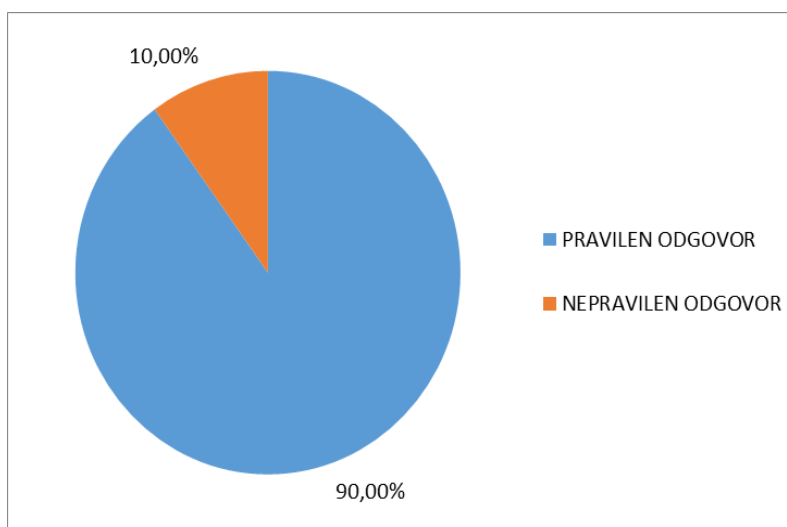
Graf 58: Zadovoljstvo s prodajo kart v Novomeškem ribiškem območju

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

V Novomeškem ribiškem območju predstavniki ribiških družin menijo, da so vsi člani, tudi člani ribiških družin 100 %.

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

V Novomeškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili na vprašanje, da njihove vode spadajo v Natura 2000 območje v 90,0 %, 6,3 %, da ne sodijo njihove vode v Natura 2000 območje, 11,1 % jih ni vedelo, ali spadajo njihove vode v Natura 2000 območje in 3,7 % jih ni odgovorilo na vprašanje.

Graf 59: Poznavanje Natura 2000 območja v Savinjskem ribiškem območju

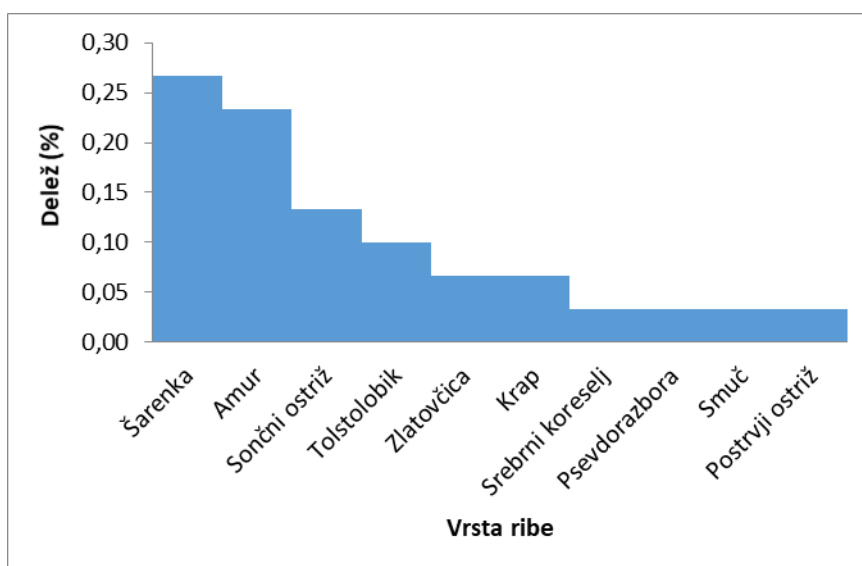
Predstavniki ribiških družin v Novomeškem ribiškem okolišu so kot prednosti Natura 2000 območja izpostavili, da se varuje okolje, zaščita pred škodljivimi gradnjami in varovanje narave. Kot slabosti so izpostavili, da v eni izmed ribiških družin v Novomeškem ribiškem ribe niso zajete v območje Natura 2000, ker nikoli ni bila izvedena inventarizacija ter, da se Natura 2000 razglasi zgolj na podlagi starih podatkov, za nove podatke ni sredstev. Ni nadzora in odsotnost prepovedi ter kazni, ki so predpisane. Po zakonu se tudi prepoveduje izgradnje objektov, ki bi jih koristile ribiške družine. Omejenost poseganja in ukrepanja.

Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

V Novomeškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin opisali tujerodno vrsto kot vrsto, ki ni avtohtona, je prinešena vrsta iz tujega okolja, njihova ekološka niša se prekriva z avtohtonimi vrstami. Vrsta, ki je bila v okolje vnešena namenoma ali zaradi ob poribljavanja ribogojnic kot spremljevalna vrsta in ima praviloma negativni vpliv na domorodne vrste, kadar okolje ni spremenjeno oziroma je ohranjeno naravno stanje. Vrsta, ki je alohtona na nekem območju in se ni koevolucijsko razvijala z ostalimi avtohtonimi vrstami. Vrsta, ki je na nekem območju prisotna manj kot 500 let. Vse vrste, ki ne sodijo v naše vode, so agresivne in prevzemajo življenjski prostor domorodnih vrst, ne sodijo v revir.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto?

Predstavniki ribiških družin v Novomeškem ribiškem okolišu so navedli, da so v njihovih vodah tujerodne vrste kot so šarenka 26,7 %, amur 23,3 %, sončni ostriž 13,3 %, tolstolobik 10,0 %, zlatovčica 6,7 %, krap 6,7 %, srebrni koreselj 3,3 %, pseudorazbora 3,3 %, smuč 3,3 % in postrvji ostriž 3,3 %.

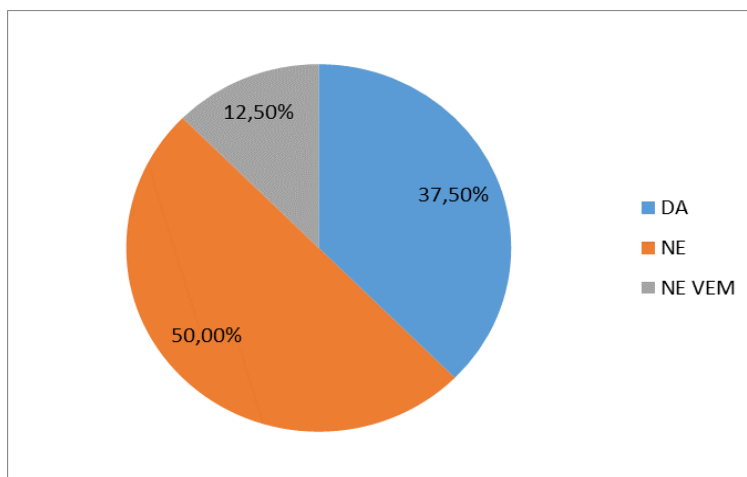

Graf 60: Tujerodne vrste v Novomeškem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja

(pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 61: Težave s tujerodnimi vrstami v Novomeškem ribiškem območju

V Novomeškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin navedli, da jim tujerodne vrste povzročajo težave v 37,5 %, 50,0 % je mnenja, da jim tujerodne vrste ne povzročajo težav in 12,5 % predstavnikov ribiških družin v Novomeškem ribiškem območju ni vedelo ali jim tujerodne vrste povzročajo težave ali ne. Težave jim povzročajo tujerodne vrste z izpodrivanjem avtohtonih vrst rib in imajo negativen vpliv na druge vodne organizme. Šarenka, postrvji ostrž, sončni ostrž izpodrivajo avtohtone vrste, ker so kompeticijsko uspešnejše, rušijo ravnovesje, prehranske verige. Šarenka je tudi agresivnejša kot potočna postrv in jo izpodriva. Tujerodne vrste škodijo avtohtonim ribjim populacijam na drstiščih in pri hranjenju.

3.1.9. Kočevsko belokranjsko ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Kočevsko belokranjskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Kočevje;
- RD Črnomelj;
- RD Metlika.

Tabela 21: Seznam ribiških okolišev Kočevsko belokranjskega ribiškega območja z izvajalci:

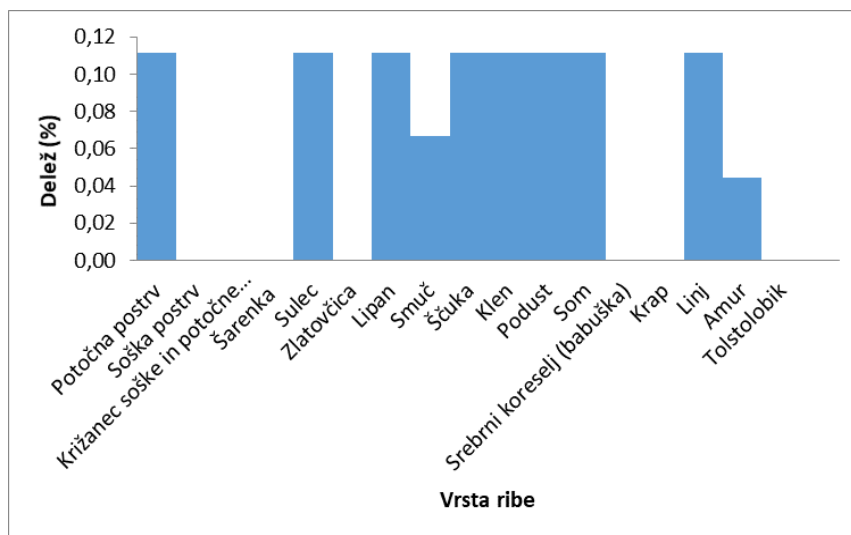
Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
57	Kočevski RO	33	Ribiška družina Brestanica - Krško
58	Viniški RO	34	Ribiška družina Brežice
59	Črnomaljski RO	32	Ribiška družina Sevnica
60	Metliški RO	39	Ribiška dolina Radeče

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Kočevsko belokranjsko ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

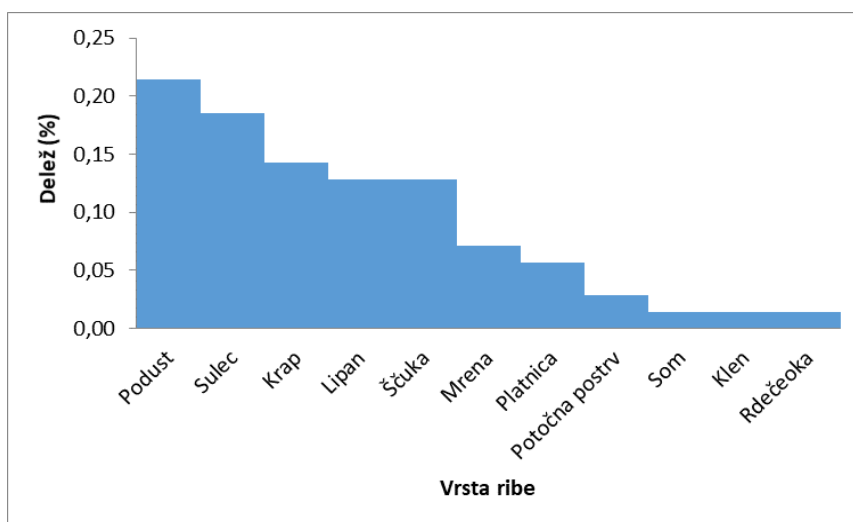
V Kočevsko belokranjskem ribiškem območju predstavniki ribiških družin menijo, da v njihove vode sodijo potočna postrv 11,1 %, sulec 11,1 %, lipan 11,1 %, smuč 6,7 %, ščuka 11,1 %, klen 11,1 %, podust 11,1 %, som 11,1 %, linj 11,1 % in amur 4,4 %.

Graf 62: Vrste rib, ki sodijo v Kočevsko belokranjsko ribiško območje

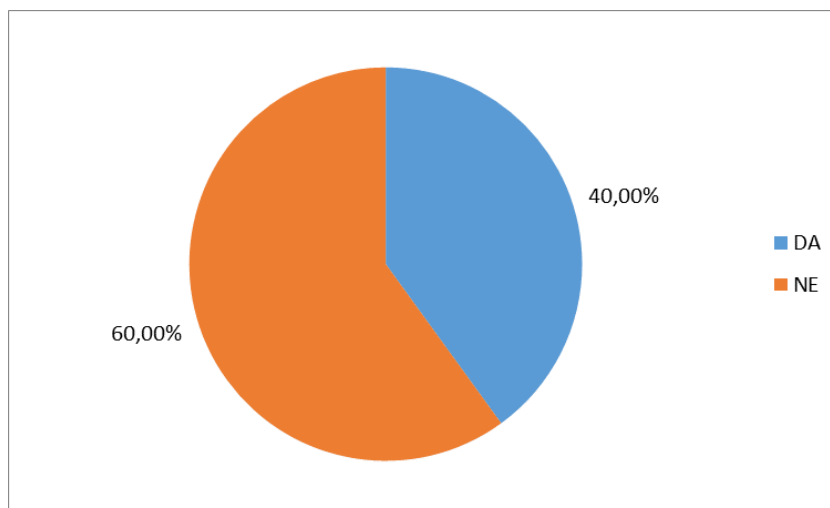
Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

Med najpomembnejše ribolovne vrste Kočevsko belokranjskega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili podust 21,4 %, sulca 18,6 %, krapa 14,3 %, lipana 12,9 %, ščuko 12,9 %, mreno 7,1 %, platnico 5,7 %, potočno postrv 2,9 %, soma 1,4 %, klena 1,4 % in rdečeoka 1,4 %.

Graf 63: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

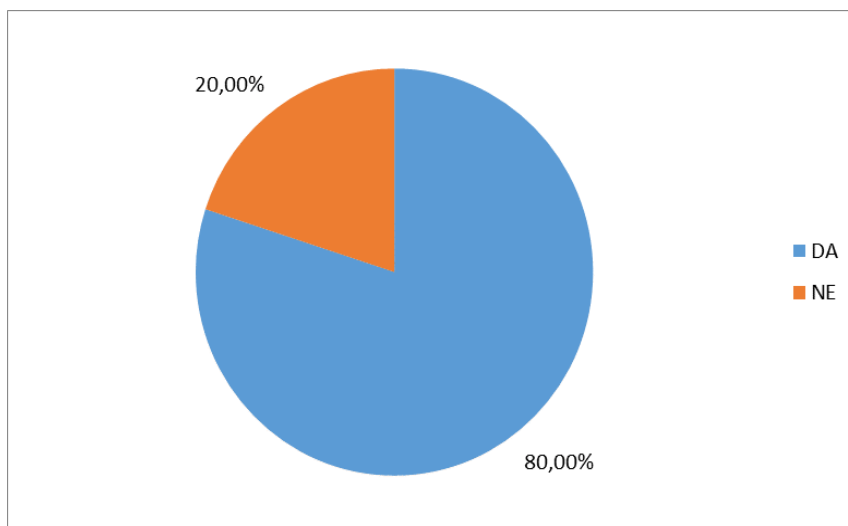

Graf 64: Zadovoljstvo s prodajo kart v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju

Predstavniki ribiških družin v Notranjsko ljubljanskega ribiškega območja so nezadovoljni s prodajo ribolovnih kart v 60,0 % in s prodajo ribolovnih kart so zadovoljni v 40,0 %.

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

V Kočevsko belokranjskem ribiškem območju so se predstavniki ribiških družin opredelili, da je 80,0 % ribičev na njihovih vodah tudi članov ribiške družine in 20,0 % ribičev niso člani ribiške družine v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju (graf 65).

Graf 65: Članstvo v ribiških družinah v Notranjsko ljubljanskem ribiškem območju

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Predstavniki ribiških družin v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju so odgovorili, da njihove vode sodijo v celoti 100 % v območje Natura 2000.

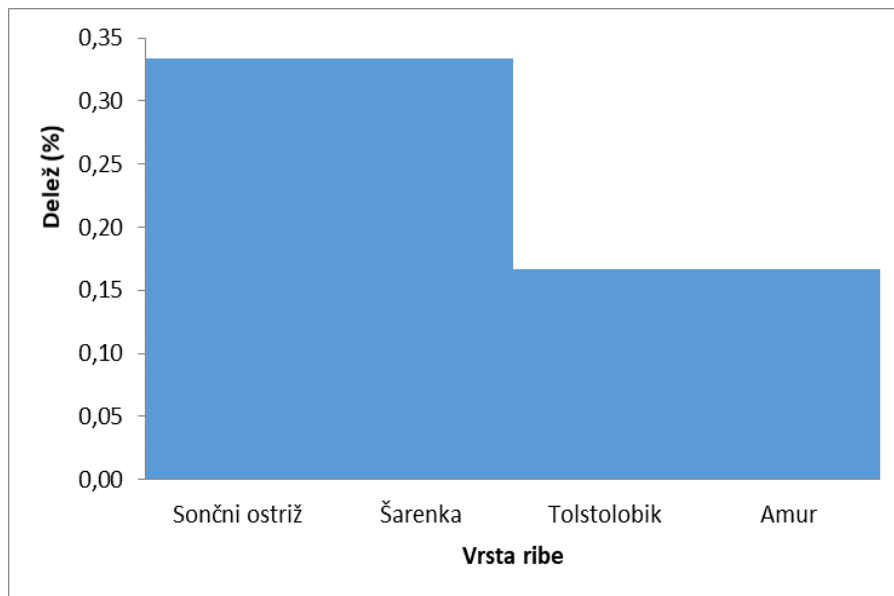
Prednosti Natura 2000 območij predstavnikom ribiških družin predstavlja zaščita pred posegi, ohranjanje biotske raznovrstnosti, varnost in zavarovanje ribjih vrst. Slabosti Natura 2000 območij pa vidijo predvsem v tem, da se na Natura 2000 območja gleda preozko s premalo fleksibilnosti, onemogoča vložek rib pod trnek (šarenka) in s tem razbremenitev domorodnih ribjih vrst, posebej lipana in platnice.

Kaj je po vašem menju tujerodna vrsta?

Predstavniki ribiških družin v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju so odgovorili, da je tujerodna vrsta neavtohtona vrsta (sončni ostrž, srebrni koreselj), ki ne spada v naš okoliš, ogroža avtohtone vrste in je prinesena iz drugega okolja.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto?

Predstavniki ribiških družin v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju so navedli, da imajo v svojih vodah naslednje tujerodne vrste sončni ostriž 33,3 %, šarenka 33,3 %, tolstolobik 16,7 % in amur 16,7 % (graf 66).

Graf 66: Tujerodne vrste v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Predstavniki ribiških družin v Kočevsko belokranjskem ribiškem območju so odgovorili v celoti 100 %, da jim tujerodne vrste ne povzročajo težav.

3.1.10. Zgornjedravsko ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Zgornjedravskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Maribor;
- RD Koroška;
- RD Radlje ob Dravi;
- RD Ruše.

Tabela 22: Seznam ribiških okolišev Zgornjedravskega ribiškega območja z izvajalci:

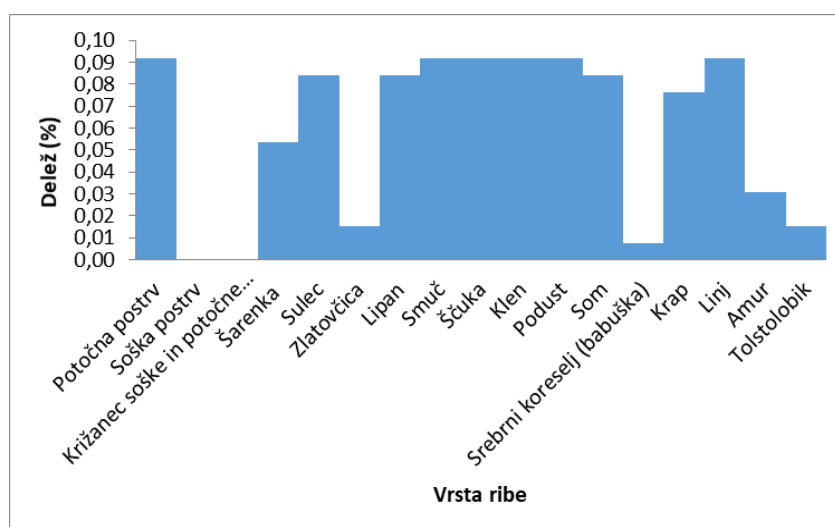
Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
6	Slovenjegraški RO	52	Koroška ribiška družina
7	Dravograjski RO	52	Koroška ribiška družina
8	Radeljski RO	53	Ribiška družina Radlje ob Dravi
9	Ruški RO	54	Ribiška dolina Ruše
10	Mariborski RO	55	Ribiška družina Maribor

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Zgornjedravskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Zgornjedravsko ribiško območje.

Katere vrste rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

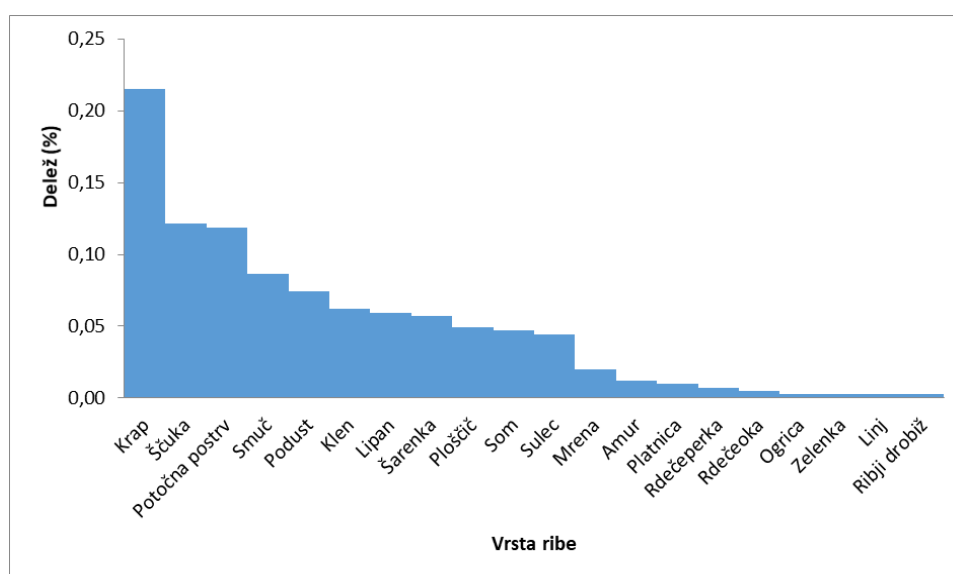
V Zgornjedravskem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili, da sodijo po njihovem mnenju v njihove vode potočna postrv 9,2 %, šarenka 5,3 %, sulec 8,4 %, zlatovčica 1,5 %, lipan 8,4 %, smuč 9,2 %, ščuka 8,4 %, klen 9,2 %, podust 9,2 %, som 9,2 %, srebrni koreselj, krap, linj, amur in tolstolobik.

Graf 67: Vrste rib, ki sodijo v Novomeško ribiško območje

Katere ribe so ribolovno najzanimivejše?

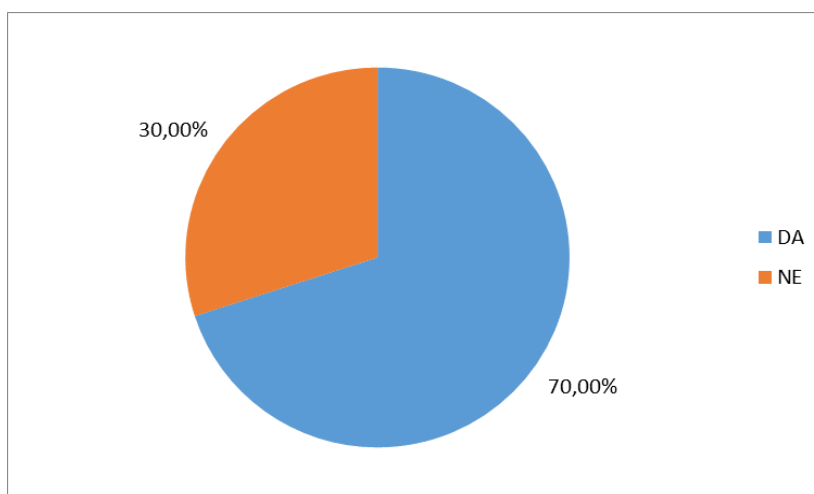
Med najpomembnejše ribolovne vrste Savinjskega ribiškega območja so predstavniki ribiških družin v svojih vodah uvrstili krapa 21,5 %, ščuko 12,1 %, potočno postrv 11,9 %, smuča 8,7 %, podust 7,4 %, klana 6,2 %, lipana 5,9 %, šarenko 5,7 %, ploščiča 5,0 %, soma 4,7 %, sulca 4,5 %, mreno 2,0 %, amurja 1,2 %, platnico 1,0 %, rdečeperko 0,7 %, rdečeoko 0,5 %, ogrico 0,3 %, zeleniko 0,3 %, linja 0,3 % in ribji drobiž 0,3 %.

Graf 68: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Savinjskem ribiškem območju

Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

Predstavniki ribiških družin Novomeškega ribiškega območja so zadovoljni s prodajo ribolovnih kart v 70,0% in 30,0% jih ni zadovoljnih s prodajo ribolovnih kart (graf 69).

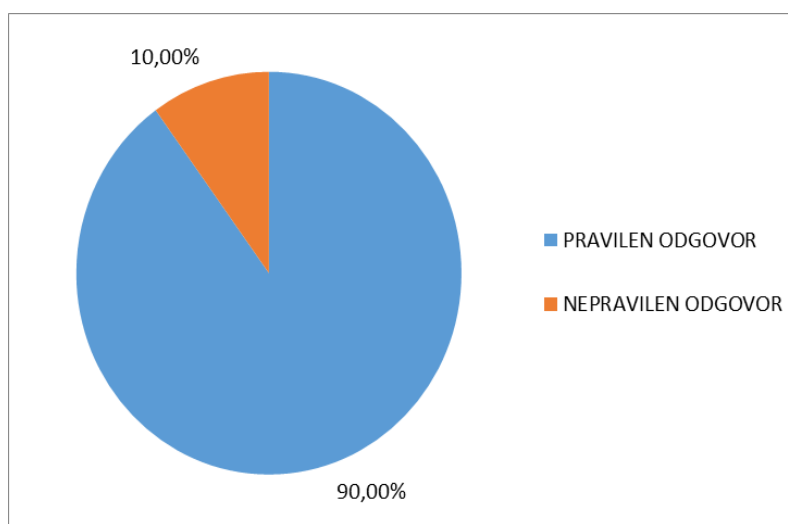
Graf 69: Zadovoljstvo s prodajo kart v Novomeškem ribiškem območju

Ali so po večini ribiči na vaših vodah tudi člani ribiške družine?

V Novomeškem ribiškem območju predstavniki ribiških družin menijo, da so vsi člani, tudi člani ribiških družin 100 %.

Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

V Novomeškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin odgovorili na vprašanje, da njihove vode spadajo v Natura 2000 območje v 77,8 %, v 7,4 %, da ne sodijo njihove vode v Natura 2000 območje, 11,1 % jih ni vedelo, ali spadajo njihove vode v Natura 2000 območje in 3,7% jih ni odgovorilo na vprašanje.

Graf 70: Poznavanje Natura 2000 območja v Savinjskem ribiškem območju

Predstavniki ribiških družin v Novomeškem ribiškem okolišu so kot prednosti Natura 2000 območja izpostavili, da se varuje okolje, zaščita pred škodljivimi gradnjami in varovanje narave. Kot slabosti so izpostavili, da v eni izmed ribiških družin v Novomeškem ribiškem ribe niso zajete v območje Natura 2000, ker nikoli ni bila izvedena inventarizacija ter, da se Natura 2000 razglasi zgolj na podlagi starih

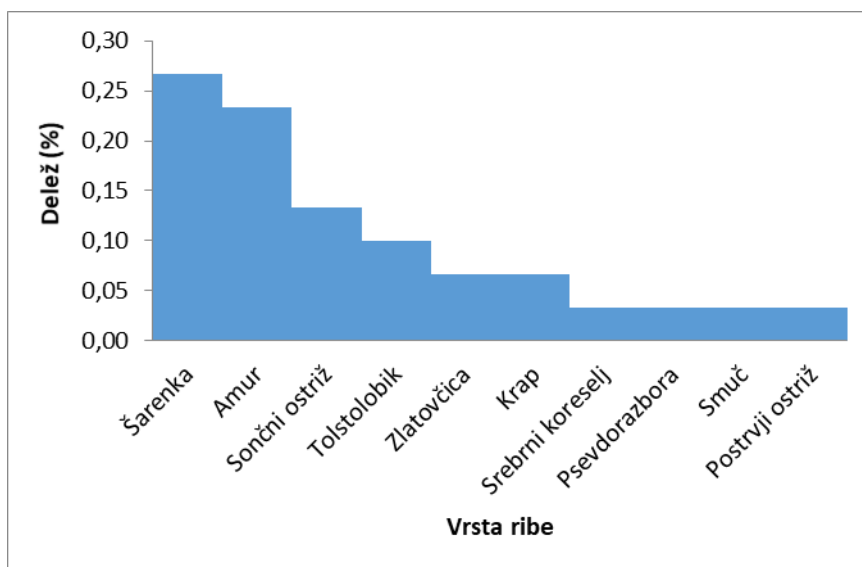
podatkov, za nove podatke ni sredstev. Ni nadzora in odsotnost prepovedi ter kazni, ki so predpisane. Po zakonu se tudi prepoveduje izgradnje objektov, ki bi jih koristile ribiške družine. Omejenost poseganja in ukrepanja.

Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

V Novomeškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin opisali tujerodno vrsto kot vrsto, ki ni avtohtona, je prinesena vrsta iz tujega okolja, njihova ekološka niša se prekriva z avtohtonimi vrstami. Vrsta, ki je bila v okolje vnešena namenoma ali zaradi ob poribljavanja ribogojnic kot spremljevalna vrsta in ima praviloma negativni vpliv na domorodne vrste, kadar okolje ni spremenjeno oziroma je ohranjeno naravno stanje. Vrsta, ki je alohtona na nekem območju in se ni koevolucijsko razvijala z ostalimi avtohtonimi vrstami. Vrsta, ki je na nekem območju prisotna manj kot 500 let. Vse vrste, ki ne sodijo v naše vode, so agresivne in prevzemajo življenjski prostor domorodnih vrst, ne sodijo v revir.

Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto?

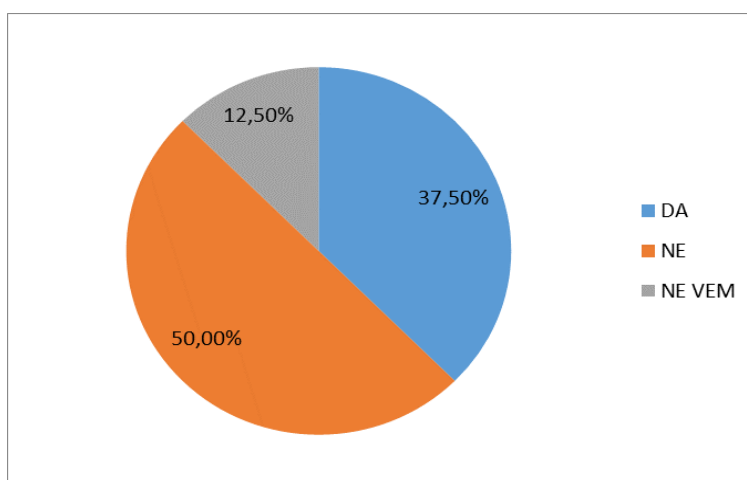
Predstavniki ribiških družin v Novomeškem ribiškem okolišu so navedli, da so v njihovih vodah tujerodne vrste kot so šarenka 26,7 %, amur 23,3 %, sončni ostriž 13,3 %, tolstolobik 10,0 %, zlatovčica 6,7 %, krap 6,7 %, srebrni koreselj 3,3 %, pseudorazbora 3,3 %, smuč 3,3 % in postrvji ostriž 3,3 %.

Graf 71: Tujerodne vrste v Novomeškem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

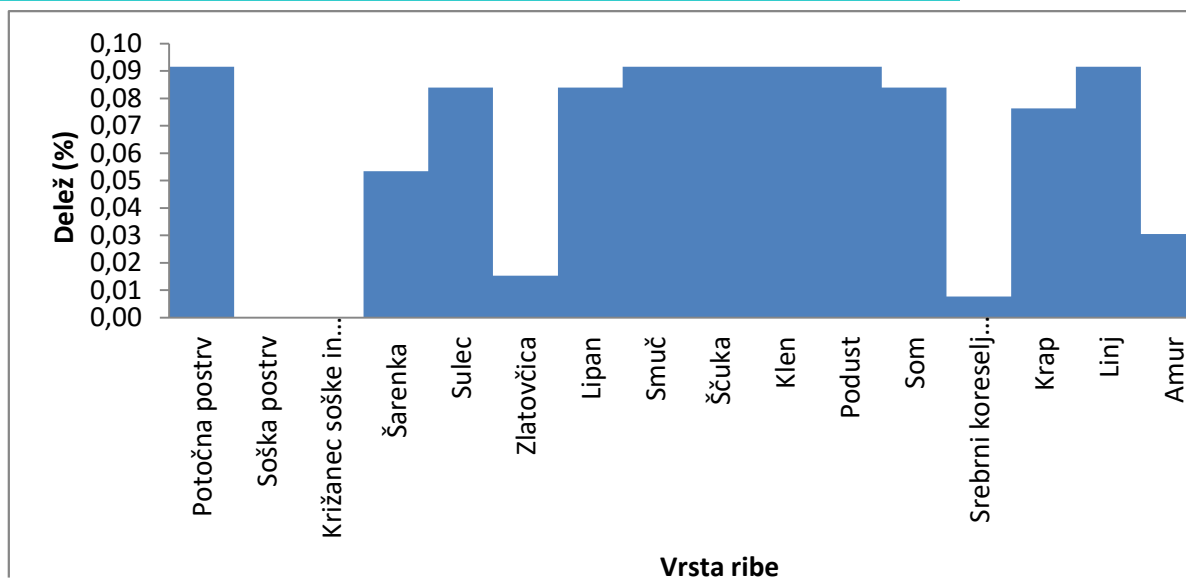
Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 72: Težave s tujerodnimi vrstami v Novomeškem ribiškem območju

V Novomeškem ribiškem območju so predstavniki ribiških družin navedli, da jim tujerodne vrste povzročajo težave v 37,5 %, 50,0 % je mnenja, da jim tujerodne vrste ne povzročajo težav in 12,5 % predstavnikov ribiških družin v Novomeškem ribiškem območju ni vedelo ali jim tujerodne vrste povzročajo težave ali ne. Težave jim povzročajo tujerodne vrste z izpodrivanjem avtohtonih vrst rib in imajo negativen vpliv na druge vodne organizme. Šarenka, postrvji ostrž, sončni ostrž izpodrivajo avtohtone vrste, ker so kompeticijsko uspešnejše, rušijo ravnovesje, prehranske verige. Šarenka je tudi agresivnejša kot potočna postrv in jo izpodriva. Tujerodne vrste škodijo avtohtonim ribjim populacijam na drstiščih in pri hranjenju.

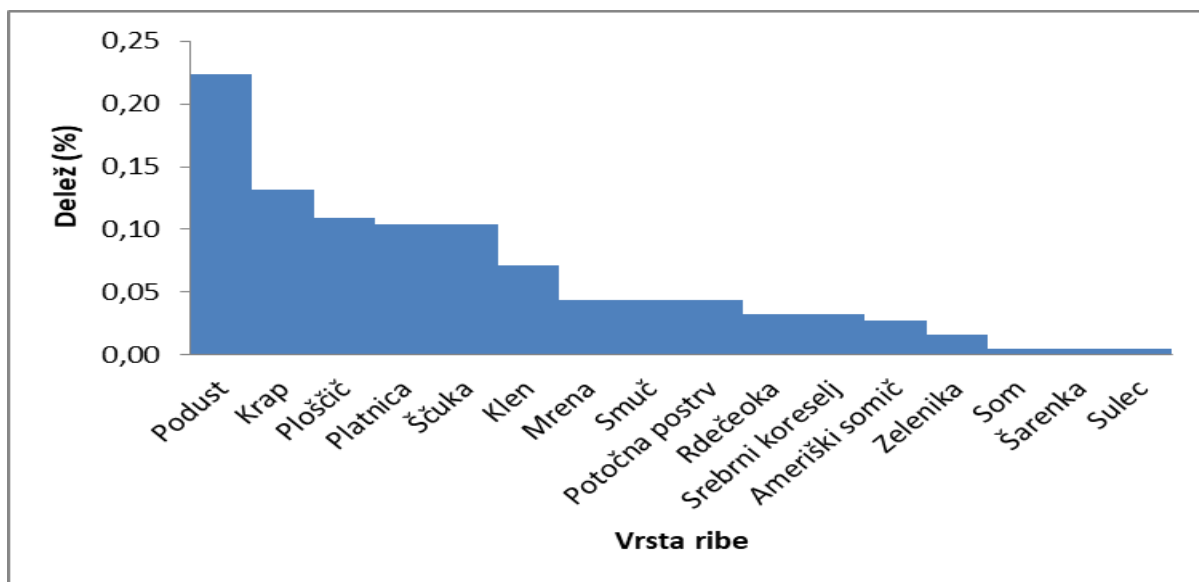
1. Katere od spodaj navedenih vrst rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

Graf 73: Vrste rib, ki sodijo v Zgornjedravske ribiške območje

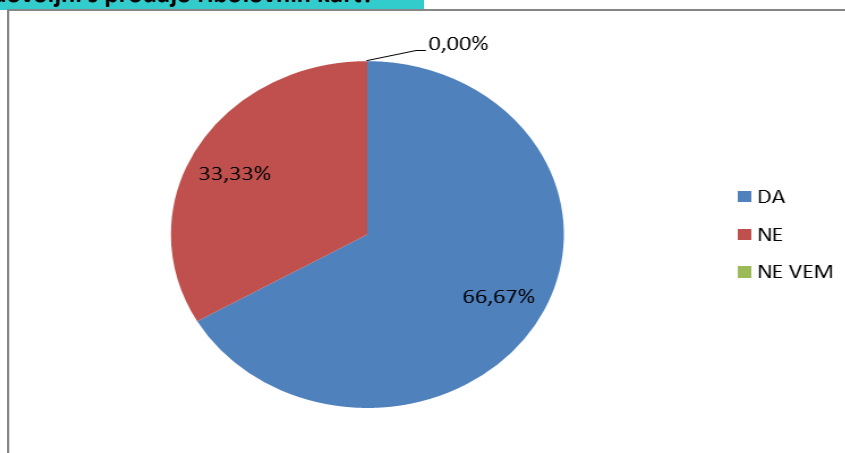
2. Naštejte največ 5 vrst rib, ki so po vašem mnenju najpomembnejše za ribolov v vaši RD!

- Podust
- Krap
- Ploščič
- Platnica
- Ščuka
- Klen
- Mrena
- Smuč
- Potočna postrv
- Rdečeoka
- Srebrni koreselj
- Ameriški somič
- Zelenika
- Som
- Šarenka
- Sulec

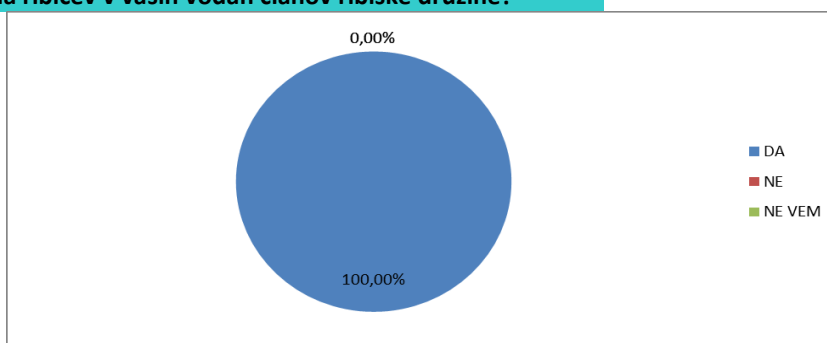
Graf 74: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Zgornjedravskem ribiškem območju

3. Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

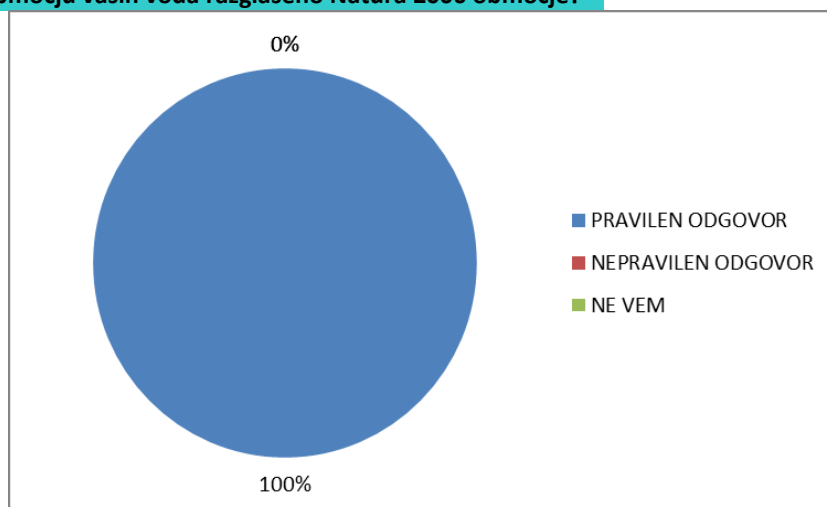
Graf 75: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Zgornjedravskem ribiškem območju

4. Ali je večina ribičev v vaših vodah član ribiške družine?

Graf 76: Članstvo v ribiških družinah v Zgornjedravskem ribiškem območju

5. Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Graf 77: Poznavanje Natura 2000 območja v Zgornjedravskem ribiškem območju

Prednosti Natura 2000 območja:

- 1 Jih ni.
- 2 Zavarovanost vrst in omejevanje različnih posegov.
- 3 Prepoved posegov v naravno okolje.
- 4 Zavarovanje določenega ekosistema pred škodljivimi posegi.
- 5 Ohranjena neokrnjenost narave, dobra zaščita narave.
- 6 Počasnejši vdor urbanizacije in agresivnih športov.
- 7 Manj gradenj.
- 8 Vsaj malo se upošteva zakonodaja.

Slabosti Natura 2000 območja:

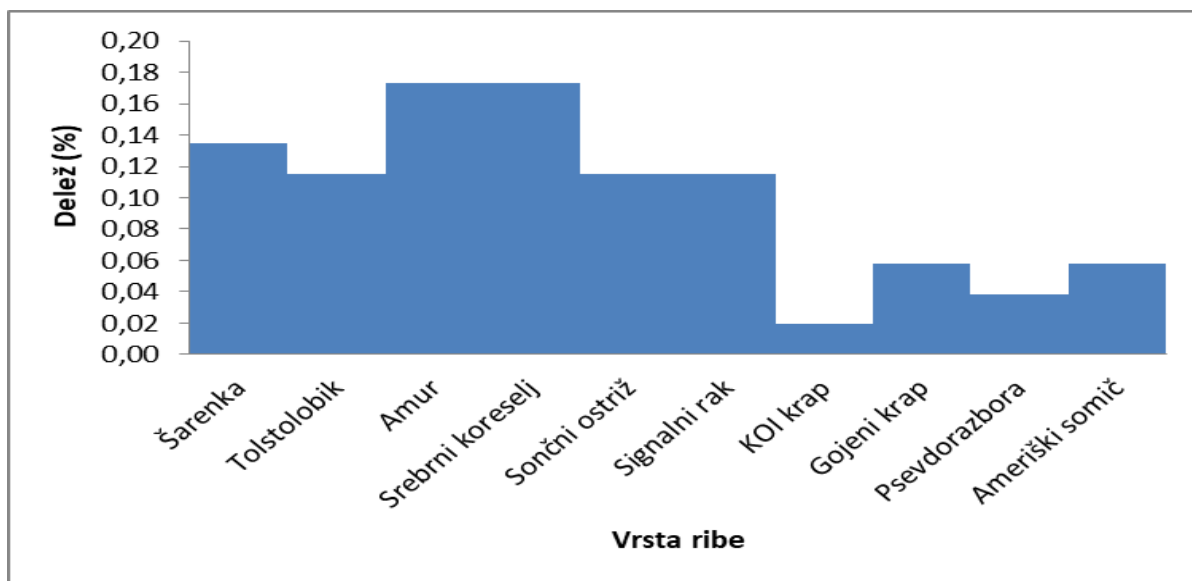
- 1 Neučinkovitost.
- 2 Neučinkovitost zaradi hidroelektrarn.
- 3 Premalo dejanskega spremljanja oziroma monitoringa stanja.
- 4 Neučinkovitost.
- 5 Da se kljub temu, da bi poseg v to območje izboljšal stanje, poseg zaradi Natura 2000 ni možen.
- 6 Preveč omejitev pri ribolovnem režimu.
- 7 Težak dostop do vode.
- 8 Ščitijo avtohtone plenilce vod - kormorane.
- 9 Premalo interesa odgovornih za informiranje o Naturi 2000.

6. Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

- 1 Vrsta, ki ne sodi v naš okoliš oziroma ni živela pri nas.
- 2 Riba, ki jo je človek umetno naselil in ni prišla sem po naravni poti.
- 3 To so vrste, ki so umetno prinešene v okolje - niso naravno prisotne, tudi od prej.
Tujerodna vrsta je žival ali rastlina, ki je na naše področje naseljena iz drugih celin ali oddaljenih dežel na našem kontinentu.
- 4 Ribe, ki so bile prinešene iz drugih kontinentov - Azije, Amerike: amur, tolstolobik, somič, babuška.
- 5 Vrsta, ki prvenstveno ni naseljevala tega območja.
- 6 Vrsta, ki je bila k nam prinešena od drugod, iz tujine.
- 8 Ribe, ki so bile naseljene iz drugih porečij ali geografskih območij.
- 9 Somič, sončni ostriž - preneseni iz drugih regij.
- 10 Ribe, ki ne sodijo v naše vode, so agresivne, izpodrivajo domače vrste, nimajo pravih sovražnikov.
- 11 Te vrste ne sodijo v naše vode, niso prilagojene, ne sobivajo z našimi avtohtonimi vrstami.
- 12 Vrsta rib, prinešena iz drugega porečja.

7. Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto? Katere?

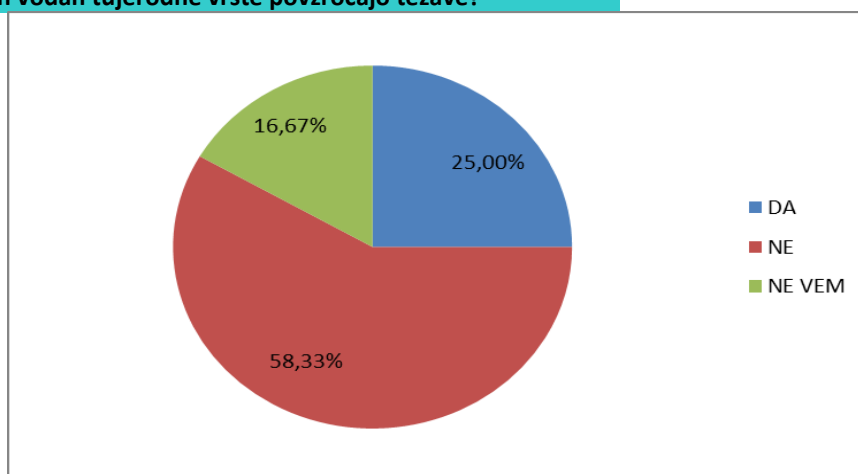
- 1 Šarenka
- 2 Tolstolobik
- 3 Amur
- 4 Srebrni koreselj
- 5 Sončni ostriž
- 6 Signalni rak
- 7 KOI krap
- 8 Gojeni krap
- 9 Pseudorasbora
- 10 Ameriški somič

Graf 78: Tujerodne vrste v Zgornjedravskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

8. Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 79: Težave s tujerodnimi vrstami v Zgornjedravskem ribiškem območju

Katere tujerodne vrste vam povzročajo težave in kakšne so te težave?

- 1 Tujerodne vrste niso problem. Problem so kormorani, raki, čaplje in prav to je problem ribjega življa, ne pa šarenka. Težave zaenkrat povzročajo signalni rak, tujerodne vrste rib zaenkrat niso prisotne v takšnem številu, da bi škodovale.
- 2 Verjetno pa se bo to spreminjalo zaradi prilagodljivosti.

- 3 Signalni rak.
- 4 Somič, psevdorazbora, signalni rak zmanjšujejo populacije avtohtonih rib.
- 5 Tiste, ki so invazivne in jih odstranjujemo.

Največ somič, ki se hitro razmnožuje, nima sovražnika, je agresiven do drugih vrst rib, uničuje ikre. Sončni ostriz je manj agresiven, škoduje ikram. Amur in tolstolobik uničujeta vegetacijo in s tem uničujeta drsišča.

- 7 Saj jih tudi vlagamo.
- 8 Signalni rak.

3.1.11. Spodnjedravske ribiške območje

Z ribiškimi družinami (RD) Spodnjedravskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Ptuj;
- RD Pesnica - Lenart;
- RD Slovenska Bistrica;
- RD Majšperk;
- RD Ormož.

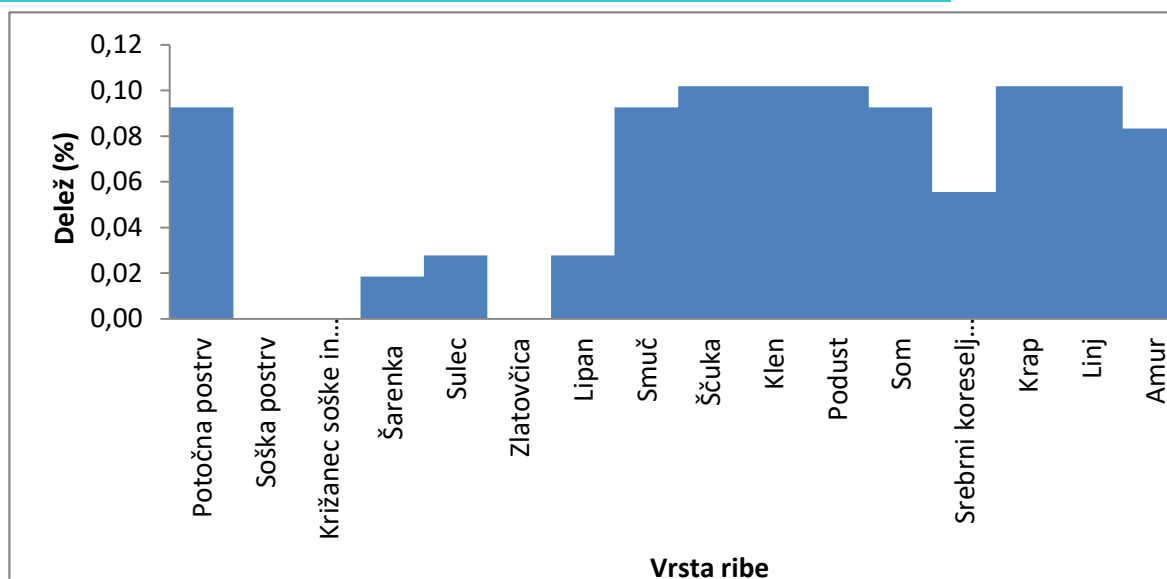
Tabela 23: Seznam ribiških okolišev Spodnjedravskega ribiškega območja z izvajalci:

Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
11	Ptujski RO	49	Ribiška družina Ptuj
12	Pesniški RO	57	Ribiška družina Pesnica
13	Slovenjebistriški RO	56	Ribiška družina Slovenska Bistrica
14	Dravinjski RO	51	Ribiška dolina Majšperk
15	Ormoški RO	50	Ribiška družina Ormož

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Spodnjedravskega ribiškega območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Spodnjedravskega ribiškega območje.

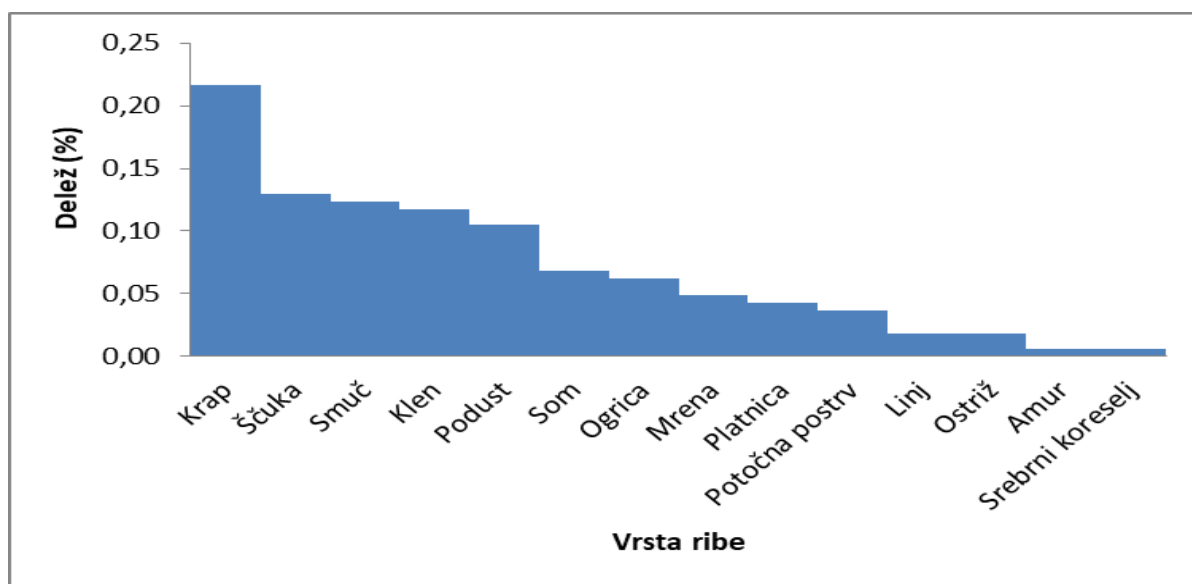
1. Katere od spodaj navedenih vrst rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

Graf 80: Vrste rib, ki sodijo v Spodnjedravsko ribiško območje

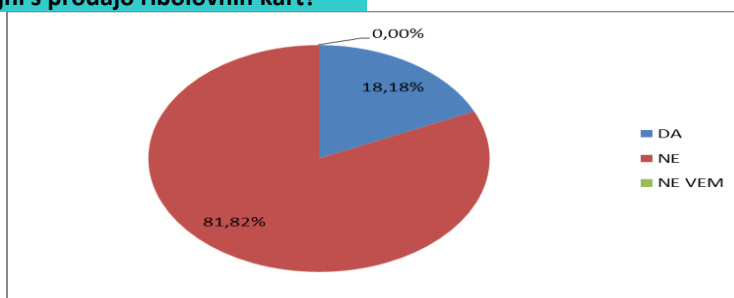
2. Naštejte največ 5 vrst rib, ki so po vašem mnenju najpomembnejše za ribolov v vaši RD!

- Krap
- Ščuka
- Smuč
- Klen
- Podust
- Som
- Ogrica
- Mrena
- Platnica
- Potočna postrv
- Linj
- Ostriž
- Amur
- Srebrni koreselj

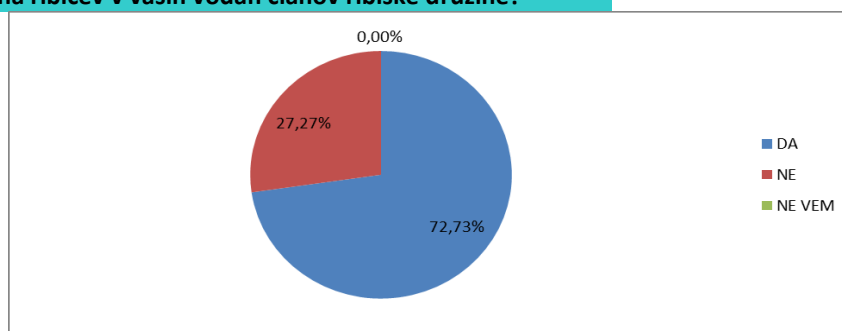
Graf 81: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Spodnjedravskem ribiškem območju

3. Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

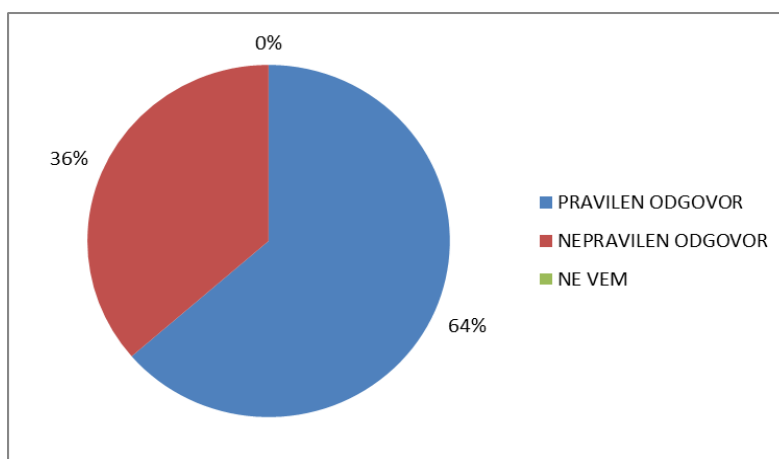
Graf 82: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Spodnjedravskem ribiškem območju

4. Ali je večina ribičev v vaših vodah članov ribiške družine?

Graf 83: Članstvo v ribiških družinah v Spodnjedravskem ribiškem območju

5. Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Graf 84: Poznavanje Natura 2000 območja v Spodnjedravskem ribiškem območju

Prednosti Natura 2000 območja:

- 1 Ohranjanje narave, okolja, čuvanje živalskih vrst.
- 2 Vsak skrb za urejenost okolja.
- 3 Ni nobenih prednosti, zavira razvoj vzgoje rib in posege v ribogojne objekte.
- 4 Je ne vidim - mogoče kvalitetnejši odnos do narave.
- 5 Jih ne vidim.

Slabosti Natura 2000 območja:

- 1 Preveč zahtevni postopki pri posegih v okolje.
- 2 Pri urejanju ribnika preveč birokratskih težav.
- 3 Zavira razvoj in vzrejo toplovodnih ciprinidov.
- 4 Velika obremenitev za Rdje.
- 5 Preveč administracije.

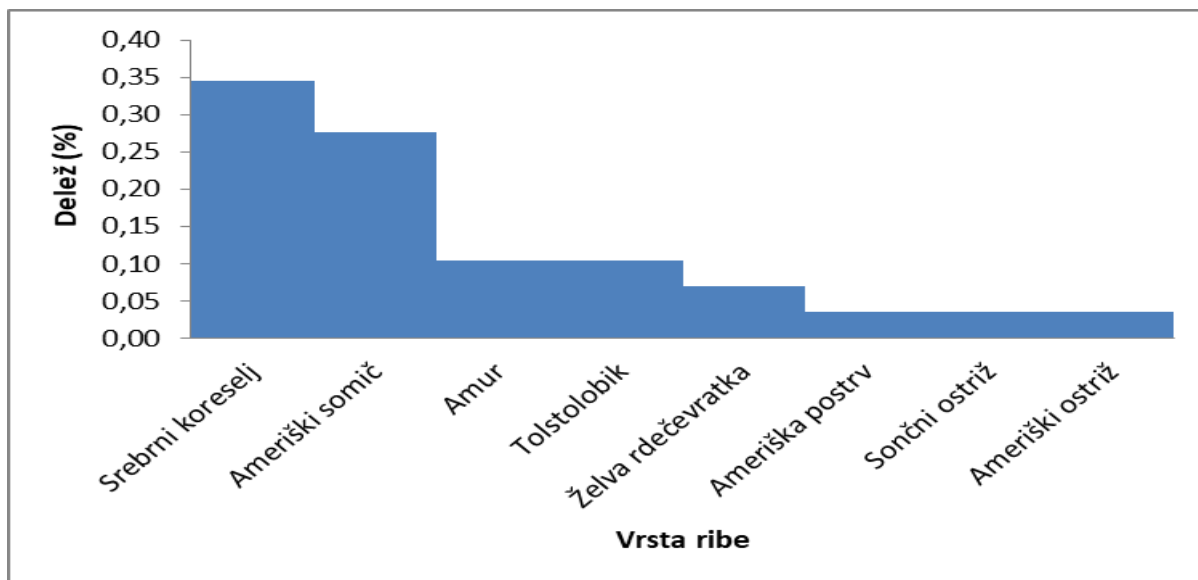
6. Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

- 1 Vrsta, ki prvotno ni živela v našem okolišu, priselili so jo iz drugih držav, območij.
- 2 Ribe, ki so bile vložene brez ustreznih dovoljenj iz voda, ki niso povezane z našimi vodami.
- 3 Somič, tolstolobik, srebrni koreselj, amur.
- 4 Riba, ki se ne vklaplja v ribiški okoliš.
- 5 Vrsta, ki je prinesena v naše vode.
- 6 Ribojeda ptica kormoran.
Tista, ki je bila prenesena iz drugih delov sveta in glede na svoje lastnosti, prehranske navade in razmnoževanje
- 7 ogroža domorodne vrste.
- 8 Tujerodna riba je riba, ki je bila vložena iz drugih držav.
- 9 Tujerodna vrsta je riba, ki ne sodi v naše vode in ni iz našega porečja.
- 10 Invazivna vrsta rib.

7. Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto? Katere?

- 1 Srebrni koreselj
- 2 Ameriški somič
- 3 Amur
- 4 Tolstolobik

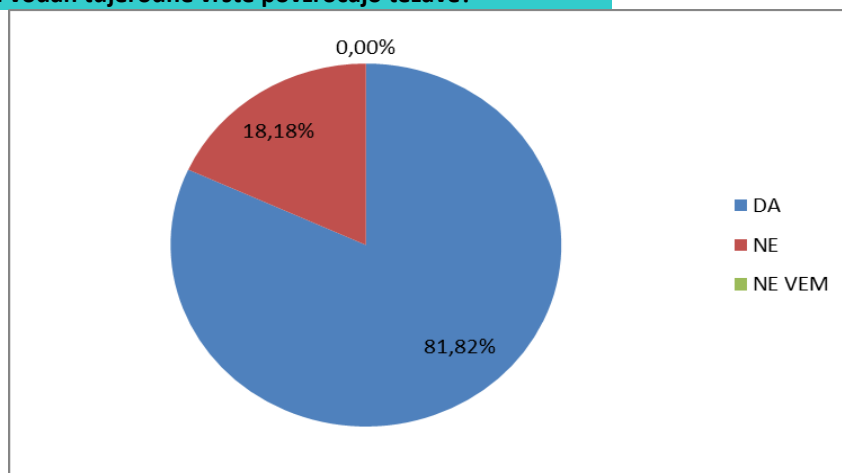
- 5 Želva rdečevratka
- 6 Ameriška postrv
- 7 Sončni ostriž
- 8 Ameriški ostriž

Graf 85: Tujerodne vrste v Spodnjedravskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

8. Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

Graf 86: Težave s tujerodnimi vrstami v Spodnjedravskem ribiškem območju

Katere tujerodne vrste vam povzročajo težave in kakšne so te težave?

- 1 Somič je preveč agresivna vrsta in prevlada v vodi.
- 2 Ameriški somič, ki zavira in onemogoča razvoj sorodnih rib.
- 3 Somič uničuje naravno drst v ribnikih.
- 4 Ameriški somič, tolstolobik.
- 5 Ameriški somič.
Ameriški somič, ki se izredno razmnožuje in poje vse ikre ostalih vrst rib. Agresivnost somiča onemogoča
- 6 turistični ribolov.
- 7 Ameriški somič se množično širi in uničuje ikre drugih rib.
- 8 Ameriški somič, sončni ostrž uničujeta ikre in mladice.
- 9 Reka Pesnica je poseljena z babuško.
- 10 Izpodrivajo avtohtone vrste.

3.1.12. Pomursko ribiško območje

Z ribiškimi družinami (RD) Pomurskega ribiškega območja so bili opravljeni razgovori, v okviru katerih so člani ribiških družin izpolnili vprašalnik, in sicer so potekali razgovori v sledečih ribiških družinah:

- RD Mura Paloma;
- RD Radgona;
- RD Murska Sobota;
- RD Ljutomer;
- RD Lendava;
- RD Ormož.

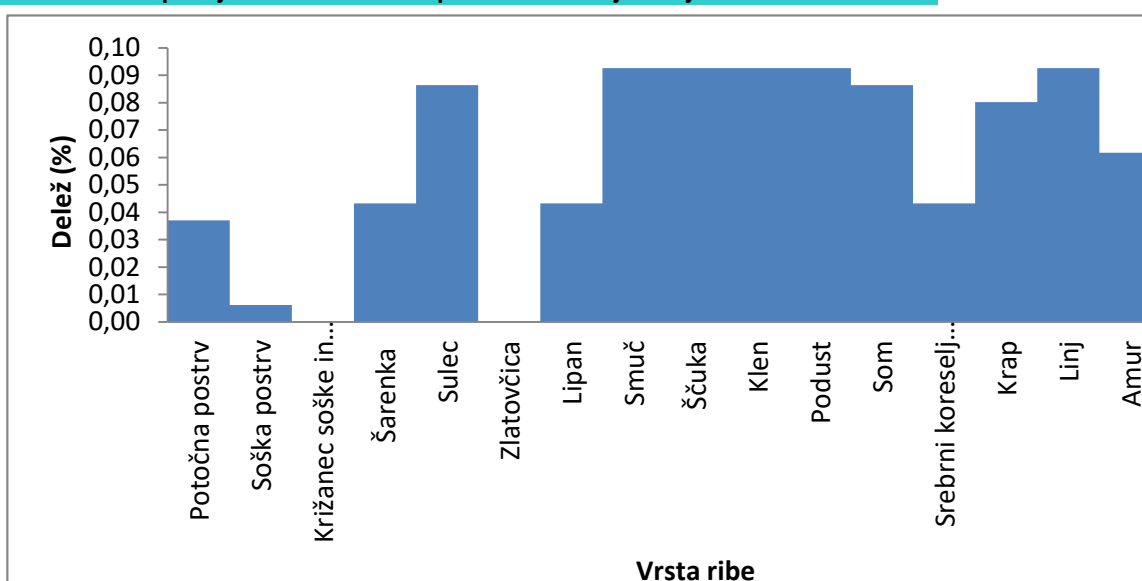
Tabela 24: Seznam ribiških okolišev Pomurskega ribiškega območja z izvajalci:

Šifra okoliša	Ime ribiškega okoliša (RO)	Šifra izvajalca	Ime izvajalca
1	Sladkovrški RO	58	Ribiška družina Brestanica - Krško
2	Radgonski RO	59	Ribiška družina Brežice
3	Soboški RO	60	Ribiška družina Sevnica
4	Ljutomerski RO	61	Ribiška dolina Radeče
5	Lendavski RO	62	Ribiška družina Sotla

Vir: Načrt ribiškega upravljanja v Pomurskem ribiškem območju za obdobje 2017-2022

V nadaljevanju je predstavljena analiza vprašalnika za Pomursko ribiško območje.

1. Katere od spodaj navedenih vrst rib po vašem mnenju sodijo v vaše vode?

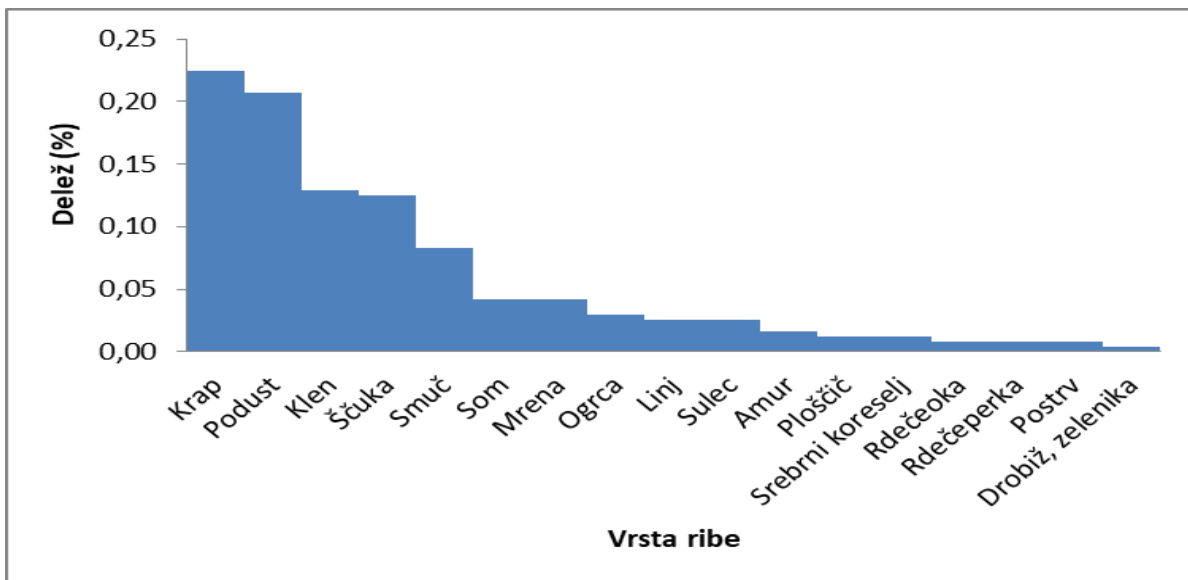

Graf 87: Vrste rib, ki sodijo v Pomursko ribiško območje

2. Naštejte največ 5 vrst rib, ki so po vašem mnenju najpomembnejše za ribolov v vaši RD!

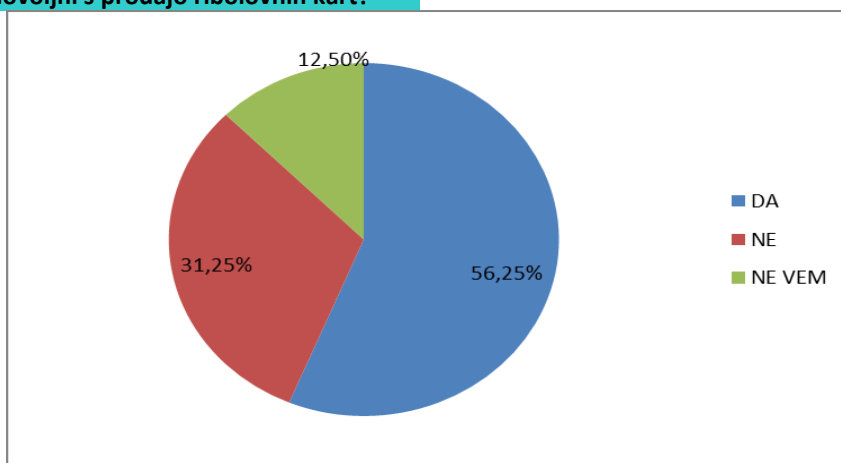
- Krap
- Podust
- Klen
- Ščuka
- Smuč
- Som
- Mrena
- Ogrca
- Linj
- Sulec
- Amur
- Ploščič
- Srebrni koreselj
- Rdečeoka
- Rdečeperka

Postrv
Drobiž, zelenika

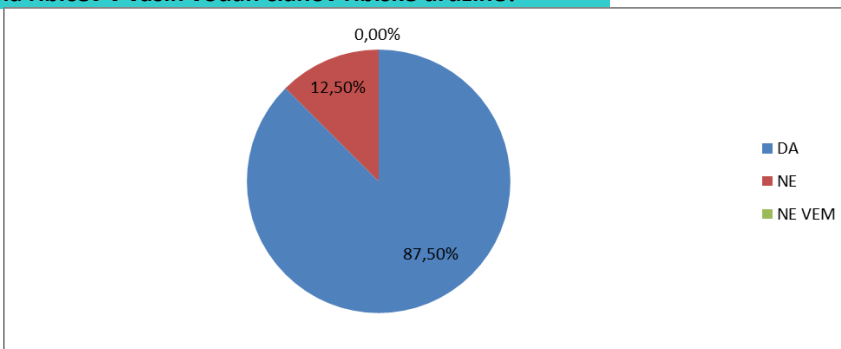
Graf 88: Vrste rib, ki so najpomembnejše za ribolov v Pomurskem ribiškem območju

3. Ali ste zadovoljni s prodajo ribolovnih kart?

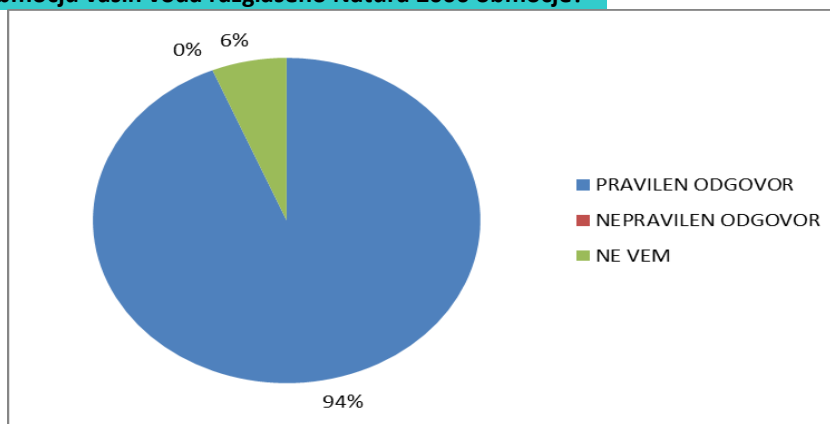
Graf 89: Zadovoljstvo s prodajo ribolovnih kart v Pomurskem ribiškem območju

4. Ali je večina ribičev v vaših vodah članov ribiške družine?

Graf 90: Članstvo v ribiških družinah v Pomurskem ribiškem območju

5. Ali je na območju vaših voda razglašeno Natura 2000 območje?

Graf 91: Poznavanje Natura 2000 območja v Pomurskem ribiškem območju

Prednosti Natura 2000 območja:

- 1 Za ribiče in ribolov ne vidim nekih prednosti.
- 2 Naša RD skoraj nima prednosti, mogoče je varovanje vode - brežine Bolša.
- 3 Da je bolj zaščiten del voda.
- 4 Ohranitev narave.
- 5 Večja zaščita narave, večja raznolikost ribjih vrst.
- 6 Bistveno več poudarka na ohranitvi naravnega okolja.
- 7 Ni razlike med deli, ki niso v Naturi 2000. Le v delu gradbenih posegov je pozitivno.
- 8 Pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti in čuvanju habitatov.
- 9 Zaščita pred privatnimi posegi in ostajanje vod kot biotopov.

Slabosti Natura 2000 območja:

- 1 Omejitev posegov v vode oziroma priobalna območja.
- 2 Zaščiten kormoran.
- 3 Postavitev nadstreškov je otežena.
- 4 Preveč omejuje ribiče.
- 5 Preprečene tehnične izgradnje v Naturi 2000.
- 6 Strožja zakonodaja glede postavitve objektov.
- 7 Varstveni ukrepi so usmerjeni in veljajo samo za tiste vrste organizmov in habitatov.
- 8 Premalo poznana.
- 9 Če želiš kakšno stvar urediti v tem območju, so postopki dolgotrajni.
- 10 Pri nujnih posegih v vode in okolice, kormoran.

6. Kaj je po vašem mnenju tujerodna vrsta?

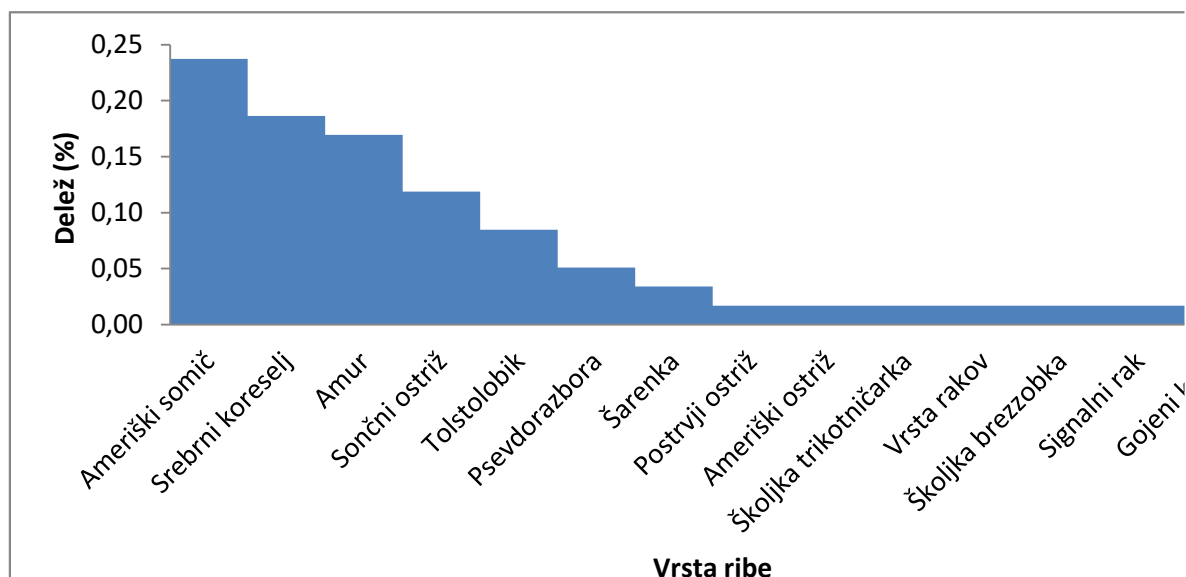
- 1 Ribe, ki ne sodijo v te vode.
- 2 Amur, tolstolobik, babuška, ameriški somič, postrvji ostrž.
- 3 Vrsta, ki je prenešena iz drugih krajev z drugim podnebjem.
- 4 Amur, tolstolobik, babuška, postrvji ostrž.
- 5 Vrste, prinešene iz drugih območij, včasih celo celin.
- 6 Vrsta, ki ni normalno prisotna v naših vodah.
- 7 Vsaka prinešena vrsta, ki ne sodi v naravno okolje.

- 8 Vsaka vrsta, ki ni avtohtona (alohtona).
- 9 Ribe, ki niso avtohtone v naših vodah.
- 10 Babuška.
- 11 Vrsta, ki ne spada v naše vode.
- 12 Srebrni koreselj, somič, signalni rak, psevdorazbora, sončni ostriž, amur.
- 13 Vsaka vrsta, ki je bila naseljena oziroma dana v vode ter je škodljiva za domače vrste.

- Tujerodne vrste povzročajo konkurenčnost avtohtonim vrstam, zmanjšujejo število ali povzročijo izginjanje nekaterih avtohtonih vrst v nekem okolju.
- 14 Invazivna vrsta ribe, ki izpodrine avtohtono vrsto - to traja cca. 20 let, potem se stalež te vrste izniči.

7. Ali imate v vaših vodah kakšno tujerodno vrsto? Katere?

- 1 Ameriški somič
- 2 Srebrni koreselj
- 3 Amur
- 4 Sončni ostriž
- 5 Tolstolobik
- 6 Psevdorazbora
- 7 Šarenka
- 8 Postrvji ostriž
- 9 Ameriški ostriž
- 10 Školjka trikotničarka
- 11 Vrsta rakov
- 12 Školjka brezzobka
- 13 Signalni rak
- 14 Gojeni krap

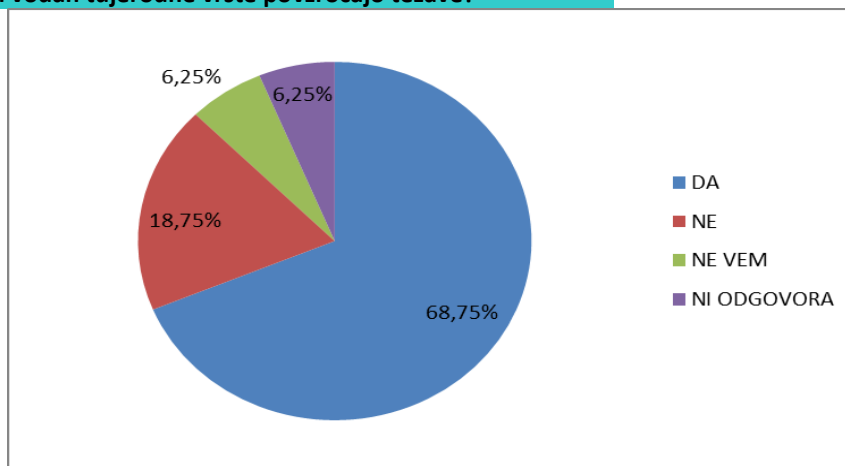

Graf 92: Tujerodne vrste v Pomurskem ribiškem območju

Pravilnost odgovorov skladno z definicijo tujerodne vrste **Ministrstva za okolje in prostor: Tujerodna vrsta** je vrsta, podvrsta ali takson nižje kategorije, ki je vnesena na območje zunaj njenega območja (pretekle ali sedanje) naravne razširjenosti, oziroma območja, ki bi ga lahko dosegla z naravno

disperzijo brez posrednega ali neposrednega človekovega vpliva. To vključuje katerikoli del organizma, spolne celice, semena, jajca ali druge dele organizmov, ki lahko preživijo in so sposobni razmnoževanja.

8. Ali v vaših vodah tujerodne vrste povzročajo težave?

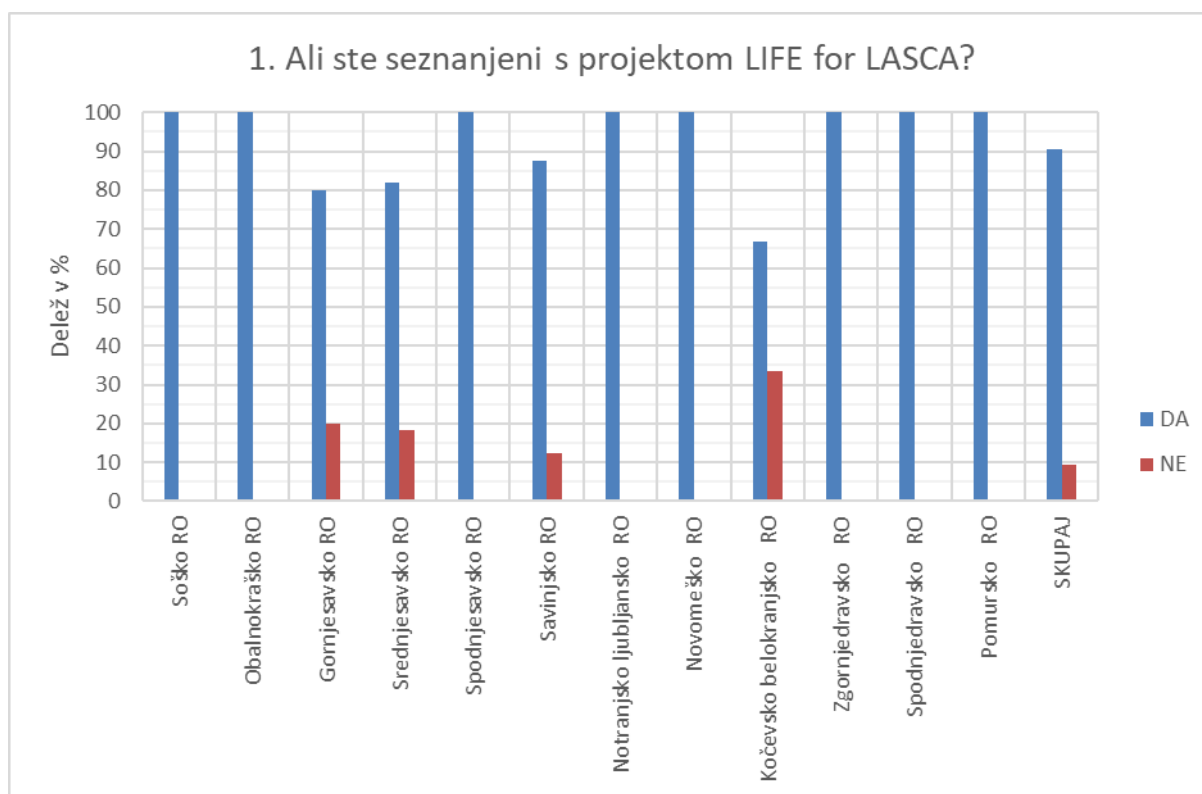
Graf 93: Težave s tujerodnimi vrstami v Pomurskem ribiškem območju

Katere tujerodne vrste vam povzročajo težave in kakšne so te težave?

- 1 Predvsem ameriški somič s svojo številčnostjo in agresivnim hranjenjem v toplejših mesecih.
- 2 Ameriški somič poje druge ikre, hitro se razmnožuje.
- 3 Ameriški somič je v velikih količinah in poje ikre drugim vrstam.
- 4 Babuška prevlada, ameriški somič je uničevalec iker, amur je uničevalec rastlinja.
- 5 Babuška otežuje normalno drst krapa.
- 6 Ameriški somič, amur, školjka trikotničarka.
- 7 Somič ob drsti uničuje ikre, mladice, amur uničuje rastlinje.
- 8 Ameriški somič je zelo številen.
- 9 Ameriški somič se hitro razmnožuje.
- 10 Ameriški somič je preveč razmnožen.
- 11 Srebrni koreselj, ki se zaradi parjenja z vsemi drugimi ribami širi z veliko hitrostjo in somič, ki naseljuje v velikih količinah naše vode.
- 12 Somič uničuje zarod, prava nadloga pri ribolovu, amur uničuje vodne zarasti, sončni ostriz se je populacijsko že izničil in ne povzroča več težav.

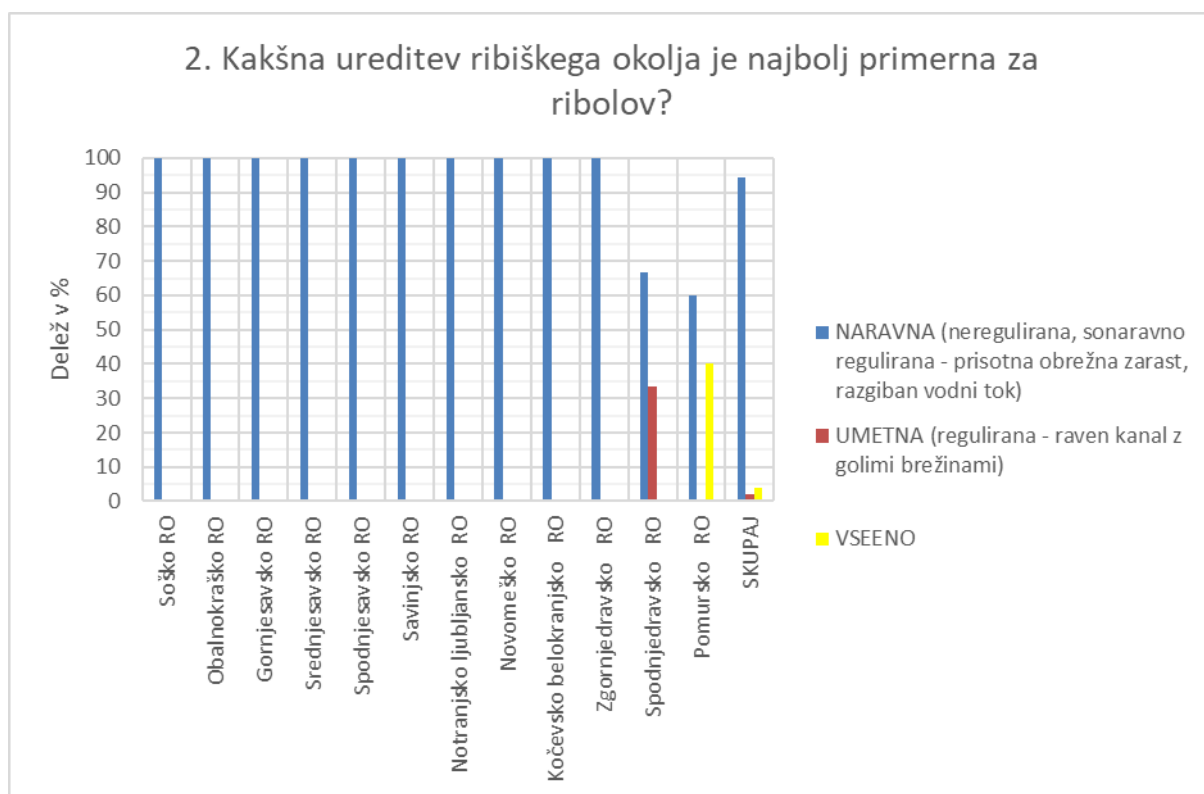
3.3. ANALIZA VPRAŠALNIKOV – RAZGOVORI Z RIBIŠKIMI DRUŽINAMI V LETU 2022

Izvedeno je bilo ponovno anketiranje ribiških družin, in sicer v letu 2022. Analiziranih je bilo 53 anketnih vprašalnikov. Rezultati anketiranja so razvidni iz spodnjih grafov. Kar 90 % vprašanih je seznanjenih s projektom LIFE for LASCA.

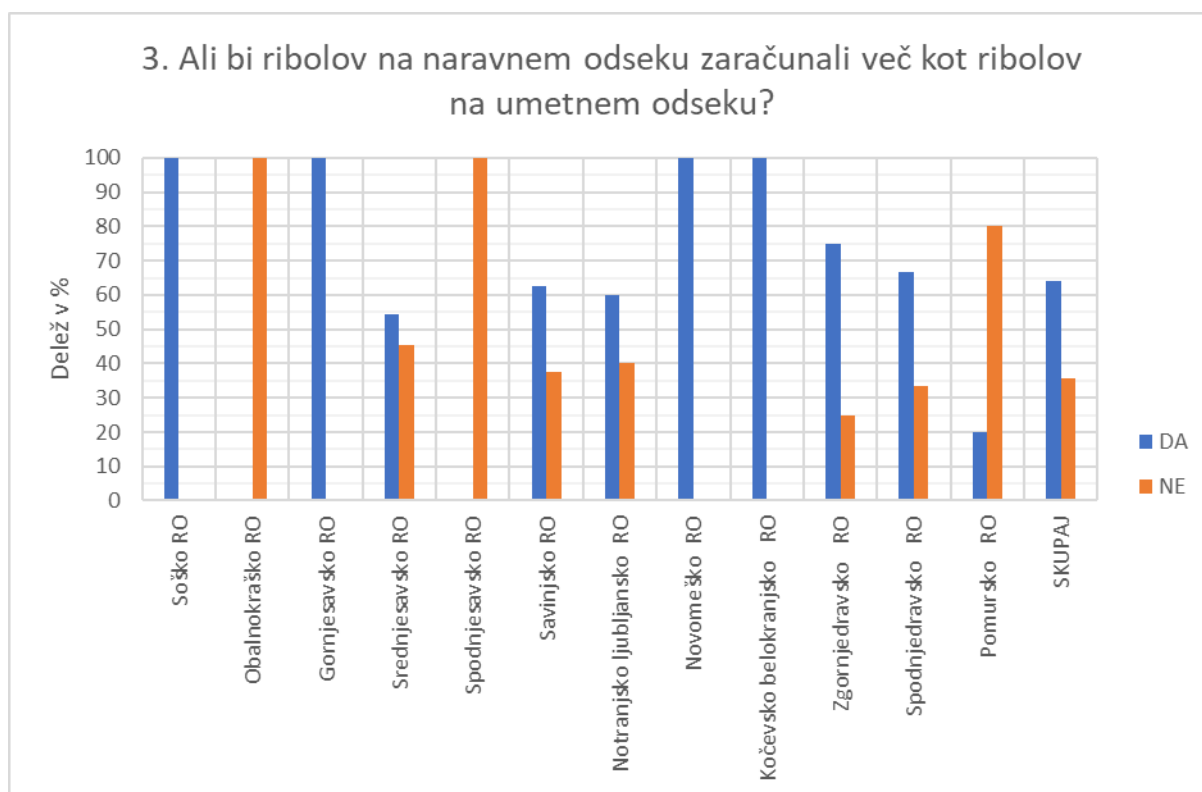
Graf 94: Seznanjenost s projektom LIFE for LASCA

Za ribolov je najbolj primerna naravna ureditev ribiškega okolja, s čimer je soglašalo 94% vprašanih.

Graf 95: Najbolj primerna ureditev ribiškega okolja za ribolov

64 % vprašanih se strinja, da bi za ribolov na naravnem odseku zaračunali višjo ceno glede na ribolov na umetnem odseku.

Graf 96: Vrednotenje ribolova na naravnem odseku glede na ribolov na umetnem odseku

Vprašanje 4: Kaj po vašem mnenju kroji višino ribolovne karte?

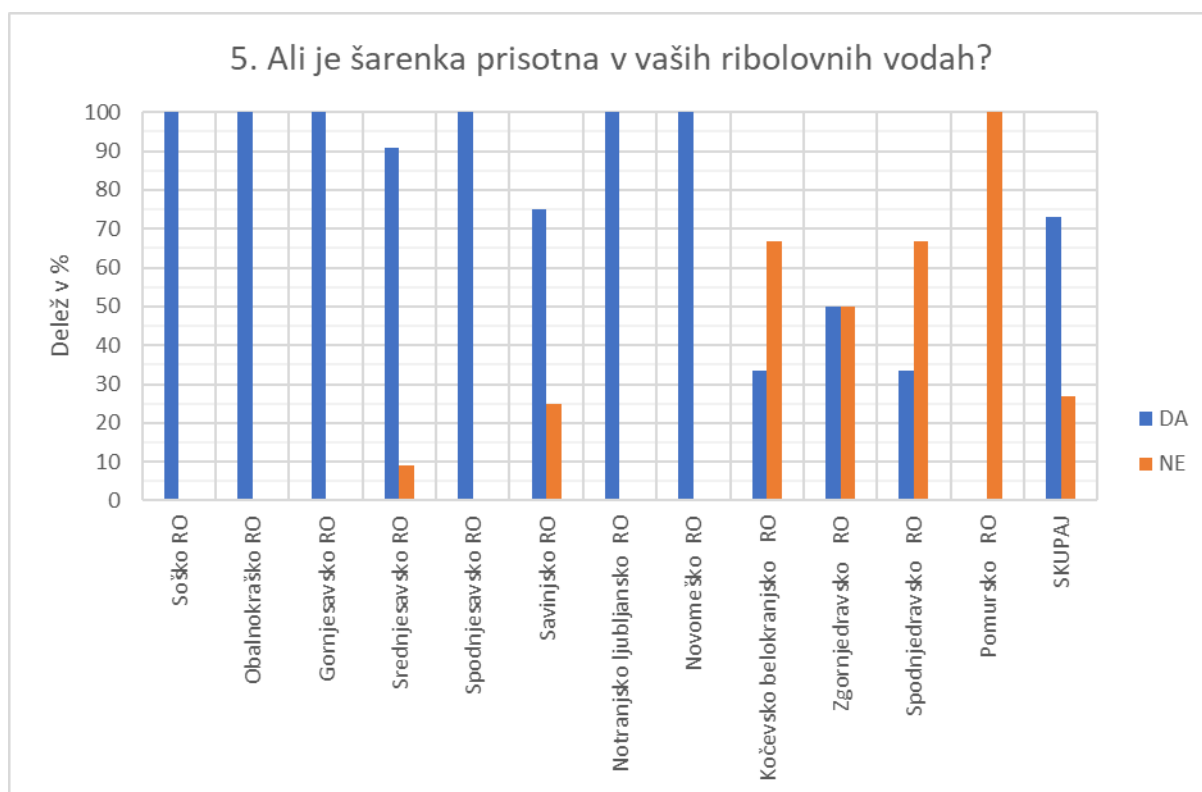
Odgovori so bili sledeči:

- Koncesije, članarine;
- Regulacija;
- Vodna povračila;
- Odnos upravljalca do vode;
- Dober ribji stalež domorodnih rib, pretežno divja riba, na kateri je treba delati, jo gojiti oziroma vlagati – upravljanje in vlaganje;
- Kakovost osebkov: zdrave ribe, gostota rib;
- Ribolov v naravnem okolju - neokrnjeni naravi: naravno okolje, prisotnost rib, odnos do gosta;
- Dostopnost do vodotoka;
- Ohranjen habitat: čista voda brez posegov v vodotoke;
- Biotska pestrost;
- Kakovost in varovanja voda;

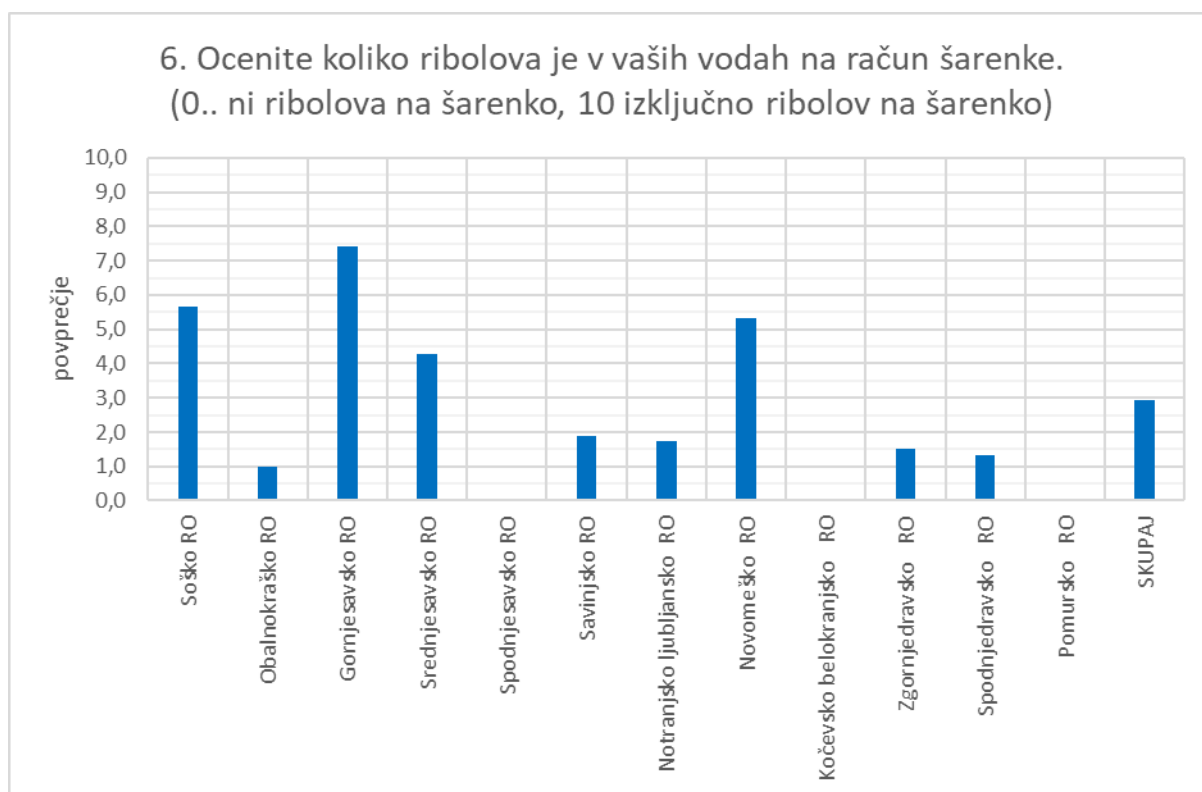
- Obljudenost voda;
- Število ribolovnih dni;
- Količina in vrsta rib v vodotoku;
- Ponudba in povpraševanje;
- Pokritje stroškov: upravljanje z revirjem, vlaganja;
- Cene, prilagojene ljudem (ciprinidi);
- Povprečna cena dovolilnic;
- Konkurenca;
- Prepoznavnost lokacije in oglaševanje;
- Lokalna turistična ponudba: dodatna ponudba;
- Zgledovanje po ostalih ribiških družinah;
- Dobri ribolovni pogoji;
- Tip ribolova (v odvisnosti, katero vrsto ribe se lovi);
- Uspešnost ribolova;
- Lokacija ribolova;
- Velikost revirja;
- Tradicija.

73% vseh vprašanih ribiških družin na slovenski ravni je odgovorilo, da je šarenka prisotna v njihovih vodah.

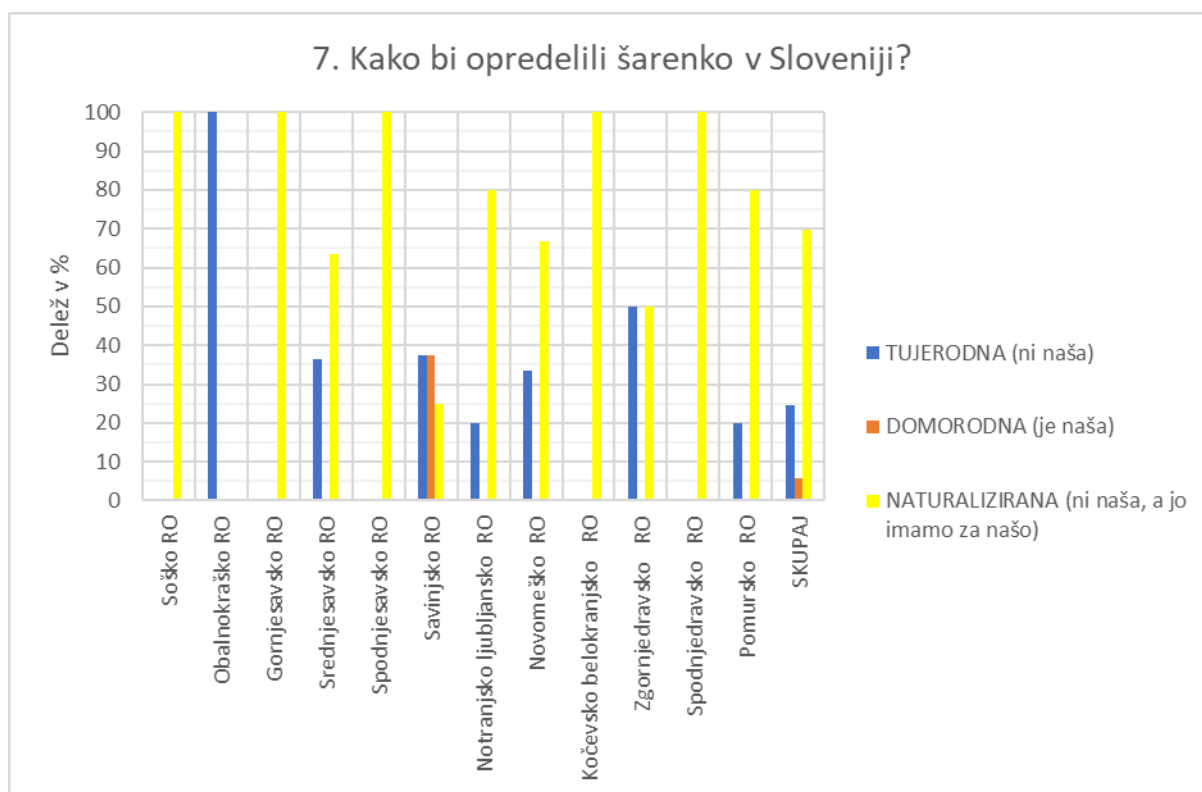
Graf 97: Prisotnost šarenke v ribolovnih vodah

Povprečje vseh odgovorov, koliko ribolova je v vodah na račun šarenke, je bilo 2,9.

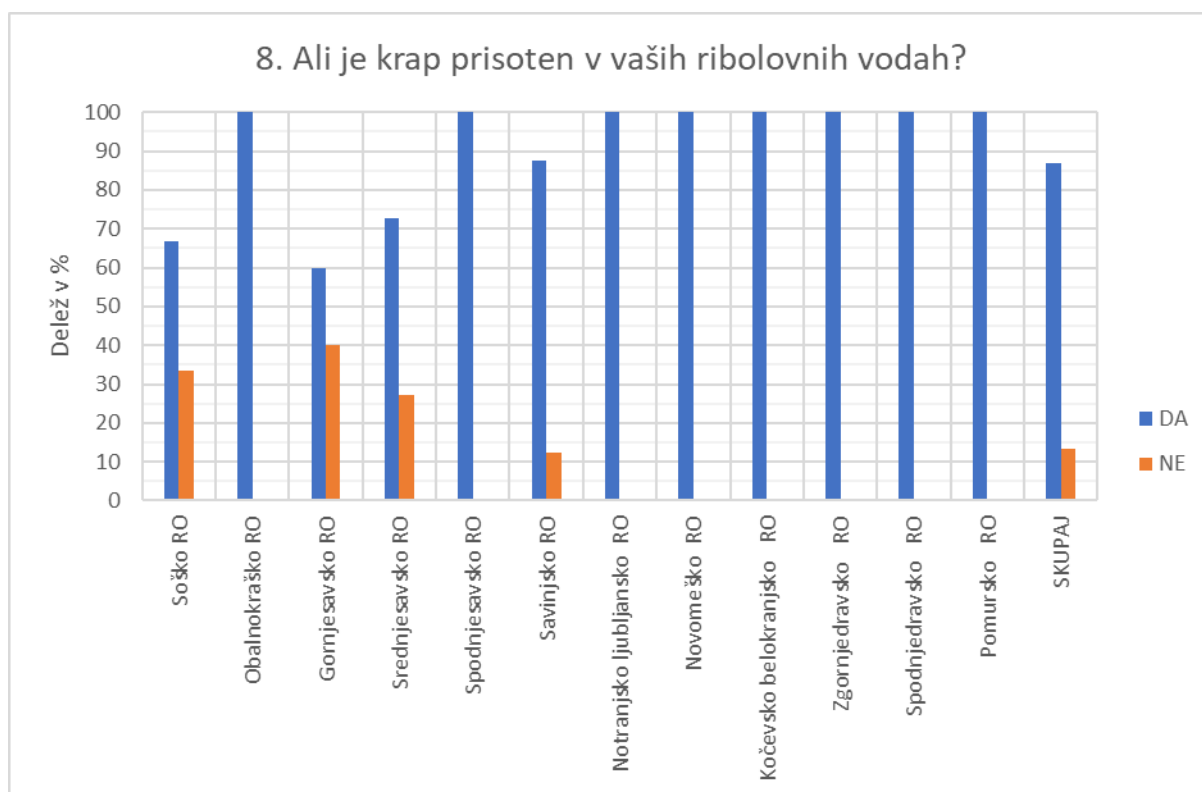
Graf 98: Ribolov na račun šarenke

70 % vprašanih je odgovorilo, da je šarenka naturalizirana – sicer ni domorodna riba, vendar jo ribiške družine opredeljujejo kot domorodno ribo. 25 % vprašanih je ocenilo, da je šarenka tujerodna riba, 6 % pa, da je domorodna riba.

Graf 99: Opredelitev šarenke v Sloveniji

Na vprašanje, ali je krap prisoten v slovenskih vodah, je 87 % vprašanih odgovorilo, z da, 13 % pa z ne.

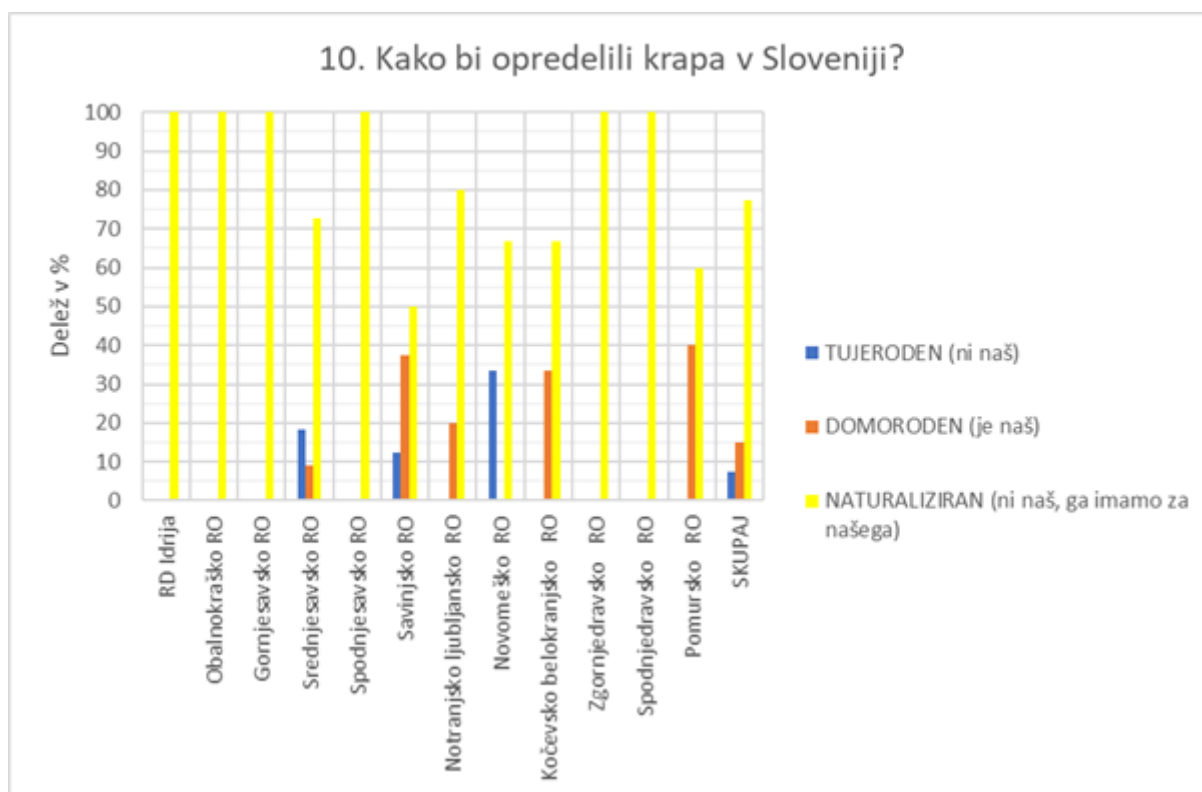
Graf 100: Prisotnost krapa v ribolovnih vodah

Vprašani so ocenili, koliko ribolova je v vodah na račun krapa. Povprečje odgovorov je bilo 5,8. Najvišje povprečje je bilo zabeleženo v Obalnoкраškem RO (10,0), najnižje pa v Srednjesavinskem RO (4,4).

Graf 101: Ocena ribolova na račun krapa

Po mnenju vseh vprašanih jih je v 77 % izjavilo, da je krap naturaliziran, 15 %, da je domorodna riba in 8 %, da je tujerodna riba.

Graf 102: Opredelitev krapa v Sloveniji

Vprašanje 11: Ribolov v vodah v prihodnje: S katerimi ribolovnimi vrstami se aktivno upravljavsko ukvarjate in zakaj?

Odgovori predstavnikov ribiških družin so bili sledeči:

RD Ajdovščina
Soška: lastna ribogojnica/možnost vzreje/domoroda
Lipan v planu, če bi le bilo možno
RD Renče
Soška postrv - domorodna vrsta
Šarenka - zaradi gospodarskega prihodka
Krap - zaradi gospodarskega prihodka, stoječe vode
Ščuka - domorodna, atraktivna
RD Idrija
Soška: domorodna, atraktivna/natura 2000
Lipan, če bi bilo možno jadranski.

RD Koper1
Potočna postrv rižanka; zmožna preživetja v našem rib. ok.
RD Radovljica
Gojitev p.p., vzreja šarenke, vzreja sulca, podusti, predvsem zaradi vlaganja v ribolovne vode, ker stalež rib stalno pada
RD Jesenice
Vzpostavitev samozadostne populacije lipana.
Ohranjanje populacije potočne postrvi.
RD Tržič
Potočna postrv
Šarenka
Lipan
Sulec
RD Bled
Ohranjanje populacije gensko čiste potočne postrvi in jezerske postrvi.
Vzpostavitev samozadostne populacije lipana.
RD Bohinj
Potočna postrv
Jezerska postrv
Lipan
Za izboljšanje njihovega staleža.
RD Hrastnik1
Potočna postrv.
RD Litija1
Šarenka (muharjevne, obisk ribičev), povečanje populacij platnice in podusti.
RD Straža-Sava1
Sulec, ker gre pač za osrednje območje Savske populacije.
RD Sora-Škofja Loka1
Podust
Sulec
Šarenka
Lipan
Potočna postrv
Krap
Ščuka
Dopolnilno vlaganje za vzdrževanje populacij
RD Žiri1
Potočna postrv - avtohtonost.
Šarenka - komercialni lov.
RD Visoko1
Lipan
Pot. p.
RD Medvode1
Sulec
Potočna postrv

Lipán
Podust
Zaradi vpliva nihanja vode od HE. Degradiran habitat in nenormalno št. vseh vrst predatorjev rib, ki jih v preteklosti ni bilo v naših vodah.
RD Železniki1
Šarenka
Potočna postrv
Lipán
RD Bistrica Domžale1
Krap (ki je atraktiven za športni ribolov)
Šarenka (za ohranjanje vodotoka oz. za pod trnek)
P. postrv (za ohranjanje avtohtone postrvi)
Lipán (za ohranjanje naše populacije, ki se iz vodotokov umika)
RD Zagorje ob Savi1
Potočna postrv.
RD Trbovlje1
Sulec
Potočna postrv
RD Brežice1
Ribolovno zanimive vrste pri nas - som
Smuč
Platnica
G. krap
Ščuka
Ribič lovi določeno, atraktivno ribjo vrsti, zato kupi karto.
Izrednega pomena za nas so tudi druge ribje vrste, ki vplivajo na biotsko raznolikost in obstoj drugih ribjih vrst.
RD Radeče1
Vzgoja potočne postrvi (poribljavanje pritokov reke Save).
Vlaganje ploščiča, platnice in krapa.
RD Celje1
Krap
Ščuka
Smuč
Potočna postrv - vlaganje za namene ribolova.
RD Velenje1
Krap
Ščuka
Smuč
RD Šempeter1
Potočna postrv
Sulec
Ljubno ob Savinji1
Potočna postrv
Lipán

Sulec
Šarenka
Vogljajna1
S ciprinidi
Ščuka
Som
Smuč
Laško1
Športni ribolov.
Mozirje1
Lipan
P. postrv
Sulc
Šarenka
Krap
Smuč
Ščuka
Ploščič
Ohranjanje populacij in zagotavljanje kvalitetnega ribolova.
Paka Šoštanj1
Postrv
Krap
Ščuka
Smuč
RD Cerknica1
Z avtohtonimi vrstami - ščuka, linj
RD Postojna
Ščuka, dober habitat/domorodna
P. postrv donavskega porekla
Linj - zelo primerno okolje za dodomородno vrsto
RD Barje1
Krap
Ščuka
Sulec
RD Vrhnika
Krap, sulec, potočna postrv, lipan.
Vse naštete vrste smatramo kot pomembne za ohranjanje pristinega doživetja v naših vodah.
Poleg naštetih vrst vlagamo tudi druge vrste.
RD Vevče
Dopolnilno vlaganje podusti, potočna postrv, sulec, lipan in ščuka.
Vlaganje krapa v ribnik za "pod trnek".
RD Novo mesto1
Potočna postrv
Šarenka

Lipán - muharjenje
Krap
Ščuka
Linj
RD Grosuplje1
Potočna postrv
Šarenka
Krap
Ščuka
Zaradi tradicije in gospodarskega oz. ekonomskega pomena vrst.
RD Ribnica1
Potočna postrv
Ščuka
Ohranjanje populacije.
RD Kočevje 1
Krap
Lipán
Potočna postrv
Ščuka
Sulec
Kradolov je zelo priljubljen in razširjen.
Muharjenje (lipán, postrv), vijačenje
RD Metlika 1
Ščuka - atraktivna za ribolov in obnese se v vodi
Podust in platnica, če bi jih dobili. Se trudimo, saj je to naša domača riba.
RD Črnomelj 1
Ciprinidi (krap, podust, platnica)
Salmonidi (sulec, potočna postrv, lipán)
Radlje ob Dravi1
Potočna postrv, ker je ogrožena.
RD Koroška1
Potočna postrv, šarenka, ščuka, krap, zaradi ribičev, ker so različni interesi ribolova.
RD Maribor1
Aktivno upravljanje in vlaganje avtohtonih vrst. Ne uspeva zaradi velikega števila kormoranov.
RD Ruše1
Vlaganje jeza za povečanje populacije, smuč, ščuka in podust.
Opuščanje vlaganja krapa.
RD Slov. Bistrica1
Krap
Postrv
RD Ptuj1
Renaturacija domorodnih vrst podust, platnica - problem zagotovitve teh rib.
RD Majšperk1
Radi bi še kaj, a ni drugega kot krap.

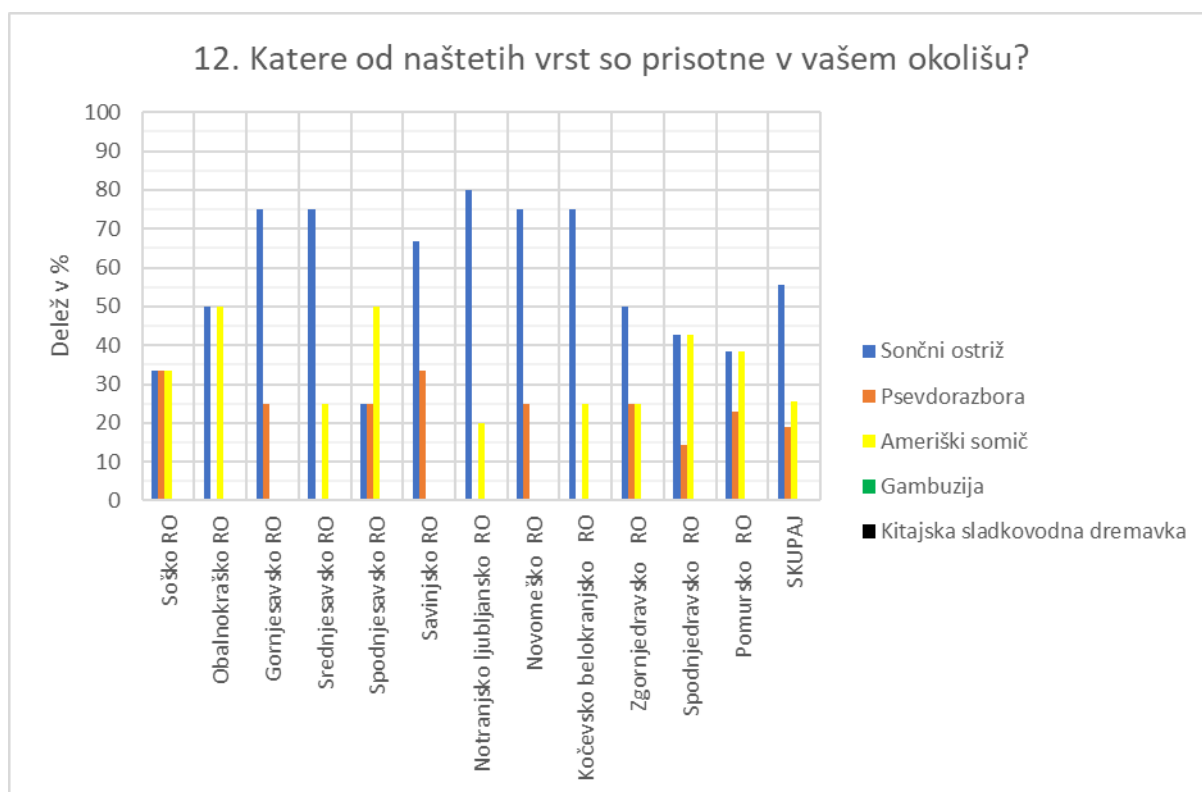

V Dravinji stalež rib slab.
RD Ljutomer
Krapelov ostaja.
Mogoče roparje a malo verjetno.
RD M. Sobota1
Krapolov ostaja (včasih večjih primerih).
Delamo tudi na avtohtonih vrstah, kjer slab stalež.
RD Ormož1
Ostali na krapolovu.
Odkvisno od članov.
Mladi bi lahko vnesli kaj novega.
Uvedli ščuko in smuča.
RD Mura Paloma1
Krapolov, beličarjenje (podust, mrena)
Zadnjih 5 let vijačenje, muharjenje (mladi) - pojavlja
RD Radgona1
Spin, ščuka, smuč - to v vzponu

Na vprašanje, katere od naštetih vrst rib so prisotne v okolišu, so vsi vprašani odgovorili sledeče:

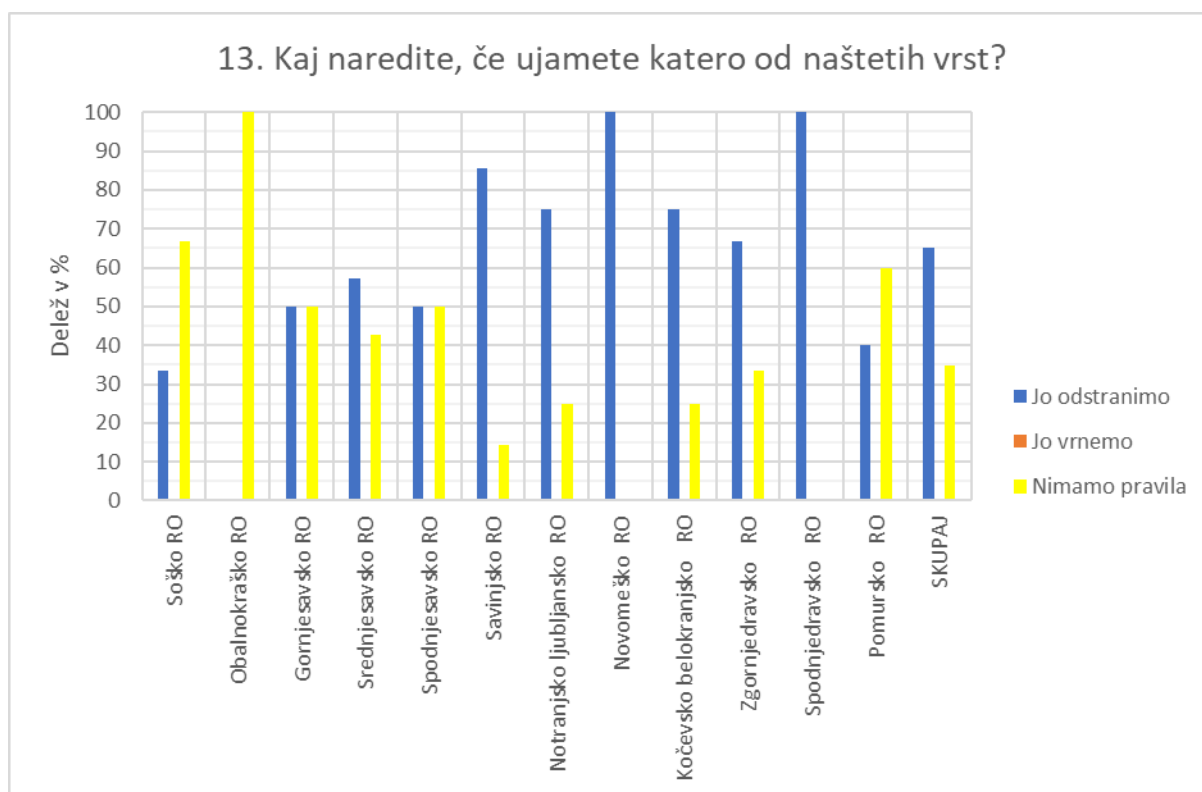
- 56 % sončni ostriž;
- 25 % ameriški somič;
- 19 % psevdorazbora.

Iz grafa 103 so razvidni deleži vrst rib za posamezni RO.

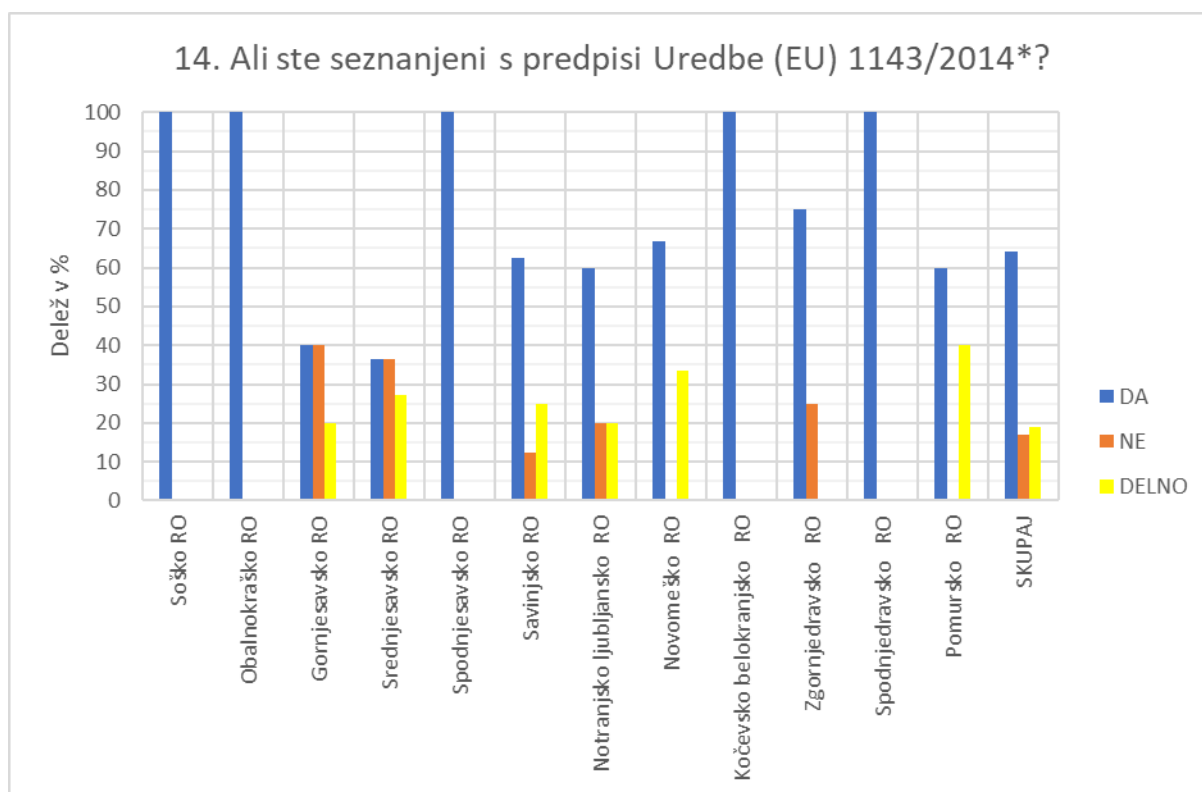
Graf 103: Vrste rib, prisotne v ribiških okoliših

Če ribiške družine ulovijo katero od naštetih tujerodnih rib (graf 103), jo v 65 % odstranijo in v 35 % nimajo pravila.

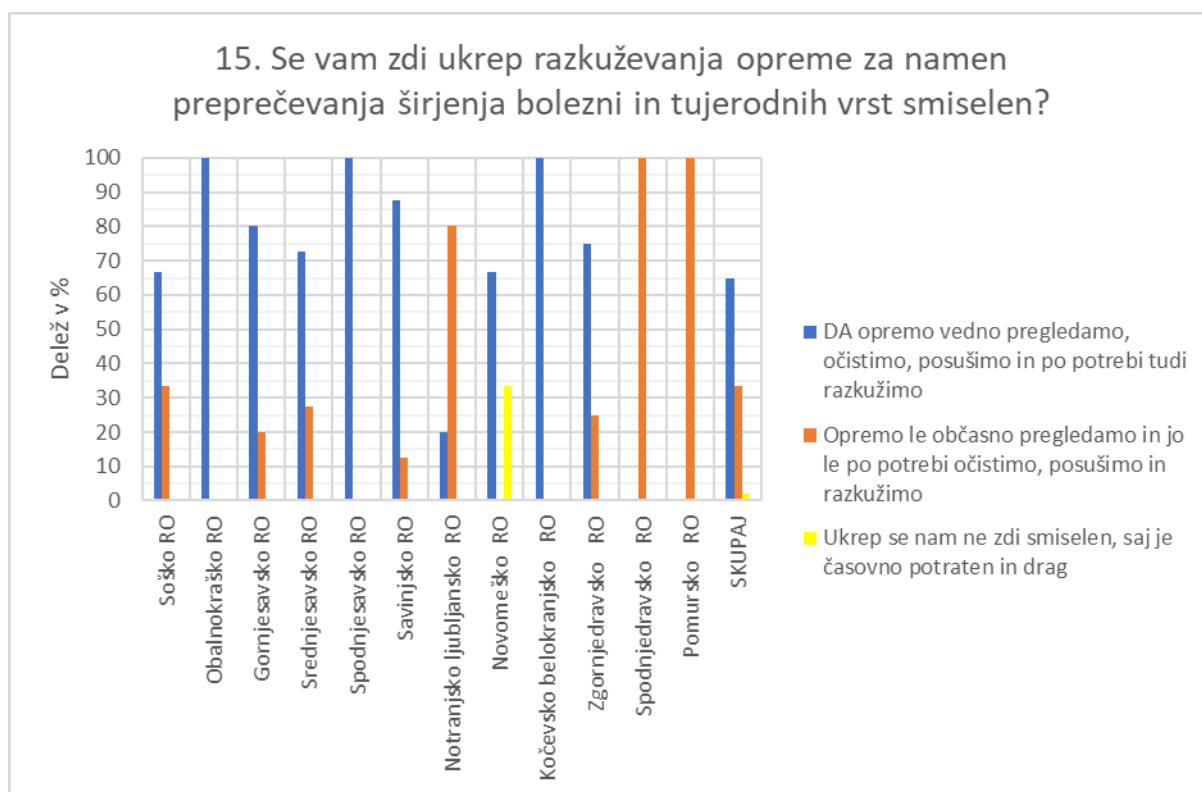
Graf 104: Aktivnosti v zvezi s tujerodnimi ribami

Večina vprašanih je seznanjena s predpisi Uredbe EU 1143/2014 (64 %), 17 % jih s to uredbo ni seznanjenih, 19 % pa jih je delno seznanjenih z navedeno uredbo.

Graf 105: Seznanjenost ribiških družin z Uredbo EU 1143/2014

Ukrep razkuževanja opreme za namen preprečevanja širjenja bolezni in tujerodnih vrst se 65 % vprašanih zdi smiseln, saj opremo vedno pregledajo, očistijo, posušijo in po potrebi tudi razkužijo. 33 % vprašanih opremo le občasno pregleda in jo le po potrebi očisti, posuši in razkuži, 2 % vprašanih pa je menilo, da se jim ukrep ne zdi smiseln, saj je časovno potraten in drag.

Graf 106: Smiselnost ukrepa razkuževanja opreme za namen širjenja boleznih in tujerodnih vrst

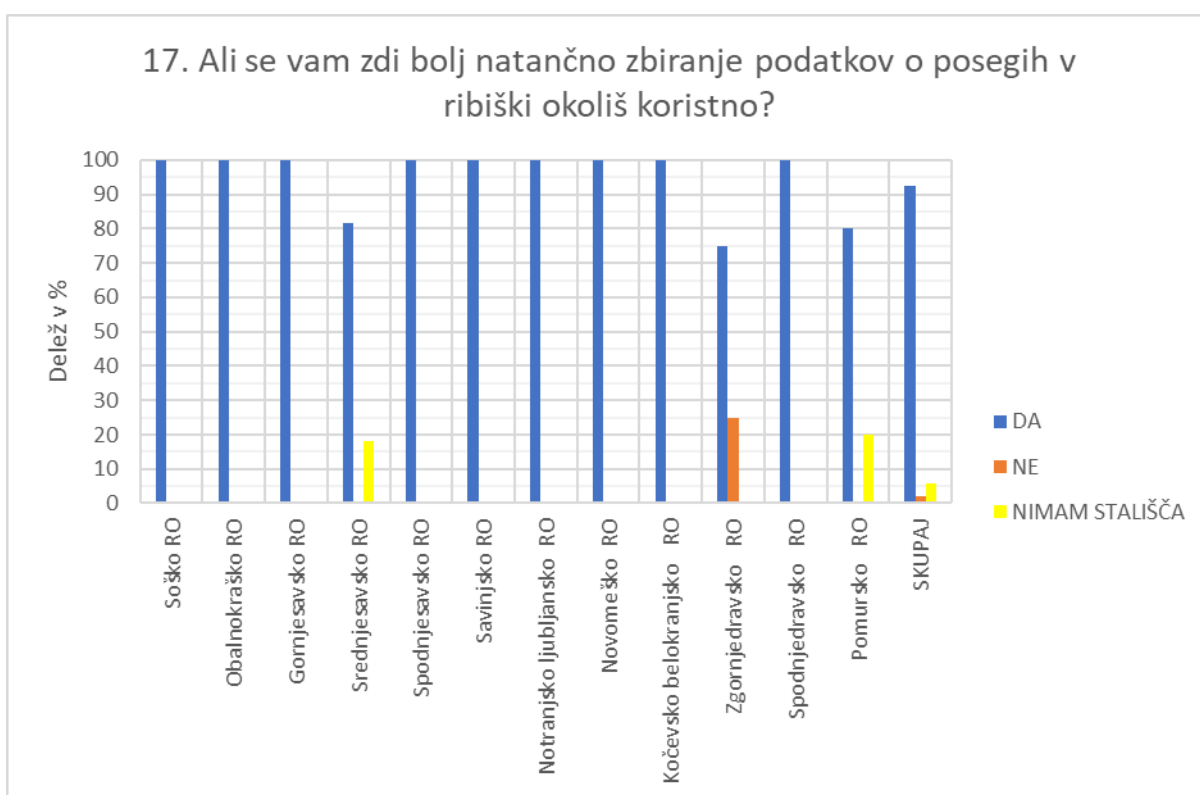
Vprašanje 16: Kot pristojni izvajalec ribiškega upravljanja v vašem ribiškem okolišu morate vsako leto v letno poročilo v aplikacijo RibKat med drugim poročati tudi o posegih v ribiški okoliš. Ali veste, zakaj se te informacije uporabljajo?

Večina jih je odgovorila, da vedo, zakaj se te informacije uporabljajo:

- Za poročanje;
- Če bi bila koncesija vezana na to, bi bilo smiselno;
- Za upravljanje z okoliši;
- Informativna uporaba in zloraba;
- Za RGN;
- Za vpliv posegov na populacije rib po posegu;
- Za preverjanje podatkov za nazaj;
- Za beleženje in statistiko posega v vode;
- Kolika je obremenjenost v okoliš in kako reševati probleme;
- V RD Vrhnika vsako leto natančno vpišejo opažanja in potencialna tveganja v njihovem okolišu. Tudi posege. Efekta iz njihovega poročanja niso zaznali;

- Za vodenje evidenc posegov in križnih analiz;
- Za nadaljnjo uspešno upravljanje z vodami;
- Sodelovanje z izvajalci del;
- Za vodenje evidenc, če so bili posegi pravilno izvedeni.

92 % vprašanih je menilo, da je bolj natančno zbiranje podatkov o posegih v ribiški okoliš koristno, 2 % jih je odgovorilo, da ni koristno in 6 % jih o tem nima stališča.

Graf 107: Smiselnost natančnega zbiranja podatkov o posegih v ribiški okoliš

Vprašanje 18: Ali v vašem okolišu obstajajo nevarnosti ali pritiski, ki ogrožajo stanje voda in rib v njih? V primeru, da pritiski oziroma grožnje obstajajo, prosimo opredelite:

Ime pritiska/grožnje (npr. regulacije)

Ocena možnosti realizacije pritiska/grožnje v roku 5 let (M-majhna, Z-zmerna, V-velika)

Opis pritiska/grožnje z virom (npr. želi se regulirati celotna struga potoka, kar zapisano v časopisu Delo, ali povedano s strani organizacije,...)

RD Idrija 1

Kormoran/V/čuvajska služba
Vidra/V/čuvajska služba
Žajovca/V/čuvajska služba; jih je kot smetja
Kolesarska steza od Mostičarja do Sp. Idrije/V/izvajalec
RD Ajdovščina1
Kormoran/V/čuvajska služba
Poseki vodotokov/V/izvajalec
Regulacija brežin/V/izvajalec
Odstranjevanje naplavin na drstiščih in izvir Vipava/V/izvajalec
Izlivi, onesnaževanja/Z/ponavadi se zve po dogodku, vendar jih je manj
RD Renče1
Kormorani/V/čuvajska služba
Sanacija Vogršček/V/izvajalec
Sanacija jezov/V/izvajalec
Sanacija bregov/V/izvajalec
Regulacije na novo potokov "Liskur" RD bodo šli vzorčit/ZZRS vzorčenje v mnenje/V/Občina NG
RD Koper1
Regulacije/Z/MOP
Odvzem vode/V/Razno
Sekanje obvodnega rastlinja/Z/MOP
RD Radovljica
Gradnja HE/V/Hidro energetski načrti
Ptiči/V/Kormoran, veliki žagar, siva čavlja
Vidra/V/prisotna na vseh vodah
Regulacija struge/V/želje po vseh vodotokih
RD Bohinj1
Regulacija vodotoka/Z
Odvzem vode v potoku Bistrica/Z
Krivolov/Z
Turizem/V
Odvzem vode v potoku Savica/Z
Kormorani/V
Race Žagarce/V
Vidra/V
RD Tržič1
MHE izvedba/Z/Težnja po izgradnji več MHE pri nas cca 26 MHE.

Odvzem gramoza/Z/Podjetja dobijo cenovno ugodno gradbeno sredstvo.
Odplake/Z/V Tržiču kljub čistilni napravi gre še vedno del odplak v vodotoke.
MHE Lomščica/Z/Deluje občasno in voda v strug. Tržiške Bistrice niha za cca 2m3 .
HE Moste/Z/Povzroča nihanje na Savi za cca 20 cm.
RD Jesenice1
Praznjenje akumulacije Moste/Z/Izvajalec - problem izpiranja usedlin pod pregrado.
RD Bled1
Urejanje nove kolesarske ceste/V/vir: Občina Bled. Poseg v vodotok Sava Bohinjka.
RD Bistrica Domžale 1
Posegi/V
Regulacija/V
Krivolov/M
Ribojede ptice/Z
Mlinščice/V
RD Žiri 1
Ribojede ptice/V
Vidra/V
RD Straža-Sava1
Elektrarne, urejanje gojitvenih potokov/Z/Mediji, načrti oblasti.
RD Medvode 1
Regulacija/V/Novogradnje ob malih vodotokih.
Zaustavitev vodnega toka/V/Gradnja novih HE z jezovi.
Ribojede živali/V/Veliki žagar, siva čaplja, kormoran, galebi in vidra.
RD Trbovlje1
Ribojede ptice/V/kormorani na Savi; čaplje v pritokih
HE/V/planirana veriga
RD Sora-Škofja Loka1
Regulacija/V/občinski načrt - protipoplavna ureditev širitev in posegi v matično strugo - tveganje uničenja drstišč
Gnojevka/V/Lastna opažanja in prijave
Škropiva/V/
Industrijske odplake/V/Lastna opažanja in prijave
Črna odlagališča nevarnih odpadkov/V/Lastna opažanja in prijave
Vodomec, čaplje, žagar, kormoran/V/
Vidre/V/lastna opažanja in prijave - dopis december 2021
Male čistilne naprave/Problematika nevzdrževanja sistema
RD Železniki1
Regulacija vodotokov/V/Kalnost vode, osenčenje struge zaradi poseka dreves, poravnava in širitev struge, izginotje tolmunov, poravnana zložba škarp brez skrivališč za ribe.
Vidra/V/V Sori, vodotokih in ribogojnici.
Siva čaplja/V/Upad sonaravne vzreje.
Odvzem MHO/M/Občasne kršitve.
RD Visoko1
Vidra/V
Čaplja/V

Raca/V
Regulacije/V
Hidroelektrarne/S
Gnojenje/S
Poseki ob reki/S
RD Hrastnik1
Kormoran/V/Sava
Čaplja/V/pritoki (prišla 1996)
Odvzemi za vodovod/M/že stare zadeve
RD Zagorje ob Savi1
Regulacije/V/poravnane brežine; posekana zarast
Nefunkcionalna ribja steza na Mediji/M/velika grožnja za Medijo
Kormorani/Z/na Savi
Pomanjkanje proda/Z/jemanje proda v Hotiču - pomanjkanje tatokov in drstišč v Savi (poglobljena struga do matične)
RD Litija1
HE Renke/V/Mediji, ZZRS, predsednik RZS
RD Radeče1
Cesta Zid. most - Hrastnik/Z/pogovori z sovaščani
Kormoran/M/jata do cca 100 osebkov; okrog 10 osebkov stalnih
Vidra/M/izpust vidre v vodotok brez obveščanja RD (zaposleni v Kozjanskem parku)
RD Brežice1
Regulacija/V/He Mokrice in Brežice
Raba vode/V/Nadzor MOP?/Zalivanje (nadzora min bio. Pretoka ni!)
Sanacija brežin/Nadzor MOP?/Neustrezne regulacije struge in brežin.
Dostop do vode/Zakonodaja?? Evidence?/Preprečevanje dostopa do vode (zgradbe, ograje ...)
Ribojede ptice/Kormoran, s. čaplja v čedalje večjem številu na Savi (plašenje samo na malem delu Krke??)
RD Velenje1
Izliv gnojevke/Z/Neposredni izpust. Škropljenje ob vodotokih.
Krivolov/M/Na drstiščih in podvodni ribolov.
Ribojede živali/Z/Ogrožajo zarod in mladice vidra tudi konzum.
RD Paka Šoštanj1
Kormoran/V/Reden vnos v aplikacijo.
Čaplje/V/Reden vnos v aplikacijo.
Regulacija/Z/Reden vnos v aplikacijo.
/Z/Reden vnos v aplikacijo.
/Z/Reden vnos v aplikacijo.
Gnojenje travnikov/V/Občasen vnos v aplikacijo (1x letno).
Vidra/Z/Občasen vnos v aplikacijo (1x letno).
Izliv iz zdravilišča (iz bazena)/V/Občasen vnos v aplikacijo (1x letno).
RD Voglajna1
Kmetijstvo/V
Industrija/Z
Zasebni ribniki/V
Regulacije/V

Ribojede ptice/V
Izlitje gnojevke/Z
RD Celje1
Kormoran/V
Siva čaplja/V
Regulacija/Z/dogovorno - izvajalec
Črni odvzemi vode/V
RD Ljubno ob Savinji1
Regulacija vseh vodotokov zaradi "poplavne varnosti"/V
Regulacija delov Savinje/Z/Zaposleni v različnih javnih in zasebnih organizacijah iz področja urejenja voda.
Izgradnja MHE/V/Zainteresirani investitorji.
Regulacija gojitvenih potokov/V/Lokalna skupnost.
RD Šempeter1
Ribojede živali/V/kormoran, čaplje, vidra
MHE/M
Krivolov/Z/že primeri na inšpekciji
RD Mozirje1
MHE/V/Pritiski političnega okolja, poslabšanje pogojev za ribje populacije
Čistilne naprave/REALIZIRANO/Slabo delovanje naprave; izpusti mulja in kemikalij
Ribojede živali/PRISOTNO/Neuskklajenost med zaščito rib in ostalih vrst
Klimatske spremembe/PRISOTNO/Ekstremne suše in padavine in vpliv na ribje populacije
Posegi v vode/PRISOTNO/Nestrukturno načrtovanje in realizacija (Fazarinc - Pouh)
RD Laško1
Regulacija/V/posegi v vodotoke
RD Postojna
Kormoran/Z/čuvajska služba, obhodi
Posegi v vodotoke/M/prvo opazijo, nato ?
Dosti posegov v okolico; vodotoka iz močvirij direktno speljejo - dost vpada/Z/sami opazijo
RD Cerknica1
Presihanje/DA/Avtomatizacija zapornice Velika Karlovica
Ribojede ptice/DA/RD Cerknica - štetje ptic
Suša Cerknjščica/DA/Prevelik odvzem vode za zagotavljanje pitne vode.
RD Vevče
Obvoznica Sostro/V/ZZRS (z izdajo mnenja)
Jez sotočje, Moste krožna plavna pot/Z/drugi viri; zadeve so malo potihnile za verjetnost izvedbe.
RD Vrhnika
Kompostarna Rosa/V/Izcedek neznanih snovi iz kompostarne Rosa se izliva v Podlipščico, ki je glavni drstni rajon za sulca. Inšpekcijski nadzori neučinkoviti in ne ugotovijo nič.
Komercialna plovba/Z/Načrt za vzpostavitev redne komercialne plovbe po Ljubljanici do Vrhnike. Problem spodjedanja brežin in nanos mladice na suho (valovanje)
RD Barje 1
Občine/V/Samosvoja želja urejanja prostora in rabe, s tem je prizadeta ribiška dejavnost (regulacije, čiščenje jarkov, plovni režim)
Gnojevka/M/Je problem v primerjavi z ostalimi še najmanj.
Čistilna naprava Ig/V/Preobremenjena, ne funkcioniira več.

RD Novo mesto1
intenzivno kmetijstvo/V/cvetenje - vse večja prisotnost alg
MHE/V/Neupoštevanje, uničevanje
RD Grosuplje1
Regulacije/V/Želijo zregulirati celotno strugo Grosupeljščice kljub izgradnji zadrževalnika.
Odvzemi voda/V/Veliko gojitvenih potokov poleti presahne zaradi odvzema voda v vodnih zajetjih.
Odstranjevanje naplavin/M/Iz potokov se po nepotrebem odstranjuje naplavine.
Pregrevanje vode/Z/Zaradi kumulativnih vplivov se vodotoki segrevajo oz. pregrevajo.
Čiščenje obrežne vegetacije/Z/Na vodotokih se odstranjuje obrežno vegetacijo po celotnem toku.
Onesnaženja/V/Kmetijske odplake, slabo delujoče čistilne naprave.
RD Ribnica1
Vidra/V/Komercialni ribniki. Populacija vidre se povečuje.
RD Črnomelj1
Čistilna naprava/V/izpust organsko obremenjene vode, tudi iz klavnice.
Gnojevka/V/digestat, bioplinska gnojevka, neposredni izpusti.
Ribojede ptice/Z/ogrožene mladice in odrasle ribe.
Črni odvzemi vode/V/mali neprijavljeni odvzemi, odvzemi s cisternami (vozijo po drstiščih).
Turizem (raba prostora)/V/čolnarjenje, kopanje poleti, nenehna prisotnost ljudi.
Nespoštovanje strožjega režima/Z/problem neizvajanja arbitražnega sporazuma.
RD Kočevje1
Kormoran, siva čaplja/ODSTREL
RD Metlika1
Krupa, izpust kemikalij/V/Iskra Semič - vodijo evidenco - ribe v analizo
Lahinja, MHE/M/izvajalec
Kormorani/V
RD Radlje ob Dravi1
Ribojede ptice kormoran/V
Zamuljenje iz Avstrije/V
Vidra/V
Zamuljenje iz potokov/V
Rak - tujerodnost/V
Labod, čaplja/V
RD Koroška
Ptice/V/kormorani in čaplje - povečan stalež ptic
Ribojede živali/V/vidre - zelo povečan stalež populacije
Regulacije/V/problemi regulacije, preveč korit, premalo naravne regulacije
MHE elektrarne/S/določene elektrarne se ne držijo pravil odvzema vode
Zmanjšanje vodotokov/V/zmanjšanje vodotokov zaradi regulacij in podnebnih sprememb
Kanalizacija/S/določeni zaselki ob potokih še niso priključeni na kanalizacijo
RD Ruše1
Kormoran/V/Zadnje štetje 500 - 600 osebkov. Brez enega odstrela.
Motorni čolni/V/Pogovori o ponovnem dovoljenju za vožnjo s plovili na bencinski pogon. Valovanje in hrup.
RD Maribor1
Ribojede živali/V/kormoran (drstišča ciprinidov), veliki žagar, galebi

Intervencijski izlovi/Z/ne plačevanje izlovov s strani naročnika
Bober/Z/Zajezevanje vodotokov. Pritožbe kmetov zaradi poplavljanja.
RD Slov. Bistrica1
Kormoran/M/Ni dovoljenega odstrela.
Čiščenje brežin potoka/Z/Povedano s strani organiz.
RD Ptuj1
Regulacije/Z/Ni nadzora. RD niso stranke v postopku. Soglasja preveč dopuščajo.
Vidra, kormoran/V
Čistilne naprave/V/Niso narejene tako, kot bi morale biti.
Kmetijstvo/Z/gnojnice, uporaba sredstev na njivah - spira v vodo
Vodna dovoljenja/Z/Pritiski po upravljanju z vodami (RD ne morejo dobiti). Ribnike dobijo v upravljanje nestrokovne institucije (vnos tujerodnih rib: folstolobik , somič, psadorazbo)
RD Majšperk1
Regulacije/M/pretekle regulacije, izravnane struge in skrivališč Nad Makuki
Ribojede vidra, ptice/M
Kormoran/V
Energetika/V/male HE (Elver, Elav), Ptujsko, Pristava; ni ribjih stez, ni prehoda
Industrijski onesnaževalci/Z/Slovenska Bistrica, Slovensko Konjice
Onesnaževalci/Z/kmetijstvo (koruza, travniki)
RD Ormož1
Krivolov/Z/načtrni lov velikih osebkov za prodajo (v Sloveniji)
Kmetijska kanalizacija/M/točkovno
Nesonaravno urejanje vodotokov/V/katastrofa, ravne, melioracije, nenadzorovano, nesonaravno
Kormoran/V
Nihanje vodostaja/V/HE vodostajev ne glede na drstišče
Povezljivost/ni povezljivosti - ribe ne grejo na drst
RD Ljutomer
Kormoran/V
Kmetijstvo/Z/občasno pogini
Bioplinarna/V/Izpusti odvečnih gnojil na njive - v ščavnico, v jarke
RD M. Sobota1
Kormoran/V
Kmetijstvo/M
Industrija/M
RD Mura Paloma
Kompostarna Ceršak/V/dostopa ni, organsko obremenjuje
Selniški potok - 3 čistilne naprave/V/obremenjena voda, alge
RD Radgona1
Izpust gnojnice/Z/Blaguša. Nismo seznanjeni.
Posegi v vodotoke/Z/Niso sonaravni. Delajo brez soglasij.
Kormorani/V/konstantno prisotni
Mirne cone/M/Niso prilagojeni naravi. Treba nekaj urediti.

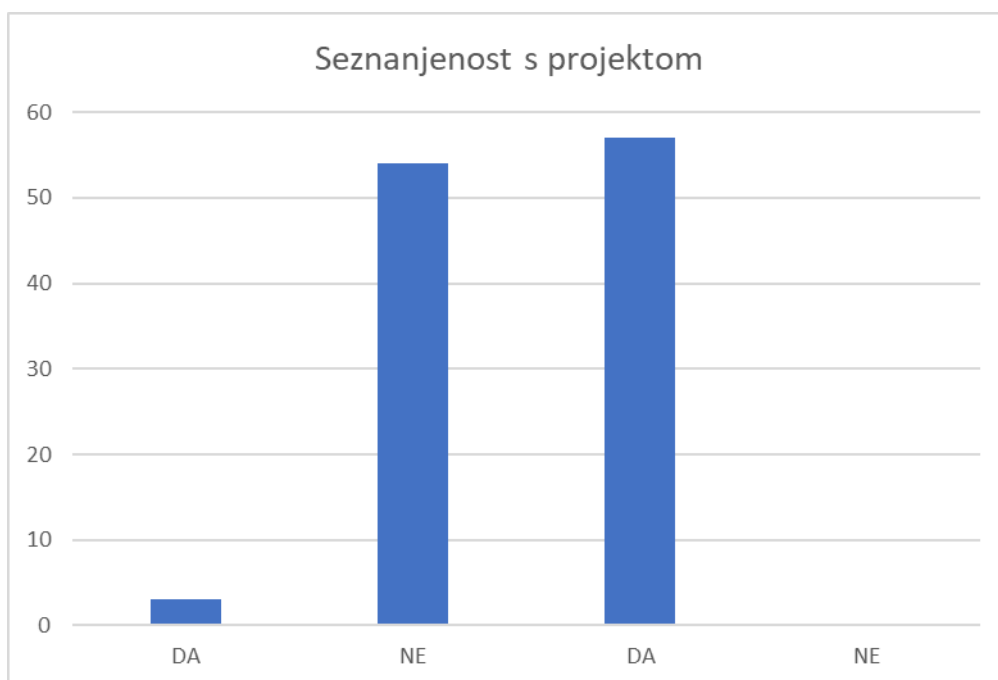
Vprašanje 19: Splošne opombe

- Soglasja so preveč pavšalna, preveč dovoljujejo;
- Ni posvetovanja z deležniki;
- Dravinja danes: Stalež podusti nizek, platnica zelo slabo. Včasih platnica, podust prevladovala (30 let nazaj);
- Ne strinjam se, da imamo vedno več obveznosti s strani RZS in vedno manj podpore ponoči. Koncesija se kljub spremembam REN še ni spremenila, stalež ribičev pa iz leta v leto pada. Zaradi tega imamo težave preživetja RD;
- Problem so podrti jezovi, ker voda odteka, na obnovljenih pa so popolnoma nefunkcionalne ribje steze;
- Zaposleni na ZZRS bi morali biti več prisotni na terenu in biti bolj dosledni/strogi z enakimi merili za vse RD;
- Zelo koristen posvetovalni sestanek in izmenjava informacij o trenutnih paralelnih projektih ZZRS;
- ZZRS bi moral izvajati monitoring biomase in vodnih organizmov – pokazatelj;
- Projektni pogoji s strani ZZRS ob izdaji mnenj bi morali biti bolj strogi;
- Kdaj bodo potrjeni RGNji;
- Zahodni svet ruši jezove na rekah, mi jih pa na novo gradimo. Revitalizirajo degradirane vodotoke, mi jih pa oblagamo v kamnometne zložbe;
- Rdečevratke v ribniku;
- Školjke in raki v zg. dveh ribnikih.

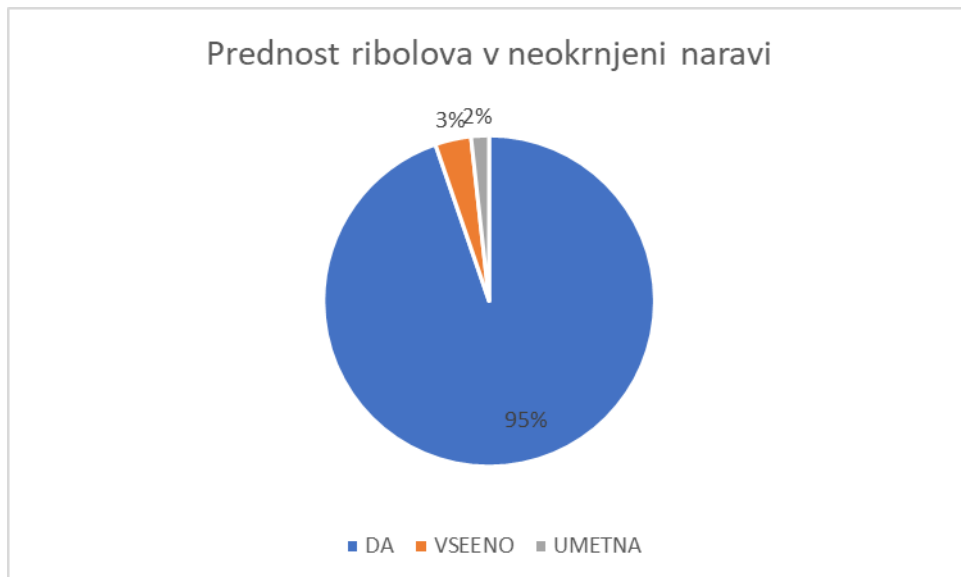
3.4. ANALIZA VPRAŠALNIKOV – PREDNOSTI RIBOLOVA V NEOKRNJENI NARAVI

Prejetih je bilo 57 izpolnjenih vprašalnikov, rezultati so navedeni v nadaljevanju.

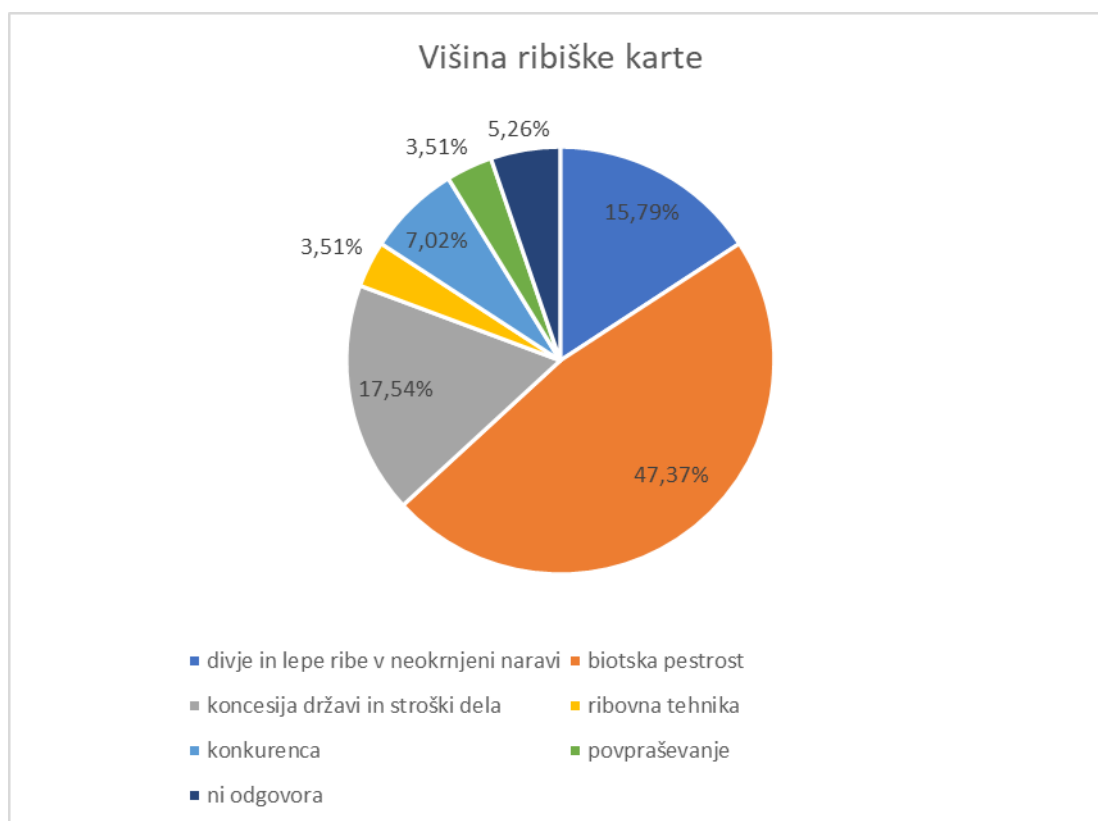
1. Seznanjenost s projektom »LIVE for LASCA« v letu 2018 in v letu 2022

2. Je ribolov v neokrnjeni naravi prednost?

3. Kaj po vašem mnenju kroji višino ribiške karte?

V letu 2021 so bili vsi vprašani seznanjeni s projektom. Več kot polovica vprašanih meni, da je ribolov v neokrnjeni naravi prednost. Višina ribiške karte naj bi bila odvisna od biotske pestrosti (dovolj različnih rib v vodotoku), od koncesije državi in stroškov dela ter od neokrnjene narave (divje ribe).

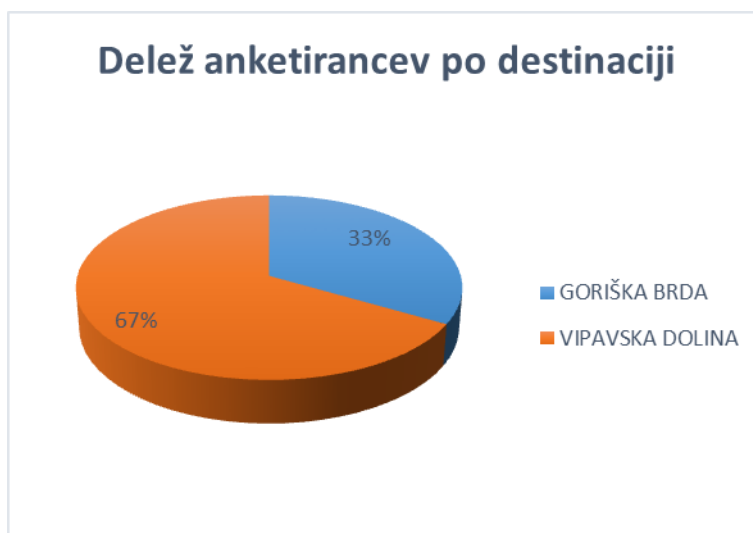
In 2021, all respondents were aware of the project. More than half of the respondents believe that fishing in pristine nature is an advantage. The amount of the fishing ticket should depend on the biotic diversity (enough different fish in the watercourse), on the concession to the state and labour costs, and on the pristine nature (wild fish).

3.5. ANALIZA VPRAŠALNIKOV NA PODROČJU GOSTINSTVA, VINOGRADNIŠTVA IN VINARSTVA, GOSPODARSTVA TER JAVNIH ORGANIZACIJ

Izvedena je bila anketa med gostinskimi podjetji, vinarji in vinogradniki, gospodarstvom ter javnimi organizacijami, pristojnimi za razvoj turizma. V nadaljevanju so predstavljeni rezultati ankete, grafična priloga pa je predstavljena v Prilogi 3.

1. Destinacija, v kateri bivate:

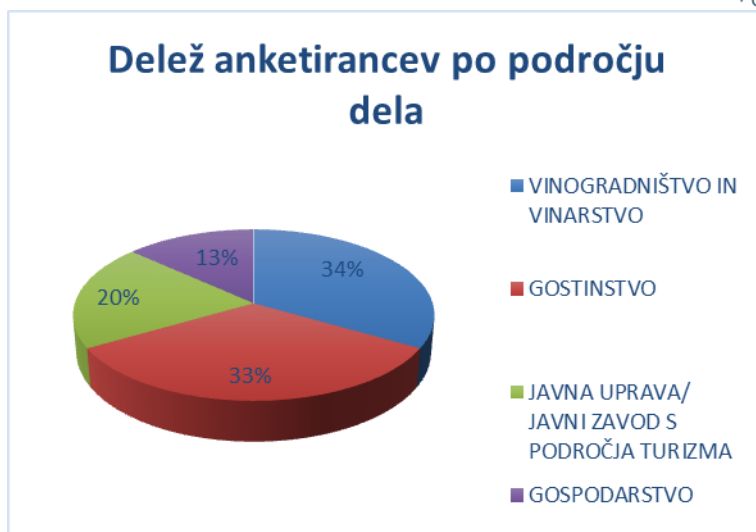
67% vprašanih je iz Vipavske doline in 33% vprašanih iz Goriških Brd.

Graf 108: Destinacija bivanja vprašanih

2. Področje dela:

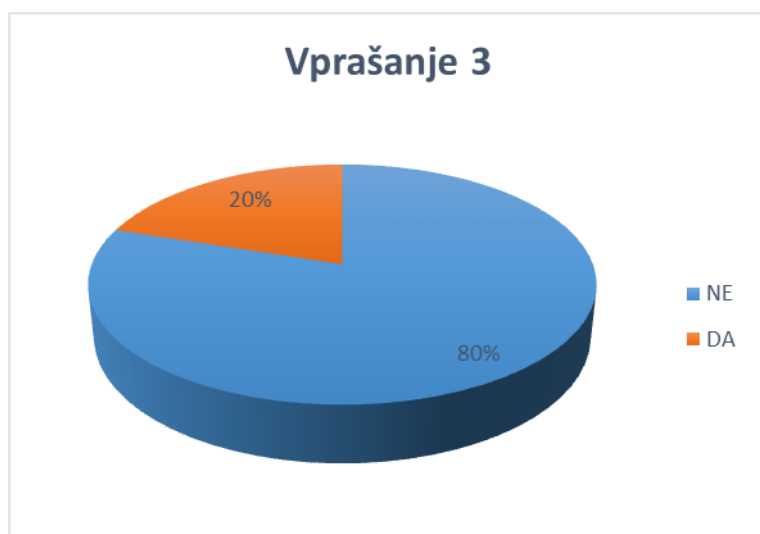
34% vprašanih deluje na področju vinogradništva in vinarstva, 33% na področju gostinstva, 29% na področju javne uprave oziroma javnih zavodov s področja turizma in 13% na področju gospodarstva.

Graf 109: Področje dela vprašanih

3. Ali ste že slišali za projekt »LIFE for LASCA«?

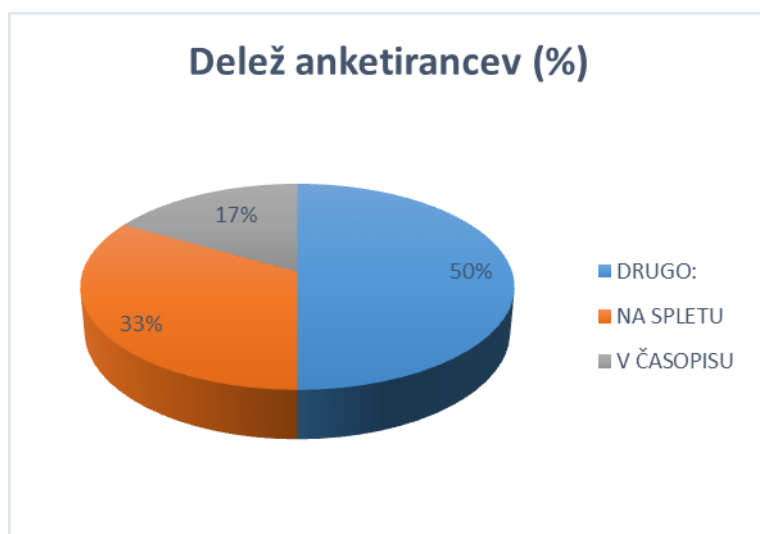
Kar 80% vprašanih še ni slišalo za projekt »LIFE for LASCA«, kar pomeni, da bo potrebno več energije vložiti v osveščanje in promocijo projekta. Sicer se je projekt šele dobro začel, promocijske in animacijske aktivnosti so načrtovane v letu 2019.

Graf 110: Seznanjenost o projektu »LIFE for LASCA«

4. Kje ste izvedeli za projekt »LIFE for LASCA«?

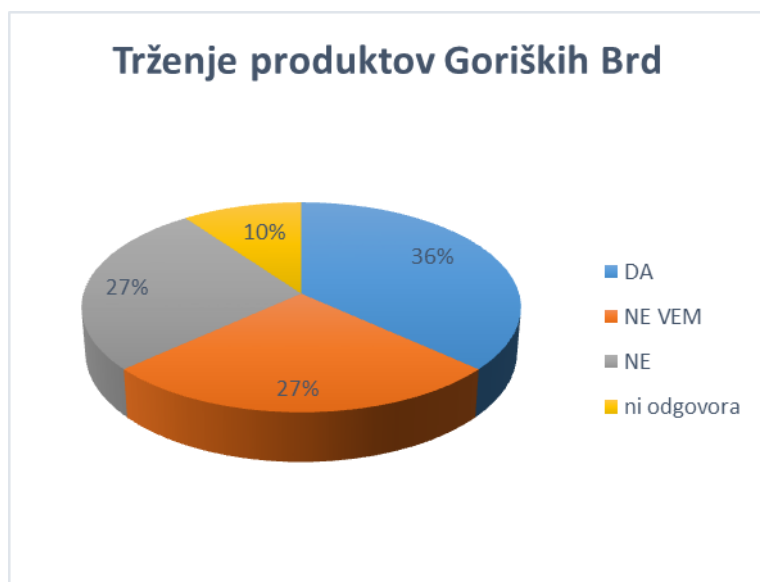
Največ vprašanih, ki je že slišalo za projekt LIFE for LASCA«, je o njem izvedelo od poslovnih partnerjev, prijateljev in znancev (50%), 33% na spletu in 17% iz časopisa.

Graf 111: Način seznanjenosti o projektu »LIFE for LASCA«

5. Ali menite, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje produktov Goriških Brd glede na že obstoječo celostno podobo?

Največ vprašanih meni (36%), da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje produktov Goriških Brd.

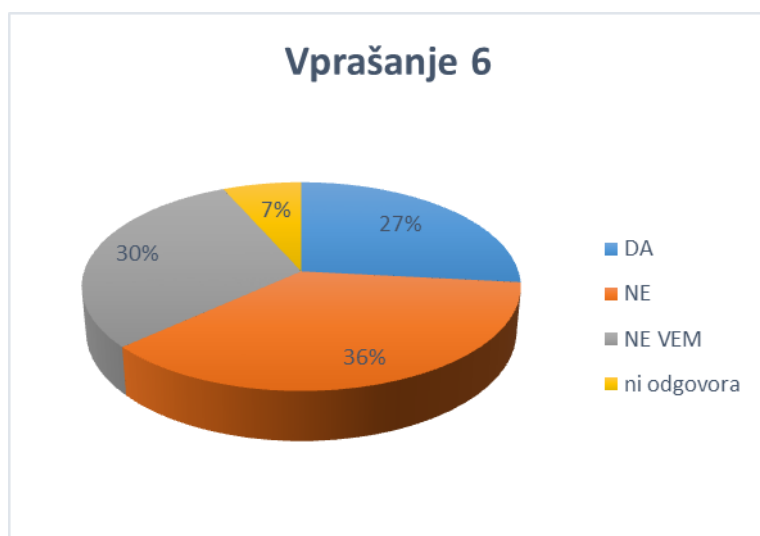

Graf 112: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Goriških Brdih

6. Ali menite, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje produktov Goriških Brd glede na naslednja dejstva:

- ni primerna za športni ribolov
- ni zanimiva za ribiče
- lokalno prebivalstvo je ne pozna zaradi redkosti
- lokalno prebivalstvo je ne pozna zaradi neprivlačnega videza
- zaradi zgoraj naštetih dejstev projekt ne bi imel velikega socialno-ekonomskega vpliva.

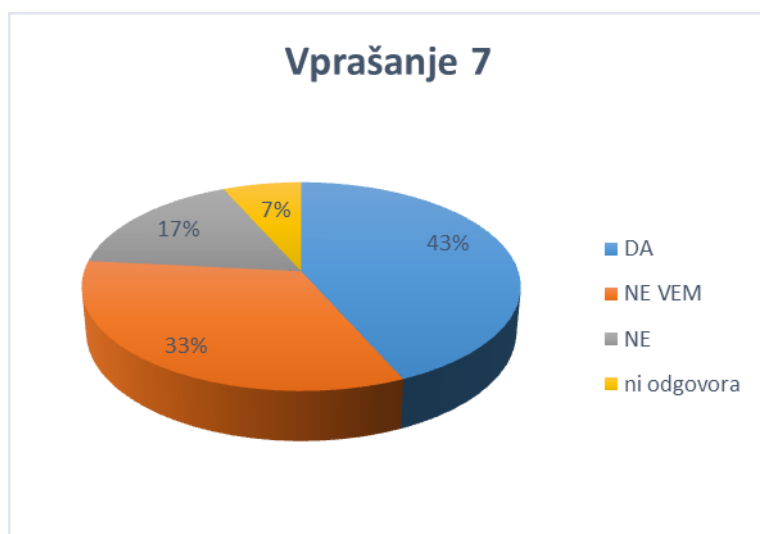
Največ vprašanih (36%) meni, da primorska podust kot celostna podoba ne bi bila primerna za trženje produktov Goriških Brd glede na zgoraj navedena dejstva.

Graf 113: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Goriških Brdih

7. Ali menite, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje produktov Goriških Brd glede na naslednje dejstvo: Prisotnost tako redke in skoraj izumrle vrste lahko pomembno prispeva k razvoju in prepoznavnosti regije. V kombinaciji z ozaveščanjem, aktivnostmi in medijsko komunikacijo lahko da regiji prepoznavnost in posebno vrednost. Lasca lahko postane zaščitena znamka visoko kvalitetnih produktov in storitev v regiji.

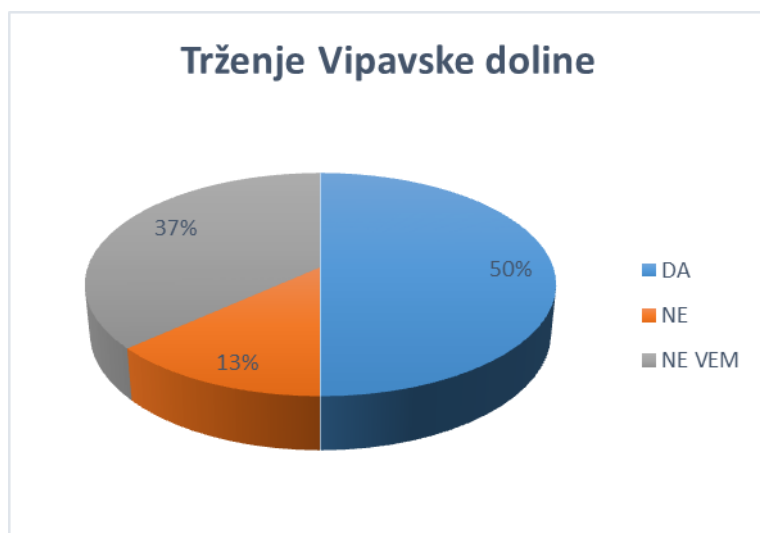
Večina vprašanih (43%) meni, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje visoko kvalitetnih produktov in storitev v regiji.

Graf 114: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Goriških Brdih

8. Ali menite, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje produktov Vipavske doline glede na že obstoječo celostno podobo?

Kar polovica vprašanih meni, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje produktov Vipavske doline glede na že obstoječo celostno podobo.

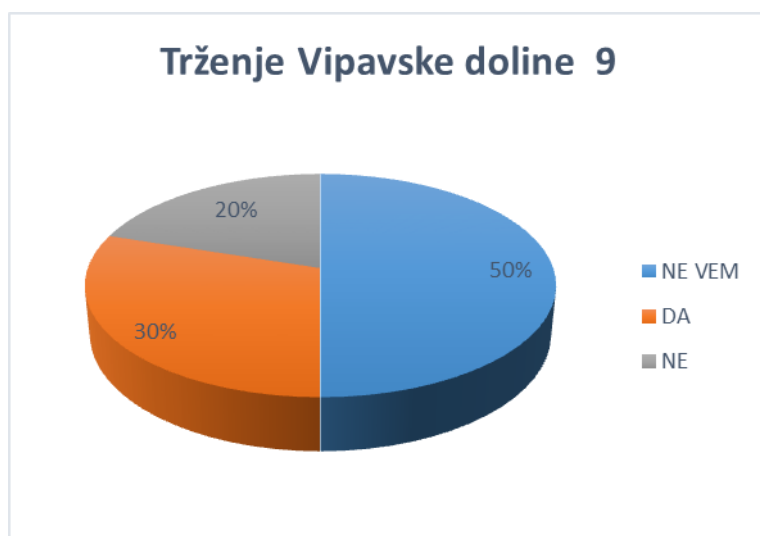

Graf 115: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Vipavski dolini

9. Ali menite, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje produktov Vipavske doline glede na naslednja dejstva:

- ni primerna za športni ribolov
- ni zanimiva za ribiče
- lokalno prebivalstvo je ne pozna zaradi redkosti
- lokalno prebivalstvo je ne pozna zaradi neprivlačnega videza
- zaradi zgoraj naštetih dejstev projekt ne bi imel velikega socialno-ekonomskega vpliva.

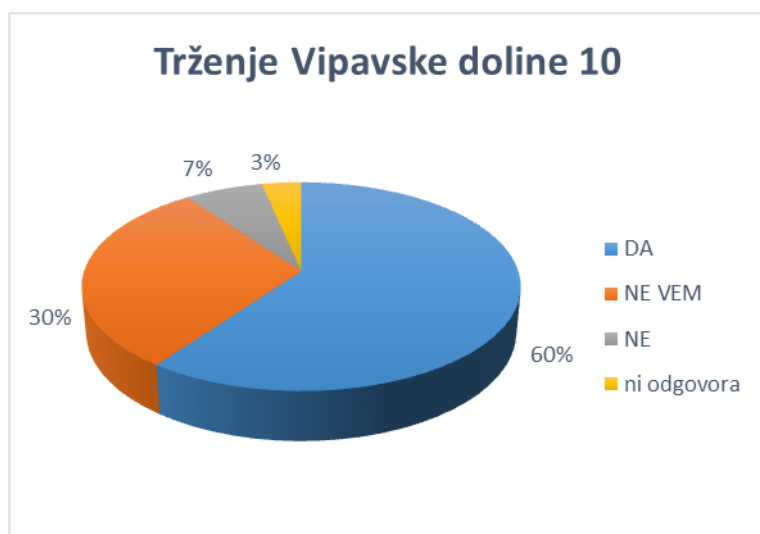
50% vprašanih meni, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženja produktov Vipavske doline glede na zgoraj navedena dejstva.

Graf 116: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Vipavski dolini

10. Ali menite, da bi bila primorska podust kot celostna podoba primerna za trženje produktov Vipavske doline glede na naslednje dejstvo: Prisotnost tako redke in skoraj izumrle vrste lahko pomembno prispeva k razvoju in prepoznavnosti regije. V kombinaciji z ozaveščanjem, aktivnostmi in medijsko komunikacijo lahko da regiji prepoznavnost in posebno vrednost. Lasca lahko postane zaščitena znamka visoko kvalitetnih produktov in storitev v regiji.

Kar 60% vprašanih meni, da bi bila primorska podust kot ceostna podoba primerna za trženje visoko kvalitetnih produktov in storitev v regiji.

Graf 117: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Vipavski dolini

11. Ali menite, da bi lahko bila primorska podust oziroma lasca skupna zaščitená znamka visoko kvalitetnih produktov in storitev v Goriških Brdih in v Vipavski dolini?

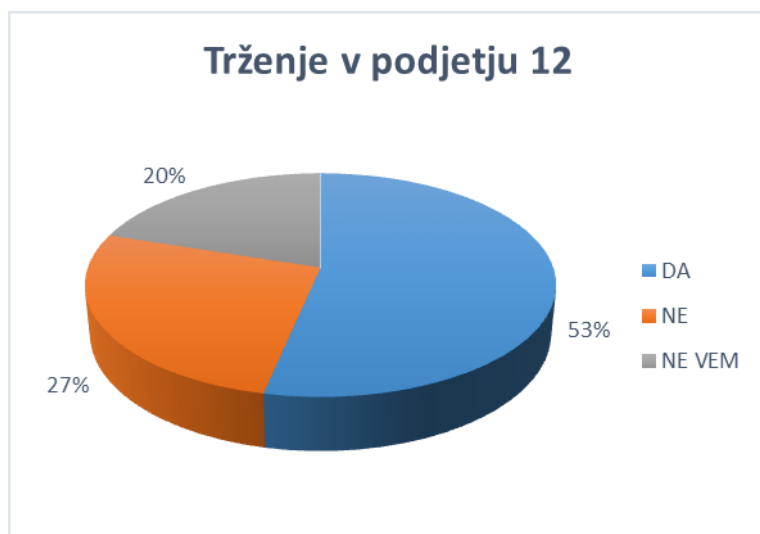
53% vprašanih meni, da bi lahko bila primorska podust skupna zaščitená znamka visoko kvalitetnih produktov in storitev v Goriških Brdih in v Vipavski dolini.

Graf 118: Trženje primorske podusti kot celostne podobe v Vipavski dolini

12. Ali bi bili pripravljene v vašem podjetju v trženje kakovostnih produktov / storitev vključiti primorsko podust?

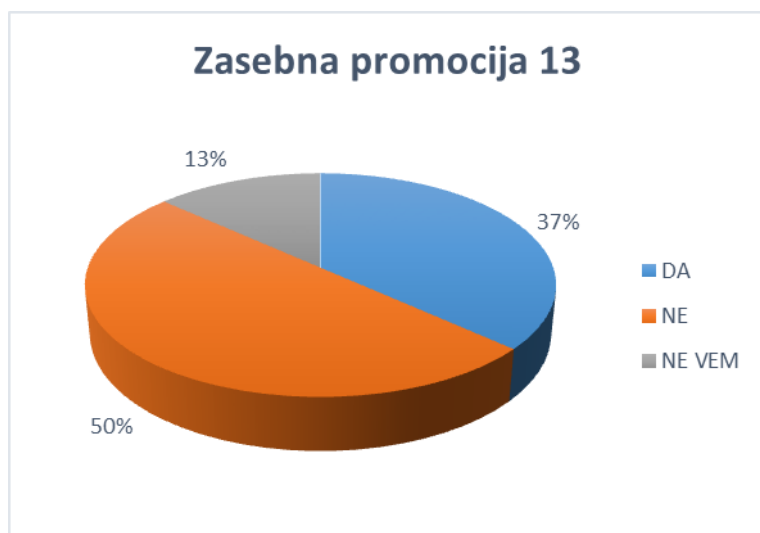
Večina vprašanih (53%) je pripravljena v okviru svojega podjetja vključiti primorsko podust v trženje kakovostnih produktov ali storitev.

Graf 119: Možnosti trženja primorske podusti v podjetjih

13. Ali bi zasebno promovirali primorsko podust, npr. z nalepko na avtomobilu?

50% vprašanih primorske podusti ne bi zasebno promovirali, na primer z nalepko na avtomobilu, to pa bi bilo pripravljeno storiti 37% vprašanih, 13% vprašanih pa tega ne vedo.

Graf 120: Možnosti zasebne promocije primorske podusti

14. Predlogi za izboljšanje prepoznavnosti primorske podusti:

Televizija Koper sodeluje v oddaji Ljudje in zemlja. Del oddaje bi lahko namenili tudi prikazu primorske podusti.

Tako bi se izboljšala njena prepoznavnost.

Lahko bi se tržila kot neka nova-stara „ribica“ (ne človeška), avtobusi upokoјencev ob potoku opazujejo zadnje primerke teh ribic, morda Italijani isto, preden gredo na postrvi, p.s. ...naj vam uspe ohraniti, kar izumira, preden mi izumremo.

Promocija v medijih.

V projekt je potrebno vključiti celotno lokalno skupnost.

Večja promocija te ribe.

Potrebno bi bilo poudariti posebnosti te ribe in to promovirati v različnih medijih.

Takšen projekt zahteva sodelovanje z lokalno skupnostjo in dobro medijsko podporo.

Članki v strokovnih revijah, info table ob sprehajalnih poteh ob rekah, informirne po vseh možnih kanalih.

POVZETEK:

Glede na dejstvo, da je cca dve tretjini vprašanih iz Vipavske doline in cca tretjina iz Goriških Brd, lahko povzamemo ključne ugotovitve vprašalnika (statistično ustrezno razmerje):

- Zajete so bile vse kategorije vprašanih, to pomeni cca tretjina s področja vinogradništva in vinarstva, cca tretjina s področja gostinstva, cca petina s področja javnih institucij in cca desetina s področja gospodarstva, s čimer je vzorec primerljiv s celotno populacijo;
- Glede na dejstvo, da se je analiza vprašalnikov izvajala v letu 2018, ob začetku izvajanja aktivnosti projekta, so rezultati analize pokazali, da cca 80% vprašanih še ni bilo seznanjenih s projektom »LIFE for LASCA«. Za projekt so vprašani izvedeli večinoma od poslovnih partnerjev, prijateljev in znancev (50%) oziroma po spletu (30%). Iz navedenega lahko izpostavimo, da je najbolj pomembna komunikacija v okviru poslovnih partnerjev, prijateljev in znancev, kamor se morajo usmeriti promocijski kanali rezultatov projekta v prihodnje.
- Možnost identifikacije celostne podobe z vključevanjem primorske podusti: kar 60% vprašanih iz Vipavske doline in 43% vprašanih iz Goriških Brd je potrdilo, da je lahko primorska podust primerna za trženje VISOKO KVALITETNIH PRODUKTOV IN STORITEV. Navedeno predstavlja priložnost za nadaljnje oblikovanje celostne podobe z vključevanjem primorske podusti!
- Skupna zaščitena znamka visoko kakovostnih izdelkov in storitev: Kar 53% vprašanih je pripravljenih vključiti primorsko podust v trženje kakovostnih izdelkov in storitev, 37% vprašanih pa je pripravljenih promovirati primorsko podust z drugimi promocijskimi akcijami (npr. z nalepko na avtomobilu).

SUMMARY:

Considering the fact that approximately two-thirds of the respondents are from the region "Vipava Valley" and approximately one-third from the region "Goriška Brda", we can summarize the key findings of the questionnaire (statistically relevant ratio):

- All categories of respondents were covered, i.e. about a third from the field of viticulture and winemaking, about a third from the field of catering, about a fifth from the field of public institutions and about a tenth from the field of business, which makes the sample comparable to the entire population;
- Considering the fact that the analysis of the questionnaires was carried out in 2018, at the start of the implementation of the project activities, the results of the analysis showed that approximately 80% of the respondents have not been yet familiar with the "LIFE for LASCA" project. Respondents learned about the project mostly from business partners, friends and acquaintances (50%) or online – web sites, social media (30%). From the above, we can point out that the most important communication in the context of business partners, friends and acquaintances is where the promotional channels of the project results should be directed in the future.

- The possibility of identifying the overall image by including the project area: 60% of the respondents from the region Vipava Valley and 43% of the respondents from the region Goriška Brda confirmed that the area can be suitable for marketing HIGH-QUALITY PRODUCTS AND SERVICES. The above represents an opportunity to further create a holistic image by including the “Vipava Valley and Goriška Brda” resort!
- Joint protected brand of high-quality products and services: 53% of the respondents are ready to include the “Primorska podust” in the marketing of quality products and services, while 37% of the respondents are ready to promote the “Primorska podust” with other promotional actions (e.g. with a sticker on the car).

4. VPLIV PROJEKTA NA REGIONALNO OKOLJE

Prioritetna ciljna skupina v projektu so bili **otroci**, s čimer se povečuje dodana vrednost projekta. Otroci – učenci osnovnih šol in vrtčevski otroci namreč veliko pripomorejo k mišljenju družine, to je staršev in starih staršev. Zaradi vpliva otrok na druge generacije je bilo v okviru projekta organiziranih 6 delavnic na terenu, ki se jih je udeležilo 242 otrok. Za ciljno skupino otrok je bil organiziran tudi natečaj, katerega rezultat so bili izdelki otrok. Le-tega se je udeležilo 22 otrok. Skupaj v projektu je bilo torej udeleženih 264 otrok.

Organiziran je bil tudi natečaj za lokalno prebivalstvo, v okviru katerega so nastali privlačni izdelki. Le-tega se je udeležilo 140 odraslih.

V okviru srečanj s ciljem predstavitve projekta in njegovih rezultatov sta bili organizirani dve srečanja: začetno v Ajdovščini, ki se ga je udeležilo 106 obiskovalcev in zaključno v Vipavi, ki se ga je udeležilo 85 obiskovalcev.

Vseh aktivnosti za različne ciljne skupine, zgoraj navedene, se je skupaj udeležilo 595 obiskovalcev.

V spodnji tabeli je prikazana ekonomska vrednost projekta z vidika na vpliv na regionalno okolje – Vipavska dolina in Goriška Brda:

EKONOMSKA VREDNOST PROJEKTA (v €)	do konca 2021	do konca projekta	od tega ribičem
Nova delovna mesta	505.510,42	631.888,03	
Prenočišča - lokalno	2.504,66	2.504,66	
Lokalna podjetja	120.555,65	126.555,65	101.999,70
Lokalna podjetja v Goriški regiji izven Vipavske doline	251.117,85	251.117,85	
SKUPAJ	879.688,58	1.012.066,19	101.999,70

Posredno je torej projekt veliko prispeval k dobroti obravnavanega območja, tako v ekonomskem kot tudi v družbenem pogledu: do konca leta 2021 v višini 879.688,58 € oziroma do konca projekta v višini 1.012.066,19 €.

Indirectly, the project greatly contributed to the well-being of the area, both economically and socially: by the end of 2021 in the amount of €879,688.58, by the end of the project in the amount of €1,012,066.19.

Zavod za
ribištvo
Slovenije

LIFE16 NAT/SI/000644

Priloga 1: Vprašalnik – ribiške družine

VPRAŠALNIK

Vprašalnik je anonimen. Njegove vsebine so tajne in bodo uporabljene zgolj v analizah za namene projekta LIFE for LASCA. Rezultati in sklepi analiz bodo objavljeni na spletni strani projekta (www.lifeforlasca.eu). Za izboljšanje sodelovanja bomo ključne ugotovitve predstavili tudi vodilnim na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, vodstvu Ribiške zveze Slovenije in vodstvu Zavoda za ribištvo Slovenije.

1. NAZIV VAŠE RIBIŠKE DRUŽINE (RD): _____

2. KATERE OD SPODAJ NAVEDENIH VRST RIB PO VAŠEM MNENJU **SODIJO** V VAŠE VODE (označi):

☐ Potočna postrv	☐ Klen
☐ Soška postrv	☐ Podust
☐ Križanec soške in potočne postrvi	☐ Som
☐ Šarenka	☐ Srebrni koreselj (babuška)
☐ Sulec	☐ Krap
☐ Zlatovčica	☐ Linj
☐ Lipan	☐ Amur
☐ Smuč	☐ Tolstolobik
☐ Ščuka	

3. NAŠTEJTE NAJVEČ 5 VRST RIB, KI SO PO VAŠEM MNENJU **NAJPOMEMBNEJŠE ZA RIBOLOV** V VAŠI RIBIŠKI DRUŽINI. Pomembnost z zaporedno številko pada (1 je najpomembnejša vrsta in 5 je manj pomembna vrsta na seznamu):

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

4. KAJ NAMERAVATE OZ. KAJ BI RADI SPREMENILI PRI RIBIŠKEM UPRAVLJANJU Z VAŠIMI VODAMI? Zakonov tu ne rabite upoštevati.

5. KAKO BI OCENILI DELOVANJE SPLETNE APLIKACIJE **RibKat** ZA VNOS PODATKOV V RIBIŠKI KATASTER (obkroži)?

- 1 Ne poznam aplikacije
- 2 Slabo
- 3 Zadovoljivo
- 4 Dobro
- 5 Odlično, nič ne bi spremenil-a

Dobre lastnosti aplikacije: _____

Slabosti aplikacije: _____

Predlogi za spremembe v aplikaciji (rešitve): _____

6. KAJ MENITE O PRIPRAVI IN VSEBINAH RIBIŠKOGOJITVENIH NAČRTOV (RGN-jev) (obkroži)?

- 1 Ne poznam
- 2 Slabo
- 3 Zadovoljivo
- 4 Dobro
- 5 Odlično, nič ne bi spremenil-a

Dobre strani RGN-jev: _____

Slabosti RGN-jev: _____

Predlogi za izboljšanje priprave in vsebin RGN-jev (rešitve): _____

7. ALI JE NA OBMOČJU VAŠIH VODA RAZGLAŠENO **NATURA 2000 OBMOČJE**?

- DA
 NE
 NE VEM

v primeru da ste odgovorili z DA:

Prednosti Natura 2000 območja: _____

Slabosti Natura 2000 območja: _____

8. KAJ JE PO VAŠEM MNENJU **TUJERODNA VRSTA**?

9. ALI IMATE V VAŠIH VODAH KAKŠNO **TUJERODNO VRSTO**? KATERE?

10. ALI V VAŠIH VODAH TUJERODNE VRSTE POVZROČAJO TEŽAVE?

- DA
 NE
 NE VEM

v primeru da ste odgovorili z DA:

Katere tujerodne vrste vam povzročajo težave in kakšne so te težave: _____

11. KAKO BI OCENILI SODELOVANJE VAŠE RD Z ZAVODOM ZA RIBIŠTVO SLOVENIJE (obkroži)?

- 1 Sodelovanja ni
2 Slabo
3 Zadovoljivo
4 Dobro
5 Odlično, nič ne bi spremenil-a

Dobre strani sodelovanja: _____

Slabosti pri sodelovanju: _____

Predlogi za izboljšanje sodelovanja (rešitve): _____

HVALA ZA SODELOVANJE IN UPAJMO, DA SE NAŠ GLAS SLIŠI V DEVETO VAS!

LEPO VAS POZDRAVLJA CELOTNA EKIPA PROJEKTA LIFE FOR LASCA!

Priloga 2: Vprašalnik – gostinstvo, gospodarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, javna uprava

VPRAŠALNIK

Vprašalnik je anonimen. Njegove vsebine so tajne in bodo uporabljene zgolj v analizah za namene projekta LIFE for LASCA. Rezultati in sklepi analiz bodo objavljeni na spletni strani projekta (www.lifeforlasca.eu).

1. DESTINACIJA, V KATERI BIVATE:

- A) GORIŠKA BRDA
- B) VIPAVSKA DOLINA

2. PODROČJE VAŠEGA DELA:

- A) GOSTINSTVO
- B) TURISTIČNA AGENCIJA
- C) GOSPODARSTVO
- D) VINOGRADNIŠTVO IN VINARSTVO
- E) JAVNA UPRAVA / JAVNI ZAVOD S PODROČJA TURIZMA

3. ALI STE SLIŠALI ZA PROJEKT »LIFE for LASCA«?

- A) DA
- B) NE

V KOLIKOR JE VAŠ ODGOVOR »DA«, KJE STE IZVEDELI ZA PROJEKT »LIFE for LASCA«?

- A) PO TELEVIZIJI
- B) PO RADIU

- C) V ČASOPISU
- D) NA INTERNETU
- E) NA SOCIALNIH OMREŽJIH
- F) DRUGO: _____

4. PROJEKT »LIFE for LASCA« OZIROMA »LIFE ZA OHRANITEV PRIMORSKE PODUSTI: Nujni ukrepi za ohranitev skoraj izumrle vrste« je namenjen vzreji in ponovnem naseljevanju skoraj izumrle vrste ribe v vodotoke reke Vipave.

PRIMORSKA PODUST ŽIVI SAMO V SLOVENIJI IN ITALIJI. NJENE POPULACIJE SO V MOČNEM UPADU. V SLOVENIJI JO NAJDEMO LE ŠE V VODOTOKU REKA IN NJENEM PRITOKU KOŽBANJSČEK V GORIŠKIH BRDIH.

5. ALI MENITE, DA BI BILA PRIMORSKA PODUST KOT CELOSTNA PODOBA PRIMERNA ZA TRŽENJE PRODUKTOV GORIŠKIH BRD GLEDE NA ŽE OBSTOJEČO CELOSTNO PODOBO:

- A) DA
- B) NE
- C) NE VEM

6. ALI MENITE, DA BI BILA PRIMORSKA PODUST KOT CELOSTNA PODOBA PRIMERNA ZA TRŽENJE PRODUKTOV GORIŠKIH BRD GLEDE NA NASLEDNJA DEJSTVA:

- I. NI PRIMERNA ZA ŠPORTNI RIBOLOV
- II. NI ZANIMIVA ZA RIBIČE
- III. LOKALNO PREBIVALSTVO JE NE POZNA ZARADI REDKOSTI
- IV. LOKALNO PREBIVALSTVO JE NE POZNA ZARADI NEPRIVLAČNEGA VIDEZA
- V. ZARADI ZGORAJ NAŠTETIH DEJSTEV PROJEKT NE BI IMEL VELIKEGA SOCIALNO-EKONOMSKEGA VPLIVA

DA
NE
NE VEM

7. ALI MENITE, DA BI BILA PRIMORSKA PODUST KOT CELOSTNA PODOBA PRIMERNA ZA TRŽENJE PRODUKTOV GORIŠKIH BRD GLEDE NA NASLEDNJE DEJSTVO:

PRISOTNOST TAKO REDKE IN SKORAJ IZUMRLE VRSTE LAHKO POMEMBNO PRISPEVA K RAZVOJU IN PREPOZNAVNOSTI REGIJE. V KOMBINACIJI Z OZAVEŠČANJEM, AKTIVNOSTMI IN MEDIJSKO KOMUNIKACIJO LAHKO DA REGIJI PREPOZNAVNOST IN POSEBNO VREDNOST. LASCA LAHKO POSTANE ZAŠČITENA ZNAMKA VISOKO KVALITETNIH PRODUKTOV IN STORITEV V REGIJI.

- A) DA
- B) NE
- C) NE VEM

8. ALI MENITE, DA BI BILA PRIMORSKA PODUST KOT CELOSTNA PODOBA PRIMERNA ZA TRŽENJE PRODUKTOV VIPAVSKE DOLINE GLEDE NA ŽE OBSTOJEČO CELOSTNO PODOBO:

- A) DA
- B) NE
- NE VEM

9. ALI MENITE, DA BI BILA PRIMORSKA PODUST KOT CELOSTNA PODOBA PRIMERNA ZA TRŽENJE PRODUKTOV VIPAVSKE DOLINE GLEDE NA NASLEDNJA DEJSTVA:

- I. NI PRIMERNA ZA ŠPORTNI RIBOLOV
- II. NI ZANIMIVA ZA RIBIČE
- III. LOKALNO PREBIVALSTVO JE NE POZNA ZARADI REDKOSTI
- IV. LOKALNO PREBIVALSTVO JE NE POZNA ZARADI NEPRIVLAČNEGA VIDEZA
- V. ZARADI ZGORAJ NAŠTETIH DEJSTEV PROJEKT NE BI IMEL VELIKEGA SOCIALNO-EKONOMSKEGA VPLIVA

- A) DA
- B) NE
- C) NE VEM

10. ALI MENITE, DA BI BILA PRIMORSKA PODUST KOT CELOSTNA PODOBA PRIMERNA ZA TRŽENJE PRODUKTOV VIPAVSKE DOLINE GLEDE NA NASLEDNJE DEJSTVO:

PRISOTNOST TAKO REDKE IN SKORAJ IZUMRLE VRSTE LAHKO POMEMBNO PRISPEVA K RAZVOJU IN PREPOZNAVNOSTI REGIJE. V KOMBINACIJI Z OZAVEŠČANJEM, AKTIVNOSTMI IN MEDIJSKO KOMUNIKACIJO LAHKO DA REGIJI PREPOZNAVNOST IN POSEBNO VREDNOST. LASCA LAHKO POSTANE ZAŠČITENA ZNAMKA VISOKO KVALITETNIH PRODUKTOV IN STORITEV V REGIJI.

- A) DA
- B) NE
- C) NE VEM

11. ALI MENITE, DA BI LAHKO BILA PRIMORSKA PODUST OZIROMA LASCA SKUPNA ZAŠČITENA ZNAMKA VISOKO KVALITETNIH PRODUKTOV IN STORITEV V GORIŠKIH BRDIH IN V VIPAVSKI DOLINI?

- A) DA

- B) NE
- C) NE VEM

12. ALI BI BILI PRIPRAVLJENI V VAŠEM PODJETJU V TRŽENJE KAKOVOSTNIH PRODUKTOV / STORITEV VKLJUČITI PRIMORSKO PODUST?

- A) DA
- B) NE
- C) NE VEM

13. ALI BI ZASEBNO PROMOVIRALI PRIMORSKO PODUST NPR. Z NALEPKO NA AVTOMOBILU?

- A) DA
- B) NE
- C) NE VEM

14. VAŠI PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE PREPOZNAVNOSTI PRIMORSKE PODUSTI:

HVALA ZA SODELOVANJE!

LEPO VAS POZDRAVLJA CELOTNA EKIPA PROJEKTA »LIFE FOR LASCA«!

**Priloga 3: Analiza vprašalnika za gostince, gospodarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, javno upravo
– grafična priloga**